INSIGHTSIAS
SIMPLIFYING IAS EXAM PREPARATION

INSTAKAS

ಅನನ್ಯ ಸಾಧನಾ

ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಕನ್ನಡ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಶ್ರೀ ವಿನಯ್ ಕುಮಾರ್ ಜಿ ಬಿ
ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಇನ್‌ಸೈಟ್ಸ್ ಐಎಎಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ನವೆಂಬರ್ 2026

IAS | KAS | GROUP C | FDA | SDA | PSI | PC

TRENDING

ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು - 2026

ವೈದ್ಯಕೀಯ: ಡಿಸ್ಮೋಷ್, ಹೆಗೆಮನ್ ಮತ್ತು ನಗೆಲ್ – ಆಪ್ಟೊಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್

ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ: ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಪಾಲ್ಮೆನ್ – ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಯ ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊಗಳು

ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ: ಕಗನ್ ಮತ್ತು ಸೋಯೆ – ಅಸಮಪಾರ್ಶ್ವದ ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ

ಸಾಹಿತ್ಯ: ಜಾನ್ ಕಾರ್ಸನ್

ಶಾಂತಿ: ನವಿ ಪಿಳ್ಳೈ

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ: ರಾಬರ್ಟ್ ಪಾಲ್ ಮತ್ತು ಮೈಕೆಲ್ ವುಡ್ಫೋರ್ಡ್

ಭವ್ಯ ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ಮಹೋತ್ಸವ

417 ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 11 ರಂದು ಗವಿಮಠದ ಶ್ರೀಗಳು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು; ಅಕ್ಟೋಬರ್ 21 ರಂದು ಜಂಬೂ ಸವಾರಿ.

IN FOCUS

ಭಾರತದ ಎರಡು ಹೊಸ ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣಗಳು

ಸುಖ್ನಾ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ (ಚಂಡೀಗಢ) ಮತ್ತು ಸೌಜ್ ಝೀಲ್ (UP); ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ತಾಣಗಳು ಈಗ 103 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿವೆ.

GI-ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಕಲಬುರಗಿ ತೊಗರಿಬೇಳೆ ರಫ್ತು

APEDA ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಮೊದಲ 1-ಟನ್ ಸರಕನ್ನು ಮಾಲ್ಡೀವ್ಸ್‌ಗೆ ರವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೊಸ 'ಪ್ರಜಾ ಸೇವಾ ಇಲಾಖೆ'

CM ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಅವರು ಕೂಡ್ಲಿಗಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕುಂದುಕೊರತೆ ನಿವಾರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

NITI ಆಯೋಗ್ ಇ-ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2025

ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ 3ನೇ ಸ್ಥಾನ (ಅಂಕ 73); ದೆಹಲಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ.

TOP HIGHLIGHTS

ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಶೃಂಗಸಭೆ (WHS) 2026

ಬರ್ಲಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 11-13 ರವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು; ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವಕ್ಕೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಬಹುಮುಖಿ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026

UNDP–OPHI ವತಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ; ಸುಮಾರು 238 ದಶಲಕ್ಷ ಭಾರತೀಯರು ಬಹುಮುಖಿ ಬಡತನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

PM-SETU: ITI ಗಳ ರೂಪಾಂತರದ ಒಂದು ವರ್ಷ

ಮೊದಲ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 850 ITI ಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು 14 ಸಮೂಹಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಹಸಿರು ಇಂಧನ ಕಾರಿಡಾರ್ - ಹಂತ III

135 GW ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರಸರಣ ಮತ್ತು 50 GWh ಶೇಖರಣೆಗಾಗಿ ₹1.86 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಮೀಸಲು.

Price: ₹50/-

INSTA KAS ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಉಚಿತ ತರಗತಿಗಳಿಗಾಗಿ ವೀಕ್ಷಿಸಿ

insightskas | 08069405206 | Insta KAS

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಮಿತ್ರರೇ,

2013ರ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ಆ ಸುಂದರ ದಿನಗಳು ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಮುಂದೆ ಇವೆ. ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಹಣತೆಯಂತೆ ಆರಂಭವಾದ 'ದೈನಂದಿನ ಉತ್ತರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸವಾಲು' ಇಂದು ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಸಾವಿರಾರು ಆಕಾಂಕ್ಷಿಗಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ನೀಡುವ 'ಸೆಕ್ಯೂರ್ ಇನಿಶಿಯೇಟಿವ್' ಎಂಬ ನಂದಾದೀಪವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು ತರಬೇತಿ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲ; ಇದು ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಬರುವ ಸಾವಿರಾರು ಕನಸುಗಾರರನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಒಂದು ಸುಂದರ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿದೆ.

ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ Insights IAS ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಅದು ಲಕ್ಷಾಂತರ UPSC ಆಕಾಂಕ್ಷಿಗಳ ಪಾಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ನಂಬಿಕಸ್ತ ಗೆಳೆಯನಾಗಿ, ಕಷ್ಟದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಸಾವಿರಾರು ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳು ತಮ್ಮ ಗುರಿ ತಲುಪಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದಾಗ ಸಿಗುವ ಆ ತೃಪ್ತಿ ಅಪಾರ. ಈ ಸುದೀರ್ಘ ಪಯಣಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿದ್ದು ನೀವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಅಚಲವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯಾಗಿದೆ.

ನಾವು ಪ್ರತಿದಿನ ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನಮ್ಮ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲು-ಮುಳ್ಳುಗಳನ್ನು ಸರಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಗೊಂದಲದ ಕಾರ್ಮೋಡಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ, ಪೂರ್ಣ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ನೀವು ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ನಮ್ಮ ಸಾರ್ಥಕತೆಯಾಗಿದೆ.

"ನಿಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸು ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆ, ನಿಮ್ಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ಸಾಧನೆ."

ನಿಮ್ಮ ಸಿದ್ಧತೆಯ ಪ್ರತಿ ಹಂತದಲ್ಲೂ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಕನಸು ನನಸಾಗುವ ತನಕ ನಮ್ಮ ಈ ಬೆಂಬಲ, ಅಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸದಾ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಸದಾ ನಿಮ್ಮ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ,
ವಿನಯ್ ಕುಮಾರ್ ಜಿ.ಬಿ
ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರು, Insights IAS

ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾವಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ,

ಕೆ.ಪಿ.ಎಸ್.ಸಿ ಸೇರಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ವಿವಿಧ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಯದ ಪತಾಕೆ ಹಾರಿಸುವುದು ಎಂದರೆ ಅದು ಕೇವಲ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿಯ ಸಂಗ್ರಹವಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಅದು ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣವನ್ನು ಅರಿತ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಂದ್ರಿತ ಉದಾತ್ತ ಮನೋಭಾವ'ವನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಬದಲಿಸುತ್ತಿವೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಬಜೆಟ್ ಎಂಬ ಆಶಯವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ ತರುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಭವ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ನಿಮ್ಮ ಈ ಸುದೀರ್ಘ ಹಾಗೂ ಸವಾಲಿನ ಪಯಣದಲ್ಲಿ 'ಅನನ್ಯ ಸಾಧನ'ವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಲ್ಲದೆ, ಸದಾ ನಿಮ್ಮ ಕೈಹಿಡಿದು ನಡೆಸುವ ನಂಬಿಕಸ್ತ ಗೆಳೆಯನಾಗಿದೆ. ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಹಂತದ ಸಿದ್ಧತೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಮುಖ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಗಂಭೀರತೆ ಹಾಗೂ ಸಂದರ್ಶನದ ಯಶಸ್ಸಿನ ತನಕ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಳವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇದು ನಿಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಉಣಬಡಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆಯುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಉಜ್ವಲಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊರುವುದಾಗಿದೆ. ಬನ್ನಿ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕನಸಿನ ಸದೃಢ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಕಟ್ಟೋಣ.

ಶುಭ ಹಾರೈಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ,
ಶರತ್ ಕುಮಾರ್ ಎಸ್
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು, Insights IAS | Insta KAS

ಪರಿವಿಡಿ

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು – 3

1. ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು – 2026
   * ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಭಾಗ, * ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ,
   * ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, * ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಾಗ,
   * ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, * ಆರ್ಥಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗ
2. ಅಗ್ನಿಪಥ್ ಯೋಜನೆ
3. ಕೇಂದ್ರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ
4. ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ
5. ಪಿಎಂ ಗತಿಶಕ್ತಿ ಯೋಜನೆ
6. Josh ಉಪಕ್ರಮ
7. ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್
8. ಭಾರತದ ಎರಡು ಹೊಸ ರಾಮ್ಸಾರ್ ತಾಣ

ಕರ್ನಾಟಕ ದರ್ಶನ – 16

1. 50 ಲಕ್ಷ ರೈತರಿಗೆ ತಲಾ ರೂ. 2,500 ಪರಿಹಾರ ಹಾಗೂ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿ ಮುಂದೂಡಿಕೆ
2. ಸುಧಾ ಯಾದವ್ ನೇಮಕದೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಎರಡನೇ ಮಹಿಳಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು
3. KPS ಶಾಲೆಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ
4. 'ಆಕ್ಟೀವ್ ಕರ್ನಾಟಕ' ಸಾಹಸ ಕ್ರೀಡಾ ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ
5. GI ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಕಲಬುರಗಿ ತೊಗರಿ ಬೇಳೆ ರಫ್ತು
6. ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದಾದ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆ
7. ಕೀನ್ಯಾದ ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಹೋರಾಟದ ಧ್ವನಿಯೆತ್ತಿದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೇನು ಕುರುಬರು
8. 70 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ಎರಡನೇ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ನೈರುತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಳೆ
9. ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲು ನಿವೃತ್ತ DGPಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 3 ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ
10. ಕರಾವಳಿ ಅಥವಾ ಮಲೆನಾಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ HC ಪೀಠ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯತೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಸಮಿತಿ ರಚನೆ
11. ಶಾಂಘೈ ಕೌಶಲ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಧನೆ
12. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಸ್ಮಾರಕಕ್ಕೆ ರೂ.100 ಕೋಟಿ ಘೋಷಿಸಿದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್
13. ರೈತರನ್ನು ಸಂಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಲು ಪಿಂಚಣಿ ಅಥವಾ ಜೀವ ವಿಮೆ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ IAT ಶಿಫಾರಸು
14. ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವ ನಿರ್ಣಯ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಪಾಲಿಕೆ
15. ಹಸಿರು ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರಗಳತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಜ್ಜೆ
16. ಭವ್ಯ ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ಮಹೋತ್ಸವ
17. ನಗರಕ್ಕೆ ಐದು ಪೊಲೀಸ್ ಕಮಿಷನರೇಟ್‌ಗಳ ಅನುಮೋದನೆ
18. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 84,000 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೂ ಹೆಚ್ಚು ತೆಂಗು ಬೆಳೆ ಹಾನಿ
19. SC/ST ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾನೂನನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೈಕೋರ್ಟ್
20. ಸಕಾಲ ಕಾಯ್ದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ: ಪರಿಹಾರ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ
21. ರಾಜಧಾನಿಯ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು 'ಎರಡನೇ ಬೆಂಗಳೂರು' ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನೀತಿ ಆಯೋಗ ಸಲಹೆ
22. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಇವಿ (EV) ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಹಬ್‌ಗಳಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ಥಳಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆ
23. ಉದ್ದೇಶಿತ BMR ಆರ್ಥಿಕ ಮಹಾಯೋಜನೆ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಶೇ. 75ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿ
24. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲು ಹೊಸ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ
25. ಲಕ್ಕುಂಡಿಯ ಗುಪ್ತ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ LiDAR ಸಮೀಕ್ಷೆ
26. ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕೋಚಿಂಗ್ ಯೋಜನೆಗೆ ಚಾಲನೆ
27. ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಗರೋತ್ತರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ ಸ್ಥಾಪನೆ
28. ಜನರ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಆಡಳಿತ: ಹೊಸ 'ಪ್ರಜಾಸೇವಾ ಇಲಾಖೆ'ಗೆ ಸಿಎಂ ಚಾಲನೆ
29. ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ರೂ.2,500 ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ
30. ಮಹಿಳಾ ನೌಕರರ ರಾತ್ರಿ ಪಾಳಿಯ ಸುರಕ್ಷತಾ ನಿಯಮಗಳ ರದ್ದತಿಗೆ KITU ವಿರೋಧ: OSH ಕೋಡ್ ಅಡಿ ರಕ್ಷಣೆ ಎಂದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ
31. ಮೇಕೆದಾಟು ಸೇರಿದಂತೆ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಕೋರಿದ ರಾಜ್ಯ
32. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನದ ವಿದ್ಯುತ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಗುಂಪು
33. ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಹೊಸ ಕೃತಿ ಬಿಡುಗಡೆ
34. 2030ರ ವೇಳೆಗೆ 66 GW ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯ: ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು
35. ಕೇಂದ್ರೀಯ RTI ಮಾಹಿತಿ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಂತೆ KIC ಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ನಿರ್ದೇಶನ
36. ಹೊಸ ಜವಳಿ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪು ನೀತಿ ಪ್ರಕಟ
37. ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ '25: ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 3ನೇ ಸ್ಥಾನ
38. ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನಾಚರಣೆಯಂದು 3,773 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ OPS ಉಡುಗೊರೆ
39. ಲೋಹಗಳ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ಕುಸಿತ: ಬೀದರಿ ಕಲೆಗೆ ಸಂಕಷ್ಟ
40. ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಗಾಯನವನ್ನು ಎರಡು ನುಡಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದ ಆದೇಶ ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವಂತೆ ಸಿಎಂಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಸೂಚನೆ
41. ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಲು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಉಪ್ಪಿನ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ 30% ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವ ರಾಜ್ಯದ ಗುರಿ
42. ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆ

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿಗಳು – 42

1. 100 ಮಿಲಿಯನ್ ಬ್ಯಾರೆಲ್ ತೈಲವನ್ನು
2. ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಿರುವ G7 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು
3. ಭಾರತ–ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ–ಯುರೋಪ್ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಿಡಾರ್ (IMEC)
4. ಜಾಗತಿಕ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪಾಲು
5. ಆಸಿಯಾನ್–ಭಾರತ ರಕ್ಷಣಾ ಚಿಂತಕರ ಚಾವಡಿ ವೇದಿಕೆ
6. ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಶೃಂಗಸಭೆ (WHS) 2026
7. ಜಾಗತಿಕ ಬಹುಮುಖಿ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026
8. ವಾಸ್ತವಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ರೇಖೆ (LAC)
9. ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿಗಳು – 46

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ -46

1. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ SC-ST ಹಬ್ (NSSH)
2. ಕೇಂದ್ರ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ
3. ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ (ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ) ಕಾಯ್ದೆ (UAPA)
4. ಇಂಡಿಯಾ ಮೊಬೈಲ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ 2026
5. ಪೀಪಲ್ಸ್ ಪ್ಲಾನ್ ಕ್ಯಾಂಪೇನ್ (ಜನರ ಯೋಜನೆ ಅಭಿಯಾನ)
6. ಮಹಾನದಿ ಜಲ ವಿವಾದ
7. ಅಂತರ್–ಸಂಸದೀಯ ಒಕ್ಕೂಟ (IPU)
8. SC/ST (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1989
9. ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಕ್ಷರತ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶ
10. ನಮೋ ಭಾರತ್ ದಿವಸ 2026
11. ಉಪ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತ
12. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ
13. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೈ ಕಮಿಷನರ್ ಕಚೇರಿ (OHCHR)
14. ಭಾರತದ ಸಾಗರೋತ್ತರ ನಾಗರಿಕರು (OCI)
15. ಜನಗಣತಿ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ನಿಯಮಗಳು, 2026
16. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಸೌಲಭ್ಯ
17. ವಿಶೇಷ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ (SSR)

ಆರ್ಥಿಕತೆ -53

1. ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯ
2. ಕ್ಯಾಲಿಬ್ರೇಟೆಡ್ ಬಿಗಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ
3. ಬಾಂಡ್ ಇಳುವರಿ (Bond Yield)
4. ಭಾರತದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಪ್ರಯಾಣ ಸಮೀಕ್ಷೆ
5. ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಜ್ಞಾನ ಉತ್ಪನ್ನ
6. GST 2.0 ಉನ್ನತೀಕರಣ
7. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳ (SME) ಬೆಳವಣಿಗೆ ನಿಧಿ
8. ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳು ಹಾಗೂ ಲೆವಿಗಳ ಮರುಪಾವತಿ (RoSCTL) ಯೋಜನೆ
9. ವಿಶ್ವ ಹತ್ತಿ ದಿನ
10. ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ (KVI)
11. ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿರ್ಭರತೆ
12. ಪೆನ್ಸಿಲಿನ್ ಜಿ ಆಮದಿನ ಮೇಲೆ ಭಾರತದ ಆಂಟಿ–ಡಂಪಿಂಗ್ ತನಿಖೆ
13. ರಾಬರ್ಟ್ ಇ. ಹಾಲ್ ಮತ್ತು ಮೈಕೆಲ್ ವುಡ್‌ಫೋರ್ಡ್ (USA)
14. ಸುಧಾರಿತ ಸೋಯಾಬೀನ್ ತಳಿಗಳಾದ NRC 268 ಮತ್ತು NRC 270
15. ಎಲ್ಲಾ ಕಡ್ಡಾಯ ಹಿಂಗಾರು (ರಬಿ) ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ (MSP) ಹೆಚ್ಚಳ
16. ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ದಿನ 2026
17. ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಬಂಡವಾಳ ಲಾಭಗಳ (LTCG) ತೆರಿಗೆ
18. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ LNG ಪೂರೈಕೆದಾರನಾಗಿ ಅಮೆರಿಕವನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿದ ಓಮನ್
19. ಭಾರತದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಯುಕ್ತ ನೇರಳೆ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ
20. ಭಾರತದ ತೆಂಗಿನ ನಾರು (Coir) ವಲಯ
21. ರಮೇಶ್ ಚಂದ್ ಸಮಿತಿ

ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು - 62

1. ಉಡಾನ್ (UDAN) ಯೋಜನೆಗೆ 10 ವರ್ಷ
2. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ (PM) ಇಂಟರ್ನ್‌ಶಿಪ್ ಯೋಜನೆಗೆ 2 ವರ್ಷ
3. PM CARES ಮಕ್ಕಳ ಯೋಜನೆ
4. ನಮಾಮಿ ಗಂಗೆ
5. PM-SETU – ಭಾರತದ ITI ಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಒಂದು ವರ್ಷ
6. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕರಾವಳಿ ಮಿಷನ್ 2.0
7. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಹಾಯತಾ ಯೋಜನೆ

ಭೂಗೋಳ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ - 65

1. 12% ಕೊರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ನೈರುತ್ಯ ಮುಂಗಾರು
2. ಅಪರೂಪದ ಜೇಪೋರ್ ಗ್ರೌಂಡ್ ಗೆಕ್ಕೊ (ಹಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೇದ) ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಯೋಜನೆ ಕುತ್ತು
3. ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಟರ್ಡ್ಸ್
4. ಸಾರಸ್ ಕ್ರೇನ್
5. ಘರಿಯಾಲ್‌ನ ಹೊಸ ಅಳಿದುಹೋದ ಸಂಬಂಧಿ
6. ಮರುಭೂಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ
7. ಹಸಿರು ಇಂಧನ ಕಾರಿಡಾರ್ ಹಂತ – III
8. ವಿಶ್ವದ ಅರಣ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ 2026
9. ಗೋಬರ್‌ಧನ್ (GOBARdhan) ಯೋಜನೆ
10. ಬಕ್ಸಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ
11. ಹಸಿರು ದೀಪಾವಳಿ ಅಭಿಯಾನ
12. 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ 100% ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಕಾರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ CAQM ಸಮಿತಿ
13. ಸಾಮಾನ್ಯ ಆದರೆ ವಿಭಿನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಯಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು (CBDR-RC)
14. ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಹಾರಾಟದ ಮಾರ್ಗ
15. ಡೈಮಂಡ್‌ಬ್ಯಾಕ್ ಟೆರಾಪಿನ್
16. ಕುಲ್ಸಿ ನದಿ
17. 'ನಮೇರಿ ವೈಲ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ರೂಮ್' ಉಪಕ್ರಮ
18. ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ (SIOFA)
19. ಕಿಗಾಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ 10 ವರ್ಷಗಳು
20. ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ದಡದಲ್ಲಿ ನೀಲಿ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು
21. ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹಿಮ ಕರಗುವಿಕೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಪೆಂಗ್ವಿನ್ ಹಿಕ್ಕೆಗಳು
22. ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿ (RLE)
23. ಭಾರತ್ ಸ್ಟೇಜ್ VII ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಮಾನದಂಡಗಳು
24. ಪಾವಗಡ ಸೋಲಾರ್ ಪಾರ್ಕ್
25. ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವರದಿ
26. ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಹಾನಿ ನಿಧಿ
27. 2026ರ ಉತ್ಸರ್ಜನ ಅಂತರ ವರದಿ

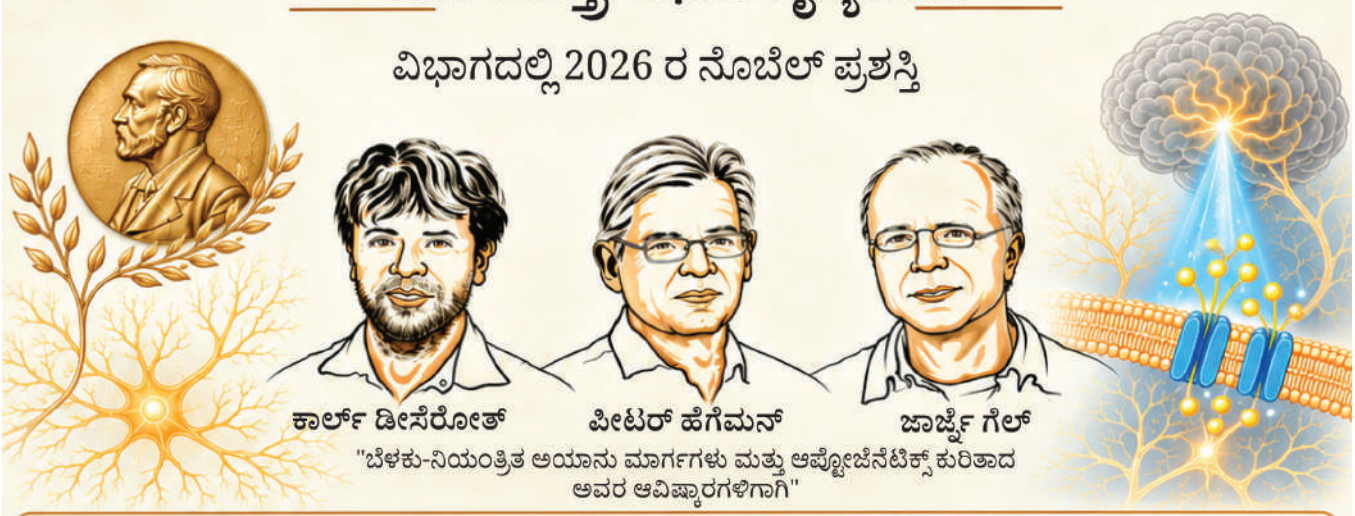
ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ - 78

1. ಆದಿತ್ಯ–L1 ಮಿಷನ್‌ನಿಂದ ಹೊಸ ಒಳನೋಟಗಳು
2. ಮಂಗಳ ಗ್ರಹದ ಉಪಗ್ರಹಗಳ ಅನ್ವೇಷಣಾ (MMX) ಮಿಷನ್
3. ಜ್ವಾಲಾ: ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಮೈಕ್ರೋ–ಕ್ಷಿಪಣಿ
4. ಕುಡಗೋಲು ಕಣ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ (ಸಿಕಲ್ ಸೆಲ್ ಅನಿಮಿಯಾ) ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಭಾರತ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಧನ
5. ರೇಬೀಸ್ (Rabies)
6. US ನ AI ಒಪ್ಪಂದ
7. ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಗಡಿಯಾರ
8. 'ಬೀಮ್‌ಲೈನ್ ಫಾರ್ ಸ್ಕೂಲ್ಸ್' ಸ್ಪರ್ಧೆ
9. ವಿಶ್ವ ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಮತ್ತು ಫ್ಯುಯೆಲ್ ಸೆಲ್ ದಿನ 2026
10. ತ್ರಿಷ್ಣಾ ಉಪಗ್ರಹ ಮಿಷನ್ 2027
11. PUFFINS ಟೆಲಿಸ್ಕೋಪ್ ಮಿಷನ್
12. 2,000ನೇ HAL ಏರೋ–ಎಂಜಿನ್
13. ಡಾರ್ಕ್ ವೆಬ್ (Dark Web)
14. ದತ್ತಾಂಶ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು: ಡಿಜಿಟಲ್ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 2023 (DPDP)
15. ಪೌರರಕ್ಷಣಾ ಜಾಲ

ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ -84
ರಕ್ಷಣೆ -86
ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು -89
ಕ್ರೀಡಾ ಸುದ್ದಿಗಳು -94
ಸೇನಾ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸಗಳು -98
ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಚರಣೆಗಳು -100
ನೇಮಕಾತಿ -105
ಆರೋಗ್ಯ -106
ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು -108
ಶ್ರೇಯಾಂಕ ಮತ್ತು ವರದಿಗಳು -109
ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳು -111

ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ

ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 2026 ರ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಕಾರ್ಲ್ ಡೀಸೆರೋತ್ ಪೀಟರ್ ಹೆಗೆಮನ್ ಜಾರ್ಜ್ಡೆ ಗೆಲ್

"ಬೆಳಕು-ನಿಯಂತ್ರಿತ ಅಯಾನು ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಆಪ್ಟೋಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ ಕುರಿತಾದ ಅವರ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗಾಗಿ"

ಹರಿವು ನಕ್ಷೆ: ಆಪ್ಟೋಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ

ಹಂತ 1: ತಳಿ ಗುರಿಪಡಿಸುವಿಕೆ
ಆಯ್ದ ಜೀವಕೋಶಗಳೊಳಗೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಆಪ್ಸಿನ್ ಅನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುವ ಜೀನ್ ಅನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು.

↓

ಹಂತ 2: ಆಪ್ಸಿನ್ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ
ಗುರಿಪಡಿಸಿದ ನರಕೋಶಗಳು CHR 2 ನಂತಹ ಬೆಳಕಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಪ್ರೋಟೀನ್‌ಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.

↓

ಹಂತ 3: ಬೆಳಕಿನ ಪ್ರಚೋದನೆ
ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿದ ತರಂಗಾಂತರದ ಬೆಳಕು ಆಪ್ಸಿನ್ ಅನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

↓

ಹಂತ 4: ಅಯಾನು ಚಲನೆ
ಪ್ರೋಟೀನ್ ಜೀವಕೋಶದ ಪೊರೆಯ ಮೂಲಕ ಅಯಾನುಗಳ ಹರಿವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ, ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

↓

ಹಂತ 5: ನರಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣ
ಸಂಶೋಧಕರು ಆಯ್ದ ನರಕೋಶಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕ್ಷೇತ್ರ	ಆಪ್ಟೋಜೆನೆಟಿಕ್ಸ್‌ನ ಸಂಭಾವ್ಯ ಅನ್ವಯಿಕೆ
ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ	ರಾಯಲ್ ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸಸ್
ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ	ರಾಯಲ್ ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸಸ್
ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ	ಕರೋಲಿನ್ಸ್ಕಾ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನ ನೊಬೆಲ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ
ಸಾಹಿತ್ಯ	ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಶಾಂತಿ	ನಾರ್ವೇಜಿಯನ್ ನೊಬೆಲ್ ಸಮಿತಿ
ಆರ್ಥಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ	ರಾಯಲ್ ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸಸ್
ದೃಷ್ಟಿ ಪುನಃಸ್ಥಾಪನೆ	ದೃಷ್ಟಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು
ನೋವು ಸಂಶೋಧನೆ	ನೋವಿನ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ನರ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು

ವಿಭಾಗ	ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ
ಸ್ಮರಣೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆ	ಸ್ಮರಣೆ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ನರಗಳ ಜಾಲಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದು
ನಿದ್ರೆ	ನಿದ್ರೆ-ಎಚ್ಚರದ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ನರಕೋಶಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು
ಅಪಸ್ಮಾರ	ಸೆಳೆತ ಉಂಟುಮಾಡುವ ನರಗಳ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು
ಪಾರ್ಕಿನ್ಸನ್ ಕಾಯಿಲೆ	ಚಲನೆಯ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಜಾಲಗಳನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದು
ಆಲ್ಝೈಮರ್ ಕಾಯಿಲೆ	ನರಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಜಾಲದ ವೈಫಲ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು
ಖಿನ್ನತೆ	ಮನಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜಾಲಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು

ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 2026 ರ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಹರಿವು ನಕ್ಷೆ: ಐಸ್‌ಕ್ಯೂಬ್ ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುತ್ತದೆ

ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಹಾಲ್ಜೆನ್

"ಐಸ್‌ಕ್ಯೂಬ್ ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊ ವೀಕ್ಷಣಾಲಯಕ್ಕೆ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಖಗೋಳ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲದ ಉನ್ನತ-ಶಕ್ತಿಯ ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ"

ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಹಾಲ್ಜೆನ್

ಗುಣಲಕ್ಷಣ	ವಿವರಣೆ
ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು	ಐಸ್‌ಕ್ಯೂಬ್ ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊ ವೀಕ್ಷಣಾಲಯ
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಉದ್ದೇಶ	ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿಯ ಖಗೋಳ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡುವುದು
ಡಿಟೆಕ್ಟರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	86 ಸರಣಿಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೂ 5,160 ಡಿಜಿಟಲ್ ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಮಾಡ್ಯೂಲ್‌ಗಳು (DOMs)
ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ಮಾಧ್ಯಮ	ಆಳವಾದ ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಹಿಮನದಿ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ
ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ತತ್ವ	ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ವಿದ್ಯುದಾವೇಶದ ಕಣಗಳಿಂದ ಚೆರೆಂಕೋವ್ ವಿಕಿರಣ

1. ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಮೂಲ
ಸೂಪರ್ನೋವಾಗಳು, ಸಕ್ರಿಯ ಗ್ಯಾಲಕ್ಸಿಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಶಕ್ತಿಯುತ ಖಗೋಳ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಪರಿಸರಗಳು.

↓

2. ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊಗಳು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತವೆ
ಅವುಗಳ ತಟಸ್ಥ ವಿದ್ಯುದಾವೇಶದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಕಾಂತಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಅವುಗಳ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ವಿಚಲಿತಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

↓

3. ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿನ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆ
ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ವಸ್ತುವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುತ್ತದೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದಾಗ ವಿದ್ಯುದಾವೇಶದ ಕಣಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

↓

4. ಚೆರೆಂಕೋವ್ ಬೆಳಕು
ವೇಗವಾಗಿ ಚಲಿಸುವ ವಿದ್ಯುದಾವೇಶದ ಕಣಗಳು ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಬಹುದಾದ ಬೆಳಕನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತವೆ.

↓

5. DOM ಗಳು ಬೆಳಕನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತವೆ
ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಸಂವೇದಕಗಳು ಬೆಳಕಿನ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಮಯವನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತವೆ.

↓

6. ಘಟನೆಯ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ
ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊದ ದಿಕ್ಕು, ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸಂಭವನೀಯ ಖಗೋಳ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲವನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

ಗುಣಲಕ್ಷಣ	ವಿವರಣೆ
ಸ್ವರೂಪ	ವಿದ್ಯುತ್ ತಟಸ್ಥವಾಗಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಕಣಗಳು
ದ್ರವ್ಯರಾಶಿ	ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕದು, ಆದರೆ ಶೂನ್ಯವಲ್ಲ
ಮೂಲಭೂತ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಗಳು	ದುರ್ಬಲ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ
ವಿದ್ಯುದಾವೇಶ	ಶೂನ್ಯ
ಪ್ರಭೇದಗಳು	ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನ್, ಮ್ಯುವಾನ್ ಮತ್ತು ಟೌ ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊಗಳು
ಭೇದಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದು, ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣದ ವಸ್ತುವಿನ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗಬಲ್ಲವು
ಮೂಲಗಳು	ಸೂರ್ಯ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಸೂಪರ್ನೋವಾಗಳು, ಕಾಸ್ಮಿಕ್-ಕಿರಣಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಪರಮಾಣು ರಿಯಾಕ್ಟರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ವಿಕಿರಣಶೀಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು
ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವಿಕೆಯ ಸವಾಲು	ಸಾಮಾನ್ಯ ವಸ್ತುವಿನೊಂದಿಗೆ ಬಹಳ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುತ್ತವೆ
ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮೌಲ್ಯ	ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಒಳಭಾಗ, ಕಾಸ್ಮಿಕ್ ವೇಗವರ್ಧಕಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಕಣ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡುವುದು

ಹೋಲಿಕೆ

ಹೋಲಿಕೆ	ಐಸ್‌ಕ್ಯೂಬ್	ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ INO
ದೇಶ/ಪ್ರದೇಶ	ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕಾ	ಭಾರತ
ಸ್ಥಳ	ದಕ್ಷಿಣ ಧ್ರುವ	ಪೊಟ್ಟಿಪುರಂ, ತಮಿಳುನಾಡು
ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ಮಾಧ್ಯಮ	ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ	RPC ಶೋಧಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಾಂತೀಯ ಕಬ್ಬಿಣ
ಗಾತ್ರ	1 km^3 ಉಪಕರಣೀಕೃತ ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ	50,000-ಟನ್ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಶೋಧಕ
ಮುಖ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಷಯ	ಖಗೋಳ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೂಲದ ಉನ್ನತ-ಶಕ್ತಿಯ ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊಗಳು	ವಾತಾವರಣದ ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊ ಆಂದೋಲನಗಳು
ಪ್ರಮುಖ ತಂತ್ರ	ಚೆರೆಂಕೋವ್ ಬೆಳಕಿನ ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ಪತ್ತೆ	ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವಿದ್ಯುದಾವೇಶದ ಕಣಗಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುವುದು (ಟ್ರ್ಯಾಕಿಂಗ್)

ಭಾರತಕ್ಕೆ INO ಏಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ?

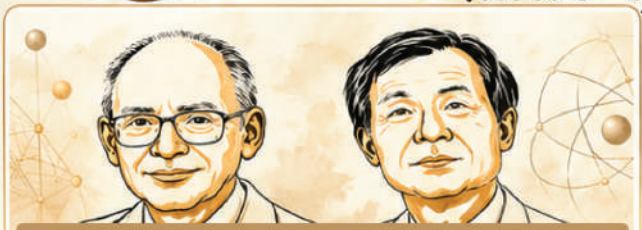
ಮೂಲಭೂತ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ
ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊ ಆಂದೋಲನ ಮಾಪನ ಮತ್ತು ದ್ರವ್ಯರಾಶಿ ಶ್ರೇಣೀಕರಣದ ತನಿಖೆ.

ಕಾಂತೀಯ ಶೋಧಕ
ಮ್ಯುವಾನ್‌ಗಳ ವಿದ್ಯುದಾವೇಶವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮೂಲಕ ನ್ಯೂಟ್ರಿನೊ ಮತ್ತು ಆಂಟಿನ್ಯೂಟ್ರಿನೊಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಭೂಗತ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ
ಬಂಡೆಯ ಹೊದಿಕೆಯು ಕಾಸ್ಮಿಕ್-ಕಿರಣಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ

ಸ್ವದೇಶಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
ಸುಧಾರಿತ ಶೋಧಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 2026 ರ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಹೆನ್ರಿ ಬಿ. ಕಗನ್ ಕೆನ್ಸೊ ಸೋಯ್

"ಅಸಮಮಿತಿಯ ಸಾವಯವ ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ರೇಖಾತ್ಮಕವಲ್ಲದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ-ವೇಗವರ್ಧನೆಯ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ"

ರಾಯಲ್ ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸಸ್

ಪದ	ಅರ್ಥ	ಉದಾಹರಣೆ / ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಕೈರಾಲಿಟಿ	ಅಣುವಿನ ಕನ್ನಡಿ-ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.	ಎಡ ಮತ್ತು ಬಲ ಕೈಗಳಂತೆ
ಅಕೈರಲ್ ಅಣು	ಕನ್ನಡಿ-ಪ್ರತಿಬಿಂಬದ ಮೇಲೆ ಹೊಂದಿಸಬಹುದಾದ ಅಣು.	ಸೂಕ್ತ ಸಮರೂಪತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಅಣುಗಳು
ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮರ್‌ಗಳು	ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಿಸಲಾಗದ ಎರಡು ಕನ್ನಡಿ-ಪ್ರತಿಬಿಂಬದ ರೂಪಗಳು	ಕೈರಲ್ ಔಷಧ ಅಣುವಿನ ಎರಡು ರೂಪಗಳು
ರೆಸಿಮಿಕ್ ಮಿಶ್ರಣ	ಎರಡು ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮರ್‌ಗಳ ಸಮಾನ ಪ್ರಮಾಣ	ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿವ್ವಳ ಆಪ್ಟಿಕಲ್ ತಿರುಗುವಿಕೆ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.
ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮೆರಿಕ್ ಎಕ್ಸೆಸ್ (ee)ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮರ್‌ಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸದ ಅಳತೆ.	ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮೆರಿಕ್ ಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
ಹೋಮೋಕೈರಾಲಿಟಿ	ಜೈವಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೂಪದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ	ಪ್ರೋಟೀನ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ L-ಅಮೈನೊ ಆಮ್ಲಗಳು
ಅಸಮ್ಮಿತ ವೇಗವರ್ಧನೆ	ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮರ್‌ನ ರಚನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ವಿಧಾನ	-

ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಅಸಮ್ಮಿತ ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ

- ಆರಂಭಿಕ ವಸ್ತುಗಳು ಅಕೈರಲ್ ಅಥವಾ ಪ್ರೊಕೈರಲ್ ಅಣುಗಳು
- ಕೈರಲ್ ವೇಗವರ್ಧಕ ಅಥವಾ ಕಾರಕ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ
- ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಸೆಲೆಕ್ಟಿವ್ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಒಂದು ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮರ್ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ
- ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮರ್-ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನ ವಿಶೇಷ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಮತ್ತು ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ

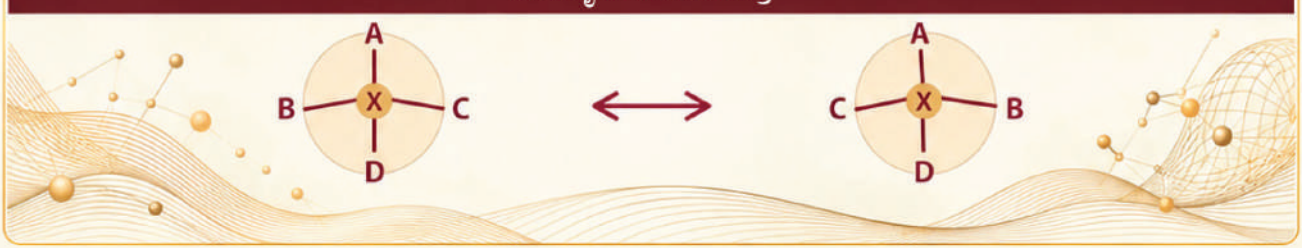
ಕೈರಾಲಿಟಿಯ ಅನ್ವಯ

ವಲಯ	ಅನ್ವಯಿಕೆ	ಕೈರಾಲಿಟಿ ಏಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ
ಔಷಧೀಯ	ಔಷಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	ಜೈವಿಕ ಕ್ರಿಯೆ, ಚಯಾಪಚಯ ಮತ್ತು ವಿಷತ್ವದಲ್ಲಿ ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮರ್‌ಗಳ ಭಿನ್ನತೆ.
ಕೃಷಿ	ಕೃಷಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಸಂಶ್ಲೇಷಣೆ	ವಿಭಿನ್ನ ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮರ್‌ಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ಜೈವಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು
ಆಹಾರ ಉದ್ಯಮ	ರುಚಿಗಳು	ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮರ್‌ಗಳು ಸಂವೇದನಾ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬಹುದು
ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಉದ್ಯಮ	ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯದ ಘಟಕಾಂಶಗಳು	ಆಣ್ವಿಕ ರೂಪವು ವಾಸನೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದು
ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	ಕಿಣ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರೋಟೀನ್‌ಗಳು	ಜೈವಿಕ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ಟೀರಿಯೊಸ್ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ
ಜೀವ-ಮೂಲದ	ಪ್ರಿಬಯೋಟಿಕ್	ಜೈವಿಕ ರೂಪವು ಹೇಗೆ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ
ಸಂಶೋಧನೆ	ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ	-

ಹಿನ್ನೆಲೆ: ಕೈರಾಲಿಟಿಯಿಂದ ಹೋಮೋಕೈರಾಲಿಟಿಯವರೆಗೆ

- ಕೈರಲ್ ಅಣುಗಳು
- ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಎರಡು ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮರ್‌ಗಳು: R ಮತ್ತು S
- ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೂಪವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತವೆ ಸಂಭವನೀಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು: ಅಸಮ್ಮಿತ ವೇಗವರ್ಧನೆ, ಆಯ್ದ ಸ್ಫಟಿಕೀಕರಣ ಅಥವಾ ಸ್ವಯಂ-ವೇಗವರ್ಧನೆ
- ಎನ್ಯಾನ್ಟಿಯೋಮೆರಿಕ್ ಪುಷ್ಟೀಕರಣ
- ಜೈವಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಮೋಕೈರಾಲಿಟಿ

ಸರಳೀಕೃತ ಅಣು ರೇಖಾಚಿತ್ರ

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 2026 ರ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಆ್ಯನೆ ಕಾರ್ಸನ್

- ಪುರಸ್ಕೃತರು: ಆ್ಯನೆ ಕಾರ್ಸನ್ (ಕೆನಡಾ).
- ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ: ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸುವ ನವೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು.
- ಜನನ: 1950, ಟೊರೊಂಟೊ, ಕೆನಡಾ.
- ವೃತ್ತಿ: ಕವಯತ್ರಿ, ಪ್ರಬಂಧಕಾರ್ತಿ, ಅನುವಾದಕಿ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸೆ.
- ಗಮನಾರ್ಹ ಕೃತಿಗಳು: ದಿ ಗ್ಲಾಸ್ ಎಸ್ಸೆ (1995), ಆಟೋಬಯೋಗ್ರಫಿ ಆಫ್ ರೆಡ್ (1998) ಮತ್ತು ಫ್ಲೋಟ್ (2016).

> "ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದೊಂದಿಗೆ ತಮಾಷೆಯ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ರೂಪಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಅವರ ದಿಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲ ಕೃತಿಗಳಿಗಾಗಿ"

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 2026 ರ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್

ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, 1913

- ದೇಶ: ಭಾರತ
- ಗಮನಾರ್ಹ ಕೃತಿ: ಗೀತಾಂಜಲಿ
- ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ: ಮೊದಲ ಏಷ್ಯನ್ ನೊಬೆಲ್ ಪುರಸ್ಕೃತರು.
- ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ: ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ತಾಜಾ ಮತ್ತು ಸುಂದರವಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನೊಬೆಲ್ ಸಮಿತಿಯು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ.

ಟ್ಯಾಗೋರ್ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಏಕೈಕ ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜಾಗತಿಕ ಮನ್ನಣೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ನೊಬೆಲ್ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳು

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
ಮೂಲ	ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ನೊಬೆಲ್ ಅವರ ಉಯಿಲು, 1895
ಮೊದಲ ಪ್ರಶಸ್ತಿ	1901
ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ	ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಒಡನಾಟ	ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆ
ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ	ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮನ್ನಣೆ

2026 ರ ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

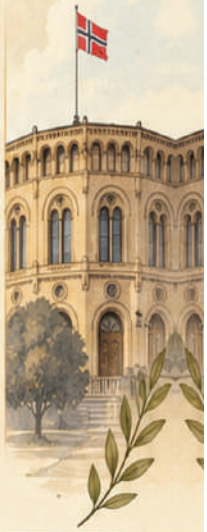
ನವನೀತಮ್ "ನವಿ" ಪಿಳ್ಳೈ

- **ಪುರಸ್ಕೃತರು:** ನವನೀತಮ್ "ನವಿ" ಪಿಳ್ಳೈ (ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ).
- **ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ:** ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು.
- **ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ತಮಿಳು ಮೂಲದ ವಕೀಲೆ.
- **UN ಪಾತ್ರ:** ಆಕ್ರಮಿತ ಪ್ಯಾಲೇಸ್ಟಿನಿಯನ್ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲಿನ ಯುಎನ್ ತನಿಖಾ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

"ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗಾಗಿ"

ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು
ಸ್ಥಾಪನೆ	1895 ರ ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ನೊಬೆಲ್ ಅವರ ಉಯಿಲಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ
ಮೊದಲು ನೀಡಿದ್ದು	1901
ಮೊದಲ ಪುರಸ್ಕೃತರು	ಫ್ರೆಡೆರಿಕ್ ಪಾಸಿ ಮತ್ತು ಹೆನ್ರಿ ಡ್ಯುನಾಂಟ್, ಜಂಟಿಯಾಗಿ
ಹೆನ್ರಿ ಡ್ಯುನಾಂಟ್	ಸ್ವಿಸ್ ಮಾನವತಾವಾದಿ ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕಮಿಟಿ ಆಫ್ ದಿ ರೆಡ್ ಕ್ರಾಸ್‌ನ (ICRC) ಸಹ-ಸಂಸ್ಥಾಪಕ
ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ	ನಾರ್ವೇಜಿಯನ್ ನೊಬೆಲ್ ಸಮಿತಿ
ಸಮಿತಿಯ ಸಂಯೋಜನೆ	ನಾರ್ವೇಜಿಯನ್ ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಐದು ಸದಸ್ಯರು
ಅರ್ಹ ಪುರಸ್ಕೃತರು	ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು
ಮರಣೋತ್ತರ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು	ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಘೋಷಿತ ಪುರಸ್ಕೃತರು ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ನಿಧನರಾದರೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ

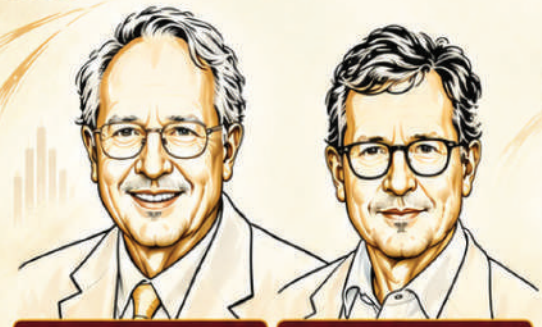
- ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಐದು ಬಾರಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡಿದ್ದರು.
- ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಪಡೆದಿಲ್ಲ.
- ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿರೋಧದೊಂದಿಗೆ (ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ) ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.
- ಅವರ ಕಾರ್ಯಗಳು ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಶಾಂತಿ ಚಳುವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಾಯಕರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ.

ವ್ಯಕ್ತಿ	ವರ್ಷ	ಸ್ಥಿತಿ
ಕೈಲಾಶ್ ಸತ್ಯಾರ್ಥಿ	2014	ಭಾರತೀಯ ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರು
ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ	-	ಐದು ಬಾರಿ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡಿದ್ದರು, ಆದರೆ ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿಲ್ಲ
ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ	1979	ಸ್ಕೋಪ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು; ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು, ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರಲ್ಲ
ದಲೈ ಲಾಮಾ	1989	ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನಾಯಕ; ಭಾರತೀಯ ನೊಬೆಲ್ ಪುರಸ್ಕೃತರಲ್ಲ

ಆರ್ಥಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ 2026 ರ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ರಾಬರ್ಟ್ ಇ. ಹಾಲ್ | **ಮೈಕೆಲ್ ವುಡ್‌ಫೋರ್ಡ್**

"ಸ್ಥೂಲ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಣದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಅಡಿಪಾಯಗಳಿಗಾಗಿ"

ರಾಯಲ್ ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸಸ್

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ

ವಿವರ	ವಿವರಗಳು
ಅಧಿಕೃತ ಹೆಸರು	ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ನೊಬೆಲ್ ಅವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವೆರಿಜಸ್ ರಿಕ್ಸ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ
ಸ್ಥಾಪನೆ	1968 ರಲ್ಲಿ ಸ್ವೆರಿಜಸ್ ರಿಕ್ಸ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ
ಮೊದಲು ನೀಡಿದ್ದು	1969
ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆ	ರಾಯಲ್ ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸಸ್
ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೊತ್ತ	ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ 12 ದಶಲಕ್ಷ ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಕ್ರೋನರ್, ಅಧಿಕೃತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ

ಪ್ರಮುಖ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆಗಳು

	ಮುಖ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ	ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ	ಸ್ಥೂಲ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ
ರಾಬರ್ಟ್ ಇ. ಹಾಲ್	ಕುಟುಂಬದ ಅನುಭೋಗ	ಅನುಭೋಗವು ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ; ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಆದಾಯದಿಂದ ನಿರ್ಬಂಧಿತವಾಗಿವೆ	ಆದಾಯದ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಒಟ್ಟು ಬೇಡಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ
ಮೈಕೆಲ್ ವುಡ್‌ಫೋರ್ಡ್	ಹಣಕಾಸು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ	ಬೆಲೆ-ನಿಗದಿ, ಹಣದುಬ್ಬರದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ವಿತ್ತೀಯ ನೀತಿ	ಕೇಂದ್ರ-ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ನೀತಿಯು ಹಣದುಬ್ಬರದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ

ವೈಯಕ್ತಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳು

ಕೌಟುಂಬಿಕ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿ → ಆದಾಯ, ಉಳಿತಾಯ ಮತ್ತು ಖರ್ಚಿನ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು → ಬೆಲೆ-ನಿಗದಿ ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು → ಉತ್ಪಾದನೆ, ಬಳಕೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರ → ಹಣಕಾಸಿನ ಕ್ರಮಗಳು, ಬಡ್ಡಿದರಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಸಂವಹನ → ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿನ ವಿಪರೀತ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು

ಸ್ಥೂಲ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ — ನೀತಿ ಹೋಲಿಕೆ ಪಟ್ಟಿ

ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ	ಹಣಕಾಸು ನೀತಿ	ರಾಜಕೋಶೀಯ ನೀತಿ	ಉದ್ದೇಶ
ಆರ್ಥಿಕ ಹಿಂಜರಿತ ಅಥವಾ ನಿಧಾನಗತಿ	ಸೂಕ್ತವಾದಾಗ ನೀತಿಯ ಬಡ್ಡಿದರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಉದ್ದೇಶಿತ ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು	ಬೇಡಿಕೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು
ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣದುಬ್ಬರ / ಮಿತಿಮೀರಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ	ಸೂಕ್ತವಾದಾಗ ಬಡ್ಡಿದರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು	ಕಠಿಣ ರಾಜಕೋಶೀಯ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ವಿಪರೀತ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು	ಹಣದುಬ್ಬರದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು
ಪೂರೈಕೆಯ ಆಘಾತ	ಹಣದುಬ್ಬರದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಬೇರೂರುತ್ತಿವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು	ರಾಜಕೋಶೀಯ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಉದ್ದೇಶಿತ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು	ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸುವುದು
ದುರ್ಬಲ ಖಾಸಗಿ ಹೂಡಿಕೆ	ಸೂಕ್ತವಾದಲ್ಲಿ, ಸುಲಭವಾದ ಸಾಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು	ಉತ್ಪಾದಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳು	ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಚೇತರಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು

ಅಗ್ನಿಪಥ್ ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಮೊದಲ ತಂಡದ ಅಗ್ನಿವೀರರು ತಮ್ಮ 4 ವರ್ಷಗಳ ಸೇವಾ ಅವಧಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

2022: ಪರಿಚಯಿಸಿದ ವರ್ಷ

4 ವರ್ಷಗಳು: ಸೇವಾ ಅವಧಿ

ಶೇ. 25ರವರೆಗೆ: ನಿಯಮಿತ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು

ಅಗ್ನಿವೀರ್‌ಗಳು: ನೇಮಕಾತಿಗೊಂಡವರ ಹೆಸರು

ಅಗ್ನಿಪಥ್ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಉದ್ದೇಶ	ವಿವರಣೆ
ಯುವಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ	ಅರ್ಹ ಯುವಜನರಿಗೆ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ
ಕಿರಿಯ ಪಡೆಯ ಪ್ರೊಫೈಲ್	ಸೇನಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಸರಾಸರಿ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ
ಆಧುನೀಕರಣ	ಹೆಚ್ಚು ಚುರುಕಾದ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ನುರಿತ ಪಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ
ರಕ್ಷಣಾ ವೆಚ್ಚ ನಿರ್ವಹಣೆ	ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ರಕ್ಷಣಾ ವೆಚ್ಚಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ
ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ	ಸೇನಾ ತರಬೇತಿ, ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದಾದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ
ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇವೆ	ನಾಯಕತ್ವ, ತಂಡದ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ

ಹರಿವು ನಕ್ಷೆ: ಅಗ್ನಿಪಥ್ ಯೋಜನೆ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ

ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಿಗೆ ನೇಮಕಾತಿ
ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆ, ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆ

↓

ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ
ನೇಮಕಾತಿಗೊಂಡವರು ಅಗ್ನಿವೀರ್‌ಗಳಾಗಿ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ

↓

ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆ
ಸೇನಾ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

↓

ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಆಯ್ಕೆ
ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಮಾನದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ

ಶೇ. 25ರವರೆಗೆ:
ನಿಯಮಿತ ಸೇವೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬಹುದು (ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವರಿ 15 ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆ)

ಉಳಿದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ:
ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನಿರ್ಗಮನ (ಯೋಜನಾ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಸೇವಾ ನಿಧಿ ಪ್ಯಾಕೇಜ್)

ಕೇಂದ್ರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ (UPSC)

ಸಂದರ್ಭ: 1 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026 ಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿ 100 ವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ.

2022: ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ ಸ್ಥಾಪನೆ

ವಿಧಿಗಳು 315-323: ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ: ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ

ಸ್ವತಂತ್ರ: ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ಹರಿವು ನಕ್ಷೆ: ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗದ ವಿಕಾಸ

1919 - ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ
ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿತು

1 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1926
ಸರ್ ರಾಸ್ ಬಾರ್ಕರ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ ಸ್ಥಾಪನೆ

1935 - ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ
ಒಕ್ಕೂಟ (Federal) ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿತು

1950 - ಸಂವಿಧಾನ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು
ಒಕ್ಕೂಟ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗವು ಕೇಂದ್ರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ (UPSC) ಆಗಿ ಬದಲಾಯಿತು

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ

ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ
UPSC ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ

↓

ಕೇಂದ್ರ ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು + ಇತರ ಸದಸ್ಯರು

ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ: 6 ವರ್ಷಗಳು (ಅಥವಾ 65 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗುವವರೆಗೆ, ಯಾವುದು ಮೊದಲೋ ಅದು)

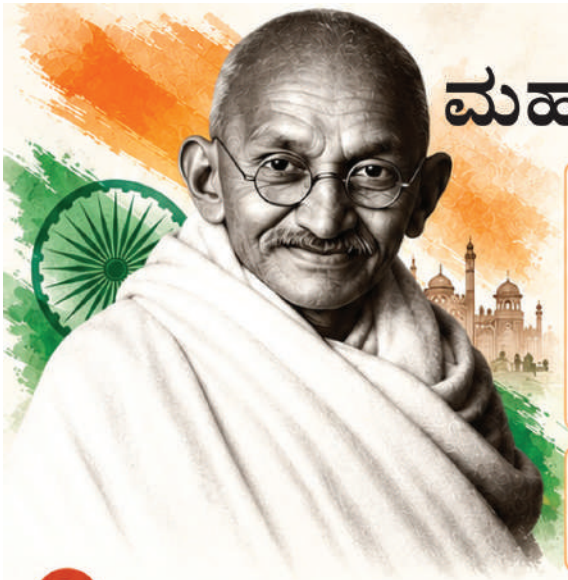
ಅನುಭವ: ಕನಿಷ್ಠ 1/2 ರಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರು (ಕನಿಷ್ಠ 10 ವರ್ಷಗಳ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು)

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	UPSC	ರಾಜ್ಯ PSC
ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ	ವಿಧಿಗಳು 315–323	ವಿಧಿಗಳು 315–323
ನೇಮಕಾತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ	ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ	ರಾಜ್ಯಪಾಲರು
ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ	6 ವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ 65 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು	6 ವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ 62 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು
ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ	ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ	ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ
ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು	ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ	ರಾಜ್ಯಪಾಲರು
ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭರಿಸುವುದು	ಭಾರತದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿ	ರಾಜ್ಯದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿ

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ವಿಧಿಗಳು 315–323

ವಿಧಿ	ವಿಷಯ	ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ
315	ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗಗಳು	ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ UPSC ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು PSC; ಜಂಟಿ ರಾಜ್ಯ PSC ಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ
316	ನೇಮಕಾತಿ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ	ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರು UPSC ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ
317	ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ಅಮಾನತು	ಸದಸ್ಯರನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ
318	ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು	ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು
319	ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು	ಆಯೋಗವನ್ನು ತೊರೆದ ನಂತರ ಕೆಲವು ನೇಮಕಾತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ
320	ಕಾರ್ಯಗಳು	ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು, ನೇಮಕಾತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಲೋಚನೆ
321	ಕಾರ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ	ಸಂಸತ್ತು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗವು ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಸಂಬಂಧಿತ ಆಯೋಗದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬಹುದು
322	ವೆಚ್ಚಗಳು	ಭಾರತದ ಅಥವಾ ಸಂಬಂಧಿತ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಚಿತ ನಿಧಿಗೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ವೆಚ್ಚಗಳು
323	ವರದಿಗಳು	ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2, 2026 ರಂದು ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿಯವರ 157ನೇ ಜನ್ಮ ದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು

ಜನನ: 2 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1869, ಪೋರಬಂದರ್, ಗುಜರಾತ್

ಶಿಕ್ಷಣ: ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ್ದು: 9 ಜನವರಿ 1915

ಮೂಲ ತತ್ವಗಳು: ಸತ್ಯ, ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಬೆಳಗಾವಿ ಅಧಿವೇಶನ, 1924 — ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ ಏಕೈಕ ಅಧಿವೇಶನ

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಹಿಂಸಾ ದಿನ

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಜನ್ಮದಿನವಾದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2 ರಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. 2007 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

2. ಹರಿವು ನಕ್ಷೆ: ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪಯಣ

1869 - ಪೋರಬಂದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಜನನ → 1888-1891 - ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಅಧ್ಯಯನ → 1893-1914 - ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಜನಾಂಗೀಯ ತಾರತಮ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧ; ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ → 1915 - ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮರಳುವಿಕೆ → 1917-1918 - ಆರಂಭಿಕ ಭಾರತೀಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳು ಚಂಪಾರಣ್, ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಖೇಡಾ → 1920-1940 ರ ದಶಕ - ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಅಸಹಕಾರ, ಕಾನೂನು ಭಂಗ ಮತ್ತು ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ

4. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಹಂತ (1893-1914)

1894

ನಟಾಲ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್
ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲಿನ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿತು

1903

ಇಂಡಿಯನ್ ಒಪಿನಿಯನ್
ಭಾರತೀಯ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಂವಹನ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲು ಬಳಸಿದ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆ.

1904

ಫೀನಿಕ್ಸ್ ವಸಾಹತು
ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಜೀವನ, ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆಯ ಶ್ರಮ.

1910

ಟಾಲ್ಸ್ಟಾಯ್ ಫಾರ್ಮ್
ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿರೋಧದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಆರಂಭಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳು

ಚಳುವಳಿ	ವರ್ಷ	ಸ್ಥಳ	ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆ	ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಚಂಪಾರಣ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ	1917	ಬಿಹಾರ	ಇಂಡಿಗೊ (ನೀಲಿ) ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತಿಂಕಥಿಯಾ ಪದ್ಧತಿ	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಮೊದಲ ಪ್ರಮುಖ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಗಿರಣಿ ಮುಷ್ಕರ	1918	ಗುಜರಾತ್	ಗಿರಣಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕರ ನಡುವಿನ ವೇತನ ವಿವಾದ	ವಿವಾದದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಬಳಸಿದರು
ಖೇಡಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ	1918	ಗುಜರಾತ್	ಬೆಳೆ ವೈಫಲ್ಯದ ನಂತರ ಭೂ ಕಂದಾಯದ ಬೇಡಿಕೆ	ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿಗೆ ರೈತರ ಪ್ರತಿರೋಧ

ಗಾಂಧೀಜಿ ನೇತೃತ್ವದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳುವಳಿಗಳು

ಚಳುವಳಿ / ಘಟನೆ	ದಿನಾಂಕ	ಪ್ರಮುಖ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ
ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ	1920-1922	ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬಹಿಷ್ಕಾರ
ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ	1924	ಗಾಂಧೀಜಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು
ದಂಡಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ	12 ಮಾರ್ಚ್-6 ಏಪ್ರಿಲ್ 1930	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾನೂನುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್ ಒಪ್ಪಂದ	1931	ಎರಡನೇ ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಒಪ್ಪಂದ

PM ಗತಿಶಕ್ತಿಯ ಐದು ವರ್ಷಗಳು

1 PM ಗತಿಶಕ್ತಿ: ಆರು ತತ್ವಗಳು

- ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
- ಬಹುಮಾದರಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ
- ಕೊನೆಯ ಹಂತದ ಸಂಪರ್ಕ
- ತ್ವರಿತ ಭೂಸ್ವಾಧೀನ
- ತ್ವರಿತ ಅನುಮತಿಗಳು
- ಕಡಿಮೆ ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವ

ಮೂಲ: ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಉತ್ತೇಜನ ಇಲಾಖೆ (DPIIT)

2 PM ಗತಿಶಕ್ತಿ - ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಪ್ರಾರಂಭ ದಿನಾಂಕ:** 13 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2021
- **ನೋಡಲ್ ಇಲಾಖೆ:** DPIIT
- **7 ಎಂಜಿನ್‌ಗಳು:** ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ವಲಯಗಳು
- **GIS ಆಧಾರಿತ:** ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನಾ ವೇದಿಕೆ

ಸಚಿವಾಲಯ: ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯ. ಯೋಜನೆಯ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು 13 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026 ಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

3 ಹರಿವು ನಕ್ಷೆ: PM ಗತಿಶಕ್ತಿ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ

GIS-ಆಧಾರಿತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್ ಭೂಗೋಳೀಯ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ

→ **ಅಂತರ್-ಸಚಿವಾಲಯ ಸಮನ್ವಯ** ಇಲಾಖೆಗಳಾದ್ಯಂತ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ

→ **ಬಹುಮಾದರಿ ಸಂಪರ್ಕ ರಸ್ತೆಗಳು** + ರೈಲ್ವೆ + ಬಂದರುಗಳು + ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು + ಇತರ ಸಾರಿಗೆ ವಿಧಾನಗಳು

→ **ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಯೋಜನೆ** ಅಂತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಹಂತದ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು

→ **ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು** ಕಡಿಮೆ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವೆಚ್ಚ, ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಯಾಣದ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ದಕ್ಷತೆ

4 ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಯೋಜನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಏಕೀಕರಣ

PM ಗತಿಶಕ್ತಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಸ್ಟರ್ ಪ್ಲಾನ್

- **ಭಾರತಮಾಲಾ:** ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಹೆದ್ದಾರಿ ಸಂಪರ್ಕ
- **ಸಾಗರಮಾಲಾ:** ಬಂದರು-ನೇತೃತ್ವದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
- **UDAN:** ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಾಯು ಸಂಪರ್ಕ
- **ಒಳನಾಡು ಜಲಮಾರ್ಗಗಳು:** ಜಲ-ಆಧಾರಿತ ಸರಕು ಸಾಗಣೆ

5 ಸಂಘಟಿತ ಬಹುಮಾದರಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್

ಗತಿ ಶಕ್ತಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (GSV)	
ವಿವರ	ವಿವರಗಳು
ಸ್ಥಾಪನೆ	2022
ಸ್ಥಳ	ವಡೋದರಾ, ಗುಜರಾತ್
ಗಮನಹರಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು	ಸಾರಿಗೆ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್, ಪೂರೈಕೆ ಸರಪಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು
ನೀತಿಯ ಜೊಡಣೆಗಳು	PM ಗತಿಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಲಾಜಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ನೀತಿ, 2022
ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ	ಶಿಕ್ಷಣ, ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ

MINISTRY OF HEALTH AND FAMILY WELFARE
Government of India
सत्यमेव जयते

JOSH ಉಪಕ್ರಮ (ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಜಂಟಿ ಪಡೆ)

ಸಂದರ್ಭ:

ಕೇಂದ್ರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವರು **'ಕ್ಷಯರೋಗ (ಟಿಬಿ) ಮುಕ್ತ ಭಾರತ ಅಭಿಯಾನ'**ದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **'ಜೋಶ್'** (JOSH - Joint Squad for Health) ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು.

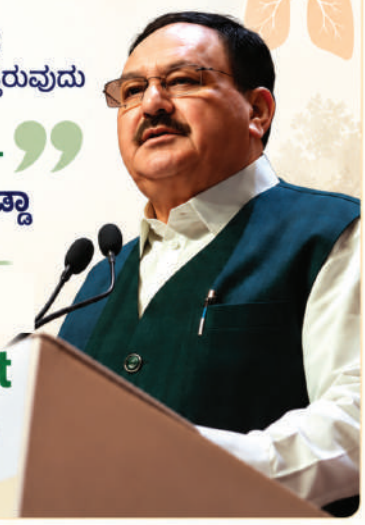
JOSH ಉಪಕ್ರಮ

- **ಅನುಷ್ಠಾನ:** ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವಾಲಯ (ಕ್ರೀಡೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- **ತಂಡ:** ಕ್ಲಾಸ್-1 ಅಧಿಕಾರಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 5 'ಮೈ ಭಾರತ್' ಸ್ವಯಂಸೇವಕರು + 5 NCC ಕೆಡೆಟ್‌ಗಳು.
- **ಪಾಲುದಾರರು:** ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** 11 ರಾಜ್ಯಗಳು/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ 55 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಹಂತ.
- **ಮಹತ್ವ:** ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ 'ಜನ ಭಾಗೀದಾರಿ'ಗೆ ಉತ್ತೇಜನ.

ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಟಿ.ಬಿ. ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತವು ಟಿಬಿ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ 21% ಕುಗ್ಗಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 12% ಕುಗ್ಗಿತದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ.

ಇದರ ಮೂಲಕ ಭಾರತವು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ವೇಗವಾದ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುಪರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಗತ್ ಪ್ರಕಾಶ್ ನಡ್ಡಾ
ಕೇಂದ್ರ ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವರು

#TBMuktBharat

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ವಿಶ್ವ TB ದಿನ

- **ಡಾ. ರಾಬರ್ಟ್ ಕೋಚ್ (1882 ರ ಆವಿಷ್ಕಾರ):** TB ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದ ಆವಿಷ್ಕಾರದ ಸ್ಮರಣೆ
- **2026 ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ:** "ಹೌದು! ನಾವು TB ಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಬಹುದು"

ಟ್ಯೂಬರ್‌ಕ್ಯುಲೋಸಿಸ್ (TB)

- **ಕಾರಣ:** ಮೈಕೋಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಂ ಟ್ಯೂಬರ್‌ಕ್ಯುಲೋಸಿಸ್
- **ಹರಡುವಿಕೆ:** ಗಾಳಿಯ ಮೂಲಕ ಹರಡುವಿಕೆ (ಕೆಮ್ಮುವಾಗ, ಸೀನುವಾಗ ಅಥವಾ ಉಗುಳುವಾಗ ಹರಡುತ್ತದೆ)
- **ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಕೆಮ್ಮು, ಎದೆ ನೋವು, ದೌರ್ಬಲ್ಯ, ತೂಕ ಇಳಿಕೆ, ಜ್ವರ, ರಾತ್ರಿ ಬೆವರುವುದು
- **ಪ್ರಮಾಣಿತ TB:** ಐಸೋನಿಯಾಜಿಡ್ ಮತ್ತು ರಿಫಾಂಪಿಸಿನ್. ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣುಜೀವಿ ನಿರೋಧಕ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ (1ನೇ ಸಾಲಿನ ಔಷಧಿ) ಗುಣಪಡಿಸಬಹುದು
- **MDR-TB:** ಐಸೋನಿಯಾಜಿಡ್ ಮತ್ತು ರಿಫಾಂಪಿಸಿನ್ ಔಷಧಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸದಿದ್ದಾಗ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. 2ನೇ ಸಾಲಿನ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ಗುಣಪಡಿಸಬಹುದು

ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ನ ದೆಹಲಿ ಘೋಷಣೆ

ಸಂದರ್ಭ

13 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026 ರಂದು ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ **'ದೆಹಲಿ ಘೋಷಣೆ'**ಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.

ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ (BIMSTEC) ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮಾಹಿತಿ

- **ಪೂರ್ಣ ರೂಪ:** ಬಹು-ವಲಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಉಪಕ್ರಮ
- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** 1997, ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್ ಘೋಷಣೆಯ ಮೂಲಕ.
- **ಕಾರ್ಯಾಲಯ (Secretariat):** ಢಾಕಾ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ.
- **ಸದಸ್ಯರು (7):** ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಭೂತಾನ್, ಭಾರತ, ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್, ನೇಪಾಳ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಮತ್ತು ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್.
- **ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯರು:** ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಭಾರತ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಮತ್ತು ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್.
- **ಉದ್ದೇಶಗಳು:** ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಸಂಪರ್ಕ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ದೇಶಗಳು.
- **ಮಹತ್ವ:** ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ನಡುವೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪರ್ಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಏಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ದೆಹಲಿ ಘೋಷಣೆ (Delhi Declaration)

- **ಇಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು (Adopted at):** ಭಾರತ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಮೊದಲ ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ಗೃಹ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಗಮನ:** ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಉಗ್ರ ಧನಸಹಾಯ, ಮಾದಕವಸ್ತು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ, ಹಾಗೂ ಮನಿ ಲಾಂಡರಿಂಗ್ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

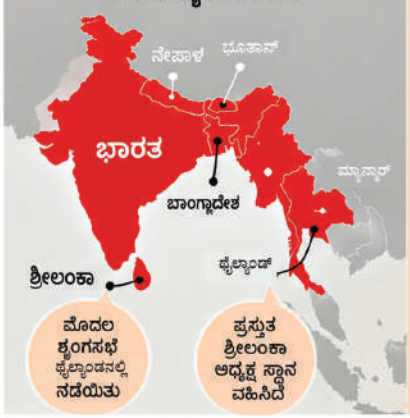
ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ (BIMSTEC)

ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು

ಬಹು-ವಲಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಉಪಕ್ರಮ (BIMSTEC)

1997ರಲ್ಲಿ ರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಾಕ್ ಘೋಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು

7 ಸದಸ್ಯ ದೇಶಗಳು

ಮೊದಲ ಶೃಂಗಸಭೆ ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು

ಪ್ರಸ್ತುತ ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನ ವಹಿಸಿದೆ

ಬಿಮ್‌ಸ್ಟೆಕ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

- ವಿಶ್ವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ **22%**ರಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ
- ಒಟ್ಟು ಜಿಡಿಪಿ **$2.7 ಟ್ರಿಲಿಯನ್**
- ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಪ್ರಪಂಚದ ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತದೆ
- ಆರು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು - ವಹಿವಾಟು (ವ್ಯಾಪಾರ), ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಇಂಧನ, ಸಾರಿಗೆ, ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ

ಭಾರತದ ಎರಡು ಹೊಸ ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣಗಳು

ಸಂದರ್ಭ

ಚಂಡೀಗಢದ ಸುಖ್ನಾ ಸರೋವರ (Sukhna Lake) ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಸೌಜ್ ಜೀಲ್ (Sauj Jheel) ಇತ್ತೀಚಿನ ಸೇರ್ಪಡೆಗಳಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 103 ಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದೆ.

ಸುಖ್ನಾ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ (Sukhna Wetland) - ಚಂಡೀಗಢ

ಸ್ಥಳ: ಹೊರ ಹಿಮಾಲಯದ (Outer Himalayas) ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಚಂಡೀಗಢ.

ಮಹತ್ವ: ಕೆಸರು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಹರಿವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಜಲಾಶಯ; 'ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಏಷ್ಯನ್ ಫ್ಲೈವೇ' (Central Asian Flyway) ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮತ್ತು ವಲಸೆ ಬರುವ ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಭೇದಗಳು: ಕಾಮನ್ ಪೋಚಾರ್ಡ್ (Common pochard - Vulnerable/ದುರ್ಬಲ) **ಮತ್ತು ಪಲ್ಲಾಸ್ ಫಿಶ್ ಈಗಲ್ (Pallas's fish eagle - Endangered/ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ).**

ಸೌಜ್ ಜೀಲ್ (Sauj Jheel) - ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ

ಸ್ಥಳ: ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶ **(floodplain).**

ಮಹತ್ವ: 30,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡುವ ಆಳವಿಲ್ಲದ ಸರೋವರ; ಬರ್ಡ್‌ಲೈಫ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್‌ನಿಂದ (BirdLife International) 'ಪ್ರಮುಖ ಪಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ' (IBA) ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಭೇದಗಳು: ಸಾರಸ್ ಕ್ರೇನ್ (Sarus crane - Vulnerable/ದುರ್ಬಲ) ಮತ್ತು ಗ್ರೇಟರ್ ಸ್ಪಾಟೆಡ್ ಈಗಲ್ (Greater spotted eagle - Vulnerable/ದುರ್ಬಲ).

ರಾಮ್ಸರ್ ಒಪ್ಪಂದ (Ramsar Convention)

- ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣವು ರಾಮ್ಸರ್ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 'ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ' ಪಡೆದಿರುವ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ.
- ಇದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಅಂತರ-ಸರ್ಕಾರಿ ಒಪ್ಪಂದಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
- 2 ಫೆಬ್ರವರಿ 1971 ರಂದು ಇರಾನ್‌ನ ರಾಮ್ಸರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು ಮತ್ತು 1975 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.
- ಭಾರತವು 1982 ರಲ್ಲಿ ರಾಮ್ಸರ್ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿತು.

ಮಾಂಟ್ರಿಯಕ್ಸ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ - ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ತಾಣಗಳು

- **ಏನಿದು:** ಮಾಲಿನ್ಯ ಅಥವಾ ಮಾನವ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣಗಳ ನೋಂದಣಿ (ರಿಜಿಸ್ಟರ್).
- **ಸಕ್ರಿಯ ಭಾರತೀಯ ತಾಣಗಳು:** ಕೇವಲ ಎರಡು ತಾಣಗಳು - ಕಿಯೋಲಾಡಿಯೊ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ (ರಾಜಸ್ಥಾನ) ಮತ್ತು ಲೋಕ್ಟಾಕ್ ಸರೋವರ (ಮಣಿಪುರ).
- **ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿರುವ ತಾಣ:** ಯಶಸ್ವಿ ಚೇತರಿಕೆಯ ನಂತರ ಚಿಲ್ಕಾ ಸರೋವರವನ್ನು (ಒಡಿಶಾ) ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಯಿತು.

ರಾಮ್ಸರ್ ಮಾಹಿತಿ 2026

- **ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣಗಳು:** 103 (22 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026 ರಂತೆ).
- **ಮೊದಲ ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣಗಳು:** ಚಿಲ್ಕಾ ಸರೋವರ (ಒಡಿಶಾ) ಮತ್ತು ಕಿಯೋಲಾಡಿಯೊ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ (ರಾಜಸ್ಥಾನ), 1981 ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಭಾರತ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದದ್ದು:** 1 ಫೆಬ್ರವರಿ 1982.
- **ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣಗಳು:** ತಮಿಳುನಾಡು (20), ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ (14).
- **100ನೇ ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣ:** ಸುಹಾ ತಾಲ್ (ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್ ಪಕ್ಷಿಧಾಮ), ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ.
- **ಇತ್ತೀಚಿನ ಸೇರ್ಪಡೆಗಳು:** ಸುಖ್ನಾ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ (ಚಂಡೀಗಢ) ಮತ್ತು ಸೌಜ್ ಜೀಲ್ (ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ).

ಪ್ರಮುಖ ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣಗಳು - ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ

- **ಚಿಲ್ಕಾ ಸರೋವರ (ಒಡಿಶಾ):** ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಲಗೂನ್; ಇರಾವಡ್ಡಿ ಡಾಲ್ಫಿನ್‌ಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

- **ಕಿಯೋಲಾಡಿಯೊ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ (ರಾಜಸ್ಥಾನ):** ಪ್ರಮುಖ ಪಕ್ಷಿ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ.

- **ವುಲಾರ್ ಸರೋವರ (ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ):** ಝೀಲಂ ನದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಿಹಿನೀರಿನ ಸರೋವರ.

- **ಲೋಕ್ಟಾಕ್ ಸರೋವರ (ಮಣಿಪುರ):** ತೇಲುವ ಫುಮ್ಡಿಗಳು; ಕೈಬುಲ್ ಲಮ್ಜಾವೋ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ.

- **ಸಾಂಬಾರ್ ಸರೋವರ (ರಾಜಸ್ಥಾನ):** ಭಾರತದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಒಳನಾಡಿನ ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಸರೋವರ.

- **ವೇಂಬನಾಡ್-ಕೋಲ್ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ (ಕೇರಳ):** ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಹಿನ್ನೀರು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.

- **ಕೊಲ್ಲೇರು ಸರೋವರ (ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ):** ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಗೋದಾವರಿ ನದಿಮುಖಜ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಸಿಹಿನೀರಿನ ಸರೋವರ.

- **ಸುಖ್ನಾ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ (ಚಂಡೀಗಢ):** ವಾಸಿಸುವ ಮತ್ತು ವಲಸೆ ಬರುವ ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ.

- **ಸೌಜ್ ಜೀಲ್ (ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ):** ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡುವ ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶ.

50 ಲಕ್ಷ ರೈತರಿಗೆ ತಲಾ ರೂ. 2,500 ಪರಿಹಾರ ಹಾಗೂ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿ ಮುಂದೂಡಿಕೆ

ಸಂದರ್ಭ: ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲದ ಕುರಿತಾದ ಚರ್ಚೆಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಬರಗಾಲದಿಂದ ಬೆಳೆ ಹಾನಿಗೀಡಾದ ರೈತರಿಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿಯ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ರೂ.2,500 ನೀಡುವ ಜೊತೆಗೆ, ಕೃಷಿ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಗೆ 12 ತಿಂಗಳ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಯಾವುದೇ ವಿಪತ್ತನ್ನು "ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು" ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇಂತಹ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು "ತೀವ್ರ ಸ್ವರೂಪದ" (severe nature) ವಿಪತ್ತು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪರಿಹಾರ ಪ್ಯಾಕೇಜ್:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿಯಿಂದ (NDRF) ಅನುದಾನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ರೈತರಿಗೆ 2,500 ಗಳ ಒಂದು ಬಾರಿಯ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು; ಇದರಿಂದ ಸುಮಾರು 45–50 ಲಕ್ಷ ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿದೆ.
- **ಸಾಲ ಪರಿಹಾರ:** ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಗೆ 12 ತಿಂಗಳ ಕಾಲಾವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ; ಸಾಲದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಸಾಲಗಳ ಮರುಪಾವತಿ ಅವಧಿಯನ್ನು 36 ರಿಂದ 60 ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಬರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಈಗಾಗಲೇ 177 ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ; ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಅಧ್ಯಯನದ (ground truthing) ನಂತರ ಮತ್ತಷ್ಟು 50 ತಾಲೂಕುಗಳು ಈ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.
- **ಮೈಕ್ರೋಫೈನಾನ್ಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ:** ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಗಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡಿದರೆ ಮೈಕ್ರೋಫೈನಾನ್ಸ್ ಕಂಪನಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆ ದಾಖಲಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಎಚ್ಚರಿಸಿದೆ.
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲು ಬೇಡಿಕೆ:** 17 ರಿಂದ 18 ರಾಜ್ಯಗಳು ಬರಗಾಲವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, ಬರಗಾಲವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲು ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯವರನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಒತ್ತಾಯಿಸಲಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ ▶ ಬರ ಘೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿ ◀

- **ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೈಪಿಡಿ:** ಇದನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಕೃಷಿ ಸಚಿವಾಲಯವು (2016 ರಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಿ, 2020 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿದೆ) ಹೊರಡಿಸಿದೆ; ಮಳೆಯ ಕೊರತೆ, ಒಣ ಹವೆ, ಸಸ್ಯವರ್ಗ ಸೂಚ್ಯಂಕ (vegetation index), ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ ಮತ್ತು ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಹಾಗೂ ನಂತರದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬರವನ್ನೂ ಘೋಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಘೋಷಿಸುವವರು:** ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು ತೀವ್ರ/ಸಾಧಾರಣ ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ನಿಧಿ (SDRF):** ಇದು ಪರಿಹಾರದ ಮೊದಲ ಹಂತವಾಗಿದೆ; ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯ್ದೆ 2005ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 48ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ; ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ಪಾಲು 75:25 ಆಗಿದೆ (ಈಶಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಲಯದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಇದು 90:10 ಆಗಿದೆ).
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾ ನಿಧಿ (NDRF):** ಇದನ್ನು ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣಾ ಕಾಯ್ದೆ 2005 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 46ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ; ಅಂತರ-ಸಚಿವಾಲಯದ ಕೇಂದ್ರ ತಂಡದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ನಂತರ ತೀವ್ರ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲು ಇದು SDRFಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಸುಧಾ ಯಾದವ್ ನೇಮಕದೊಂದಿಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಎರಡನೇ ಮಹಿಳಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು

ಸಂದರ್ಭ: **ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ದ್ರೌಪದಿ ಮುರ್ಮು ಅವರು ಹಿರಿಯ BJP ನಾಯಕಿ ಸುಧಾ ಯಾದವ್ ಅವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಂದಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ; ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ ಅವರ ನಂತರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಎರಡನೇ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಇವರು ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.**

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪೂರ್ವಾಧಿಕಾರಿ: ಜುಲೈ 21, 2021** ರಿಂದ **ಥಾವರ್‌ಚಂದ್ ಗೆಹ್ಲೋಟ್** ಅವರು ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
- **ರಾಜಕೀಯ ಜೀವನ:** ಇವರು **BJP** ಸಂಸದೀಯ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದು, ಹರಿಯಾಣ ಮೂಲದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ; **1999–2004** ರವರೆಗೆ ಮಹೇಂದ್ರಗಢದ ಸಂಸದರಾಗಿದ್ದರು (MP).
- **ಇತರ ಹುದ್ದೆಗಳು: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆಯೋಗ**(NCBC)ದ ಮಾಜಿ ಸದಸ್ಯೆ.
- **ಶಿಕ್ಷಣ: ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಮತ್ತು ರೂರ್ಕಿಯ IIT** ಯಿಂದ **PhD** ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.
- **ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ಇವರು **ಕಾರ್ಗಿಲ್ ಹುತಾತ್ಮ, ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಾಂಡೆಂಟ್ ಸುಖ್ಬೀರ್ ಸಿಂಗ್ ಯಾದವ್ ಅವರ ಪತ್ನಿ.**
- **ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು: ವಿ.ಎಸ್. ರಮಾದೇವಿ** (1999 ರಿಂದ 2002 ರವರೆಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು).

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಆಯೋಗ (NCBC) ಕುರಿತು:

- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ: 2018ರ 102ನೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆಯ** ಮೂಲಕ **ವಿಧಿ 338B** ಯನ್ನು ಸೇರಿಸುವ **ಮೂಲಕ ಈ ಸ್ಥಾನಮಾನ** ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಈ ಮೊದಲು:** ಇದು 1993ರ NCBC ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು.
- **ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ: ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು** (ಯುನೈಟೆಡ್ ಪ್ರಾವಿನ್ಸಸ್, 1947).

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ:

- **ರಾಜ್ಯಪಾಲರು:** ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:
- **ವಿಧಿ 153: ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಒಬ್ಬರು ರಾಜ್ಯಪಾಲರಿರಬೇಕು** (ಒಬ್ಬರೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎರಡು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗಿರಬಹುದು).
- **ವಿಧಿ 155:** ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಹಿ ಮತ್ತು ಮೊಹರಿನ ಮೂಲಕ ಇವರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ.
- **ವಿಧಿ 156:** ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳ ಇಚ್ಛೆಯಿರುವವರೆಗೆ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ; ಇವರ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ 5 ವರ್ಷಗಳು.
- **ವಿಧಿ 157:** ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು **35 ವರ್ಷ** ವಯಸ್ಸನ್ನು ಪೂರೈಸಿರಬೇಕು.
- **ವಿಧಿ 159: ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳು** (ಅಥವಾ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು) ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

KPS ಶಾಲೆಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ

ಸಂದರ್ಭ: **ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಇಲಾಖೆಯು** (DSEL) **ಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು** (KPS) **ಬಲಪಡಿಸಲು ಏಷ್ಯನ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ** (ADB) **ಫಲಿತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಸಾಲ** (RBL) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಆದೇಶಿಸಿದೆ; **ಸುಮಾರು 500 KPS ಗಳಿಗಾಗಿ ADB ಯು ರೂ.2,000 ಕೋಟಿ ಸಾಲವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.**

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ವಿತರಣೆ–ಸಂಯೋಜಿತ ಸೂಚಕಗಳು:** ಒಂಬತ್ತು ಸೂಚಕಗಳನ್ನು DLI ಗಳಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದು, 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ; ಪ್ರತಿ DLI ಗಾಗಿ ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಕಲಿಕಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳು:** 8ನೇ ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತರಗತಿ–ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದನ್ನು 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ಮೂಲಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಕನಿಷ್ಠ 3 ಶೇಕಡಾವಾರು ಅಂಕಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- **ಬಾಲಕಿಯರು:** KPS ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ 12ನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗುವ ಬಾಲಕಿಯರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು 2029 ರ ವೇಳೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 3 ಶೇಕಡಾವಾರು ಅಂಕಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- **ಹೊಸ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು: 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತ, ಲಿಂಗ–ಸ್ಪಂದಿಸುವ, ಅಂತರ್ಗತ** ಮತ್ತು **ಹವಾಮಾನ–ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣದೊಂದಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 500 ಹೊಸ KPS ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು** ಒದಗಿಸುವುದು.
- **ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು STEAM:** ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು, ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಶಾಸ್ತ್ರದ ಗುರಿಗಳು; 6 ರಿಂದ 12ನೇ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ STEAM ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು; 3, 5 ಮತ್ತು 8ನೇ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಡುವುದು.
- **ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ:** ನೋಡಲ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು; ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಕೊನೆಯ ವಾರದಲ್ಲಿ ಮಾಸಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಯಲಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಶಾಲೆಗಳು (KPS) ಕುರಿತು:

- **ಪರಿಕಲ್ಪನೆ:** ಒಂದೇ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಒಂದೇ ಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಅಥವಾ LKG ಯಿಂದ 12ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಮಗ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು 10 ರಿಂದ 11ನೇ ತರಗತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಜೊತೆಗೆ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪರ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

'ಆಕ್ಟೀವ್ ಕರ್ನಾಟಕ'
ಸಾಹಸ ಕ್ರೀಡಾ ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 27ರ ವಿಶ್ವ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ದಿನದಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯು ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಸ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಉಪಕ್ರಮವಾದ **'ಆಕ್ಟೀವ್ ಕರ್ನಾಟಕ – ರನ್, ರೈಡ್, ಸರ್ಫ್ ಮತ್ತು ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲೋರ್'** ('Active Karnataka - Run, Ride, Surf and Explore') ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸ್ಥಳೀಯ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟಗಳನ್ನು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಅನುಭವಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯುವುದು; **'ಸಾಹಸ ಕ್ರೀಡೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬನ್ನಿ, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ'** ಎಂಬುದು ಇದರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯವಾಗಿದೆ.
- **ಹಂತ 1: ಮ್ಯಾರಥಾನ್‌ಗಳು, ಸೈಕ್ಲಿಂಗ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು, ಟ್ರಯಥ್ಲಾನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ತ್ರಾಣ** (endurance) ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು **ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಮಲೆನಾಡು, ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕ, ಗೋಕರ್ಣ ಮತ್ತು ಹಂಪಿಯಂತಹ ತಾಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲು ಕ್ರೀಡಾ ಆಯೋಜಕರೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.**
- **ಹಂತ 2:** ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕ್ರೀಡೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಸ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಫಿಂಗ್, ಕಯಾಕಿಂಗ್, ಜಲ ಕ್ರೀಡೆಗಳು, ಟ್ರಯಲ್ ರನ್ನಿಂಗ್, ಸೈಕ್ಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುವುದು.
- **ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್'ಇಟಾಪ್ (L'Étape):** ಯುವ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ, ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 4 ರಂದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ **'ಎಲ್'ಇಟಾಪ್'** ಸೈಕ್ಲಿಂಗ್ ಸರಣಿಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- **ಪ್ರವಾಸದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ:** ವಸತಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾಕಪದ್ಧತಿ, ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಎರಡು–ಮೂರು ದಿನಗಳ ಪ್ರವಾಸದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ; ದಸರಾ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಖಾಲಿ ಇರುವ ಮೈಸೂರಿನ ಹೋಟೆಲ್‌ಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಇದರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ವಿಶ್ವ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ದಿನ:

- **ದಿನಾಂಕ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 27 (ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಯು (ಹಿಂದೆ UNWTO) 1980 ರಿಂದ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದೆ).
- **ಮಹತ್ವ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 27, 1970 ರಂದು UNWTO ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **UN ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ: ಮ್ಯಾಡ್ರಿಡ್, ಸ್ಪೇನ್.**

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಸ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ತಾಣಗಳು:

- **ದಾಂಡೇಲಿ:** ಕಾಳಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ **ವೈಟ್–ವಾಟರ್ ರಾಫ್ಟಿಂಗ್** (White-water rafting).
- **ನೇತ್ರಾಣಿ ದ್ವೀಪ (ಮುರುಡೇಶ್ವರದ ಬಳಿ): ಸ್ಕೂಬಾ ಡೈವಿಂಗ್** (Scuba diving).
- **ಕೊಡಗು: ಬಾರಾಪೊಳೆ ನದಿ ರಾಫ್ಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಚಾರಣ** (trekking).
- **ಹಂಪಿ ಮತ್ತು ಬಾದಾಮಿ: ರಾಕ್ ಕ್ಲೈಂಬಿಂಗ್** ಮತ್ತು **ಬೌಲ್ಡರಿಂಗ್** (bouldering); **ಹಂಪಿಯು ಯುನೆಸ್ಕೋ** (UNESCO) **ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣವಾಗಿದೆ** (1986).

GI ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ
ಕಲಬುರಗಿ ತೊಗರಿ ಬೇಳೆ ರಫ್ತು

ಸಂದರ್ಭ: GI (ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ) ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಒಂದು ಟನ್ **'ಕಲಬುರಗಿ ತೊಗರಿ ಬೇಳೆ'**ಯನ್ನು ಮಾಲ್ಡೀವ್ಸ್‌ಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ರಫ್ತುದಾರರು:** ಮೈಸೂರು ಮೂಲದ **'ಸಿಲ್ಕನ್ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಇಂಪೋರ್ಟ್ಸ್'** (Silken Global Exports and Imports) ಸಂಸ್ಥೆಯು FPO-ನೇತೃತ್ವದ ಬ್ರಾಂಡ್ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಮಾಲ್ಡೀವ್ಸ್‌ಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಿದೆ.
- **ಪಾಲುದಾರರು:** APEDA, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ ನಿಯಮಿತ (KSPAML) ಮತ್ತು ರಫ್ತು ಮಾಡಿದ ಕಂಪನಿ.
- **FPOಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ: ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು** (FPOs) **ರಫ್ತು–ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯ ಸರಪಳಿಗಳಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳ್ಳಲು** ಇದು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ; ಅಲ್ಲದೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯಮಿತ ರಫ್ತಿಗೆ ಇದು ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.
- **GI ಸ್ಥಾನಮಾನ: 'ಕಲಬುರಗಿ ತೊಗರಿ ಬೇಳೆ'**ಗೆ 2019 ರಲ್ಲಿ **ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ (GI) ಮಾನ್ಯತೆ** ದೊರಕಿದೆ; ಕೇಂದ್ರ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಚಿವ ಪಿಯೂಷ್ ಗೋಯಲ್ ಅವರು ಈ ರಫ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ **ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ (GI) ಟ್ಯಾಗ್ ಕುರಿತು:**

- **ಕಾನೂನು:** ಸರಕುಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳ (ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ 1999 ಅನ್ನು 2003 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು; ಇದು ವಿಶ್ವ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಘಟನೆಯ (WTO) TRIPS ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಬಾಧ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ.
- **ನೋಂದಣಿ ಕಚೇರಿ: ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯದ DPIIT ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ GI ನೋಂದಣಿ ಕಚೇರಿ ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿದೆ.**
- **ಮಾನ್ಯತೆ:** 10 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ, ತದನಂತರ ಪ್ರತಿ 10 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನವೀಕರಿಸಬಹುದು.
- **ಭಾರತದ ಮೊದಲ GI ಮಾನ್ಯತೆ:** ಡಾರ್ಜಿಲಿಂಗ್ ಚಹಾ (2004–05).
- **ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ:** ಕಲಬುರಗಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ **'ತೊಗರಿ ಕಣಜ' (Tur bowl / Pulse bowl)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ; ಈ ಪ್ರದೇಶವು ತೊಗರಿ ಬೆಳೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಪ್ಪು ಹತ್ತಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

APEDA ಕುರಿತು:

- **ಪೂರ್ಣ ರೂಪ:** ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿತ ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ರಫ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (Agricultural and Processed Food Products Export Development Authority).
- **ಸ್ಥಾಪನೆ: APEDA ಕಾಯ್ದೆ 1985ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ** (1986 ರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು).
- **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ: ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯ;** ಇದರ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ **ನವದೆಹಲಿ**ಯಲ್ಲಿದೆ.

ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದಾದ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ರಾಜ್ಯದ ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದಾದ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯವಿರುವ ಗರ್ಭಿಣಿಯರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ ಎಂದು SUMAN ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ 2030 ಕುರಿತ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವ ಯು.ಟಿ. ಖಾದರ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಸ್ತುತ MMR:** ಕರ್ನಾಟಕದ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವು ಪ್ರತಿ **ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನನಗಳಿಗೆ 73 ರಷ್ಟಿದೆ** (SRS 2022-24); ಇದನ್ನು **70 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ** ಮಾಡುವುದು ತಕ್ಷಣದ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮಗಳು:** ಗರ್ಭಧಾರಣೆಗೂ ಮುನ್ನದ ಆರೈಕೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪ್ರಸವಪೂರ್ವ ಆರೈಕೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯವಿರುವ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹೆರಿಗೆ ಆರೈಕೆ ಮತ್ತು ಹೆರಿಗೆಯ ನಂತರದ ರಕ್ತಸ್ರಾವ ಹಾಗೂ ಹೆರಿಗೆ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಿದ್ಧತೆ.
- **ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆ: ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಕಣ್ಗಾವಲು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ** (MDSR), ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- **ನಿರಂತರ ಆರೈಕೆ:** ಗರ್ಭಧಾರಣೆಗೂ ಮುನ್ನದ ಹಂತದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆ, ಹೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆರಿಗೆಯ ನಂತರದ ಅವಧಿಯವರೆಗೂ ನಿರಂತರ ಆರೈಕೆಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವುದು.
- **ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಗಮನ:** ತಾಯಂದಿರ ಮರಣಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಮತ್ತು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ತಂಡಗಳ ರಚನೆ.
- **ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯವಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರು:** ಇವರನ್ನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸಿ, ಹೆರಿಗೆಯ ನಿರೀಕ್ಷಿತ ದಿನಾಂಕಕ್ಕಿಂತ ಸುಮಾರು ಒಂದು ವಾರದ ಮೊದಲು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು.
- **ಶೂನ್ಯ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ GP: GP** ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಅಭಿಯಾನ; ಶೂನ್ಯ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ **GP ಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ** ಸನ್ಮಾನಿಸಲಾಗುವುದು.
- **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ನಿಯೋಜಿತ ಅಧಿಕಾರಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾದ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಘಟಕದ ಸ್ಥಾಪನೆ; ಒಟ್ಟು ಹೆರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ **ಶೇ. 60 ರಷ್ಟನ್ನು** ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳೇ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿಯ ಪರಿಚಯ:

- **ನೀತಿ:** ಜೀವನಶೈಲಿ ಮತ್ತು ಹಾರ್ಮೋನುಗಳ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಗತ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕವು ಮೀಸಲಾದ **'ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿ'**ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ:** ಇಂತಹ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲಿದೆ ಎಂದು ಯು.ಟಿ. ಖಾದರ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ಅಧಿಕಾರಿ:** ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸಲು ಮೀಸಲಾದ ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗುವುದು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

SUMAN ಕುರಿತು:

- **ಪ್ರಾರಂಭ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019** ರಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ: ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದಾದ ತಾಯಂದಿರ ಮತ್ತು ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳ ಮರಣವನ್ನು ಶೂನ್ಯಕ್ಕಿಳಿಸುವುದು;** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಖಚಿತವಾದ, ಉಚಿತ, ಘನತೆಯುಕ್ತ ಮತ್ತು ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಆರೈಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಗರ್ಭಿಣಿಯರು, ಹೆರಿಗೆಯ ನಂತರ ಆರು ತಿಂಗಳವರೆಗಿನ ಬಾಣಂತಿಯರು ಮತ್ತು ಅನಾರೋಗ್ಯದ ನವಜಾತ ಶಿಶುಗಳು.**
- **ಸಂಬಂಧಿತ ಯೋಜನೆಗಳು: ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆ** (2005), **PM ಸುರಕ್ಷಿತ್ ಮಾತೃತ್ವ ಅಭಿಯಾನ** (2016, **ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ 9 ರಂದು ಉಚಿತ ತಪಾಸಣೆ**), ಮತ್ತು **LaQshya** (2017, ಲೇಬರ್–ರೂಮ್ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆ).

MMR ಕುರಿತು:

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ **ಪ್ರತಿ 1,00,000 ಜನನಗಳಿಗೆ** ಸಂಭವಿಸುವ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ.
- **ಮೂಲ:** ಭಾರತದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಜನರಲ್ ಅವರ SRS (Sample Registration System).
- **SDG ಗುರಿ 3.1: 2030** ರ ವೇಳೆಗೆ ಜಾಗತಿಕ MMR ಅನ್ನು **ಪ್ರತಿ 1,00,000 ಜನನಗಳಿಗೆ 70 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ** ಮಾಡುವುದು.

ಕೀನ್ಯಾದ ಜಾಗತಿಕ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಹೋರಾಟದ ಧ್ವನಿಯೆತ್ತಿದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೇನು ಕುರುಬರು

ಸಂದರ್ಭ: ಅರಣ್ಯವಾಸಿಗಳನ್ನು ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ–ಚಾಲಿತ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ನೀತಿಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, ಕೀನ್ಯಾದ ನೈರೋಬಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಜಾಗತಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನವಾದ 'ನಮ್ಮ ಭೂಮಿ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿ' **('Our Land, Our Nature')** ಯಲ್ಲಿ ನಾಗರಹೊಳೆಯ ಜೇನು ಕುರುಬ ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಆಯೋಜಕರು: 'ಕನ್ಸರ್ವೇಶನ್ ಸೊಲ್ಯೂಷನ್ಸ್ ಆಫ್ರಿಕಾ' (Conservation Solutions Africa) ಮತ್ತು **'ಸರ್ವೈವಲ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್'** (Survival International). **ಕನಿಷ್ಠ 30 ಲಕ್ಷ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರು** ಇಂತಹ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ತೆರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

70 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ ಎರಡನೇ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ನೈರುತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಳೆ

ಸಂದರ್ಭ: 2026 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ನೈರುತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ (SWM) ಮಳೆಯು 70 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ (1956ರ ನಂತರ) ಎರಡನೇ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಹಾಗೂ 125 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೇ (1901ರ ನಂತರ) ಏಳನೇ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಬರಗಾಲದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಮಳೆಯ ಕೊರತೆ:** ವಾಡಿಕೆಯ **852 mm** (ಜೂನ್–ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್) ಬದಲಿಗೆ, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ **551 mm ಮಳೆಯಾಗಿದ್ದು,** ಇದು ಶೇ. **35 ರಷ್ಟು ಕೊರತೆಯನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ; **2002 ರ ವರ್ಷ**ವು (1956ರ ನಂತರದ ಕನಿಷ್ಠ ಮಳೆ) **2026 ಕ್ಕಿಂತ ಕೇವಲ 10 mm ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯನ್ನು** ಕಂಡಿತ್ತು.
- **ತಾಲೂಕುವಾರು ಚಿತ್ರಣ: 240 ತಾಲೂಕುಗಳ ಪೈಕಿ 209 ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ SWM ಮಳೆಯ ಕೊರತೆ** ಅಥವಾ **ಭಾರಿ ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ;** ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಕೊರತೆಯು **ಶೇ. 35 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.**
- **ಬರಗಾಲದ ಘೋಷಣೆ: ಕೇಂದ್ರದ ಬರ ಕೈಪಿಡಿ ನಿಯಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 217 ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು ಬರಪೀಡಿತ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ;** ಉಳಿದ 23 ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.
- **ಬರಗಾಲದ ಸಾಧ್ಯತೆ:** ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ, **ಇದರ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇ. 80 ರಷ್ಟು ಬರಪೀಡಿತವಾಗಿದೆ;** 2001ರ ನಂತರ 16 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ರಾಜ್ಯವು ಬರಗಾಲವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆ.
- **ಮುಂಗಾರು ಬಿತ್ತನೆ (Kharif Sowing): 84.1 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್** (ha) ಗುರಿಯ ವಿರುದ್ಧ **69.57 ಲಕ್ಷ ha** (ಶೇ. 83) ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆಯಾಗಿದೆ; **ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು 37.6 ಲಕ್ಷ ha** ಗುರಿಯಲ್ಲಿ **27.27 ಲಕ್ಷ ha** (ಶೇ. 73); ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು **60.45 ಲಕ್ಷ ha** ಗುರಿಯಲ್ಲಿ **46.21 ಲಕ್ಷ ha** (ಶೇ. 76).
- **ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವು: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮನವಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ;** ಇದರಿಂದ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಭಾರಿ ಹೊಡೆತ ಬೀಳಬಹುದು ಎಂದು ತಜ್ಞರು ಆತಂಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 2026 ರ SWM ನ ಒಂದು ನೋಟ:

ಸೂಚಕ	ಅಂಕಿ-ಅಂಶ
ವಾಡಿಕೆ ಮಳೆ (ಜೂನ್–ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್)	852 mm
ವಾಸ್ತವಿಕ ಮಳೆ	551 mm
ಕೊರತೆ	ಶೇ. 35
ಬರಪೀಡಿತವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾದ ತಾಲೂಕುಗಳು	240 ರಲ್ಲಿ 217
ಮುಂಗಾರು ಬಿತ್ತನೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ	ಶೇ. 83 (69.57 ಲಕ್ಷ ha)
ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ SWM ಪಾಲು	ಸುಮಾರು ಶೇ. 74

IMD ಮಳೆ ವರ್ಗಗಳು

(ವಾಡಿಕೆ ಮಳೆಗಿಂತ ಬದಲಾವಣೆ):

- **ಭಾರಿ ಅತಿವೃಷ್ಟಿ:** +60% ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು; **ಅತಿವೃಷ್ಟಿ:** +20% ರಿಂದ +59%; **ವಾಡಿಕೆ (Normal):** –19% ರಿಂದ +19%.
- **ಕೊರತೆ:** –20% ರಿಂದ –59%; **ಭಾರಿ ಕೊರತೆ:** –60% ರಿಂದ –99%; **ಮಳೆಯಿಲ್ಲ:** –100%.

ಬರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕೈಪಿಡಿ:

- **ಹೊರಡಿಸಿದವರು: ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯ** (2016, 2020 ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ).
- **ಕಡ್ಡಾಯ ಸೂಚಕಗಳು: ಮಳೆಯ ವಿಚಲನ** (Rainfall deviation), ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ ಮಳೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (SPI) ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ ಅವಧಿ.
- **ಪರಿಣಾಮದ ಸೂಚಕಗಳು: ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತನೆ, ಸಸ್ಯವರ್ಗದ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು (NDVI / NDWI), ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ ಮತ್ತು ಜಲವಿಜ್ಞಾನ;** ವಾಸ್ತವಿಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ನಂತರವೇ ಅಂತಿಮ ಘೋಷಣೆ.
- **ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿ: ರಾಜ್ಯ ವಿಪತ್ತು ಸ್ಪಂದನಾ ನಿಧಿ (SDRF)** ಯಿಂದ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ, ಕೇಂದ್ರ ತಂಡದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ನಂತರ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಸ್ಪಂದನಾ ನಿಧಿ** (NDRF) ಯಿಂದ ಪೂರಕ ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲು

ನಿವೃತ್ತ DGPಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 3 ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ

ಸಂದರ್ಭ: ಗೃಹ ಸಚಿವ ಪ್ರಿಯಾಂಕ್ ಖರ್ಗೆ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, ಎರಡು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪೊಲೀಸ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲು ಗೃಹ ಇಲಾಖೆಯು ನಿವೃತ್ತ DGP ಗಳ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

» **ಸಮಿತಿ 1 – ಪೊಲೀಸ್ ಸೇವೆಗಳು (ಆರ್.ಕೆ. ದತ್ತಾ):** **FIR ದಾಖಲಾತಿ, ದೂರುಗಳು, ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ, ತುರ್ತು ಸೇವೆಗಳು, ಕಳೆದುಹೋದ ಆಸ್ತಿ, ಸೈಬರ್ ಕ್ರೈಮ್ ದೂರುಗಳು, ಅನುಮತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರಗಳಂತಹ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ, ಪಾರದರ್ಶಕ, ಜನಸ್ನೇಹಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತವಾಗಿಸಲು ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸುವುದು:**

✓ **KPI ಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರ ಸನ್ನದು: ದತ್ತಾ ಸಮಿತಿಯು** KPI ಗಳನ್ನು, ನಿಯಮಿತ ಪರಿಶೀಲನಾ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಸೇವೆಗೆ ಸಮಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ನಾಗರಿಕರ ಸನ್ನದನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಿದೆ.

» **ಸಮಿತಿ 2 – ಆಧುನೀಕರಣ (ಎಂ.ಎನ್. ರೆಡ್ಡಿ):** ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, AI ಮತ್ತು ಸೈಬರ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಸಮಗ್ರ ಆಧುನೀಕರಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು; ತುರ್ತು ಸ್ಪಂದನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, **ನಿಯಂತ್ರಣ ಕೊಠಡಿಗಳು ಮತ್ತು 112 ಸೇವೆಯನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವುದು.**

✓ **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ:** ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು, ಪೊಲೀಸ್ ವಾಹನಗಳು, ಗಣಕೀಕರಣ, ಸಂವಹನ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ತರಬೇತಿ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳನ್ನು ಸಹ ರೆಡ್ಡಿ ಸಮಿತಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಿದೆ.

» **ಸಮಿತಿ 3 – ವೃಂದ ಮತ್ತು ನೇಮಕಾತಿ ನಿಯಮಗಳು (ಕಮಲ್ ಪಂತ್):** ಕೆಲಸದ ಹೊರೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವೃಂದದ ರಚನೆ, ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ಹುದ್ದೆಗಳ ಬಲ ಹಾಗೂ ನೇಮಕಾತಿ (C&R) ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು.

✓ **ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಮೀಸಲಾತಿ:** ಬಡ್ತಿ, ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಗತಿ, ಹೊಸ ಹುದ್ದೆಗಳು, ಮರು–ವರ್ಗೀಕರಣ, ಮೀಸಲಾತಿ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಪಂತ್ ಸಮಿತಿಯು ಪರಿಶೀಲಿಸಲಿದೆ ಮತ್ತು ನೇಮಕಾತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಿದೆ.

ಪೊಲೀಸ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳು - ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

» **ಏಳನೇ ಅನುಸೂಚಿ: 'ಪೊಲೀಸ್'** ಮತ್ತು **'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ'**ಯು ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿವೆ (ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಮೂದು 2 ಮತ್ತು 1).

» **ಪ್ರಕಾಶ್ ಸಿಂಗ್ ವರ್ಸಸ್ ಯೂನಿಯನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (2006):** ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಏಳು ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು, ಅವುಗಳೆಂದರೆ:

✓ ವಿಶಾಲವಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಭದ್ರತಾ ಆಯೋಗದ ರಚನೆ.

✓ UPSC ಯಿಂದ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಮೂರು ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ DGP ಯ ಆಯ್ಕೆ, ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ.

✓ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ತನಿಖೆಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವುದು.

✓ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪೊಲೀಸ್ ಎಸ್ಟಾಬ್ಲಿಷ್ಮೆಂಟ್ ಬೋರ್ಡ್ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ದೂರುಗಳ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.

✓ **ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು:** ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಪೊಲೀಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾಯ್ದೆ, 1963 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

✓ **ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ: ತುರ್ತು ಸ್ಪಂದನಾ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ (ERSS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 112 ಎಂಬುದು ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ಏಕೈಕ ತುರ್ತು ಸಹಾಯವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿದೆ.**

ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

✓ **ನಿರ್ಧಾರ:** ಮಂಗಳೂರು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಕಾಲೇಜನ್ನು **'ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ'**ವಾಗಿ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಸಭೆಯು ತಾತ್ವಿಕ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದೆ.

✓ **ಪ್ರವೇಶಾತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:** ವಾರ್ಷಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರವೇಶಾತಿಯನ್ನು 60 ರಿಂದ 200ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗುವುದು.

✓ **ಅನುಷ್ಠಾನ:** ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗುವುದು; ಕಾಲೇಜನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವಿಕೆಗಾಗಿ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 11 ಕೋಟಿ ರೂ. ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.

✓ **ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟ 16,000 ಕೋಟಿ ರೂ. ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟಾರೆ 32,611 ಕೋಟಿ ರೂ. ಮೌಲ್ಯದ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳಿಗೆ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

✓ **ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:** ಪ್ರಸ್ತುತ ಮಂಗಳೂರಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಕಾಲೇಜು ಬೀದರ್‌ನ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ (KVAFSU) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕರಾವಳಿ ಅಥವಾ ಮಲೆನಾಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ HC ಪೀಠ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯತೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಸಮಿತಿ ರಚನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜ್ಯದ ಕರಾವಳಿ ಅಥವಾ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ಸಂಚಾರಿ ಪೀಠ ಅಥವಾ ಖಾಯಂ ಪೀಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಾಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳು ಮೂವರು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಪೀಠಗಳು - ಕಾನೂನು ಆಧಾರ:

- **ವಿಧಿ 214:** ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಒಂದು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಇರಬೇಕು.
- **ಖಾಯಂ ಪೀಠ: ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್‌ವಿಂಗಡಣೆ ಕಾಯ್ದೆ 1956ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 51(2)**ರ ಪ್ರಕಾರ, **ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಮತ್ತು HC**ನ (ಹೈಕೋರ್ಟ್) ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ.
- **ಸಂಚಾರಿ ಪೀಠ: ಸೆಕ್ಷನ್ 51(3)ರ** ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಅನುಮೋದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಇತರ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬಹುದು.
- **ಕರ್ನಾಟಕ: ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪೀಠವಿದೆ;** ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿ **2008 ರಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಿ ಪೀಠಗಳಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ,** ತದನಂತರ **2013 ರಲ್ಲಿ ಖಾಯಂ ಪೀಠಗಳಾಗಿ** ಬದಲಾದವು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಸಮಿತಿ: ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಜನರಲ್ ಅವರ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳಾದ ಅನು ಶಿವರಾಮನ್, ಎಸ್.ಜಿ. ಪಂಡಿತ್ ಮತ್ತು ಮೊಹಮ್ಮದ್ ನವಾಜ್ ಅವರು ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.**
- **ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗುವ ಸ್ಥಳಗಳು: ಮಂಗಳೂರು/ಉಡುಪಿ (ಕರಾವಳಿ), ಕೊಡಗು–ಮಡಿಕೇರಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಹಾಸನ, ದಾವಣಗೆರೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ.**
- **ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಬೇಡಿಕೆ:** ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ತೆರಳುವ ಪ್ರಯಾಣ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ, ಮಂಗಳೂರು ವಕೀಲರ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಪೀಠ ಹೋರಾಟ ಸಮಿತಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಬೇಡಿಕೆ ಇಡಲಾಗಿತ್ತು.
- **ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುವ ಸ್ಥಳ:** ಸಂಚಾರಿ ಪೀಠಕ್ಕಾಗಿ ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಳೆಯ DC (ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ) ಕಚೇರಿಯ **50,000 ಚದರ ಅಡಿ ಸೌಲಭ್ಯವು ಲಭ್ಯವಿದೆ** ಎಂದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಏಕತೆಯ ಕಳವಳ:** ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿರುವ ಖಾಯಂ ಪೀಠಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪೀಠವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಏಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಶಾಂಘೈ ಕೌಶಲ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಾಧನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಚೀನಾದ ಶಾಂಘೈನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 48ನೇ ವಿಶ್ವ ಕೌಶಲ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂಬತ್ತು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ; ಟೀಮ್ ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಟ್ಟು 16 ಸ್ಪರ್ಧಿಗಳು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಸ್ಟ್ ಆಫ್ ನೇಷನ್:** ಬೇಕರಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ **ಸ್ಮೃತಿ ನಂಬಿಯಾರ್** ಅವರು ಬೆಳ್ಳಿ ಪದಕ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಭಾರತಕ್ಕೆ **'ಬೆಸ್ಟ್ ಆಫ್ ನೇಷನ್'** ಟ್ರೋಫಿಯನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
- **ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯ ಪದಕಗಳು:** ಅಡಿಟಿವ್ ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರಿಂಗ್, ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ 4.0, ಮೆಕಾಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಾಲೇಶನ್ಸ್ ಮತ್ತು ರೋಬೋಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ಸ್ ಇಂಟಿಗ್ರೇಷನ್ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 8 MoE (ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯ ಪದಕ) ಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

- **ವಿಶ್ವ ಕೌಶಲ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆ:** ವರ್ಲ್ಡ್‌ಸ್ಕಿಲ್ಸ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ; ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ **NSDC** ಯು ಭಾರತದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಸ್ಮಾರಕಕ್ಕೆ ರೂ.100 ಕೋಟಿ ಘೋಷಿಸಿದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್

ಸಂದರ್ಭ: ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗಾಂಧಿ ಭವನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಡಿಜಿಟಲ್ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿ ಸ್ಮಾರಕ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.100 ಕೋಟಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದರು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಸ್ಮಾರಕ ಕಂಬಗಳು: 2027ರ ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿಯ ಮೊದಲು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರಕ ಕಂಬಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ; "ಗಾಂಧಿ ಭಾರತ"** ಅಭಿಯಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **87 ಸ್ಥಳಗಳಿಗಾಗಿ 2026–27 ರಲ್ಲಿ ರೂ.5.09 ಕೋಟಿ** ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಮೊದಲ ಕಂಬ: ಅರುಣ್ ಯೋಗಿರಾಜ್ ಕೆತ್ತಿರುವ ಮೊದಲ ಕಂಬವನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ GAS ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು;** ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಕಸ್ತೂರಬಾ ಅವರು **ಮೇ 8, 1915** ರಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ **ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ** ಅವರ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ್ದರು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

- **1924 ರ ಬೆಳಗಾವಿ ಅಧಿವೇಶನವು** (39ನೇ INC ಅಧಿವೇಶನ) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನವಾಗಿದೆ.

ರೈತರನ್ನು ಸಂಕಷ್ಟದಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಲು ಪಿಂಚಣಿ ಅಥವಾ ಜೀವ ವಿಮೆ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ IAT ಶಿಫಾರಸು

ಸಂದರ್ಭ: ಬರಗಾಲದಂತಹ ಸಂಕಷ್ಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು, ಇತರ ಕ್ರಮಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರೈತರ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ ಅಥವಾ ರೈತರ ಜೀವ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವಂತೆ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಸಂಸ್ಥೆ (IAT) ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ರೈತ ಬೆಂಬಲ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಕರಗಳು:

» **PM ಕಿಸಾನ್ ಮಾನ್ ಧನ್ ಯೋಜನೆ (2019):** ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರದ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ; **60 ವರ್ಷದ** ನಂತರ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು **ರೂ.3,000** (ಪ್ರವೇಶ ವಯಸ್ಸು 18–40).

» **PMFBY (2016): ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮಾ ಯೋಜನೆ** (PMFBY). ಮುಂಗಾರು (kharif) ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ **ಶೇ.2,** ಹಿಂಗಾರು (rabi) ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ **ಶೇ.1.5** ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ/ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ **ಶೇ.5 ರಷ್ಟು** ರೈತರ ಪ್ರೀಮಿಯಂ.

» **FRUITS:** ರೈತರ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಏಕೀಕೃತ ಫಲಾನುಭವಿ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (FRUITS) – ನೇರ ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆ (DBT) ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ರೈತರ ದತ್ತಾಂಶ.

» **KSNDMC: ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಕೇಂದ್ರ (KSNDMC) – ಮಳೆ ಮತ್ತು ಬರದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ.**

» **ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರು: ಅತಿಸಣ್ಣ – 1 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ; ಸಣ್ಣ – 1 ರಿಂದ 2 ಹೆಕ್ಟೇರ್.**

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

» **IAT ಕುರಿತು:** ಇದು 6,000 ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ನೀತಿ ವಕಾಲತ್ತು (policy advocacy) ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

» **ಪಿಂಚಣಿಯ ಉದ್ದೇಶ: ಸುಮಾರು 79 ಲಕ್ಷ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರ ಪೈಕಿ ಶೇ. 20 ರಷ್ಟು ರೈತರು 65 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿದ್ದಾರೆ;** ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ, ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿಯೇ **ರೈತರ ಜೀವ ವಿಮೆ**ಯನ್ನು ನೀಡಬಹುದು.

» **ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ:** ಕೇವಲ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ಬದಲು, ಬರದ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು.

» **ಬರ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಮಿಷನ್:** ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಜಲಾನಯನ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ, **ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಕೋಪ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಕೇಂದ್ರ** (KSNDMC), **ಭಾರತೀಯ ಹವಾಮಾನ ಇಲಾಖೆ (IMD)** ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಮೀಸಲಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಬರ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಮಿಷನ್ ಸ್ಥಾಪನೆ.

» **ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ: ಗ್ರಾಮವಾರು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟದ ದಾಖಲಾತಿ; ಜಿಯೋ–ರೆಫರೆನ್ಸ್ಡ್ ಉಪಗ್ರಹ ಆಧಾರಿತ ರೈತರ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಏಕೀಕೃತ ಫಲಾನುಭವಿ ಮಾಹಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ** (Farmer Registration and Unified beneficiary Information System - FRUITS) ದತ್ತಾಂಶ ಮತ್ತು **ಗ್ರೌಂಡ್–ಟ್ರೂಥಿಂಗ್ ಬಳಸಿ ವೇಗವಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ವಿತರಣೆ;** ರಿಮೋಟ್ ಸೆನ್ಸಿಂಗ್ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿಶೇಷ ಅಭಿಯಾನದ ಮೂಲಕ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಇತ್ಯರ್ಥ.

» **ಜಲ ಭದ್ರತೆ:** ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಜಲ ಬಜೆಟ್; VBG-RAM G ಯೋಜನೆಯಡಿ ಬದುಗಳು, ಕೃಷಿ ಹೊಂಡಗಳು, ಚೆಕ್ ಡ್ಯಾಮ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಮರುಪೂರಣ ಗುಂಡಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ; ಕೆರೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ.

» **ಜಲಾನಯನ ಯೋಜನೆ:** ಜಲಾನಯನ ತತ್ವಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ **'ಒಂದು ತಾಲೂಕು – ಒಂದು ಬರ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಯೋಜನೆ'**ಯ ಪ್ರಾರಂಭ.

ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವ ನಿರ್ಣಯ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಪಾಲಿಕೆ

ಸಂದರ್ಭ: **ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿ (MES)** ಸದಸ್ಯರ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ, ಯಾವುದೇ ಚರ್ಚೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು **ಬೆಳಗಾವಿ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ (BCC)** ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

➢ **ಆಧಾರ: ಮಾರ್ಚ್ 23, 1988 ರ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನಸಭೆಯ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಮಹಾಜನ್ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರುವಂತೆ ಆಗಸ್ಟ್ 29 ರಂದು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು BCC ಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ** ನೀಡಿತ್ತು.

➢ **ಆಕ್ಷೇಪಣೆ:** ಗಡಿ ವಿವಾದವು **ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಇರುವುದರಿಂದ** ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದು MES ಸದಸ್ಯ **ರವಿ ಸಾಳುಂಕೆ** ಹೇಳಿದರು; **ಆದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ BCC ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಮೇಯರ್ ಪ್ರೀತಿ ಕಾಮಕರ್** ತಿಳಿಸಿದರು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

➢ **ಮಾಜಿ CJI ಮೆಹರ್ ಚಂದ್ ಮಹಾಜನ್ ನೇತೃತ್ವದ ಮಹಾಜನ್ ಆಯೋಗ (1966)** ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು; ಆದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಇದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ ವಿಧಾನಸೌಧ ಇದೆ.

ಹಸಿರು ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರಗಳತ್ತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಜ್ಜೆ

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜ್ಯ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿರ ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರ ನೀತಿ 2026–2031 ನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದ್ದು, ಇದು **2031** ರ ವೇಳೆಗೆ **1 ಗಿಗಾವ್ಯಾಟ್** (GW) ಅಥವಾ **1,000 ಮೆಗಾವ್ಯಾಟ್** (MW) ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿ: ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಸ್ತುತ 32 ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರ**ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಬಿಡದಿಯಲ್ಲಿ ತಲಾ ಒಂದಿದ್ದರೆ, ಉಳಿದವು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿವೆ; **ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್ ಸಿಟಿ, ವೈಟ್‌ಫೀಲ್ಡ್** ಮತ್ತು **ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರ**ಗಳಾಗಿವೆ. ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಸುಮಾರು **400 MW** ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ನೀರಿನ ಬಳಕೆ:** ಕೇವಲ 12 ದತ್ತಾಂಶ ಕೇಂದ್ರಗಳ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ **ಬೆಂಗಳೂರು ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ಮಂಡಳಿಯ** (BWSSB) ಪ್ರಕಾರ, ಇವು **ಗರಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 3,600 ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ದಿನಕ್ಕೆ 1,964 ಕಿಲೋಲೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು (KLD)** ನೀರನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ; ಹೆಚ್ಚಿನವು ಏರ್–ಕೂಲ್ಡ್ ಮತ್ತು ಡ್ರೈ–ಕೂಲಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ.
- **ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ: ಶೇ. 50 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನವನ್ನು ಬಳಸುವ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರತಿ ಯೂನಿಟ್‌ಗೆ ರೂ. 0.50 ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ.**
- **ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರು:** ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ **ಐದು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ,** ವರ್ಷಕ್ಕೆ **ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.8 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನೀರಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರುಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.**
- **ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯ ಬಹುಮಾನ:** ಸತತ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು (Water Usage Effectiveness - WUE) =0.7–1.3 L/kWh ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ರೂ.30 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ಶೇ. 100 ರಷ್ಟು ನೀರಿನ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ; ಘಟಕವಾರು ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವ (Power Usage Effectiveness - PUE) ಮತ್ತು WUE ವರದಿ ಮಾಡುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.
- **ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್:** ಹೂಡಿಕೆದಾರರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿ, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಿತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ **ನೀರು ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು** ಸರ್ಕಾರ ಮ್ಯಾಪ್ ಮಾಡಲಿದೆ; ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಸ್ಟಾರ್ಟ್–ಅಪ್ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ – ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಭಾರತ:

- ✓ **ಕರ್ನಾಟಕ ಸ್ಟಾರ್ಟ್–ಅಪ್ ನೀತಿ:** ಮೀಸಲಾದ **ಸ್ಟಾರ್ಟ್–ಅಪ್ ನೀತಿಯನ್ನು (2015) ಹೊಂದಿದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಒಂದಾಗಿದೆ.**
- ✓ **ಎಲಿವೇಟ್ (Elevate):** ಇದು **ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದ ಸ್ಟಾರ್ಟ್–ಅಪ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನುದಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು,** ಇದನ್ನು **ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ** ಇಲಾಖೆಯು ನಡೆಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಸ್ಟಾರ್ಟ್–ಅಪ್ ಇಂಡಿಯಾ:** ಜನವರಿ 16, 2016 ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು; ಸ್ಟಾರ್ಟ್–ಅಪ್‌ಗಳನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಉತ್ತೇಜನ ಇಲಾಖೆ (DPIIT) ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ:** ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಖರೀದಿಯು **2016** ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಸರ್ಕಾರಿ **ಇ–ಮಾರುಕಟ್ಟೆ** (GeM) ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಭವ್ಯ ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ಮಹೋತ್ಸವ

ಸಂದರ್ಭ: ಬರಗಾಲದ ನಡುವೆಯೂ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸದೆ, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 11 ರಿಂದ 21 ರವರೆಗೆ ಅದ್ಧೂರಿಯಾಗಿ ಮೈಸೂರು ದಸರಾ (ನಾಡಹಬ್ಬ) ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಕೊಪ್ಪಳದ ಗವಿಮಠದ ಅಭಿನವ ಗವಿಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅವರು ಚಾಮುಂಡಿ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ರಾಜಮನೆತನದ ಆಚರಣೆಗಳು: ದರ್ಬಾರ್ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನಖಚಿತ ಚಿನ್ನದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಯದುವೀರ ಕೃಷ್ಣದತ್ತ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್** ಅವರು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಖಾಸಗಿ **'ಖಾಸ್ ದರ್ಬಾರ್'** ನಡೆಸಿದರು.
- **ಪ್ರಮುಖ ಆಕರ್ಷಣೆಗಳು:** 199 ರಸ್ತೆಗಳು, 123 ವೃತ್ತಗಳು ಮತ್ತು 80 ಕಲಾಕೃತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸುಮಾರು 146 ಕಿ.ಮೀ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಭವ್ಯ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಪಾಲಂಕಾರ; 3,500 ಡ್ರೋನ್‌ಗಳ ಬೃಹತ್ ಪ್ರದರ್ಶನ; **ಸೂರ್ಯ ಕಿರಣ್ ಏರ್ ಶೋ** (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 18–20); **ಆಹಾರ ಮೇಳ ಹಾಗೂ ಯೋಗ ದಸರಾ.**
- **ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕಂಬಳ:** ಕರಾವಳಿಯ ಜಾನಪದ ಕ್ರೀಡೆಯಾದ **ಕಂಬಳ** (ಕೋಣಗಳ ಓಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆ) ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 18 ಮತ್ತು 19 ರಂದು ಸಾತ್ಗಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಜನೆಗೊಂಡಿದ್ದು, ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಸುಮಾರು 5,000 ಪೊಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ನಿಯೋಜನೆಗೊಂಡಿದ್ದರು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆ ತಡೆ (ಕರ್ನಾಟಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆ, 2017 ರ ಮೂಲಕ ಕಂಬಳ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು; ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು 2023 ರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ.

ನಗರಕ್ಕೆ ಐದು ಪೊಲೀಸ್ ಕಮಿಷನರೇಟ್‌ಗಳ ಅನುಮೋದನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಬೆಂಗಳೂರು ಪೊಲೀಸ್ ಕಮಿಷನರೇಟ್ ಅನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಪೊಲೀಸ್ ಕಮಿಷನರ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ಕಮಿಷನರೇಟ್‌ಗಳಾಗಿ ಮರುಸಂಘಟಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದ್ದು, ಇದು ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನಡುವೆ ವ್ಯಾಪಕ ಚರ್ಚೆಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಕಾರಣ:** ಬೆಂಗಳೂರಿನ ತ್ವರಿತ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಐದು ನಿಗಮಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿರುವ ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (GBA); ಉತ್ತಮ ಸಮನ್ವಯಕ್ಕಾಗಿ ಪೊಲೀಸ್ ಮಾದರಿಯು ಸಹ ಇದನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಕಮಾಂಡ್ ಸರಣಿ:** ಈ ಕ್ರಮವು ಬಹು ಕಮಾಂಡ್ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತುತವಿರುವ ರಚನೆಯನ್ನು (ಕಮಿಷನರ್, DCP ಗಳು, ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್‌ಗಳು, ಕಾನ್‌ಸ್ಟೇಬಲ್‌ಗಳು) ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಮಾಜಿ DGP ಯೊಬ್ಬರು ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ತುರ್ತು ಮತ್ತು VVIP ಕರ್ತವ್ಯ:** ಪ್ರಸ್ತುತ ಒಬ್ಬರು ಕಮಿಷನರ್ ನಗರದಾದ್ಯಂತ ಪಡೆಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಬಹುದು; ಆದರೆ ಐದು ಘಟಕಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ದಾಟುವ ಬೆಂಗಾವಲು ಪಡೆಗಳಿಗೆ ಬಹು–ಕಮಿಷನರೇಟ್ ಸಮನ್ವಯದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ, ಇದು ಕಾರ್ಯಗಳ ನಕಲಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಪಾಯವಿದೆ.
- **ಸರಳ ಮಾದರಿ:** ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಾಜಿ ಕಮಿಷನರ್ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಮಿಷನರೇಟ್‌ಗಳು ಬೇಡ ಎಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದು, ಹೊರವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆಯಾಚೆಗಿನ (Outer Ring Road) ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ADGP ಶ್ರೇಣಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ; ಅವರು 2016 ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ವೈಟ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಿಟಿ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ಮೂಲ ಪ್ರಶ್ನೆ:** ಅಪರಾಧ, ಸೈಬರ್ ಕ್ರೈಮ್ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರವು ನಾಗರಿಕ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ಅಪರಾಧದ ಮಾದರಿಗಳು, ಭೌಗೋಳಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಹೊರೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

ಪೊಲೀಸ್ ಕಮಿಷನರೇಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕುರಿತು:

- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ: 'ಪೊಲೀಸ್'** ಮತ್ತು **'ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ'**ಯು ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿವೆ (ಏಳನೇ ಅನುಸೂಚಿ, ಪಟ್ಟಿ II, ನಮೂದುಗಳು 1 ಮತ್ತು 2).
- **ಲಕ್ಷಣ:** ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೊಂದಿರುವ ಪರವಾನಗಿ ಮತ್ತು ನಿಷೇಧಾಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಸೇರಿದಂತೆ, ಕಾರ್ಯಾರ್ಹಗೀಯ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಕಮಿಷನರ್ ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ: ದೊಡ್ಡ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು;** ಮಹಾನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ, ಆದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು **SP-DM** (Superintendent of Police - District Magistrate) ದ್ವಂದ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ.

ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (GBA):

- **ಕಾನೂನು:** ಬೃಹತ್ ಬೆಂಗಳೂರು ಆಡಳಿತ ಕಾಯ್ದೆ, 2024.
- **ರಚನೆ:** ಏಕೈಕ BBMPಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿರುವ GBA ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ನಗರ ನಿಗಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಪಾತ್ರ:** ನಿಗಮಗಳು ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ನಡುವೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 84,000 ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೂ ಹೆಚ್ಚು ತೆಂಗು ಬೆಳೆ ಹಾನಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಬರಗಾಲದ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಾನಿಗೀಡಾದ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ತೆಂಗು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, **ಒಟ್ಟು 5.6 ಲಕ್ಷ ha ಪೈಕಿ ಬರೋಬ್ಬರಿ 84,656 ha ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ತೆಂಗು ತೋಟಗಳು ನಾಶವಾಗಿವೆ.**

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಹಾನಿಯ ಪ್ರಮಾಣ:** ಒಟ್ಟು 124 ಭಾರಿ ಬರಪೀಡಿತ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಾನಿ ಸಂಭವಿಸಿದೆ; ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳ ಪೈಕಿ ತೆಂಗಿಗೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಾನಿಯಾಗಿದ್ದು, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಈರುಳ್ಳಿ ಇದೆ.
- **ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಧಿತ ಜಿಲ್ಲೆ:** ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಾನಿಯಾಗಿದ್ದು, 97,999 ha ಪೈಕಿ 84,541 ha ಬೆಳೆ ನಾಶವಾಗಿದೆ; ಹಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ 115 ha ಹಾನಿಯಾಗಿದೆ. ತುಮಕೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ತಾಲೂಕುಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆಯು 15 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲಿದೆ.
- **ಕೀಟಬಾಧೆ:** ಮಳೆಯ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳಿಗೆ ಕರಿತಲೆ ಹುಳು, ರುಗೋಸ್ ಸುರುಳಿ ಬಿಳಿನೊಣ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಮಸಿ ರೋಗದ ಹಾವಳಿ ತೀವ್ರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ತೆಂಗು ಬೆಳೆ: ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

- ✓ ತೆಂಗು ಬೆಳೆಯುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕೇರಳದ (ಸುಮಾರು 7 ಲಕ್ಷ ha) ನಂತರ **ಕರ್ನಾಟಕವು ದೇಶದಲ್ಲೇ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.**
- ✓ **ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ತೆಂಗನ್ನು ಕೇವಲ ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಒಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.**

SC/ST ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾನೂನನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೈಕೋರ್ಟ್

ಸಂದರ್ಭ: ಶೇ.50 ರ ಮಿತಿಯನ್ನು ಮೀರಿದ ಹೆಚ್ಚಳವು "ಸಾಂವಿಧಾನಿಕವಾಗಿ ಅಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನ ವಿಭಾಗೀಯ ಪೀಠವು, ಕರ್ನಾಟಕ SC ಮತ್ತು ST (ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸೀಟುಗಳ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿನ ನೇಮಕಾತಿಗಳು ಅಥವಾ ಹುದ್ದೆಗಳ ಮೀಸಲಾತಿ) ಕಾಯ್ದೆ, 2022 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 3 ಮತ್ತು 4 ಅನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಪೀಠ:** ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ವಿಭು ಭಾಖ್ರು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಕೆ. ಎಸ್. ಹೇಮಲೇಖಾ; 170 ಪುಟಗಳ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮೀರಿದೆ (ultra vires) ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **2022 ರ ಕಾಯ್ದೆ:** ನವೆಂಬರ್ 1, 2022 ರಿಂದ ಪೂರ್ವಾನ್ವಯವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು; SC ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಶೇ. 15 ರಿಂದ ಶೇ. 17ಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ST ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಶೇ. 3 ರಿಂದ ಶೇ. 7 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿತ್ತು; OBC ಯ ಶೇ. 32ರ ಜೊತೆಗೆ, ಒಟ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯು ಶೇ. 50 ರಿಂದ ಶೇ. 56 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.
- **ಅರ್ಜಿದಾರರು:** ಸಮಾಜ ಸೇವಕ ಮಹೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಮಿತ್ರ ಸಲ್ಲಿಸಿದ PIL ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ BBMP ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಸಿವಿಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪದವೀಧರರಾದ ಸಾಗರ್ ಎಚ್.ಆರ್. ಮತ್ತು ಇತರರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಗಳು.
- **ಶೇ. 50 ರ ನಿಯಮ ಕಡ್ಡಾಯ:** ಇಂದ್ರಾ ಸಾಹ್ನಿ (1992) ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಅವಕಾಶದ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸುವ ಶೇ. 50 ರ ಮಿತಿಯು ಕೇವಲ ವಿವೇಚನೆಯ ನಿಯಮವಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಅದು ಬಂಧನಕಾರಿಯಾದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತತ್ವವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪೀಠ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ.
- **ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ಅನುಪಾತವಲ್ಲ:** ಸಂವಿಧಾನವು "ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು" ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು "ಅನುಪಾತದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನಲ್ಲ"; ಅನುಪಾತವನ್ನು ವಿಧಿ 330 ಮತ್ತು 332ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ (ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಸಭಾ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ) ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ, ವಿಧಿ 16(4)ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಲ್ಲ.
- **ರಾಜ್ಯದ ವಾದ ತಿರಸ್ಕೃತ:** 2020ರ ಎಚ್.ಎನ್. ನಾಗಮೋಹನ್ ದಾಸ್ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಶೇ. 18 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯ ವಿರುದ್ಧ SC/ST ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಶೇ. 24.10 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಾದಿಸಿತ್ತು; ಆದರೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಆಧಾರಿತ ಮೀಸಲಾತಿಗಳು "ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತವೆ" ಎಂದು ಪೀಠ ತಿಳಿಸಿದೆ.
- **EWS ವಾದ:** 103 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿಯು (ಶೇ. 10 ರಷ್ಟು EWS) ಶೇ. 50 ರ ನಿಯಮವನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕಿದೆ ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಪೀಠ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆ; ಏಕೆಂದರೆ EWS ಅನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ಗದ ಕೋಟಾದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಕಾರ್ಯವಿಧಾನದ ಲೋಪ:** ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲದೆ, ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವಂತೆ ರಾಜ್ಯವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ SC ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ST ಆಯೋಗವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ: 2022 ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ

ವರ್ಗ	2022 ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು	2022 ರ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ
SC	ಶೇ. 15	ಶೇ. 17
ST	ಶೇ. 3	ಶೇ. 07
OBC	ಶೇ. 32	ಶೇ. 32
ಒಟ್ಟು	ಶೇ. 50	ಶೇ. 56

ಇಂದ್ರಾ ಸಾಹ್ನಿ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟ (1992):

- ಇದನ್ನು **ಮಂಡಲ್ ಆಯೋಗದ ಪ್ರಕರಣ** ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ; ಒಂಬತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಪೀಠವು ಈ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿತ್ತು.
- **ಪ್ರಮುಖ ತೀರ್ಪುಗಳು: ಶೇ. 27 ರಷ್ಟು OBC** ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಿತು; ಅಸಾಧಾರಣ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಮೇಲೆ **ಶೇ. 50 ರ** ಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತು; **ಕ್ರೀಮಿ ಲೇಯರ್** (creamy layer) ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು; **ವಿಧಿ 16(4) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬಡ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ** ಎಂದು ತಿಳಿಸಿತು.
- **ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ:** ಶೇ.50ರ ಮಿತಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ 2021 ರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮರಾಠ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿತ್ತು; ಜನ್‌ಹಿತ್ ಅಭಿಯಾನ್ (2022) ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ EWS ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಾಗಿತ್ತು; ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಶೇ. 69 ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ ಒಂಬತ್ತನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಬಂಧಿತ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

- **ವಿಧಿ 15(4) / 16(4):** ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು, SC ಮತ್ತು ST ಗಳಿಗೆ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೀಸಲಾತಿ.
- **ವಿಧಿ 15(6) / 16(6):** ಶೇ. 10 ರವರೆಗೆ EWS ಮೀಸಲಾತಿ (103 ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ, 2019).
- **ವಿಧಿ 330 ಮತ್ತು 332:** ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ SC/ST ಗಳಿಗೆ ಸೀಟುಗಳ ಮೀಸಲಾತಿ.
- **ವಿಧಿ 338(9) ಮತ್ತು 338A(9):** ಒಕ್ಕೂಟ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯವು SC ಮತ್ತು ST ಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ನೀತಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ SC/ST ಆಯೋಗಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಬೇಕು.

ಸಕಾಲ ಕಾಯ್ದೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ: ಪರಿಹಾರ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಸಕಾಲದಡಿ ಹೊಸ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು, ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವ ಗಡುವು ಮತ್ತು ದಂಡದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪ ಎಸಗುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪಾವತಿಸಬೇಕಾದ ಪರಿಹಾರ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವ **'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಕಾಲ ಸೇವೆಗಳ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಮಸೂದೆ, 2026'**ಅನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸನಸಭೆಯು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಹೊಸ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು:** ಸಕಾಲದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಸಕ್ಷಮ ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇದು ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಗಡುವು ಮತ್ತು ದಂಡಗಳು:** ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಕಾಲಮಿತಿ (ಗಡುವು) ಮತ್ತು ದಂಡದ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ:** ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರತಿ ಅರ್ಜಿಗೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.500 ಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವ, ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪ ಎಸಗಿದ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ಆರ್ಥಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು (ದಂಡವನ್ನು) ಸರ್ಕಾರವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಬಹುದು.
- **ಪರಿಷ್ಕರಣಾ ಅಧಿಕಾರಗಳು:** ತೀವ್ರ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ, ಕೆಳಹಂತದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶಗಳ ಕಾನೂನುಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಜಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಪರಿಷ್ಕರಣಾ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.
- **ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಪರಿಹಾರ: ಪರಿಹಾರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಪರಿಹಾರವು ದೊರೆಯಲಿದ್ದು,** ಆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯಲೋಪ ಎಸಗಿದ ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂದಲೇ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸುಳ್ಳು ದೂರುಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ:** ಸುಳ್ಳು ಅಥವಾ ದುರುದ್ದೇಶಪೂರಿತ ದೂರುಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ದೂರುದಾರರ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದಂಡ ವಿಧಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಭೂಕಂದಾಯದ ಬಾಕಿಯಂತೆ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಬಹುದು.
- **ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಬಂಧ:** ತ್ವರಿತ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಶಾಸನಬದ್ಧ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗಿನ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಕಾಲ ಸೇವೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 2011:

- **ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು:** 2011 ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಏಪ್ರಿಲ್ 2012 ರಿಂದ ಸಕಾಲದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಇದು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ (ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಹಕ್ಕು ಕಾನೂನು).
- **ಪರಿಹಾರ ವೆಚ್ಚ:** ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬವಾದರೆ, ವಿಳಂಬ ಮಾಡಿದ ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂದಲೇ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ದಿನಕ್ಕೆ ರೂ.20 ರಂತೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.500 ರವರೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ರಚನೆ:** ಅಧಿಸೂಚಿತ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸೇವೆಗೂ ಓರ್ವ ನಿಯೋಜಿತ ಅಧಿಕಾರಿ, ಸಕ್ಷಮ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮನವಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಹಕ್ಕು ಕಾನೂನುಗಳ ಕುರಿತು:

- ಇಂತಹ ಕಾನೂನನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ (ಎಂಪಿ ಲೋಕಸೇವಾ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಕಾಯ್ದೆ, 2010). ತದನಂತರ ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದವು.
- ಇವು ಕೇವಲ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕಾನೂನುಗಳಾಗಿವೆ; ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೇಂದ್ರ ಕಾನೂನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ರಾಜಧಾನಿಯ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು
'ಎರಡನೇ ಬೆಂಗಳೂರು' ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನೀತಿ ಆಯೋಗ ಸಲಹೆ

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಸಲಹೆ:** ರಾಜಧಾನಿಯ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ **"ಎರಡನೇ ಬೆಂಗಳೂರು"** ನಿರ್ಮಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುವಂತೆ **ನೀತಿ ಆಯೋಗ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ಲಾಹಿರಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.**
- **ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ:** ನೀತಿ ಆಯೋಗ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಂತೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳು ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸೂಕ್ತ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ 1.6 ಲಕ್ಷ ಎಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳು ಹಾಗೂ ಸುಮಾರು 13,000 ವೈದ್ಯರು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದಾರೆ;** ಇದರೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.
- **ರಾಜ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆಗಳು:** ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿರುವ ಅನುದಾನ ಸೇರಿದಂತೆ ಕೇಂದ್ರದ ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಯುತವಾದ ಪಾಲು ಸಿಗಬೇಕು; ಜನಸಂಖ್ಯೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕಡಿತ ಮಾಡಬಾರದು.
- **ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ: 2015ರ ಜನವರಿ 1 ರಂದು ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದ ಬದಲಾಗಿ ನೀತಿ ಆಯೋಗ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.**

ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಇವಿ (EV) ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಹಬ್‌ಗಳಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ಥಳಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಪಿಎಂ ಇ–ಡ್ರೈವ್ (PM E-DRIVE) ಯೋಜನೆಯಡಿ ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಅನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನದೇ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಯೋಜಿಸಿದೆ. ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆವರಣಗಳು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳ (EV) ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಸೂಚನೆ:** ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆವರಣದಲ್ಲಿನ ಪಾರ್ಕಿಂಗ್ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಖಾಲಿ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿ:** ಇಲಾಖೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಯೋಜನೆಯ ನೋಡಲ್ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾದ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿದ್ಯುತ್ ಸರಬರಾಜು ಕಂಪನಿಗೆ (BESCOM) ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.
- **24x7 ಪ್ರವೇಶ:** ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ದಿನದ 24 ಗಂಟೆಯೂ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲು, ಅಗತ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಆದಾಯ ಹಂಚಿಕೆ:** ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಚಿವಾಲಯದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಚಾರ್ಜಿಂಗ್‌ಗಾಗಿ ಬಳಸುವ ಪ್ರತಿ ಕಿಲೋವ್ಯಾಟ್–ಗಂಟೆ (kWh) ವಿದ್ಯುತ್‌ಗೆ ಆ ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿರುವ ಇಲಾಖೆಗೆ ರೂ.1 ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಬೆಸ್ಕಾಂ (BESCOM) ಪಾತ್ರ:** ಬೆಸ್ಕಾಂ ಸಂಬಂಧಿತ ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ 10 ವರ್ಷಗಳ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲಿದ್ದು, ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಲಿದೆ.

ವರ್ಗಗಳು:

- ✓ **ವರ್ಗ A:** ಕಚೇರಿಗಳು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ಶಾಲಾ–ಕಾಲೇಜು ಆವರಣಗಳಂತಹ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ತಿಗಳು.
- ✓ **ವರ್ಗ B:** ರೈಲು, ವಿಮಾನ, ಮೆಟ್ರೋ ಮತ್ತು ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಂತಹ ಸರ್ಕಾರಿ ಒಡೆತನದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು.
- ✓ **ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಅನುಮೋದನೆಗಳು, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸಬ್ಸಿಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಈ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಇವಿ ಮಿತ್ರ (EV Mitra) ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್‌ಗೆ ಲಿಂಕ್ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಪಿಎಂ ಇ–ಡ್ರೈವ್ (PM E-DRIVE) ಯೋಜನೆ ಕುರಿತು:

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1, 2024 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದಿಂದ ಅನುಮೋದನೆ).
- **ಉದ್ದೇಶಗಳು:** ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ವಾಹನಗಳ (EV) ಬಳಕೆಯನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುವುದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಇವಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- **ಫಲಾನುಭವಿಗಳು: ಇವಿ ಖರೀದಿದಾರರು, ರಾಜ್ಯ ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಚಾರ್ಜ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ಆಪರೇಟರ್‌ಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು** (ಇ–ಆಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್).
- **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ:** ಭಾರಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯ.
- **ಹಣಕಾಸು ಮೀಸಲಾತಿ:** ಒಟ್ಟು ರೂ.10,900 ಕೋಟಿ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- E–ದ್ವಿಚಕ್ರ, ತ್ರಿಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳು, E–ಆಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಇ–ಟ್ರಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ (ಸಬ್ಸಿಡಿ).
- ಸಾರಿಗೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಖರೀದಿಸುವ E–ಬಸ್‌ಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ.
- **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಇವಿ ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ರೂ.2,000 ಕೋಟಿ ಮೀಸಲು.**
- **ವಾಹನ ಪರೀಕ್ಷಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವಿಕೆ.**

ಉದ್ದೇಶಿತ BMR ಆರ್ಥಿಕ ಮಹಾಯೋಜನೆ: ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಶೇ. 75ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಗುರಿ

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಗುರಿ: ಬೆಂಗಳೂರು ಮಹಾನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (BMR) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಶೇ. 35ರಿಂದ ಶೇ. 75ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಮೆಟ್ರೋ, ಉಪನಗರ ರೈಲು ಮತ್ತು RRTS ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ಎರಡನೇ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದ ನಿರ್ಮಾಣ.**
- **ಆರ್ಥಿಕ ಗುರಿ: 2037ರ ವೇಳೆಗೆ BMR ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು 149 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ನಿಂದ 400 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು** ಮತ್ತು **25 ಲಕ್ಷ ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.**
- **ವರದಿ ಸಿದ್ಧತೆ:** ISEG ಫೌಂಡೇಶನ್ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು, ಇದರ ಕರಡು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **BMR ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ಈ ಪ್ರದೇಶವು 3 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸುಮಾರು **1.6 ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. **ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ (GSDP) BMR ಪ್ರದೇಶವು ಶೇ.40ರಷ್ಟು ಪಾಲು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿನ ತಲಾ ಆದಾಯವು ರಾಜ್ಯದ ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯಕ್ಕಿಂತ ಬಹುತೇಕ ದುಪ್ಪಟ್ಟಾಗಿದೆ.**
- **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (IT & GCC ಹಬ್‌ಗಳು, ಡೀಪ್–ಟೆಕ್ ಸ್ಯಾಂಡ್‌ಬಾಕ್ಸ್ ಹಾಗೂ AI ಯೋಜನೆಗಳು), ಉನ್ನತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಉತ್ಪಾದನೆ** (ವಾಯುಯಾನ & ರಕ್ಷಣಾ ವಲಯ), **ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ, ಯೋಜಿತ ನಗರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಕೊಳಚೆಮುಕ್ತ BMR ನಿರ್ಮಾಣ.**

ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲು ಹೊಸ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ಪುರಾತತ್ವ ನೆಲೆಗಳು, ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಪಾರಂಪರಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವನ್ನು **(KHCF)** ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಸ್ತಾಪ:** ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯು KHCF ಅನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ; ಪುರಾತತ್ವ, ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಇಲಾಖೆಯು (DAMH) ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದ ಮುಂದಿಡಲಾಗುವುದು.
- **ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ಪುರಾತತ್ವ ನೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಸ್ಮಾರಕ ದತ್ತು ಯೋಜನೆಗೆ ಬಲ:** ರಾಜ್ಯದ **'ಸ್ಮಾರಕ ದತ್ತು'** ಯೋಜನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ, ಖಾಸಗಿ ವಲಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ರಚನಾತ್ಮಕ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು KHCF ಮುಂದಾಗಿದೆ.
- **ಪರಂಪರೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** 239 ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- **ನಿಧಿ ಮೂಲಗಳು:** ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ CSR ನಿಧಿ, ಅನಿವಾಸಿ ಭಾರತೀಯರು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ದೇಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಾರದರ್ಶಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಯುವಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ:** ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಯು ಕೇವಲ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಬದಲು ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು KHCF ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಿದೆ.
- **ಉದಾಹರಣೆ:** ರಾಜ್ಯದ ಪರಂಪರೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ **1160 ರಲ್ಲಿ** ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಹಳೇಬೀಡು ಬಳಿಯ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಲ್ಯಾಣಿಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು:

- **ವಿಧಿ 49 (DPSP):** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದು ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯ ಸ್ಮಾರಕಗಳು, ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.
- **ವಿಧಿ 51A(f):** ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶ್ರೀಮಂತ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.
- **ಏಳನೇ ಅನುಸೂಚಿ:** ಸಂಸತ್ತಿನಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದು ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಮಾರಕಗಳು **ಕೇಂದ್ರ ಪಟ್ಟಿ**ಯಲ್ಲಿವೆ (ನಮೂದು 67); ಇತರ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಮಾರಕಗಳು **ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿ**ಯ (ನಮೂದು 12) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.
- **AMASR ಕಾಯ್ದೆ, 1958:** ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ನೆಲೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯು ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು **ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಾ ಇಲಾಖೆ (ASI)** ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ; ರಾಜ್ಯ–ಸಂರಕ್ಷಿತ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆ (ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ DAMH) ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ UNESCO ವಿಶ್ವ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳು:

- ✓ ಹಂಪಿಯ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸಮೂಹ: **1986**
- ✓ ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸಮೂಹ: **1987**
- ✓ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು (ಸರಣಿ): **2012**
- ✓ ಹೊಯ್ಸಳರ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಮಾರಕಗಳು: **2023** (ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು, ಸೋಮನಾಥಪುರ):

ಪರಂಪರೆ ದತ್ತು ಯೋಜನೆ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ):

- **ಪ್ರಾರಂಭ: 2017** (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 27, ವಿಶ್ವ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ದಿನದಂದು); **2023 ರಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು **ಎರಡನೇ ಹಂತವಾಗಿ** (Adopt a Heritage 2.0) ಮರುಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ:** ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ASI ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಸಚಿವಾಲಯ.
- **ಉದ್ದೇಶ: ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು** ("ಸ್ಮಾರಕ ಮಿತ್ರರು") **CSR ನಿಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರವಾಸಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳನ್ನು ದತ್ತು ಪಡೆಯುವುದು.**

ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

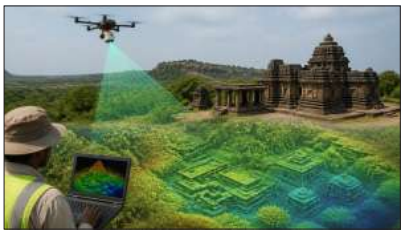
- ✓ **ಅನುಮೋದನೆ:** ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಸಭೆಯು ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.
- ✓ **ವೆಚ್ಚ:** ಅಂದಾಜು 549.79 ಕೋಟಿ ರೂ. ವೆಚ್ಚ.
- ✓ **ಸ್ಥಳ:** ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಬನ್ನೂರು ಗ್ರಾಮದ ಸೇಡಿಯಾಪು.
- ✓ **ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಿ ನೇಮಕ:** ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಧಿವಿಜ್ಞಾನ ವಿಭಾಗದ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಆರ್. ಲೋಹಿತ್ ಕುಮಾರ್ ಅವರನ್ನು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದೆ.
- ✓ **ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:** ಪುತ್ತೂರು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ತಾಲೂಕು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಕುಂಡಿಯ ಗುಪ್ತ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ LiDAR ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಸಂದರ್ಭ: **ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಲಕ್ಕುಂಡಿಯಲ್ಲಿ** (ಕ್ರಿ.ಶ. 10–12ನೇ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರ) ಹೂತುಹೋಗಿರುವ ಅಥವಾ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು **LiDAR ಮತ್ತು ಇತರ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಪುರಾತತ್ವ, ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಇಲಾಖೆ (DAMH)** ಹಾಗೂ **ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ಡ್ ಸ್ಟಡೀಸ್ (NIAS)** ನಡುವೆ ಒಪ್ಪಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ: ಗುಪ್ತ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ LiDAR ಸಮೀಕ್ಷೆ, GIS ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್, ರಿಮೋಟ್ ಸೆನ್ಸಿಂಗ್, ಗ್ರೌಂಡ್ ಪೆನೆಟ್ರೇಟಿಂಗ್ ರಾಡಾರ್ (GPR)** ಮತ್ತು ಡ್ರೋನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಲಕ್ಕುಂಡಿಯ ಆಯ್ಕೆ ಏಕೆ?:** ಇಲ್ಲಿ **101 ಬಾವಿಗಳು ಮತ್ತು 101 ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ** ಎಂಬುದು ಸ್ಥಳೀಯರ ನಂಬಿಕೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸ್ಮಾರಕಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಇನ್ನೂ ಮಣ್ಣಿನಡಿ ಹುದುಗಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.
- **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ:** ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ **'ಲೊಕ್ಕಿ-ಗುಂಡಿ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಇದು **ಕಲ್ಯಾಣ-ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲಕ್ಕೆ** ಸೇರಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯಗಳು ನಾಗರ, ದ್ರಾವಿಡ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಜ ಶೈಲಿಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಾದ **'ವೇಸರ'** (Vesara) ಶೈಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- **UNESCO ಮಾನ್ಯತೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ: ಲಕ್ಕುಂಡಿಯನ್ನು UNESCO ವಿಶ್ವ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣಗಳ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಿವರವಾದ ಯೋಜನಾ ವರದಿಯನ್ನು** (DPR) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆಗಳು: ಲಕ್ಕುಂಡಿಯ ನಂತರ ನಾಗಾವಿ** (ಕಲಬುರಗಿ) ಮತ್ತು ರಾಜಘಟ್ಟ (ದೊಡ್ಡಬಳ್ಳಾಪುರ) ದಲ್ಲಿ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಕುಂಡಿ ಕುರಿತು:

- ಇದು **ಕಲ್ಯಾಣಿ (ಪಶ್ಚಿಮ) ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು;** ಹಾಗೂ ಆ **ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯ ಟಂಕಿಸುವ (ಟಂಕಸಾಲೆ) ಕೇಂದ್ರವೂ** ಆಗಿತ್ತು.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಮಾರಕಗಳು: ಬ್ರಹ್ಮ ಜಿನಾಲಯ** (ಇದನ್ನು ದಾನಚಿಂತಾಮಣಿ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದಳು), **ಕಾಶಿ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಮುಸುಕಿನ ಬಾವಿ.**
- ಈ ತಾಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ **'ಲಕ್ಕುಂಡಿ ಉತ್ಸವ'**ವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ವೇಸರ ಶೈಲಿಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕುರಿತು:

- ಇದು ಉತ್ತರದ ನಾಗರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ (ಹೈಬ್ರಿಡ್) ಶೈಲಿಯಾಗಿದೆ.
- ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಮತ್ತು ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ದಖನ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು.
- ಐಹೊಳೆ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು, ಲಕ್ಕುಂಡಿ, ಬೇಲೂರು ಮತ್ತು ಹಳೇಬೀಡು ದೇವಾಲಯಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕೋಚಿಂಗ್ ಯೋಜನೆಗೆ ಚಾಲನೆ

ಸಂದರ್ಭ: **'ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ'** ಯೋಜನೆಯಡಿ ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ **ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಉಚಿತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕೋಚಿಂಗ್ (ತರಬೇತಿ) ನೀಡಲಿದ್ದು,** ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ಇದಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಘೋಷಣೆ:** ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವ ಬಸವರಾಜ ರಾಯರೆಡ್ಡಿ ಅವರು ಬುಧವಾರ ಪತ್ರಿಕಾಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ರೈತರ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಬಾರದು ಹಾಗೂ ಅವರು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯಲು ನೆರವಾಗುವಂತೆ, ಒತ್ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಈ ಉಚಿತ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.
- **ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಸುಮಾರು 90,000 ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂ.9 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ** ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಕೋಚಿಂಗ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಉಚಿತ ಆನ್‌ಲೈನ್ ತರಬೇತಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
- **ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ವಿವರ: SDA, FDA, PDO, PSI** ಮತ್ತು **ಗೆಜೆಟೆಡ್ ಪ್ರೊಬೇಷನರ್ಸ್ (GP)** ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಗರಿಷ್ಠ ಮೂರು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.
- **ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಕೆ: ಸೇವಾ ಸಿಂಧು ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಒನ್ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ** ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ನೋಂದಾಯಿತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು **ವಿಶಿಷ್ಟ ಐಡಿ (Unique ID)** ಪಡೆಯಲಿದ್ದು, ಮೊಬೈಲ್ OTP ಮೂಲಕ ಲಾಗಿನ್ ಆಗಬಹುದು.
- **ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ:** ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು **ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಹಾಜರಾತಿ, ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ, ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಟ್ರ್ಯಾಕ್** ಮಾಡುತ್ತದೆ. **ಪ್ರತಿ 15 ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸಮಗ್ರ ವರದಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.**

ಗ್ರಾಮ ಒನ್ ಕುರಿತು:

ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದು, ಒಂದೇ ಸೂರಿನಡಿ ಅನೇಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಗರೋತ್ತರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಅನಿವಾಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಿ ನಿಯೋಗಗಳು, ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ **'ಜಾಗತಿಕ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಗರೋತ್ತರ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ'**ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ **NRI-K ಕಾರ್ಡ್**ಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಸಹ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಲು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಘೋಷಿಸಲಾದ **'ಪ್ರಜಾಸೇವಾ ಇಲಾಖೆ'**ಯ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ ಈ ನಿರ್ಧಾರ ಹೊರಬಿದ್ದಿದೆ.
- **NRI-K ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು:** ಇಲಾಖೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಅನಿವಾಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ NRI-K ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಲು ಸಂಪುಟ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.
- **ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ವಿದೇಶಿ ನಿಯೋಗಗಳು, ಹೂಡಿಕೆ, ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಇದು ಏಕಗವಾಕ್ಷಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.** ಈ ಇಲಾಖೆಯು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರೊಂದಿಗೆ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ, ಆ ಬಳಿಕ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗಳು ಆಯಾ ಆಡಳಿತ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತವೆ.
- **ಸೌಲಭ್ಯ ಮಂಡಳಿ:** ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ **ಇಂಧನ, ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಆರೋಗ್ಯ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ, IT** ಮತ್ತು **ಕ್ರೀಡಾ ಸಚಿವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಈ ಇಲಾಖೆಯಡಿ** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು.
- **ನೇತೃತ್ವ:** ಈ ಇಲಾಖೆಯು ಓರ್ವ ಸಚಿವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿದ್ದು, ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಇದರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಲಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತೀಯ ವಲಸಿಗರ ಸಂಪರ್ಕ:

- **ಪ್ರವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ದಿವಸ:** 1915 ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರು ತಾಯ್ನಾಡಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಜನವರಿ 9 ರಂದು ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **OCI ಕಾರ್ಡ್:** ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 2005 ರಲ್ಲಿ **ಸಾಗರೋತ್ತರ ಭಾರತೀಯ ಪೌರತ್ವ (OCI)** ಕಾರ್ಡ್ ಅನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿತು. **ಕೇರಳದ NORKA** ದಂತೆ ಹಲವು ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅನಿವಾಸಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಜನರ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಆಡಳಿತ: ಹೊಸ 'ಪ್ರಜಾಸೇವಾ ಇಲಾಖೆ'ಗೆ ಸಿಎಂ ಚಾಲನೆ

ಸಂದರ್ಭ: **ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೂಡ್ಲಿಗಿಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಅವರು ಹೊಸ 'ಪ್ರಜಾಸೇವಾ ಇಲಾಖೆ'ಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು.**

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಚಾಲನೆ: ಶನಿವಾರ (ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನಾಚರಣೆಯಂದು) ವಿಜಯನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೂಡ್ಲಿಗಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.** ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲಾ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆದವು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಆಡಳಿತವನ್ನು ಜನರ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು ಮತ್ತು ನಿಗದಿತ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ 224 ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ **'ಪ್ರಜಾಸೇವಾ'** ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿದೆ.
- **1ನೇ ಮತ್ತು 3ನೇ ಶನಿವಾರ:** ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ಶನಿವಾರದಂದು ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಲಭ್ಯರಿರಬೇಕು ಎಂದು ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ನೇತೃತ್ವ:

- ತಾಲೂಕು ಮತ್ತು ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಚಿವರು ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶಾಸಕರು ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಶಾಸಕರು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಖುದ್ದಾಗಿ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಅಹವಾಲು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು.
- **ಪರಿಹರಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು:** ಪಿಂಚಣಿ, ಭೂವಿವಾದಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಖಾತೆ ವರ್ಗಾವಣೆ, ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಯೋಜನೆಗಳು, ಮನೆ ಮತ್ತು ನಿವೇಶನಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರ ವಿಷಯಗಳು.
- **ಉಚಿತ ಕಾನೂನು ನೆರವು:** ತಹಸೀಲ್ದಾರ್, ಉಪ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಿ (ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್) ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ (ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮಿಷನರ್) ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಡ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಜನರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ವಕೀಲರ ಮೂಲಕ ಉಚಿತ ಕಾನೂನು ನೆರವು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಅರ್ಜಿ ತಿರಸ್ಕೃತಗೊಂಡರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಅರ್ಜಿದಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗುವುದು.

12 ದ್ವೀಪಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಅಸ್ತು

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ನಿರ್ಧಾರ: ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ವಿಶ್ವದರ್ಜೆಯ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನದಿ ದ್ವೀಪಗಳು (ಕುದ್ರು)** ಸೇರಿದಂತೆ **ಒಟ್ಟು 12 ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು PPP ಮಾದರಿ** ಹಾಗೂ **DBFOT** ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದನೆ** ನೀಡಿದೆ.
- **ಗುತ್ತಿಗೆ ಷರತ್ತುಗಳು:** ಶಾಸನಬದ್ಧ ಅನುಮೋದನೆಗಳಿಗೆ 30 ತಿಂಗಳುಗಳು, ತದನಂತರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಸೇರಿದಂತೆ 30 ವರ್ಷಗಳ ಗುತ್ತಿಗೆ ಅವಧಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ; **ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ. 2ರಷ್ಟು ಆದಾಯ ಹಂಚಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಗುತ್ತಿಗೆ ಶುಲ್ಕ ಪಾವತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.**
- **ಮಂಗಳೂರಿನ ಕುದ್ರುಗಳು: ಫಲ್ಗುಣಿ** (ಗುರುಪುರ) **ನದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕುದ್ರುಗಳಲ್ಲಿ 125.43 ಕೋಟಿ ರೂ. ಹೂಡಿಕೆ; ಉತ್ತರ ಕುದ್ರುವಿನಲ್ಲಿ 30–ಬರ್ತ್ ಮರೀನಾ** ಹಾಗೂ **ದಕ್ಷಿಣ ಕುದ್ರುವಿನಲ್ಲಿ 32 ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗುಡಿಸಲುಗಳ** (Nature huts) ನಿರ್ಮಾಣ.
- **ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ: ಕಾರವಾರ, ಭಟ್ಕಳ, ಅಂಕೋಲಾ ತಾಲೂಕುಗಳ 7 ದ್ವೀಪಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ** (307.71 ಕೋಟಿ ರೂ.); **ಉಡುಪಿಯ ಅಯಬ, ದರಿಯಾ ಬಹದ್ದೂರ್‌ಗಢ್ ಮತ್ತು ಮಲ್ಪೆ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ತಾಣಗಳಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗುವುದು** (279.03 ಕೋಟಿ ರೂ.).
- **ಮಂಗಳೂರು ಲೈಟ್‌ಹೌಸ್: 60.34 ಕೋಟಿ ರೂ. ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ 1.5 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಆತಿಥ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ** (3–ಸ್ಟಾರ್ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ 35 ಕೊಠಡಿಗಳು ಸೇರಿ) ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.

ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ರೂ.2,500 ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ

ಸಂದರ್ಭ: ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು, ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ.2,500 ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ಶ್ರಮಿಕ ನಿವಾಸ್' ಯೋಜನೆಗೂ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ:** 10 ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೂ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೂ.2,500 ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ನಿಧಿಯ ಬಳಕೆ:** ನೌಕರರ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿ ಪಾವತಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಈ ಹಣವನ್ನು ಬಳಸಬಹುದು.
- **ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೂ ಅವಕಾಶ:** ಹೊಸ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳೂ ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.
- **ಹಣಕಾಸು ಮೀಸಲಾತಿ:** ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರೂ.300 ಕೋಟಿ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದ್ದು, ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು.
- **ಗುರುತಿಸಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು:** ಯಾದಗಿರಿ, ಬೀದರ್, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಕಲಬುರಗಿ, ವಿಜಯನಗರ, ಗದಗ, ಹಾವೇರಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯಪುರ.
- **ಶ್ರಮಿಕ ನಿವಾಸ್:** ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ವಸತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ/ಹಣಕಾಸು ನೆರವು ನೀಡುವ ಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭೂಮಿ:** ಹೊಸ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಘಟಕದ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಸತಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೂಮಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನೂ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನ:

- **ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ (ವಿಧಿ 371ಎ):** 2012ರ 98ನೇ ಸಂವಿಧಾನ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆಯು 371ಎ ವಿಧಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿತು. ಇದು ಹೈದರಾಬಾದ್–ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು (ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ) ನೀಡುತ್ತದೆ. 2019 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು **'ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ'** ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
- **ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಬೀದರ್, ಕಲಬುರಗಿ, ಯಾದಗಿರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ** (2021 ರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯಿಂದ ವಿಭಜನೆಯಾಯಿತು).
- **ಡಾ. ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ (2002): ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ರಚಿಸಲಾದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ.** ಇದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ **ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲೂಕುಗಳನ್ನು** (39 ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ) ಗುರುತಿಸಿದೆ.
- ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು (ಗದಗ, ಹಾವೇರಿ, ವಿಜಯಪುರ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು) ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿವೆ.

ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿ (EPF):

- **ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸಚಿವಾಲಯದ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ **EPFO** ನಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸಲ್ಪಡುವ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ನಿಧಿ ಕಾಯ್ದೆ, 1952 ರ ಮೂಲಕ ಇದು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
- ಉದ್ಯೋಗದಾತ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ **ಮೂಲ ವೇತನ** (Basic wages) ಮತ್ತು ತುಟ್ಟಿಭತ್ಯೆಯ (DA) **ತಲಾ ಶೇ. 12ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.** ರಾಜ್ಯದ ಸಬ್ಸಿಡಿಯು ಈ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ:

- **ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ವಿಕಸಿತ ಭಾರತ ರೋಜಗಾರ್ ಯೋಜನೆ (PM-VBRY):** 2025 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟದಿಂದ ಸುಮಾರು **ರೂ.99,446** ಕೋಟಿ ಅನುದಾನದೊಂದಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆದ ಉದ್ಯೋಗ ಆಧಾರಿತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ **ಉದ್ಯೋಗ ಪಡೆಯುವವರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು EPFO ನೋಂದಣಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ** ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗದಾತರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಗರ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನೀತಿ 2026-31 ಕ್ಕೆ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಅನುಮೋದನೆ

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಅನುಮೋದನೆ:** ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಚೌಕಟ್ಟಿನ **'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಗರ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನೀತಿ 2026–2031'**ಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಸಾಗರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಸಾಗರ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನೀಲಿ ಜೈವಿಕ–ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು.
- **ಗುರಿ:** 2031ರ ವೇಳೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ನೀಲಿ ಜೈವಿಕ–ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ 2 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ನಿಂದ 6–8 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್‌ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- **ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ:** ಸುಮಾರು **2,500 ಉನ್ನತ ಮೌಲ್ಯದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಉದ್ಯೋಗಗಳು** ಹಾಗೂ **7,500 ಕರಾವಳಿ ಉದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು** ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುವುದು.
- **ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:** ಸಾಗರ ಮತ್ತು ಜಲಚರ ಜೈವಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು **'ನೀಲಿ ಜೈವಿಕ–ಆರ್ಥಿಕತೆ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಿಳಾ ನೌಕರರ ರಾತ್ರಿ ಪಾಳಿಯ ಸುರಕ್ಷತಾ ನಿಯಮಗಳ ರದ್ದತಿಗೆ KITU ವಿರೋಧ: OSH ಕೋಡ್ ಅಡಿ ರಕ್ಷಣೆ ಎಂದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯ ಹಲವು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು **ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ IT/ITeS ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಒಕ್ಕೂಟವು (KITU)** ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದೆ. ಇದು ರಾತ್ರಿ ಪಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಒಕ್ಕೂಟ ಕಳವಳ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ. ಆದರೆ, ಈ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳು ಈಗ OSH ಕೋಡ್‌ನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಕಾಯ್ದೆಯ ತಿದ್ದುಪಡಿ:** **'ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆ, 2026'** ಅನ್ನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 4 ರಂದು ಗೆಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಕೈಬಿಡಲಾದ ನಿಯಮಗಳು:** ಇದು ಕಾಯ್ದೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ 25(1)(h)-(o) ಅನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕುತ್ತದೆ.
- **ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾದ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳು (KITU ಪ್ರಕಾರ):** ವಾಹನ ಚಾಲಕರ ಕಡ್ಡಾಯ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಅಧಿಕೃತ ಪಿಕ್–ಅಪ್ ಮತ್ತು ಡ್ರಾಪ್ ಮಾರ್ಗಗಳು, ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ವಿವರಗಳ ಗೌಪ್ಯತೆ, ಪಿಕ್–ಅಪ್ ಮತ್ತು ಡ್ರಾಪ್ ಅನುಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲಿನ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಭದ್ರತಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ನಿಯೋಜನೆ, ವಾಹನಗಳ ಹಠಾತ್ ತಪಾಸಣೆ, ವಾಹನಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ರೂಮ್/ಟ್ರಾವೆಲ್ ಡೆಸ್ಕ್ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ತುರ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
- **ಒಕ್ಕೂಟದ ವಾದ:** IT/ITeS ವಲಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹಿಳೆಯರು ತಡರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸುರಕ್ಷಿತ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಯು ಮಹಿಳೆಯರ ಸಮಾನ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಮತ್ತು ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಷರತ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗದಾತರ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಇದು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಒಕ್ಕೂಟ ವಾದಿಸಿದೆ.
- **KITU ಬೇಡಿಕೆ:** ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಹಿಂಪಡೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ರಾತ್ರಿ ಪಾಳಿಯ ಸಾರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸನಬದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.
- **ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ:** ಈ ಎಲ್ಲಾ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ (OSH) ಕೋಡ್‌ನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಗಳು ತಿಳಿಸಿವೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆ:** 'ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ'ಯು ಈಗ 10 ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು OSH ಕೋಡ್‌ನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 1961:

- ಇದು IT/ITeS ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸದ ಸಮಯ, ರಜೆಗಳು, ವೇತನ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು IT/ITeS ಮತ್ತು ಸ್ಟಾರ್ಟ್–ಅಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕೆಲವು ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಂದ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಕೋಡ್ (OSH), 2020:

- ✓ ಇದು **ವೇತನ ಸಂಹಿತೆ (2019),** ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಬಂಧಗಳ ಸಂಹಿತೆ (2020) ಮತ್ತು **ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಸಂಹಿತೆ (2020)** ಯೊಂದಿಗೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ನಾಲ್ಕು ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಹಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇವು ಒಟ್ಟಾಗಿ 29 ಕೇಂದ್ರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ನಾಲ್ಕು ಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು ನವೆಂಬರ್ 21, 2025 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.
- ✓ **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ: ಕಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸಚಿವಾಲಯ.** ಕಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯವು ಸಮವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳೆರಡೂ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.
- ✓ **ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು:** ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಸಮ್ಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 6 ಗಂಟೆಗಿಂತ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ 7 ಗಂಟೆಯ ನಂತರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದು ಆಯಾ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಸೂಚಿಸುವ ಸುರಕ್ಷತೆ, ರಜೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಸಮಯದ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.
- ✓ **ಫ್ಯಾಕ್ಟರೀಸ್ ಕಾಯ್ದೆ (1948), ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಕಾಯ್ದೆ (1952) ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯ್ದೆ (1970) ಸೇರಿದಂತೆ 13 ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಇದು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.**

'ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಫಸ್ಟ್' ಉಪಕ್ರಮ: ಅಂತರ್–ಇಲಾಖಾ ಸಹಕಾರವೇ ಪ್ರಮುಖ

- ❖ **ಉದ್ದೇಶ:** ನವೋದ್ಯಮಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು; ಸ್ಟಾರ್ಟ್‌ಅಪ್ ನೀತಿ 2025–30ರ ವಿಶೇಷ ಉಪಕ್ರಮದಡಿ ಇದನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ❖ **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** 3 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 100 ನವೋದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಒಟ್ಟು 25 ಕೋಟಿ ರೂ. ಅನುದಾನ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ; ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ 25 ಲಕ್ಷ ರೂ.ವರೆಗಿನ ಕಾರ್ಯಾದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ❖ **ವಿಧಾನಗಳು:** ಇಲಾಖೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬಹುದು, ಅಥವಾ ನವೋದ್ಯಮಗಳೇ ನೇರವಾಗಿ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬಹುದು; ಇದಕ್ಕೆ ನವೋದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವ ಸರ್ಕಾರಿ ಅನುಭವದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ❖ **ಟೆಂಡರ್ ಇರುವುದಿಲ್ಲ:** ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಟೆಂಡರ್ ಅಥವಾ KTPP ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು, ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು IT-BT ಇಲಾಖೆಯು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ನವೋದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಿವೆ.
- ❖ **ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:** KTPP ಎಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಕಾಯ್ದೆ, 1999.

ಮೇಕೆದಾಟು ಸೇರಿದಂತೆ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ಕೋರಿದ ರಾಜ್ಯ

ಸಂದರ್ಭ: ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಅವರು ಕೇಂದ್ರ ಜಲಶಕ್ತಿ ಸಚಿವ ಸಿ.ಆರ್. ಪಾಟೀಲ್ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ, ರೂ.16,745 ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಕೆದಾಟು ಸಮತೋಲನ ಜಲಾಶಯ ಯೋಜನೆಗೆ ಶೀಘ್ರ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಗೋದಾವರಿ–ಕಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಬೇಡ್ತಿ–ವರದಾ ನದಿ ಜೋಡಣೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ತಾತ್ವಿಕ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ನದಿ ಜೋಡಣೆ:** ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಲು, **ಗೋದಾವರಿ–ಕಾವೇರಿ ಜೋಡಣೆ** ಮತ್ತು **ಬೇಡ್ತಿ–ವರದಾ** (ಹಿರೇವಡಟ್ಟಿ) ಜೋಡಣೆಗೆ ತಾತ್ವಿಕ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಏಜೆನ್ಸಿಗೆ** (NWDA) ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಸಮಾನ ಪಾಲು: ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ** ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಇತರ ಫಲಾನುಭವಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ, ಉದ್ದೇಶಿತ ನೀರಿನ ಪಾಲನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ಕೋರಿದೆ.
- **ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಗೆಜೆಟ್:** ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ, ಜಲಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ತೀರ್ಪನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಗೆಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಕೋರಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದೆ.
- **PMKSY ಸೇರ್ಪಡೆ: ಭದ್ರಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕೃಷಿ ಸಿಂಚಾಯಿ ಯೋಜನೆಯ (PMKSY)** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲು **16ನೇ ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸು** ಮಾಡುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವರಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಪಾಲನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರದ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಭದ್ರಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನದಿ ಜೋಡಣೆ ಕುರಿತು:

- **ಭದ್ರಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ:** ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ದಾವಣಗೆರೆಯಂತಹ ಬರಪೀಡಿತ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಒದಗಿಸಲು ತುಂಗಾ ನದಿಯಿಂದ ಭದ್ರಾ ನದಿಗೆ ನೀರೆತ್ತುವ ಯೋಜನೆ ಇದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯೋಜನೆ** ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದ್ದು, **2023–24** ರ ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ನೆರವನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಕೃಷ್ಣಾ ತೀರ್ಪು:** ಈ ಯೋಜನೆಯ ನೀರು **ಕೃಷ್ಣಾ ಜಲ ವಿವಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ–II** (ನ್ಯಾ. ಬ್ರಿಜೇಶ್ ಕುಮಾರ್) ತೀರ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಬಾಕಿ ಇರುವ ಕಾನೂನು ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮಾಡಲಾಗಿಲ್ಲ.
- **NWDA:** ನದಿಗಳ ಜೋಡಣೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (1980) ಕೈಗೊಳ್ಳಲು **ಕೇಂದ್ರ ಜಲಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯದ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು **1982** ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **PMKSY: 'ಹರ್ ಖೇತ್ ಕೋ ಪಾನಿ'** (ಪ್ರತಿ ಹೊಲಕ್ಕೂ ನೀರು) ಮತ್ತು **'ಮೋರ್ ಕ್ರಾಪ್ ಪರ್ ಡ್ರಾಪ್'** (ಪ್ರತಿ ಹನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ) ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಇದನ್ನು **2015–16** ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನದ ವಿದ್ಯುತ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಗುಂಪು

ಸಂದರ್ಭ: ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆ, ಮಳೆಯ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ವಾಡಿಕೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಾಪಮಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ; **ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 7** ರಂದು ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಯು **340** ದಶಲಕ್ಷ ಯೂನಿಟ್‌ಗಳನ್ನು **(MU)** ತಲುಪಿದ್ದು, ಇದು **ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್** ತಿಂಗಳ **ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಗರಿಷ್ಠ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ** (ಕಳೆದ ವರ್ಷ ಇದು **ಕೇವಲ 210 MU** ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು).

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಸಮಿತಿ:** ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆಯ **ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ನಿರ್ವಹಣಾ ಗುಂಪು** – KPTCL ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಯೋಜನೆಗಳು), **PCKL** ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಎಸ್ಕಾಂಗಳ (Escoms) ಅಧಿಕಾರಿಗಳು – **ಪ್ರತಿ ಗಂಟೆಗೊಮ್ಮೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಲಿದ್ದಾರೆ.**
- **ಪೂರೈಕೆ ಆದ್ಯತೆ: ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ನಿರಂತರ ಜ್ಯೋತಿ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಫೀಡರ್‌ಗಳಿಗೆ ನಿರಂತರ ವಿದ್ಯುತ್;** ನೀರಾವರಿ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳಿಗೆ (IP sets) **ಹಗಲು ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ವಿಂಗಡಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಏಳು ಗಂಟೆಗಳ ತ್ರೀ–ಫೇಸ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆ.**

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

ನಿರಂತರ ಜ್ಯೋತಿ ಯೋಜನೆ ಕುರಿತು:

- **ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ 24x7 ವಿದ್ಯುತ್ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಕೃಷಿ ಫೀಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಫೀಡರ್‌ಗಳಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.**

ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಹೊಸ ಕೃತಿ ಬಿಡುಗಡೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳು, ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಯುವಜನರಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಾರರ ಆಯ್ದ ಭಾಗಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ:** ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಲೇಖಕರು ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಬರೆದಿರುವ ಕವಿತೆ, ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕಗಳ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರು: ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಪೊನ್ನ, ಶ್ರೀವಿಜಯ, ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್, ಕುವೆಂಪು, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಮತ್ತು ಪಿ. ಲಂಕೇಶ್ ಅವರ ಬರಹಗಳನ್ನು** ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದ ಸಾಲು:** ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ ಶ್ರೀವಿಜಯ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ ಅಮೋಘವರ್ಷನಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಲಾದ **"ಕಸವರಮೆಂಬುದು ನೆರೆ ಸೈರಿಸಲಾರ್ಪೊಡೆ ಪರ ವಿಚಾರಮಂ ಧರ್ಮಮಂ"** ಅನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನ್ಯರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಗೌರವಿಸುವುದೇ ನಿಜವಾದ ಸಂಪತ್ತು ಎಂಬುದು ಈ ಸಾಲಿನ ಅರ್ಥವಾಗಿದೆ.
- **ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿ:** ಕ್ರಿ.ಶ. 9ನೇ ಶತಮಾನದ **'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'**ವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಇತರ ಕೃತಿಗಳ ಆಯ್ದ ಭಾಗಗಳು:** ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ **'ಬಾಳ್ವೆಯೇ ಬೆಳಕು'** ಮತ್ತು ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಅವರ **'ತಲೆದಂಡ'** ನಾಟಕದ ಭಾಗಗಳೂ ಇದರಲ್ಲಿವೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ರತ್ನತ್ರಯರು:** ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ ಮತ್ತು ರನ್ನ ಅವರನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ **"ರತ್ನತ್ರಯರು"** (10ನೇ ಶತಮಾನ) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳು:** ಆದಿಪುರಾಣ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ (ಪಂಪ ಭಾರತ).
- **ರನ್ನನ ಕೃತಿಗಳು:** ಗದಾಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಅಜಿತಪುರಾಣ.
- **ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** 2008 ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು:** ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಎಂಟು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ (ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು): ಕುವೆಂಪು (1967), ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ (1973), ಕೆ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ (1977), ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ (1983), ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ್ (1990), ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ (1994), ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ (1998) ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ (2010).
- **ತಲೆದಂಡ:** ಗಿರೀಶ್ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಅವರ **'ತಲೆದಂಡ'** (1990) ನಾಟಕವು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು **12ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನ/ಶರಣ ಚಳುವಳಿ**ಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.

2030ರ ವೇಳೆಗೆ 66 GW ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಗುರಿ ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯ:

ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು

ಸಂದರ್ಭ: ಕರ್ನಾಟಕದ ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆಯು ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ 39 GW ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಿಂದ 2030 ರ ವೇಳೆಗೆ 66 GW ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ 10 ವರ್ಷಗಳ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದೆ. ಈ ಭವಿಷ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶುದ್ಧ ಇಂಧನದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

- **ಕರ್ನಾಟಕದ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಚಿತ್ರಣ: ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಾವಗಡದಲ್ಲಿರುವ 2,050 MW ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಸೋಲಾರ್ ಪಾರ್ಕ್ ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸೌರ ಉದ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ** ಒಂದಾಗಿದೆ.
- ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸರಣವನ್ನು KPTCL ನಿರ್ವಹಿಸಿದರೆ, ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಬೆಸ್ಕಾಂನಂತಹ (Bescom) ಎಸ್ಕಾಂಗಳು (ESCOMs) ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರಿಗಳು:** 2030ರ ವೇಳೆಗೆ 500 GW ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಹಾಗೂ 2070 ರ ವೇಳೆಗೆ ನಿವ್ವಳ ಶೂನ್ಯ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಭಾರತ ಹೊಂದಿದೆ (**2021 ರ ಗ್ಲಾಸ್ಗೋ COP26** ಶೃಂಗಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ). 2025 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಶೇ. 50 ರಷ್ಟು ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಸ್ಥಾಪಿತ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಗುರಿಯನ್ನು ದಾಟಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಅನಾವರಣ:** ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ **'ಭಾರತ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಅಂಡ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಯುಟಿಲಿಟಿ ವೀಕ್, 2026'** ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ **'ಫೋಕಸ್ ಸ್ಟೇಟ್'** ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಗೌರವ್ ಗುಪ್ತ ಅವರು ಇದನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದರು.
- **ಬೇಡಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ: ಆಗಸ್ಟ್ 2025 ರಲ್ಲಿ ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ 210 MU ನಷ್ಟಿದ್ದ ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಡಿಕೆಯು ಪ್ರಸ್ತುತ 310 MU ನಿಂದ 350 MU ವರೆಗೆ** ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಗುರಿ:** ವೇಗವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿದ್ಯುತ್ ವಲಯವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವುದು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಿಡ್ (ಜಾಲ) ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಇಂಧನ ಶೇಖರಣೆ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶುದ್ಧ ಇಂಧನ ಗುರಿಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವುದು.
- **ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ: ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು 39 GW ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದೆ.** ಇದರಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು ಭಾಗ (2/3) ಶುದ್ಧ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯವು ತನ್ನ ದೈನಂದಿನ ಬೇಡಿಕೆಯ ಗಣನೀಯ ಭಾಗವನ್ನು **ಹಸಿರು ವಿದ್ಯುತ್** ಮೂಲಕ ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ.
- **ಶೇಖರಣೆ: ಗ್ರಿಡ್ ನಮ್ಯತೆಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕವು 2,000 MW ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಶರಾವತಿ ಪಂಪ್ಡ್ ಸ್ಟೋರೇಜ್ ಯೋಜನೆ** ಹಾಗೂ **ಪ್ರಮುಖ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸರಣ ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದ (KPTCL)** ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ **ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಬ್ಯಾಟರಿ ಎನರ್ಜಿ ಸ್ಟೋರೇಜ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (BESS)** ಅನ್ನು ಅಳವಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರೀಯ RTI ಮಾಹಿತಿ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಂತೆ
KIC ಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ನಿರ್ದೇಶನ

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಎಲ್ಲಾ **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ RTI ಮಾಹಿತಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಗಳ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಭಂಡಾರವನ್ನು (repository)** ಸ್ಥಾಪಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು RTI ಅನುಷ್ಠಾನದ ದತ್ತಾಂಶಕ್ಕಾಗಿ ಏಕರೂಪದ ನಮೂನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೈಕೋರ್ಟ್ **ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಹಿತಿ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ (KIC)** ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಕೇಂದ್ರೀಯ ಭಂಡಾರ:** ನಾಗರಿಕರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಬದಲು ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆಗಳ RTI ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಪಡೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ, KIC ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಭಂಡಾರ ಅಥವಾ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು (index) ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
- **ಏಕರೂಪದ ನಮೂನೆ:** ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ, ವಿಲೇವಾರಿ ಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ RTI ಅರ್ಜಿಗಳು, ಮೊದಲ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳು, ದಂಡಗಳು ಹಾಗೂ ಸೆಕ್ಷನ್ 20 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ (PIO) ವಿರುದ್ಧ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾದ ಶಿಸ್ತು ಕ್ರಮಗಳ ವರ್ಷವಾರು ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಇದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- **ಇಲಾಖೆಯ ಕರ್ತವ್ಯ:** ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಇಲಾಖೆಯು ತನ್ನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸೆಕ್ಷನ್ 25 (ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ವರದಿ ಮಾಡುವಿಕೆ) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಜೊತೆಗೆ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನವೀಕರಿಸಲು ನಿಯೋಜಿತ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- **ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ದಾಖಲೆಗಳು:** ಭೌತಿಕ ಕಡತಗಳ ಬದಲಿಗೆ, ಹುಡುಕಲು, ವಿಂಗಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಸುಲಭವಾಗುವಂತೆ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- **ಅನುಸರಣೆ ವಿಭಾಗ (Compliance Section):** KIC ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ **'RTI ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಅನುಸರಣೆ'** ಕುರಿತ ವಿಭಾಗವಿರಬೇಕು; ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಈ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸಬೇಕು.
- **ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮ:** ಈ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ವಿನಾಯಿತಿ ಪಡೆದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಂತೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಹೊಸ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ (RTI Act), 2005 – ಪ್ರಮುಖ ಸೆಕ್ಷನ್‌ಗಳು:

ಸೆಕ್ಷನ್	ವಿವರಣೆ
ಸೆಕ್ಷನ್ 4	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಿಂದ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ (suo motu) ಮಾಹಿತಿಯ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆ
ಸೆಕ್ಷನ್ 7	30 ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ; ಜೀವ ಅಥವಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದರೆ 48 ಗಂಟೆಗಳೊಳಗೆ
ಸೆಕ್ಷನ್ 8	ಮಾಹಿತಿ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿಗಳು
ಸೆಕ್ಷನ್ 19	ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಮೊದಲ ಮೇಲ್ಮನವಿ; ಮಾಹಿತಿ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಎರಡನೇ ಮೇಲ್ಮನವಿ
ಸೆಕ್ಷನ್ 20	PIO ಮೇಲೆ ದಂಡ – ದಿನಕ್ಕೆ ರೂ.250 ರಂತೆ ಗರಿಷ್ಠ ರೂ.25,000 ವರೆಗೆ; ಹಾಗೂ ಶಿಸ್ತು ಕ್ರಮ
ಸೆಕ್ಷನ್ 25	ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ವರದಿ ಮಾಡುವಿಕೆ; ಆಯೋಗದಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಹಿತಿ ಆಯೋಗ (KIC) ಕುರಿತು:

ಸೆಕ್ಷನ್ 15 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ; ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಓರ್ವ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸಚಿವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇರೆಗೆ, ರಾಜ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಾಹಿತಿ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ಮತ್ತು 10 ರವರೆಗೂ ಮಾಹಿತಿ ಆಯುಕ್ತರನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹೊಸ ಜವಳಿ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪು ನೀತಿ ಪ್ರಕಟ

ಸಂದರ್ಭ: ಮುಖ್ಯಂತ್ರಿಯವರ 100 ದಿನಗಳ ಅಭಿಯಾನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನಿಂದ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡ, ರೂ.20,000 ಕೋಟಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು 5 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಗಳ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹೊಸ ಜವಳಿ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪು ನೀತಿ 2026–2031 ಅನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಗಮನಹರಿಸಲಾದ ತಾಲೂಕುಗಳು: 34 ತಾಲೂಕುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು;** ಅಲ್ಲಿನ ಘಟಕಗಳು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹವಾಗಿವೆ.
- **ರೇಷ್ಮೆ ಸೇರ್ಪಡೆ:** ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲು ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ನೀತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.
- **ಅನುಮೋದನೆ: CM ಅವರ 100 ದಿನಗಳ ಅಭಿಯಾನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ** ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿದೆ.

ಕಲ್ಯಾಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ:

- **ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** 2012 ರ 98ನೇ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮೂಲಕ ಸೇರಿಸಲಾದ ವಿಧಿ 371ಎ.
- **ಜಿಲ್ಲೆಗಳು:** ಬೀದರ್, ಕಲಬುರಗಿ, ಯಾದಗಿರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಕೊಪ್ಪಳ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ.
- **ಅವಕಾಶಗಳು:** ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ, ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ.

ಜವಳಿ ವಲಯ - ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

- ರೇಷ್ಮೆ: ಹಿಪ್ಪುನೇರಳೆ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ; ಮೈಸೂರು ರೇಷ್ಮೆಯು GI ಟ್ಯಾಗ್ ಹೊಂದಿದೆ.
- **PM MITRA ಪಾರ್ಕ್:** ಕೇಂದ್ರ ಜವಳಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮೆಗಾ ಸಮಗ್ರ ಜವಳಿ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಉಡುಪು ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ (PM Mega Integrated Textile Region and Apparel - PM MITRA) ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಏಳು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಬುರಗಿ ಕೂಡ ಒಂದಾಗಿದೆ.
- ಉಡುಪುಗಳ ಕೇಂದ್ರ: ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿದ್ಧ ಉಡುಪುಗಳ ರಫ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.

ನೀತಿ ಆಯೋಗದ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ '25:

ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 3ನೇ ಸ್ಥಾನ

ಸಂದರ್ಭ: ನೀತಿ ಆಯೋಗ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವ **ಭಾರತ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಲನಶೀಲತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (IEMI)** 2025 ರಲ್ಲಿ 73 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಅಗ್ರ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಶ್ರೇಯಾಂಕಗಳು:** ದೆಹಲಿ (84) ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ (78), ಕರ್ನಾಟಕ (73), ಚಂಡೀಗಢ (71) ಮತ್ತು ಗೋವಾ (65) ಇವೆ. 65 ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಕ ಗಳಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು 'ಅಗ್ರ ಸಾಧಕರು' ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ:** ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಸನ್ನದ್ಧತೆ (CIR) ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು 97 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದು, ಇದು ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಗತಿ:** IEMI 2024 ರಲ್ಲಿ 64 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವು ದೆಹಲಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಚಂಡೀಗಢದ ನಂತರ ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿತ್ತು.
- **ಸೂಚ್ಯಂಕದ ಬಗ್ಗೆ:** WRI India ದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ನೀತಿ ಆಯೋಗ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ IEMI ನ ಈ ಎರಡನೇ ಆವೃತ್ತಿಯು, ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳೆರಡರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಮನ್ನಣೆ ಸ್ವೀಕಾರ:** ನವದೆಹಲಿಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಭವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಂಧನ ಇಲಾಖೆಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಗೌರವ್ ಗುಪ್ತಾ ಅವರು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು.
- **ರಾಜ್ಯದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:** ಬೆಸ್ಕಾಂ EV ಮಿತ್ರ (ವಿಕೇಕೃತ EV ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಆ್ಯಪ್), ವಿಕಗವಾಕ್ಷಿ ಅನುಮತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು EV ಆಕ್ಸಿಲರೇಟರ್ ಸೆಲ್ ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ; ವಾಹನ ಮಾರಾಟ, ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪ್ರತ್ಯೇಕ EV ನೀತಿಯನ್ನು (2017) ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿದೆ.
- **ನೋಂದಣಿಗಳು:** ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು EV ನೋಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಶೇ. 8.81 ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ; ದ್ವಿಚಕ್ರ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರದ ವಾಹನಗಳ ನೋಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಂತರ) ಹಾಗೂ ಇ-ಬಸ್ ನೋಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ (ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಂತರ).

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ — ಭಾರತ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಲನಶೀಲತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (IEMI):

- **ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು:** WRI India ದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ನೀತಿ ಆಯೋಗ (ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಗಸ್ಟ್ 2025 ರಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಭವನದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಮೊಬಿಲಿಟಿ ಅಳವಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು 0–100 ರ ಮಾಪನದಲ್ಲಿ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಂಚ್‌ಮಾರ್ಕ್ ಮಾಡುವುದು.
- **ವಿಭಾಗಗಳು:** ಸಾರಿಗೆ ವಿದ್ಯುದ್ದೀಕರಣದ ಪ್ರಗತಿ, ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಸನ್ನದ್ಧತೆ ಮತ್ತು EV ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ನಾವೀನ್ಯತೆಯ ಸ್ಥಿತಿ.

EV ಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲ:

ಯೋಜನೆ	ವರ್ಷ	ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ	ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆ
FAME-I / FAME-II	2015 / 2019	ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯ	ಬೇಡಿಕೆಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು (Demand incentives) ಮತ್ತು ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ
PM E-DRIVE	2024	ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯ	ಇ-ದ್ವಿಚಕ್ರ, ತ್ರಿಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳು, ಇ-ಆಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್‌ಗಳು, ಇ-ಟ್ರಕ್‌ಗಳು; ಇ-ಬಸ್‌ಗಳು; ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಾರ್ಜಿಂಗ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕಗಳು
PLI - ACC Battery Storage	2021	ಬೃಹತ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯ	ಸುಧಾರಿತ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ ಕೋಶಗಳ (Advan ced chemistry cells) ದೇಶೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆ

ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನಾಚರಣೆಯಂದು 3,773 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ OPS ಉಡುಗೊರೆ

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಆದೇಶ:** ಏಪ್ರಿಲ್ 1, 2006ಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ನೇಮಕಾತಿ ಅಧಿಸೂಚನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದ 3,773 ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಹಳೆಯ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಗೆ (OPS) ಒಳಪಡಿಸಿ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ವಿಭಾಗವಾರು ವಿವರ: ಧಾರವಾಡ ವಿಭಾಗದಿಂದ 1,113, ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಿಂದ 563 ಹಾಗೂ ಬೆಂಗಳೂರು–ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಿಂದ 2,097 ಶಿಕ್ಷಕರು** ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಲಿದ್ದಾರೆ.
- **ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಏಪ್ರಿಲ್ 1, 2006ರಂದು ಹೊಸ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು (NPS) ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿತ್ತು; ಈ ದಿನಾಂಕಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಅಧಿಸೂಚನೆಗೊಂಡು, ಆ ನಂತರ ಸೇವೆಗೆ **ಸೇರಿದ ಸುಮಾರು 13,000 ನೌಕರರನ್ನು ಕೂಡ NPS ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ** ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- **ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶ:** ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ನೌಕರರು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೊರೆ ಹೋದಾಗ, ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಅವರ ಪರವಾಗಿ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿತು; ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ನುಗ್ಲಿ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ, 13,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನೌಕರರ ಪೈಕಿ 4,073 ಮಂದಿ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು.
- **ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:** ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ, ಜನವರಿ 1, 2004ರಂದು ಅಥವಾ ಆ ನಂತರ ಸೇವೆಗೆ ಸೇರಿದ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರಿಗೆ NPS ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಲೋಹಗಳ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ಕುಸಿತ: ಬೀದರಿ ಕಲೆಗೆ ಸಂಕಷ್ಟ

ಸಂದರ್ಭ: ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯ ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಜೀದರ್‌ಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವ ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯ ಲೋಹದ ಕಲೆಯಾದ 'ಜೀದರಿ' **(Bidriware)** ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದೆ. ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಸತುವಿನ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿನ ತೀವ್ರ ಏರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಲಾಭಾಂಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಕಲೆಯ ಉಳಿವಿಗೇ ಬೆದರಿಕೆ ಎದುರಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಲೋಹದ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ:** 2024 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕೆ.ಜಿಗೆ ಸುಮಾರು **ರೂ.95,700** ರಷ್ಟಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಲೆ **ಜನವರಿ 2026 ರಲ್ಲಿ ರೂ.4 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ** ಏರಿಕೆಯಾಗಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸುಮಾರು **ರೂ.2.50 ಲಕ್ಷದ** ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿದೆ. ತಾಮ್ರವು **ರೂ.750 ರಿಂದ ರೂ.1,450 ಕ್ಕೆ** ಮತ್ತು **ಸತುವು ರೂ.230 ರಿಂದ ~ರೂ.400 ಕ್ಕೆ** ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ **ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಸಿಕಂದರಾಬಾದ್‌ನಿಂದ** ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ:** ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು **90% ಸತು ಮತ್ತು 10% ತಾಮ್ರ**ದೊಂದಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕೆತ್ತನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಚೂಪಾದ ಲೋಹದ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಬರೆದು, ಹೂವಿನ ಮತ್ತು ಜ್ಯಾಮಿತೀಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿ ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೀದರ್ ಕೋಟೆಯ ಮಣ್ಣನ್ನು ಅಂತಿಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ದ್ರಾವಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಆಳವಾದ ಕಪ್ಪು ಹೊಳಪು ಬರುತ್ತದೆ.
- **ಉತ್ಪನ್ನಗಳು:** ಹುಕ್ಕಾ, ಗಾಬ್ಲೆಟ್‌ಗಳು, ತಟ್ಟೆಗಳು, ಮೂರ್ತಿಗಳು, ಹೂದಾನಿಗಳು, ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳು, ಆಭರಣಗಳು ಮತ್ತು ಟೇಬಲ್ ಲ್ಯಾಂಪ್‌ಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ **200 ಕ್ಕೂ** ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭೇದಗಳಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಬೆಲೆ **ರೂ.2,500 ರಿಂದ ರೂ.50,000 ವರೆಗೆ** ಇದೆ.
- **ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು:** ಉಡುಗೊರೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಚೇರಿ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿಯ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಬೃಹತ್ ಆರ್ಡರ್‌ಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ **ಕೋವಿಡ್–19 ರ** ನಂತರ ವಿದೇಶಿ ಖರೀದಿದಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕುಸಿದಿದೆ.
- **ಪೀಳಿಗೆಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು:** ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಮಂದಿ ವಯಸ್ಸಾದವರಿದ್ದಾರೆ. ಅನಿಯಮಿತ ಆರ್ಡರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಅನಿಶ್ಚಿತ ಆದಾಯದಿಂದಾಗಿ ಯುವಕರು ಈ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ಪರಿಣಿತ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ **75 ಕ್ಕಿಂತ** ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮದಾಯಕ:** 15 ನೇ ಶತಮಾನದ ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾದ ಈ ಕಲೆಯಡಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹೂದಾನಿ ತಯಾರಿಸಲೂ **10–12 ದಿನಗಳು** ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಬೇಡಿಕೆ:** ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಯುವಕರಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಂತೆ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಂಗಡಿ ಮಾಲೀಕರು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಬೀದರಿ ಕಲೆ (Bidriware):

- ✓ ಬೀದರ್ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸೂಚ್ಯಂಕ (GI) ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ.
- ✓ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬಹಮನಿ ಆಡಳಿತಗಾರರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಪ್ರಭಾವಗಳೊಂದಿಗೆ ತಳುಕುಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ; ಈ ಕಲೆಯು ತೆಲಂಗಾಣದ (ಹೈದರಾಬಾದ್) ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ಮತ್ತು ಬೀದರ್:

- ✓ **ಕ್ರಿ.ಶ. 1347 ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಹಸನ್ ಬಹಮನ್ ಷಾ ನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ** (ಕಲಬುರಗಿ) ಇದರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು.
- ✓ **1ನೇ ಅಹಮದ್ ಷಾ ವಲಿ** (ಕ್ರಿ.ಶ. 1429 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ) ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬೀದರ್‌ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು; ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನ್‌ನ ಮದರಸಾ ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ಮಾರಕವಾಗಿದೆ.
- ✓ ಈ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ನಂತರ **ಐದು ದಖ್ಖನ್ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್‌ಗಳಾಗಿ (ಬಿಜಾಪುರ, ಗೋಲ್ಕೊಂಡ, ಅಹಮದ್‌ನಗರ, ಬೀರಾರ್** ಮತ್ತು ಬೀದರ್) ವಿಭಜನೆಗೊಂಡಿತು.

AI ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಮೊದಲ ಸಭೆ

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:** ಕರ್ನಾಟಕ AI ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಮೊದಲ ಸಭೆಯು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.
- **ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ: ಇನ್ಫೋಸಿಸ್ ಸಹ–ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಹಾಗೂ ಆಕ್ಸಿಲರ್ ವೆಂಚರ್ಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಕ್ರಿಸ್ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣನ್ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು; ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ಸ್, IT, ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಲಾಖೆ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಎನ್.ಮಂಜುಳಾ ಅವರು ಸಹ–ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ** ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.
- **ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ: ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಕುರಿತು ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು.**
- **ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ: ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೂ ಮುನ್ನ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ, ಡಿಪ್ಲೊಮಾ, ಫಿನಿಶಿಂಗ್–ಸ್ಕೂಲ್, ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಎಜುಕೇಶನ್ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ ಮರುರೂಪಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.**

ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಗಾಯನವನ್ನು ಎರಡು ನುಡಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದ ಆದೇಶ ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವಂತೆ ಸಿಎಂಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಸೂಚನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಗಾಯನವನ್ನು ಕೇವಲ ಎರಡು ನುಡಿಗಳಿಗೆ **(Stanzas)** ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 8 ರಂದು ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶವನ್ನು **(GO)** ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವಂತೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ.ಕೆ. ಶಿವಕುಮಾರ್ ಅವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲ ಥಾವರ್‌ಚಂದ್ ಗೆಹ್ಲೋಟ್ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ವಾದ:** ಈ ಆದೇಶವು **"ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿದೆ"** ಮತ್ತು **'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅವಮಾನ ತಡೆ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆ, 2026'** ನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತದೆ. ಆದೇಶವನ್ನು ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸುವುದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರದ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದೊಂದಿಗಿನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಮತ್ತು **"ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ವ್ಯಾಜ್ಯ"**ವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದು ಎಂದು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- **ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಈ ವಿಷಯವು ರಾಜ್ಯದ ಶಾಸಕಾಂಗದ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಹೊರಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಂಗವು ಕೇವಲ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅಥವಾ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿದ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡುವಂತಿಲ್ಲ; ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಿಹ್ನೆಯೊಂದರ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ:** ರಾಜ್ಯಪಾಲರು, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಂತಹ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವವರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯ ವಿನಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಅನ್ನು ಎರಡು ನುಡಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು; ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯು ಈ ಎರಡು–ನುಡಿಗಳ ಗಾಯನವನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸಿದೆ.
- **ಕೇಂದ್ರದ ಕಾನೂನು:** ಇತ್ತೀಚಿನ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ವಂದೇ ಮಾತರಂನ ಎಲ್ಲಾ ಆರು ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಹಾಡಬೇಕು.
- **ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯದ ಆದೇಶಗಳು (MHA):** ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯವು ಅಧಿಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ **"ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಆದೇಶಗಳನ್ನು"** ಹೊರಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ರಾಜ್ಯಪಾಲರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ಶಾಸನಬದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ:** **'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅವಮಾನ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ, 1971'**ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 3ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು 2026ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ವಂದೇ ಮಾತರಂಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗಾಯನವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಡೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಗಾಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಸಭೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವುದು ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.
- **ಉಲ್ಲೇಖಿತ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ವಿಧಿಗಳು:** ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲು 73, 162, 256 ಮತ್ತು 257(1) ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಅಧಿಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಯು **ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ** (State List) ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿಲ್ಲ.
- **ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಸಲಹೆ:** ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಬದಲು, ರಾಜ್ಯದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೆ **"ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಬೇಕು"** ಎಂದು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಅವಮಾನ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ, 1971:

- **ಸೆಕ್ಷನ್ 2:** ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜ ಮತ್ತು ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅವಮಾನ.
- **ಸೆಕ್ಷನ್ 3:** ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯ ಗಾಯನವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಡೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಭೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ 3 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಜೈಲು ಶಿಕ್ಷೆ, ಅಥವಾ ದಂಡ, ಅಥವಾ ಎರಡನ್ನೂ ವಿಧಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಕುರಿತು:

- ಇದನ್ನು ಬಂಕಿಮ್ ಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿ (ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ) ಅವರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ (ಸುಮಾರು **1875** ರಲ್ಲಿ ರಚನೆ). ಇದನ್ನು ಅವರ **'ಆನಂದಮಠ'** (1882) **ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು;** ಇದನ್ನು **ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಿಸಿದ ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ** ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.
- 1896 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ (INC) ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್ ಅವರು ಇದನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹಾಡಿದರು.
- **ಜನವರಿ 24, 1950 ರಂದು** ಸಂವಿಧಾನ ಸಭೆಯು (ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ ಅವರ ಹೇಳಿಕೆ) ಇದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯಾದ (National Anthem) **'ಜನಗಣಮನ'**ಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ಗೌರವದೊಂದಿಗೆ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಡಾನ್ನಾಗಿ** (National Song) ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಅಪರಾಧ ಪ್ರಕರಣಗಳ ಹಿಂಪಡೆಯುವಿಕೆ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಸಮಿತಿ ರಚನೆ

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಸಮಿತಿ:** ಗೃಹ ಸಚಿವ ಪ್ರಿಯಾಂಕ್ ಖರ್ಗೆ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆರು ಸದಸ್ಯರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಉಪ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ:** ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಇರುವ ಅಪರಾಧ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವುದು.
- **ಸದಸ್ಯರು: ಕೆ.ಎಚ್. ಮುನಿಯಪ್ಪ, ಯು.ಟಿ. ಖಾದರ್, ಕೃಷ್ಣ ಬೈರೇಗೌಡ, ಎಚ್.ಸಿ. ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಯತೀಂದ್ರ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ.**
- **ಮಾನದಂಡ: ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಕರಣದ ಸ್ವರೂಪ, ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಂಬಂಧಿತ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು.**
- **ಕಾನೂನು ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕ ಸುರಕ್ಷಾ ಸಂಹಿತೆಯ (BNSS) ಸೆಕ್ಷನ್ 360ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ (ಹಿಂದಿನ CRPC ಸೆಕ್ಷನ್ 321) ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕರು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಲು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ
ಉಪ್ಪಿನ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ 30% ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವ ರಾಜ್ಯದ ಗುರಿ

ಸಂದರ್ಭ: **ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಲ್ಲದ ಕಾಯಿಲೆಗಳನ್ನು (NCDs)** ತಡೆಗಟ್ಟುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, **2030ರ** ವೇಳೆಗೆ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಉಪ್ಪಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು **ಶೇ. 30 ರಷ್ಟು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವ** ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು **'ಉಪ್ಪಿನ ಬಳಕೆ ಕಡಿತ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಬಹು–ವಲಯ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ'**ಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಮೂರು ಹಂತಗಳ ಗಮನ: ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಸೇವಿಸುವ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿದ ಆಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.**
- **ಕ್ರಮಗಳು:** ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉಪ್ಪಿನ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ/ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿದ ಆಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಪ್ರಮಾಣ ತಗ್ಗಿಸಲು ಆಹಾರ ತಯಾರಕರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪೊಟ್ಯಾಸಿಯಮ್ ಭರಿತ ಕಡಿಮೆ–ಸೋಡಿಯಂ ಉಪ್ಪಿನ ಕುರಿತಾದ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- **ಮಾನದಂಡ: ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಐದು ಗ್ರಾಂಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಉಪ್ಪು ಬಳಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ (WHO)** ಶಿಫಾರಸಿನತ್ತ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸುವುದು.
- **ಚಾಲನೆ: ವಿಧಾನಸೌಧದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹಾ ಗುಂಪಿನ (TAG)** ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸಚಿವ ಯು.ಟಿ. ಖಾದರ್ ಅವರು ಇದಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು.
- **TAG (ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹಾ ಗುಂಪು): ರಾಜೀವ್ ಗಾಂಧಿ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ (RGUHS)** ಉಪಕುಲಪತಿ ಭಗವಾನ್ ಬಿ.ಸಿ. ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಈ ಗುಂಪು ರಾಜ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆ, ಶ್ರೀ ಜಯದೇವ ಹೃದ್ರೋಗ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ನಿಮ್ಹಾನ್ಸ್, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಹೆಲ್ತ್ (IPH), ರಿಸಾಲ್ವ್ ಟು ಸೇವ್ ಲೈವ್ಸ್ ಮತ್ತು ವಿಷನ್ ಫಾರ್ ಸೋಶಿಯಲ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ಅನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಸಮನ್ವಯ: ಪಿಎಂ ಪೋಷಣ್ (PM POSHAN)** ಅಡಿಯ **ಉಪ್ಪು–ಕಡಿತದ ಕ್ರಮಗಳು, 'ಗೃಹ ಆರೋಗ್ಯ'**ದ ಮೂಲಕ **ಆಹಾರದ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಲ್ಲದ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (NP-NCD)** ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಆಹಾರ ಅಪಾಯ ಅಂಶದ ಸಮಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಇದು ಆಧರಿಸಿದೆ.
- **ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆ:** ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಾಗಿ ಬಹು ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ **'ರಾಜ್ಯ ಚಾಲನಾ ಸಮಿತಿ'**ಯನ್ನು ರಚಿಸುವಂತೆ ಸಚಿವರು ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಉಪ್ಪು ಮತ್ತು NCD ಗಳು – ಜಾಗತಿಕ ಗುರಿಗಳು:

- **WHO: ವಯಸ್ಕರು ಅಯೋಡಿನ್–ಯುಕ್ತ ಉಪ್ಪನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ದಿನಕ್ಕೆ <5 ಗ್ರಾಂ ಉಪ್ಪನ್ನು (ಸುಮಾರು <2 ಗ್ರಾಂ ಸೋಡಿಯಂ) ಸೇವಿಸಬೇಕು.**
- **ಜಾಗತಿಕ ಗುರಿ:** WHO ನ **'NCD ಗ್ಲೋಬಲ್ ಮಾನಿಟರಿಂಗ್ ಫ್ರೇಮ್‌ವರ್ಕ್'** ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸರಾಸರಿ ಉಪ್ಪು/ಸೋಡಿಯಂ ಸೇವನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 30 ರಷ್ಟು ಸಾಪೇಕ್ಷ ಕಡಿತವನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿದೆ; ಅಧಿಕ ಸೋಡಿಯಂ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಹೃದ್ರೋಗ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯುವಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಪಿಎಂ ಪೋಷಣ್ (PM POSHAN):

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 2021 (ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟ ಯೋಜನೆಗೆ ಬದಲಾಗಿ); ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ: **ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯ.**
- ಫಲಾನುಭವಿಗಳು: ಬಾಲವಾಟಿಕಾ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಅನುದಾನಿತ ಶಾಲೆಗಳ 1–8 ನೇ ತರಗತಿಯ ಮಕ್ಕಳು.
- **ಅನುದಾನ:** ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆ, 60:40 ಕೇಂದ್ರ–ರಾಜ್ಯ (ಈಶಾನ್ಯ/ಹಿಮಾಲಯನ್ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ 90:10).

ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಲ್ಲದ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NP-NCD):

- ಮೊದಲು NPCDCS (2010) ಎಂದಿದ್ದ ಇದನ್ನು 2023 ರಲ್ಲಿ NPNCD ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು; **ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯದ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನದ ಮೂಲಕ ಜಾರಿ; ಅಧಿಕ ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಮಧುಮೇಹ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗಳ ತಪಾಸಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಗೃಹ ಆರೋಗ್ಯ:** ಕರ್ನಾಟಕದ ಮನೆಬಾಗಿಲಿನ NCD ತಪಾಸಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ನಂತರ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು.

ರೈತರ ಸಾರಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ತಗ್ಗಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕ

ವಿಜಯಪುರದ ತೊರವಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಶೈತ್ಯಾಗಾರ ಘಟಕವು ನವೆಂಬರ್‌ನಿಂದ ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿದೆ. **ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಧಿಯಡಿ (RIDF) NABARD ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಧನಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ವೈನ್ ಬೋರ್ಡ್ ಈ ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಇದು 10,000 ಟನ್ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದು,** ಗಂಟೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಟನ್ ಒಣದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ; **ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯನ್ನು 15 ಕೆ.ಜಿ ಬ್ಯಾಗ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ 250 kW ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ರೂಫ್‌ಟಾಪ್ ಸೌರ ವಿದ್ಯುತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿದ್ದು,** ಇದನ್ನು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ **500 kW**ಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಗುರಿ ಇದೆ.

ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕಿಗೆ Special Intensive Revision (SIR) ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯ ವಿಶೇಷ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ (Special Intensive Revision - SIR) ಅಂತಿಮ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದು, ಕರಡು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ 43.81 ಲಕ್ಷ ಜನರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಲು ನೋಟಿಸ್ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಅಳಿಸಿಹಾಕುವ ಆತಂಕವನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಮತದಾರರ ಮೇಲಿನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ನೋಟಿಸ್ ಜಾರಿ: ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ 43.81 ಲಕ್ಷ ಮತದಾರರಿಗೆ** (ಈ ಪೈಕಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 24.05 ಲಕ್ಷ) ದಾಖಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮುಂದೆ ಹಾಜರಾಗುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳು: 2002 ರ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು** ಮತ್ತು **'ತಾರ್ಕಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗಾಗಿ'** (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಹೆಸರಿನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗದಿರುವುದು, ಪೋಷಕರೊಂದಿಗಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂತರದ ವ್ಯತ್ಯಾಸ) ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಈ ನಮೂನೆಗಳನ್ನು **ECI** ನ ಮತದಾರರ ಸೇವಾ ಪೋರ್ಟಲ್, ಮತದಾರರ ಹೆಲ್ಪ್‌ಲೈನ್ ಆ್ಯಪ್ ಮೂಲಕ ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ **BLO** ಬಳಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

- **ASDDO: ಗೈರುಹಾಜರಾದ, ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ, ನಕಲಿ, ಮೃತಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಇತರ ಮತದಾರರನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಮುನ್ನವೇ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಅಳಿಸಲಾಗಿದೆ;** ಇದಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ, ಕೇವಲ **'ಹೊಸ ಮತದಾರರಾಗಿ' ನಮೂನೆ–6 ನ್ನು (Form-6)** ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಮಾತ್ರ ಏಕೈಕ ಪರಿಹಾರವಾಗಿದೆ.
- **ದತ್ತಾಂಶ ಗೌಪ್ಯತೆ:** 5.54 ಕೋಟಿ ಮತದಾರರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದತ್ತಾಂಶವು ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಕೇವಲ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು **ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾಧಿಕಾರಿ (CEO)** ಕಚೇರಿಯು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಕಠಿಣ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡಿಲ್ಲ.
- **ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವಿತರಣೆ:** ನೀಡಲಾದ ನೋಟಿಸ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇವಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿದ್ದವು. **ಶೇ. 79.79 ರಷ್ಟು ನೋಟಿಸ್‌ಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸಲಾಗಿದೆ** ಎಂದು CEO ಕಚೇರಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ, ಬೂತ್ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು (BLOs) ಆ್ಯಪ್‌ನಲ್ಲಿನ ತಾಂತ್ರಿಕ ದೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.
- **ಮತಗಟ್ಟೆ ದತ್ತಾಂಶ: 36 ಮತಗಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ** ಹೆಸರುಗಳ ಅಳಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು **ಶೇ. 70–90 ರಷ್ಟಿದೆ;** ಇವುಗಳಲ್ಲಿ **20 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮತಗಟ್ಟೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿವೆ.**

ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿ: ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು:

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

- **ವಿಧಿ 324: ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ನಿರ್ದೇಶನ** ಹಾಗೂ **ನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಧಿಕಾರವು ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ (ECI)** ಸೇರಿದೆ.
- **ವಿಧಿ 325: ಪ್ರತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿ ಇರುತ್ತದೆ; ಧರ್ಮ, ಜನಾಂಗ, ಜಾತಿ ಅಥವಾ ಲಿಂಗದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾರನ್ನೂ ಹೊರಗಿಡುವಂತಿಲ್ಲ.**
- **ವಿಧಿ 326: ವಯಸ್ಕರ ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ** (61ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ, 1988 ರ ಮೂಲಕ ಮತದಾನದ ವಯಸ್ಸನ್ನು 21 ರಿಂದ 18 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲಾಗಿದೆ).
- **ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಾಯ್ದೆ, 1950 (RP Act):** ಇದು ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ; ಇದರ ಸೆಕ್ಷನ್ 21(3) ರ ಪ್ರಕಾರ **ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಆದೇಶಿಸಲು ECI ಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.**
- **ಅಧಿಕಾರಿಗಳು:** ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾಧಿಕಾರಿ (CEO); ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತದಾರರ ನೋಂದಣಾಧಿಕಾರಿ (ERO/AERO); ಮತಗಟ್ಟೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೂತ್ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿ (BLO) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮತದಾರರ ನೋಂದಣಿ ನಿಯಮಗಳು 1960 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ನಮೂನೆಗಳು:

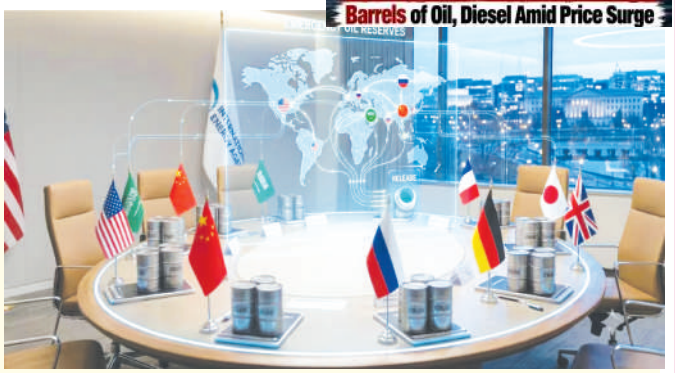
ನಮೂನೆ (Form)	ಉದ್ದೇಶ
ನಮೂನೆ 6	ಹೆಸರು ಸೇರ್ಪಡೆ (ಹೊಸ ಮತದಾರರಿಗೆ)
ನಮೂನೆ 7	ಹೆಸರು ಸೇರ್ಪಡೆಗೆ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ / ಹೆಸರು ಅಳಿಸುವಿಕೆ
ನಮೂನೆ 8	ವಾಸ್ತವ್ಯದ ಸ್ಥಳಾಂತರ, ನಮೂದುಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿ

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿಗಳು

100 ಮಿಲಿಯನ್ ಬ್ಯಾರೆಲ್ ತೈಲವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಿರುವ G7 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ಗಗನಕ್ಕೇರುತ್ತಿರುವ ಇಂಧನ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು, ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 100 ಮಿಲಿಯನ್ ಬ್ಯಾರೆಲ್ ತೈಲವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಗ್ರೂಪ್ ಆಫ್ ಸೆವೆನ್ (G7) ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಮೊದಲ 20 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಡೀಸೆಲ್ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರೂಪ್ ಆಫ್ ಸೆವೆನ್ (G7) ಕುರಿತು

- **G7:** ಇದು 7 ಪ್ರಮುಖ ಮುಂದುವರಿದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಗುಂಪಾಗಿದೆ (ಇನ್‌ಫಾರ್ಮಲ್ ಗ್ರೂಪಿಂಗ್ ಆಗಿದೆ).
- **ಸದಸ್ಯರು:** ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜರ್ಮನಿ, ಇಟಲಿ, ಜಪಾನ್, UK, USA ಮತ್ತು ಕೆನಡಾ.
- **ಮೂಲ :** 1973ರ ತೈಲ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.
- **ಆರಂಭಿಕ ಗ್ರೂಪ್ ಆಫ್ ಫೈವ್ (G5): ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಪಶ್ಚಿಮ ಜರ್ಮನಿ, USA, UK ಮತ್ತು ಜಪಾನ್.**
- **1975 ರಲ್ಲಿ ಇಟಲಿ** ಸೇರ್ಪಡೆ.
- **ಕೆನಡಾದ ಸೇರ್ಪಡೆ:** 1976 ರಲ್ಲಿ ಕೆನಡಾ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿ ಇದು G7 ಆಯಿತು.
- **EU:** ಇದು 1977 ರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು; EU ಒಕ್ಕೂಟದ G7ನ ಅಧಿಕೃತ ಸದಸ್ಯನಲ್ಲ, ಆದರೆ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **G8 ಹಂತ:** 1997 ರಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿ, ಇದು G8 ಆಯಿತು.
- **ಮತ್ತೆ G7 ಗೆ: 2014 ರಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾ ಕ್ರೈಮಿಯಾವನ್ನು** ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ, ರಷ್ಯಾ ಈ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯಿತು (ಇದರಿಂದ ಇದು ಮತ್ತೆ G7 ಆಯಿತು).
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಗುಂಪಾಗಿದ್ದು, ಒಪ್ಪಂದ–ಆಧಾರಿತ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲ.
- **ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ :** ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ನಡುವೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಸರದಿಯಂತೆ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಭದ್ರತೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಇಂಧನ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯಗಳು.**

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇಂಧನ ಸಂಸ್ಥೆ (IEA)

- **ಸ್ಥಾಪನೆ: 1973–74ರ** ತೈಲ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ 1974 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ:** ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಪ್ಯಾರಿಸ್.
- **ಮೂಲ ಚೌಕಟ್ಟು:** ಇದು OECD (ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ) ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸದಸ್ಯರು: 32 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ**ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಭಾರತ:** ಇದು ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ (ಸಹಯೋಗಿ ದೇಶವಾಗಿದೆ), **IEA ಯ ಪೂರ್ಣ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರ**ವಲ್ಲ.
- **ಇತರ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು:** ಚೀನಾ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಸಿಂಗಾಪುರ್, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್ ಇತ್ಯಾದಿ.
- **ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ:** ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತೈಲ ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ಅಡೆತಡೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: G7 ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇಂಧನ ಸಂಸ್ಥೆ (IEA) ಕುರಿತ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. G7 7 ಪ್ರಮುಖ ಮುಂದುವರಿದ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ಒಂದು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಗುಂಪಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಒಪ್ಪಂದ–ಆಧಾರಿತ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲ.
2. 2014 ರಲ್ಲಿ ರಷ್ಯಾವನ್ನು ಗುಂಪಿನಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿದ ನಂತರ G8 ಗುಂಪು ಮತ್ತೆ G7 ಆಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು.
3. ಭಾರತವು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಇಂಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯ (IEA) ಪೂರ್ಣ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು / ಯಾವುವು ಸರಿಯಾಗಿವೆ?

A) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B) 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ C) 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D) 1, 2 ಮತ್ತು 3

ಉತ್ತರ:
A) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

ಭಾರತ–ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ–ಯುರೋಪ್ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಿಡಾರ್ (IMEC)

ಸಂದರ್ಭ: ಹಾರ್ಮುಜ್ ಜಲಸಂಧಿಯಲ್ಲಿನ ಹಡಗು ಸಾಗಣೆಯ ಅಪಾಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ IMECಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವಂತೆ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ IMEC ವಿಶೇಷ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕರೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಭಾರತ-ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯ-ಯುರೋಪ್ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಿಡಾರ್ (IMEC)

- **ಘೋಷಣೆ:** G20 ನವದೆಹಲಿ ಶೃಂಗಸಭೆ, 2023.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಕೊಲ್ಲಿ (Gulf) ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲಕ ಭಾರತವನ್ನು ಯುರೋಪಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಬಹುಮಾದರಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕಾರಿಡಾರ್ ಅನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳು

- **ಪೂರ್ವ ಕಾರಿಡಾರ್:** ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ಭಾರತದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಗೆ.
- **ಉತ್ತರ ಕಾರಿಡಾರ್:** ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ ಮತ್ತು ಜೋರ್ಡಾನ್ ಮೂಲಕ ರೈಲು ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಿಯಿಂದ ಹೈಫಾ (ಇಸ್ರೇಲ್) ವರೆಗೆ, ನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಯುರೋಪ್‌ಗೆ.
- **ಸಹಿ ಮಾಡಿದ ದೇಶಗಳು:** ಭಾರತ, ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾ, UAE, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜರ್ಮನಿ, ಇಟಲಿ, ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟ (EU) ಮತ್ತು ಅಮೆರಿಕ. ಜೋರ್ಡಾನ್ ಮತ್ತು ಇಸ್ರೇಲ್ ಈ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ (MoU) ಸಹಿ ಹಾಕಿಲ್ಲ.
- **ಹಣಕಾಸು ನೆರವು:** 2022 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾದ G7 ನ **'ಜಾಗತಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ಹೂಡಿಕೆ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ'** (PGII), 2027ರ ವೇಳೆಗೆ $600 ಬಿಲಿಯನ್ ಹಣವನ್ನು ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಮಹತ್ವ

- **ವೇಗದ ವ್ಯಾಪಾರ:** ಸಾಗಣೆ ಸಮಯವನ್ನು ಸುಮಾರು ಶೇ. 40 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸಂಪರ್ಕ:** ಬಾಬ್–ಎಲ್–ಮಂಡೇಬ್ ಜಲಸಂಧಿ ಮತ್ತು ಸೂಯೆಜ್ ಕಾಲುವೆಯ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು.
- **ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು:** ಅದಾನಿ ಪೋರ್ಟ್ಸ್ 2023 ರಲ್ಲಿ ಇಸ್ರೇಲ್‌ನ ಹೈಫಾ ಪೋರ್ಟ್ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 70 ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದೆ.
- **ಭೌಗೋಳಿಕ–ರಾಜಕೀಯ ಮಹತ್ವ:** ಚೀನಾದ **ಬೆಲ್ಟ್ ಅಂಡ್ ರೋಡ್ ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ (BRI)** ಪರ್ಯಾಯ ಸಂಪರ್ಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಇಂಧನ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಂಪರ್ಕಗಳು:** ವಿದ್ಯುತ್ ಕೇಬಲ್‌ಗಳು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಕೇಬಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಪೈಪ್‌ಲೈನ್‌ಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪಾಲು

ಸಂದರ್ಭ: ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ UN HLMನಲ್ಲಿ, WHO ನೇತೃತ್ವದ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಒಪ್ಪಂದದ (PA) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿರುವ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ಜಾಗತಿಕ ಕಾನೂನು ಆಡಳಿತದ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ, ಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ (PPPR) ಕುರಿತಾದ ರಾಜಕೀಯ ಘೋಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತವು ತನ್ನ ಅಧಿಕೃತ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

WHO ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಒಪ್ಪಂದ:

- ಇದನ್ನು 2025 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ, ಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯ ಕುರಿತು WHO ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬದ್ಧವಾದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಧನವನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವುದು ಇದರ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ.
- ಇದರ ಅಂಗೀಕಾರದ ನಂತರದ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಮುಖ ಹೆಜ್ಜೆಯೆಂದರೆ, ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಒಪ್ಪಂದದ ಮೇಲಿನ ಅಂತರಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಗುಂಪು (IGWG), ರೋಗಕಾರಕ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನ–ಹಂಚಿಕೆ (PABS) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿವರಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುವುದಾಗಿದೆ.
- 60 ದೇಶಗಳು ಇದನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿದ 30 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಈ ಒಪ್ಪಂದವು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿದೆ.
- **ಭಾರತವೂ ಸೇರಿದಂತೆ 124 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು 2025 ರಲ್ಲಿ** ಈ PA ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿವೆ.
- **PABS ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನುಬಂಧದ ಕುರಿತು ಮಾತುಕತೆಗಳು ಇನ್ನೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ,** ಈ PA ಇನ್ನೂ ದೃಢೀಕರಣಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ.

ರೋಗಕಾರಕ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನ-ಹಂಚಿಕೆ (PABS):

- ಇದು **WHO ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಒಪ್ಪಂದದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಬದ್ಧವಾದ ಅಂಶ**ವಾಗಿದೆ.
- ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರೋಗಕಾರಕಗಳನ್ನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಲಸಿಕೆಗಳು, ರೋಗನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳಂತಹ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪ್ರತಿ–ಕ್ರಮಗಳ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇದು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಅಸಿಯಾನ್–ಭಾರತ ರಕ್ಷಣಾ ಚಿಂಕಾರ ಚಾವಡಿ ವೇದಿಕೆ

ಸಂದರ್ಭ: ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ **1ನೇ ಅಸಿಯಾನ್–ಭಾರತ ರಕ್ಷಣಾ ಚಿಂಕಾರ ಚಾವಡಿ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ**, ಮುಕ್ತ, ತೆರೆದ, ಅಂತರ್ಗತ ಮತ್ತು ನಿಯಮ ಆಧಾರಿತ **ಇಂಡೋ–ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಭಾರತ–ಅಸಿಯಾನ್ (ASEAN)** ಸಹಕಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಭಾರತದ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ಅಸಿಯಾನ್–ಭಾರತ ರಕ್ಷಣಾ

ಚಿಂಕಾರ ಚಾವಡಿ ವೇದಿಕೆ ಕುರಿತು:

- **ಉದ್ದೇಶ: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಅಸಿಯಾನ್ (ASEAN)** ನಡುವೆ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಸಂವಾದ, ಜಂಟಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- **ಘೋಷಣೆ:** 2025 ರಲ್ಲಿ ಕೌಲಾಲಂಪುರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 2ನೇ ಅಸಿಯಾನ್–ಭಾರತ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವ ರಾಜನಾಥ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರಿಂದ ಇದನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.

ಇಂಡೋ–ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಪ್ರದೇಶ ಕುರಿತು:

- **ವಿಸ್ತೀರ್ಣ:** ಪೂರ್ವ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರಗಳ ಮೂಲಕ ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡದವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.
- **ಮಹತ್ವ: ಜಾಗತಿಕ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದ (GDP)** ಸುಮಾರು **ಶೇ. 62 ರಷ್ಟು** ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಕಡಲ ವ್ಯಾಪಾರದ **ಶೇ. 50 ರಷ್ಟನ್ನು** ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಭಾರತದ ಅವಲಂಬನೆ:** ಭಾರತದ ಸುಮಾರು **ಶೇ. 90 ರಷ್ಟು** ವ್ಯಾಪಾರವು (ಗಾತ್ರದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ) ಕಡಲ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ; ಅಂದಾಜು ಶೇ. 80 ರಷ್ಟು ತೈಲ ಆಮದು ಸಮುದ್ರದ ಮೂಲಕವೇ ಸಾಗಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಭಾರತದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ: ಅಸಿಯಾನ್ (ASEAN) ಕೇಂದ್ರಿತವಾದ ಮುಕ್ತ, ತೆರೆದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಇಂಡೋ–ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಪ್ರದೇಶದ ನಿರ್ಮಾಣ.**

ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಶೃಂಗಸಭೆ (WHS) 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 11 ರಿಂದ 13, 2026ರವರೆಗೆ **ಜರ್ಮನಿಯ ಬರ್ಲಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಶೃಂಗಸಭೆ (WHS)** ನಡೆಯಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

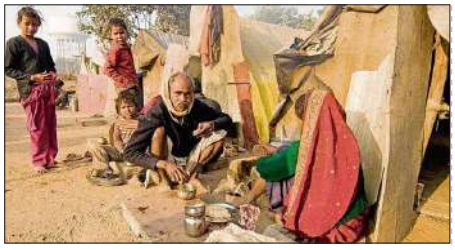
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ (2026): ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವದವರೆಗೆ: ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾವೀನ್ಯತೆ.**
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಜಾಗತಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಹಯೋಗದ ಮತ್ತು ನವೀನ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು **ರಾಜಕೀಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ನಾಯಕರನ್ನು** ಈ ಶೃಂಗಸಭೆಯು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿತು.

ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಶೃಂಗಸಭೆ (WHS) ಕುರಿತು:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಚಾರಿಟೆ–ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಾಟ್ಸ್‌ಮೆಡಿಜಿನ್ ಬರ್ಲಿನ್ ವತಿಯಿಂದ 2009 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದೆ.
- **ವಾರ್ಷಿಕ ಶೃಂಗಸಭೆ:** ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ; ಇದರ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವು WHS ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಒಕ್ಕೂಟದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **WHS ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಒಕ್ಕೂಟ:** ಇದು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಪುರಾವೆ–ಆಧಾರಿತ ಆರೋಗ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜಾಲವಾಗಿದೆ (ಇದನ್ನು ಹಿಂದೆ M8 ಒಕ್ಕೂಟ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು).
- **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಭೆ:** ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ; 2028 ರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಭೆಯನ್ನು ರಿಯೊ ಡಿ ಜನೈರೊ ಆಯೋಜಿಸಲಿದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಬಹುಮುಖಿ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕ 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಜಾಗತಿಕ ಬಹುಮುಖಿ ಬಡತನ ಸೂಚ್ಯಂಕದ (MPI) ಇತ್ತೀಚಿನ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, **2025 ರಲ್ಲಿ** ಬಹುಮುಖಿ **ಬಡವರ ಸಂಖ್ಯೆಯು 51.5 ಮಿಲಿಯನ್ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.**

ಜಾಗತಿಕ MPI ಕುರಿತು:

- **ಪ್ರಕಟಿಸುವವರು: ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (UNDP)** ಮತ್ತು ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆಕ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉಪಕ್ರಮ (OPHI).
- ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ (ಹಣಕಾಸು) ಆದಾಯವನ್ನು ಮೀರಿ ಬಡತನವನ್ನು ಅಳೆಯಲು 2010 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಈ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಜಾಗತಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುಮಾರು ಶೇ. 78 ರಷ್ಟನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ 108 ದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಜಾಗತಿಕ MPI 2026 ರ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಜಾಗತಿಕ ಬಡತನ: 2025 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಸುಮಾರು 1.2 ಬಿಲಿಯನ್ ಜನರು ಬಹುಮುಖಿ ಬಡವರಾಗಿದ್ದರು.**
- **ಮಕ್ಕಳ ಬಡತನ:** ವಿಶ್ವದ ಬಹುಮುಖಿ ಬಡ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು (ಸುಮಾರು ಅರ್ಧದಷ್ಟು) ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.
- **ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ:** ಬಹುಮುಖಿ ಬಡವರಲ್ಲಿ ಐದನೇ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು (ಶೇ. 80 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು) ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳು:** ಸಬ್–ಸಹಾರನ್ ಆಫ್ರಿಕಾ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಹುಮುಖಿ ಬಡತನವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದೆ; ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾವು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ವಾಸ್ತವಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ರೇಖೆ (LAC)

ಸಂದರ್ಭ: ವಾಸ್ತವಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ರೇಖೆಯ (LAC) ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಪೀಪಲ್ಸ್ ಲಿಬರೇಶನ್ ಆರ್ಮಿ (PLA) ತನ್ನ ಗಸ್ತು ತಿರುಗುವ ನಡವಳಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕದಡಿದೆ ಎಂದು ವಿದೇಶಾಂಗ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ (MEA) ತಿಳಿಸಿದೆ.

LAC ಕುರಿತು:

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಭಾರತದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಚೀನಾದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ವಾಸ್ತವಿಕ ಗಡಿರೇಖೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದ:** ಭಾರತದ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ ಇದು ಸುಮಾರು 3,488 ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದವಿದ್ದರೆ, ಚೀನಾ ಇದನ್ನು ಸುಮಾರು 2,000 ಕಿ.ಮೀ. ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಿದೆ.

ಮ್ಯಾಕ್‌ಮಹನ್ ರೇಖೆ:

- **ಅರ್ಥ:** ಪೂರ್ವ ವಲಯದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಟಿಬೆಟ್ ನಡುವೆ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೀನಾವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ವಾಸ್ತವಿಕ ಗಡಿರೇಖೆ.
- **ಉಗಮ:** 1914ರಲ್ಲಿ ಗ್ರೇಟ್ ಬ್ರಿಟನ್, ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಟಿಬೆಟ್ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಶಿಮ್ಲಾ ಒಪ್ಪಂದದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ರೇಖೆಯನ್ನು ಎಳೆಯಲಾಯಿತು.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಭೂತಾನ್ ಗಡಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್ ಗಡಿಯವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.
- **ಚೀನಾದ ನಿಲುವು:** ಚೀನಾವು ಮ್ಯಾಕ್‌ಮಹನ್ ರೇಖೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಜಾಂಗ್ನಾನ್ (ದಕ್ಷಿಣ ಟಿಬೆಟ್) ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನದೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಭಾರತದ ನಿಲುವು:** ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶವು ಭಾರತದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿದೆ.

ಮೂರು ವಲಯಗಳು:

- **ಪೂರ್ವ ವಲಯ:** ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿಂ.
- **ಮಧ್ಯ ವಲಯ:** ಉತ್ತರಾಖಂಡ ಮತ್ತು ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ.
- **ಪಶ್ಚಿಮ ವಲಯ:** ಲಡಾಖ್.

LAC ಮತ್ತು LoC ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ:

ವಾಸ್ತವಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ರೇಖೆ (LAC):	ನಿಯಂತ್ರಣ ರೇಖೆ (LoC):
ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೀನಾದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತದೆ.	ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುತ್ತದೆ.
ಇದು ಉಭಯ ದೇಶಗಳಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದಿಲ್ಲ, ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೂ ನಿಖರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ.	1947–48ರ ಭಾರತ–ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಯುದ್ಧದ ನಂತರದ 1949ರ ಕರಾಚಿ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ಇದು ರೂಪುಗೊಂಡಿತು.
ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಗಡಿ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.	1972ರ ಶಿಮ್ಲಾ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು `LoC' ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
ಉಭಯ ದೇಶಗಳ ಸೇನಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ದೃಢೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.	

ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸ:

- **LAC:** ಭಾರತ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ಗಡಿರೇಖೆ; ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಇನ್ನೂ ವಿವಾದದಲ್ಲಿದೆ.
- **LoC:** ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಗಡಿರೇಖೆ; ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರ

ಸಂದರ್ಭ: ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದ ಸರಣಿ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಭಾರತವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿದೆ.

ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರದ ಕುರಿತು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಸ್ಥಳ:** ಇದು ಪೂರ್ವ ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದ ನಡುವೆ ಇರುವ ಒಳನಾಡಿನ ಸಮುದ್ರವಾಗಿದೆ; ಇದು ಯುರೋಪ್, ಕಾಕಸಸ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಕಡಲ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ.
- **ಗಡಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ದೇಶಗಳು:** ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ **ಉಕ್ರೇನ್**, ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ **ರಷ್ಯಾ**, **ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಜಾರ್ಜಿಯಾ**, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ **ಟರ್ಕಿ**, **ನೈಋತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಲ್ಗೇರಿಯಾ** ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ **ರೊಮೇನಿಯಾ**.
- **ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು:** ಡ್ಯಾನ್ಯೂಬ್, ಡ್ನೀಪರ್, ಡ್ನಿಸ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಡಾನ್ ನದಿಗಳು. (ಗಮನಿಸಿ: ಡಾನ್ ನದಿಯು ಅಜೋವ್ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ, ಇದು ಕೆರ್ಚ್ ಜಲಸಂಧಿಯ ಮೂಲಕ ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ).
- **ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದೊಂದಿಗಿನ ಸಂಪರ್ಕ:** ಕಪ್ಪು ಸಮುದ್ರ → ಬಾಸ್ಪರಸ್ ಜಲಸಂಧಿ → ಮರ್ಮರ ಸಮುದ್ರ → ಡಾರ್ಡನೆಲ್ಸ್ ಜಲಸಂಧಿ → ಏಜಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ → ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸುದ್ದಿಗಳು

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ SC-ST ಹಬ್ (NSSH)

ಸಂದರ್ಭ: ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು **'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ SC-ST ಹಬ್'** (NSSH) ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದೆ.

National SC-ST Hub Scheme

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ SC-ST ಹಬ್ (NSSH):

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 2016 ರಲ್ಲಿ MSME ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ.
- **ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನಿಗಮ (NSIC).
- **ಉದ್ದೇಶ:** SC/ST ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ SC/ST–ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಉದ್ಯಮಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- **ಉದ್ಯಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:** ತರಬೇತಿ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ, ನೆಟ್‌ವರ್ಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಬೆಂಬಲ.
- **ಬಂಡವಾಳ ಸಬ್ಸಿಡಿ:** ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಲದ ಮೂಲಕ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸಲಾದ ಅರ್ಹ ಸ್ಥಾವರ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಉಪಕರಣಗಳ ಹೂಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಶೇ. 25 ರಷ್ಟು (ರೂ.25 ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ) ಸಬ್ಸಿಡಿ.
- **ಸಿಂಗಲ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಸ್ಕೀಮ್ (SPRS):** ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ; ನೋಂದಾಯಿತ MSE ಗಳು ಉಚಿತ ಟೆಂಡರ್ ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು EMD ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ.
- **ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನೆರವು (SMAS):** ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರ ಮೇಳಗಳು, ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಬೆಂಬಲ:** ಸಾಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಶುಲ್ಕದ ಶೇ. 80 ರಷ್ಟು ಅಥವಾ ರೂ.1 ಲಕ್ಷ (ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಕಡಿಮೆಯೋ ಅದು) ಮರುಪಾವತಿ.
- **ಬ್ಯುಸಿನೆಸ್ ಆಕ್ಸಿಲರೇಟರ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ (BAP):** ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳು:** ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಅಸ್ಸಾಂ.
- **ಮಹತ್ವ:** ಇದು ಅಂತರ್ಗತ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ SC/ST-ಮಾಲೀಕತ್ವದ MSE ಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ

- **ಸಂದರ್ಭ:** ಕೇಂದ್ರ ಸಶಸ್ತ್ರಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳ (ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ) ಕಾಯ್ದೆ, **2026 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 8, 2026 ರಿಂದ** ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದೆ.
- ಕೇಂದ್ರ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳ (ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತ) ಕಾಯ್ದೆ, 2026
- **ಜಾರಿಯಾದ ದಿನಾಂಕ:** 8 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026.
- **ಉದ್ದೇಶ: CAPF ಗಳಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ನೇಮಕಾತಿ, ಬಡ್ತಿ, ನಿಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಒಳಗೊಂಡಿರುವ CAPFಗಳು: BSF, CRPF, CISF, ITBP & SSB.**

IPS ನಿಯೋಜನೆ:

- **ಶೇ. 67 ರಷ್ಟು** ಹೆಚ್ಚುವರಿ DG ಹುದ್ದೆಗಳು ಮತ್ತು **ಶೇ. 50 ರಷ್ಟು IG ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜನೆಯ ಮೇರೆಗೆ** IPS ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಲಾಗಿದೆ.
- ವಿಶೇಷ **DG ಮತ್ತು DG ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು** ಕೇವಲ ನಿಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕವೇ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಹಿನ್ನೆಲೆ: 2025 ರಲ್ಲಿ** ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಗುಂಪು A CAPF ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು **'ಸಂಘಟಿತ ಸೇವೆ'** ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದೆ ಮತ್ತು **ಎರಡು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ IG-ಮಟ್ಟದ ಹುದ್ದೆಗಳಿಗೆ IPS ನಿಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ** ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದೆ.
- **ಮಹತ್ವ:** ಇದು **IPS ನಿಯೋಜನೆ, ಆಂತರಿಕ ಬಡ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು CAPF ಕೇಡರ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಪ್ರಗತಿಯ ಕುರಿತಾದ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು** ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ SC-ST ಹಬ್ (NSSH) ಕುರಿತ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 2016 ರಲ್ಲಿ MSME ಸಚಿವಾಲಯವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.
2. ಇದರ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನಿಗಮ' (NSIC) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ:

A) 1 ಮಾತ್ರ ಸರಿ B) 2 ಮಾತ್ರ ಸರಿ C) 1 ಮತ್ತು 2 ಎರಡೂ D) ಮೇಲಿನ ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ

ಉತ್ತರ: C) 1 ಮತ್ತು 2 ಎರಡೂ

ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ (ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ) ಕಾಯ್ದೆ (UAPA)

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸಮತೋಲನ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, 1967ರ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ (ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ) ಕಾಯ್ದೆಗೆ (UAPA) ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಳವಳಗಳನ್ನು ತಜ್ಞರು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ (ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ) ಕಾಯ್ದೆ (UAPA), 1967

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮಗ್ರತೆಗೆ ಬೆದರಿಕೆಯೊಡ್ಡುವ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ–ಸಂಬಂಧಿತ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು.
- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ:** ಕೇಂದ್ರ ಪಟ್ಟಿಯ ಸಂಬಂಧಿತ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ, ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸತ್ತಿನ ಶಾಸಕಾಂಗ ಅಧಿಕಾರಗಳು.
- **2004ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ:** ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.
- **2019ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ:** ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಷರತ್ತುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು **'ಭಯೋತ್ಪಾದಕರು'** ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿತು.
- **ಅನುಷ್ಠಾನ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತನಿಖಾ ದಳ (NIA)** ಮತ್ತು ಇತರ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು ಜಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು.

ಇಂಡಿಯಾ ಮೊಬೈಲ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ 2026

ಸಂದರ್ಭ: ನವದೆಹಲಿಯ ಯಶೋಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ 10ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯ ಇಂಡಿಯಾ ಮೊಬೈಲ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (IMC) ಅನ್ನು PM ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅವರು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು.

ಇಂಡಿಯಾ ಮೊಬೈಲ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (IMC) ಕುರಿತು:

- **ವಿವರಣೆ:** ಇದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಆಯೋಜಕರು: ಸೆಲ್ಯುಲರ್ ಆಪರೇಟರ್ಸ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ** (COAI) ಮತ್ತು **ದೂರಸಂಪರ್ಕ ಇಲಾಖೆ** (DoT).
- **ಉದ್ದೇಶ: ಟೆಲಿಕಾಂ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಲಯಗಳಿಗೆ** ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಉದ್ಯಮ, ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರಿಗೆ ಇದೊಂದು ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಾರಂಭ: 2017 ರಲ್ಲಿ** ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು; ಇದನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **2026ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಮಿತಿಗಳಿಲ್ಲದ ವಿಸ್ತರಣೆ"** ("Scale Without Boundaries").
- **ಮಹತ್ವ: ಡಿಜಿಟಲ್ ನಾವೀನ್ಯತೆ, ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಸಂಪರ್ಕ** ಮತ್ತು **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ–ಚಾಲಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು** ಇದು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪೀಪಲ್ಸ್ ಪ್ಲಾನ್ ಕ್ಯಾಂಪೇನ್ (ಜನರ ಯೋಜನೆ ಅಭಿಯಾನ)

ಸಂದರ್ಭ : ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿಯಂದು 2026–27ನೇ ಸಾಲಿನ ಪೀಪಲ್ಸ್ ಪ್ಲಾನ್ ಕ್ಯಾಂಪೇನ್ (ಜನರ ಯೋಜನೆ ಅಭಿಯಾನ) "ಸಬ್ಕಿ ಯೋಜನಾ, ಸಬ್ಕಾ ವಿಕಾಸ್" ಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಅಭಿಯಾನದ ಕುರಿತು

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 2018 ರಲ್ಲಿ **ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವಾಲಯ**ದಿಂದ (MoPR) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **2026–27ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಸಬ್ಕಿ ಯೋಜನಾ, ಸಬ್ಕಾ ವಿಕಾಸ್"** (Sabki Yojana, Sabka Vikas).
- **ಉದ್ದೇಶ: ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ** ಮತ್ತು **ಸಮಗ್ರ ಪಂಚಾಯತ್ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು (PDPs)** ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಸಂವಿಧಾನದ **11 ನೇ ಅನುಸೂಚಿಯ ಎಲ್ಲಾ 29 ವಿಷಯಗಳನ್ನು** ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ: ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ → ಸ್ಥಳೀಯ ಅಗತ್ಯಗಳು/ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ → ಪಂಚಾಯತ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತದೆ → ನಂತರ ಇ–ಗ್ರಾಮ್ ಸ್ವರಾಜ್** (eGramSwaraj) ಪೋರ್ಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಪ್‌ಲೋಡ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ: ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಸಚಿವಾಲಯ (MoPR);** ರಾಜ್ಯ ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಇತರ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಗ್ರಾಮ ಸಭೆ

- 243(b) ನೇ ವಿಧಿ: ಪಂಚಾಯತ್ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಳ್ಳಿಯ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮಿತಿಯಾಗಿದೆ.
- **243A** ನೇ ವಿಧಿ: ಇದರ ಅಧಿಕಾರಗಳು/ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಶಾಸಕಾಂಗವು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಇದು ಪಂಚಾಯತ್ ರಾಜ್‌ನ ಒಂದು ಹಂತವಲ್ಲ:** ಇದು ಗ್ರಾಮದ ಮತದಾರರ ಶಾಶ್ವತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಗಳು:** ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು/ಅನುಮೋದಿಸುವುದು, ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪಂಚಾಯತ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು.

ಮಹಾನದಿ ಜಲ ವಿವಾದ

ಸಂದರ್ಭ: ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಮಹಾನದಿ ಜಲ ವಿವಾದವನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಗೃಹ ಸಚಿವರು ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ಮತ್ತು ಒಡಿಶಾ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಭೆ ನಡೆಸಿದರು.

ಮಹಾನದಿ ಜಲ ವಿವಾದದ ಕುರಿತು

- **ಕಕ್ಷಿದಾರರು:** ಮಹಾನದಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಕುರಿತು ಒಡಿಶಾ ಮತ್ತು ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ.
- **ವಿವಾದ:** ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢದಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಬ್ಯಾರೇಜ್‌ಗಳು ಮುಂಗಾರು–ಅಲ್ಲದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಾಕುಡ್ ಜಲಾಶಯಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಒಡಿಶಾ ಆರೋಪಿಸಿದೆ.
- **ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ: ಅಂತರ–ರಾಜ್ಯ ನದಿ ಜಲ ವಿವಾದಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 1956ರ** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಚ್ 2018 ರಲ್ಲಿ ಮಹಾನದಿ ಜಲ ವಿವಾದ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ:** 262ನೇ ವಿಧಿ (Article 262).
- **ನದಿ ಪಾತ್ರದ ಸ್ಥಾನ: ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ = ಮೇಲ್ಭಾಗದ ರಾಜ್ಯ;** ಒಡಿಶಾ = ಕೆಳಭಾಗದ ರಾಜ್ಯ
- **ಇತರ ಕಕ್ಷಿದಾರರು:** ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ.

262ನೇ ವಿಧಿ

- **ಅಧಿಕಾರ:** ಅಂತರ–ರಾಜ್ಯ ನದಿ ಜಲ ವಿವಾದಗಳ ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಂಸತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು.
- **ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ನಿರ್ಬಂಧ:** ಇಂತಹ ವಿವಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಇತರ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಸತ್ತು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಬಹುದು.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ – ಮಹಾನದಿ

- **ಉದ್ದ:** ಸುಮಾರು 851 ಕಿ.ಮೀ; ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದ ನದಿ.
- **ಉಗಮ ಸ್ಥಾನ:** ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢದ ಧಮ್ತರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಫಾರ್ಸಿಯಾ (Pharsiya) ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿ.
- **ಹರಿಯುವಿಕೆ:** ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ → ಒಡಿಶಾ → ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿ; ಇದು ಕಟಕ್ ಬಳಿ ನದಿಮುಖಜ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಉಪನದಿಗಳು:

- **ಎಡದಂಡೆ:** ಸಿಯೋನಾಥ್ (ಅತ್ಯಂತ ಉದ್ದವಾದ ಉಪನದಿ), ಹಸ್ದೇವ್, ಮಾಂಡ್, ಇಬ್.
- **ಬಲದಂಡೆ:** ಓಂಗ್, ತೇಲ್, ಜೊಂಕ್.
- **ಪ್ರಮುಖ ಯೋಜನೆಗಳು:** ರವಿಶಂಕರ್ ಸಾಗರ್, ಹಿರಾಕುಡ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ನಾರಾಜ್ ಬ್ಯಾರೇಜ್.
- **ಹಿರಾಕುಡ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು:** ಒಡಿಶಾದ ಸಂಬಲ್ಪುರ್ ಬಳಿ ಇದೆ; ಇದು **ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ಉದ್ದದ ಮಣ್ಣಿನ ಅಣೆಕಟ್ಟು** (ಡೈಕ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ~**25.8 ಕಿ.ಮೀ**) ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- **ಹಿರಾಕುಡ್ ಜಲಾಶಯ:** 2021 ರಲ್ಲಿ ರಾಮ್ಸರ್ ತಾಣವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಸತ್ಕೋಸಿಯಾ ಕಂದಕ:** ಮಹಾನದಿಯು ಒಡಿಶಾದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ ಘಟ್ಟಗಳ ಮೂಲಕ ಹರಿದು ಈ ಕಂದಕವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ; ಇದು ಸತ್ಕೋಸಿಯಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.

ಅಂತರ್-ಸಂಸದೀಯ ಒಕ್ಕೂಟ (IPU)

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಉಪಸಭಾಪತಿ ಹರಿವಂಶ್ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸದೀಯ ನಿಯೋಗವು, **ಅಂತರ್–ಸಂಸದೀಯ ಒಕ್ಕೂಟದ (IPU) 153ನೇ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ತಾಂಜಾನಿಯಾಕ್ಕೆ** ತೆರಳಿದೆ.

ಅಂತರ್–ಸಂಸದೀಯ ಒಕ್ಕೂಟದ (IPU) ಕುರಿತು

- ಇದು ಸಂಸದೀಯ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸತ್ತುಗಳ ಜಾಗತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** 1889ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ.
- **ಸ್ಥಾಪಕರು: ವಿಲಿಯಂ ರಾಂಡಲ್ ಕ್ರೀಮರ್ (UK)** ಮತ್ತು **ಫ್ರೆಡೆರಿಕ್ ಪ್ಯಾಸ್ಸಿ (ಫ್ರಾನ್ಸ್).**
- **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ:** ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಜಿನೀವಾ.
- **ಸದಸ್ಯತ್ವ:** 183 ಸದಸ್ಯ ಸಂಸತ್ತುಗಳು + 15 ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು.
- **ಭಾರತ:** IPUನ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಸಂಸದೀಯ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು

- ಸಂಸದೀಯರ (ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟೇರಿಯನ್‌ಗಳ) ನಡುವೆ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಮ್ಮತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಶಾಂತಿ, ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಕುರಿತಾದ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- **153 ನೇ IPU ಅಧಿವೇಶನ:** ತಾಂಜಾನಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಸಭೆಯ ಉಪಸಭಾಪತಿ ಹರಿವಂಶ್ ನೇತೃತ್ವದ ಭಾರತೀಯ ನಿಯೋಗವು ಭಾಗವಹಿಸಲಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಮಹಾನದಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಜಲ ವಿವಾದದ ಕುರಿತ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಈ ಜಲ ವಿವಾದವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಒಡಿಶಾ ಮತ್ತು ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಇದೆ.
2. ಸಂವಿಧಾನದ 262ನೇ ವಿಧಿಯು ಅಂತರ–ರಾಜ್ಯ ನದಿ ಜಲ ವಿವಾದಗಳ ನ್ಯಾಯನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಮಹಾನದಿಯು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹರಿಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದ ನದಿಯಾಗಿದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ:

A) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
B) 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C) 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
D) 1, 2 ಮತ್ತು 3

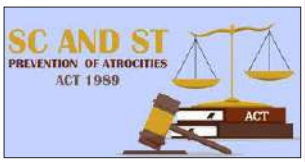
ಉತ್ತರ: A) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

SC/ST (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1989

ಸಂದರ್ಭ: ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿನ ಜಾತಿ ನಿಂದನೆಗಳು **SC/ST** (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1989ರ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರಬಹುದು ಎಂದು ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು (ಹೈಕೋರ್ಟ್) ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ **"ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೋಟ"** ಕೇವಲ ಭೌತಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಹೇಳಿದೆ.

SC/ST (ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1989 ರ ಕುರಿತು

- **ಅಂಗೀಕಾರ ಮತ್ತು ಜಾರಿ: 1989ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು; 1990ರಲ್ಲಿ** ಇದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು.

- **ಉದ್ದೇಶ:** SC/ST ಗಳ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ತ್ವರಿತ ನ್ಯಾಯ, ಪರಿಹಾರ ಹಾಗೂ ಪುನರ್ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಇದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹವಾಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ತ್ವರಿತ ವಿಚಾರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ/ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ವಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಪುನರ್ವಸತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **2015ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ:** ಇದು ಅಪರಾಧಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿತು ಮತ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತರು/ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಿತು.
- **2018ರ ತಿದ್ದುಪಡಿ:** ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಪ್ರಕಾರ, FIR ದಾಖಲಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿಚಾರಣೆಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಈ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಆರೋಪಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಲು ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವಾನುಮತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ :** ಇದು ಜಾತಿ–ಆಧಾರಿತ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧವಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಷದ್ವೀಪ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಕ್ಷರತ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶ

ಸಂದರ್ಭ: ULLAS – ನವ ಭಾರತ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷದ್ವೀಪವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದೆ.

ULLAS ಯೋಜನೆ

- **ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು:** ಸಮಾಜದ ಸರ್ವರಿಗೂ ಆಜೀವ ಕಲಿಕೆಯ ಅರಿವು (Understanding of Lifelong Learning for All in Society - ULLAS) – ನವ ಭಾರತ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- **ವಿಧ:** ಇದು **ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆ**ಯಾಗಿದ್ದು (2022–2027), 2020ರ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಗೆ (NEP)** ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆ.
- **ಗುರಿ ಸಮೂಹ:** 15 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ವಯಸ್ಸಿನ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ವಯಸ್ಕರು.

ಐದು ಘಟಕಗಳು:

- ✓ ಮೂಲಭೂತ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾಜ್ಞಾನ
- ✓ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು
- ✓ ಮೂಲಭೂತ ಶಿಕ್ಷಣ
- ✓ ವೃತ್ತಿಪರ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು
- ✓ ನಿರಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸ್ವಯಂಸೇವಕತೆ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯ ಬೋಧ್ (ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ) ಮೂಲಕ **'ಜನ–ಜನ ಸಾಕ್ಷರ'** ಭಾರತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ

- **ಜನಗಣತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓದಲು ಮತ್ತು ಬರೆಯಲು ಬಲ್ಲ 7 ವರ್ಷ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷರ** ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ವಿಸ್ತೃತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಇದು ಗ್ರಹಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಓದುವಿಕೆ, ಬರವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾಜ್ಞಾನದ ಜೊತೆಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಹಾಗೂ ಹಣಕಾಸು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಕ್ಷರತೆ: ಶೇ. 95 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದಾಗ ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು (UT) 'ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಕ್ಷರ'** ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮೋ ಭಾರತ್ ದಿವಸ 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗಾಗಿ **'ನಮೋ ಭಾರತ್'** ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಧಾನಿ ವಲಯ ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮವು (NCRTC)** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 17 ರಂದು **'ನಮೋ ಭಾರತ್ ದಿವಸ 2026'** ಅನ್ನು ಆಚರಿಸಿತು.

ನಮೋ ಭಾರತ್ ಕುರಿತು:

- ಇದು ವೇಗದ ಮತ್ತು ಆರಾಮದಾಯಕ ಅಂತರ್–ನಗರ (ಒಂದು ನಗರದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ನಗರಕ್ಕೆ) ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾದ ಭಾರತದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ತ್ವರಿತ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (RRTS) ಸೇವೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ✦ **ಮೊದಲ ಮಾರ್ಗ (ಕಾರಿಡಾರ್):** ದೆಹಲಿ–ಗಾಜಿಯಾಬಾದ್–ಮೀರತ್ ಮಾರ್ಗ, ಇದು ಸುಮಾರು 82 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದವಿದೆ.
- ✦ **ಉದ್ಘಾಟನೆ:** ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು (ಸಾಹಿಬಾಬಾದ್‌ನಿಂದ ದುಹಾಯ್ ಡಿಪೋ) ಅಕ್ಟೋಬರ್ 20, 2023 ರಂದು ಉದ್ಘಾಟಿಸಲಾಯಿತು.
- ✦ **ಉದ್ದೇಶಗಳು:** ಪ್ರಯಾಣದ ಸಮಯ, ರಸ್ತೆ ದಟ್ಟಣೆ ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು (ಹೊಗೆಯನ್ನು) ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು; ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ✦ **ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಧಾನಿ ವಲಯ ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮ (NCRTC).** ಇದನ್ನು 2013 ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ದೆಹಲಿ, ಹರಿಯಾಣ, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಜಂಟಿ ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

ಉಪ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತ

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಕಾಶ್ ರಾಜ್‌ಪುರೋಹಿತ್ ಅವರನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ (ECI) ಉಪ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಉಪ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ನೇಮಕ:

- **ಪಾತ್ರ:** ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು **ECI ಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಹಿರಿಯ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿ.**
- **ನೇಮಕಾತಿ:** ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪೈಕಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇವರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸಂಖ್ಯೆ:** ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ **ಐದು ಅಥವಾ ಆರು ಉಪ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರು ಮತ್ತು ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕರು** ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
- **ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಇವರು ECIಯ ಒಟ್ಟಾರೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಇವರು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲ.

ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗ (ECI):

- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ:** ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 324.
- **ರಚನೆ:** ಮುಖ್ಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರು (CEC) ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನಿರ್ಧರಿಸುವಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರು (EC ಗಳು).
- **ನೇಮಕಾತಿ:** ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಸಂಸದೀಯ ಕಾನೂನಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು CEC ಮತ್ತು EC ಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ.
- **ಕಾರ್ಯಗಳು:** ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ, ನಿರ್ದೇಶನ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ:
  - ✓ **ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆ.**
  - ✓ **ಸಂಸತ್ತಿನ ಚುನಾವಣೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.**
  - ✓ **ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನಸಭೆಗಳ ಚುನಾವಣೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.**
  - ✓ **ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಮತ್ತು ಉಪರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಹುದ್ದೆಗಳ ಚುನಾವಣೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.**

ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯತ್ಯಾಸ:

- **CEC ಮತ್ತು EC ಗಳು:** ಇವು ವಿಧಿ 324ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು.
- **ಉಪ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರು:** ಇವರು ಕೇವಲ **ECI ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು;** ಇವರು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳಲ್ಲ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗ (NHRC)

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗವು (NHRC) ತನ್ನ 33ನೇ ಸಂಸ್ಥಾಪನಾ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

NHRC ಕುರಿತು:

- **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು **ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1993 (PHRA)** ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **ಅಕ್ಟೋಬರ್ 12, 1993 ರಂದು** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಶಾಸನಬದ್ಧ, ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಆಧಾರ:** ಪ್ಯಾರಿಸ್ ತತ್ವಗಳು (1991). **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ:** ನವದೆಹಲಿ.
- **ಉದ್ದೇಶ: ಜೀವನ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಘನತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು.**

ರಚನೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ:

- **ನೇಮಕಾತಿ:** ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ನೇತೃತ್ವದ ಆರು ಸದಸ್ಯರ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ.
- **ಅಧಿಕಾರಾವಧಿ:** 3 ವರ್ಷಗಳು ಅಥವಾ 70 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗುವವರೆಗೆ (ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಮೊದಲೋ ಅದು).
- **ಮರುನೇಮಕಾತಿ:** ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಮರುನೇಮಕಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು:

- **ತನಿಖೆ:** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವಕರಿಂದ ಆದ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ಕುರಿತು ದೂರುಗಳ ಮೇರೆಗೆ ಅಥವಾ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿ (suo motu) ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ.
- **ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ:** ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪೂರ್ವಾನುಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು.
- **ಪರಿಶೀಲನೆ:** ಜೈಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಜಾಗೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ:** ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಸುರಕ್ಷತಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಶಿಫಾರಸುಗಳು:** ಸಂತ್ರಸ್ತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ, ತಪ್ಪಿತಸ್ಥರ ವಿರುದ್ಧ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಬಹುದು.
- **ವರದಿಗಳು:** ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೈ ಕಮಿಷನರ್ ಕಚೇರಿ (OHCHR)

ಸಂದರ್ಭ: ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೈ ಕಮಿಷನರ್ ಕಚೇರಿಯ (OHCHR) ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಭಾರತವು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದೆ.

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** 1993, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತ ವಿಯೆನ್ನಾ ವಿಶ್ವ ಸಮ್ಮೇಳನದ ನಂತರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ: ಜಿನೀವಾ, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್.** * **ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥೆ: ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಚಿವಾಲಯ.**
- **ಕಾರ್ಯಗಳು:** ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ, ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಪಾದಿತ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳ ಕುರಿತು ಕಳವಳವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತದೆ.
- **ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು:** ಹೈ ಕಮಿಷನರ್, ಇವರನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು ಅನುಮೋದಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಸಾಗರೋತ್ತರ ನಾಗರಿಕರು (OCI)

ಸಂದರ್ಭ: ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಅಮೆರಿಕದ ಪ್ರಜೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಸಾಗರೋತ್ತರ ನಾಗರಿಕ (OCI) ಕಾರ್ಡ್‌ದಾರರಾದ ನಟ ಇಮ್ರಾನ್ ಖಾನ್‌ಗೆ, ವಿದೇಶಿಯರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನೋಂದಣಿ ಕಚೇರಿಯು (FRRO) ಭಾರತ ತೊರೆಯುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಗಳು (ಏನು ಮಾಡಬಹುದು):

- **ಜೀವಿತಾವಧಿ ವೀಸಾ: ಬಹು–ಪ್ರವೇಶ (Multiple-entry) ಮತ್ತು ಬಹು–ಉದ್ದೇಶದ ವೀಸಾ.**
- **FRRO ವಿನಾಯಿತಿ:** ವಾಸ್ತವ್ಯದ ಅವಧಿ ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ, ಯಾವುದೇ ಪೊಲೀಸ್ ವರದಿ ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.
- **NRI ಸಮಾನತೆ:** ಆರ್ಥಿಕ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ NRIಗಳಿಗೆ ಇರುವಂತೆಯೇ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳು.
- **ವೃತ್ತಿ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯರು, ದಂತವೈದ್ಯರು, ವಕೀಲರು ಮತ್ತು ಚಾರ್ಟರ್ಡ್ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್‌ಗಳಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ನಡೆಸಬಹುದು.

ನಿರ್ಬಂಧಗಳು (ಏನು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ):

- **ಮತದಾನವಿಲ್ಲ:** ಭಾರತದ ಯಾವುದೇ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ **ಮತ ಚಲಾಯಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.**
- **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹುದ್ದೆಗಳಿಲ್ಲ:** ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು) ಹೊಂದುವಂತಿಲ್ಲ.
- **ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯಿಲ್ಲ: ಕೃಷಿ ಅಥವಾ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.**
- **ಅನುಮತಿಯ ಅಗತ್ಯ:** ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಮಿಷನರಿ ಕೆಲಸ ಅಥವಾ ನಿರ್ಬಂಧಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಲು ಪೂರ್ವಾನುಮತಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

OCI ಕುರಿತು:

- **ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಇವರು ಭಾರತೀಯ ಮೂಲದ ವಿದೇಶಿ ನಾಗರಿಕರು. ಇದು ಉಭಯ ಪೌರತ್ವವಲ್ಲ.
- **ಅರ್ಹತೆ: ಜನವರಿ 26, 1950 ರಂದು ಅಥವಾ ಆನಂತರ ಭಾರತದ ನಾಗರಿಕರಾಗಿದ್ದವರು ಅಥವಾ ಅವರ ವಂಶಸ್ಥರು. ವಿದೇಶಿ ಸಂಗಾತಿಗಳು ಮದುವೆಯಾದ 2 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ.**
- **ನಿರ್ಬಂಧ:** ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಅಥವಾ ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದ ನಂಟು ಹೊಂದಿರುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ.

ಜನಗಣತಿ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ನಿಯಮಗಳು, 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯವು (MHA) ಜನಗಣತಿ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ನಿಯಮಗಳು, 2026ಅನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಿದ್ದು, ಜನಗಣತಿಯ **'ಗಣತಿದಾರರಾಗಿ'** (Enumerators) ನೇಮಕಗೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

ಅರ್ಹ ವರ್ಗಗಳು:

- **ಶಿಕ್ಷಕರು:** ಸರ್ಕಾರಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಅನುದಾನಿತ/ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳ ಶಿಕ್ಷಕರು.
- **ಗುಮಾಸ್ತರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು:** ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಉದ್ಯಮಗಳು (PSUs), ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಕಂಪನಿಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಂಘಗಳು ಮತ್ತು ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿ.
- **ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು:** ಆಯಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಆಡಳಿತವು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು.

ಜನಗಣತಿ ಗಣತಿದಾರರ ಪಾತ್ರ:

- ಮನೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಜನಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.
- ನಿಖರವಾದ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರವಾದ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಗಣತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಭಾರತದ ಜನಗಣತಿ ಕುರಿತು:

- **ಕಾನೂನು ಆಧಾರ:** ಜನಗಣತಿ ಕಾಯ್ದೆ, 1948.
- **ಆವರ್ತನ:** ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿ 10 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಜನಗಣತಿ:** 2011.
- **2021ರ ಜನಗಣತಿ:** ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮುಂದೂಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮಹತ್ವ:

- ಇದು ಅರ್ಹ ಗಣತಿದಾರರ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜನಗಣತಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಪೂರೈಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಪನಾಮಾ

ಸಂದರ್ಭ: ದಕ್ಷಿಣ ಪನಾಮದಲ್ಲಿ **7.7 ತೀವ್ರತೆಯ ಭೂಕಂಪ** ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು, ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕಾದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸುನಾಮಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

- **ಸ್ಥಳ: ಮಧ್ಯ ಅಮೆರಿಕಾ; ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಪನಾಮಾ ಕಾಲುವೆಯಿಂದಾಗಿ ಇದು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಜಧಾನಿ:** ಪನಾಮಾ ಸಿಟಿ. * **ನೆರೆಯ ದೇಶಗಳು:** ಕೋಸ್ಟರಿಕಾ (ಪಶ್ಚಿಮ) ಮತ್ತು ಕೊಲಂಬಿಯಾ (ಪೂರ್ವ).
- **ಜಲಮೂಲಗಳು:** ಕೆರಿಬಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ (ಉತ್ತರ) ಮತ್ತು ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರ (ದಕ್ಷಿಣ). **ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಗಣರಾಜ್ಯ.
- **ಪ್ರಮುಖ ನದಿಗಳು:** ಚಾಗ್ರೆಸ್ (Chagres), ತುಯಿರಾ (Tuira), ಚೆಪೊ (Chepo) ಮತ್ತು ಚುಕುನಾಕ್ವೆ (Chucunaque).

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಸೌಲಭ್ಯ

ಸಂದರ್ಭ: ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಲೈಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮತ್ತು ನಿಂದನಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ (CSEAM) ಪ್ರಸರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವಾಗ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್, ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನುಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದೆ.

ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಅವಲೋಕನಗಳು:

- ✓ **ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು:** ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಸೌಲಭ್ಯವು ವಿಧಿ 21 (ಜೀವಿಸುವ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು) ಮತ್ತು ವಿಧಿ 19(1)(a) (ವಾಕ್ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ) ಗಳೊಂದಿಗೆ ತಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ.
- ✓ **ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು:** ವಯಸ್ಸಿನ ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅವರು ಕೇವಲ ಅಪ್ರಾಪ್ತರು ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ.
- ✓ **ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ:** ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದ, ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿಂದನಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಗೆ ಇಂಟರ್ನೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸ್ಥಾನವಿರಬಾರದು.

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

- ✓ **ವಿಧಿ 21: ಜೀವಿಸುವ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕು.**
- ✓ **ವಿಧಿ 19(1)(a): ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುವ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ನಡೆಸುವ ಹಕ್ಕು ಸೇರಿದಂತೆ ವಾಕ್ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ**
- ✓ **ವಿಧಿ 19(2): ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರಗಳ ಮೇಲೆ ವಾಕ್ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಲು ಅನುಮತಿಸುತ್ತದೆ.**

ಪ್ರಮುಖ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪುಗಳು:

- ✓ **ಅನುರಾಧಾ ಭಾಸಿನ್ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ (2020):** ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮೂಲಕ ವಾಕ್ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ವಹಿವಾಟು ನಡೆಸುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ವಿಧಿ 19(1)(a) ಮತ್ತು 19(1)(f) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರಸೂನ್ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ (2025):** ವಿಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಡಿಜಿಟಲ್ KYC (Know Your Customer) ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ವಿಧಿ 21ರ ಅಂತರ್ಗತ ಘಟಕವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ, ವಾರ್ತಾ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರ ಸಚಿವಾಲಯ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಸಂಸ್ಥೆ (1995):** ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವ, ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ವಿಧಿ 19(1)(a) ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳ ಕನಿಷ್ಠ–ವಯಸ್ಸಿನ ಕಾನೂನು:

- ✓ **ಕಾನೂನು:** ಆನ್‌ಲೈನ್ ಸುರಕ್ಷತಾ ತಿದ್ದುಪಡಿ (ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣ ಕನಿಷ್ಠ ವಯಸ್ಸು) ಕಾಯ್ದೆ, 2024.
- ✓ **ನಿಬಂಧನೆ:** ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಖಾತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಕನಿಷ್ಠ 16 ವರ್ಷಗಳ ವಯೋಮಿತಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ.
- ✓ **ಅನುಷ್ಠಾನ: ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ E–ಸುರಕ್ಷತಾ ಆಯುಕ್ತರು** ಇದರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.
- ✓ **ಕಳವಳಗಳು: ವಯಸ್ಸು ದೃಢೀಕರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವ, ಗೌಪ್ಯತೆಯ ಅಪಾಯಗಳು** ಮತ್ತು **ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕಳವಳಗಳಿವೆ.**

ವಿಶೇಷ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ (SSR)

ಸಂದರ್ಭ: 2027 ರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯಲಿರುವ ಐದು ರಾಜ್ಯಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ 17 ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಗಳ **'ವಿಶೇಷ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ'** (SSR) ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯನ್ನು **ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗವು (ECI)** ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ವಿಶೇಷ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ (SSR) - ಕಾನೂನು ಆಧಾರ:

- **ವಿಧಿ 324:** ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಚುನಾವಣೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲು, ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ (ECI) ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಕಾನೂನುಗಳು: ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಾಯ್ದೆ (RPA),** 1950 ಮತ್ತು ಮತದಾರರ ನೋಂದಣಿ ನಿಯಮಗಳು, 1960.
- **RPA 1950 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 21:** ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

SSR ಎಂದರೆ ಏನು?

- ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಮತದಾರರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನವೀಕರಿಸುವ ಆವರ್ತಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ:
  - ▸ ಹೊಸದಾಗಿ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದ ಮತದಾರರನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು.
  - ▸ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ನಮೂದುಗಳಲ್ಲಿನ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು.
  - ▸ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ, ನಕಲಿ ಅಥವಾ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಮತದಾರರನ್ನು ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು.

ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯ ಕ್ಯಾಲಿಬ್ರೇಟೆಡ್ ಬಿಗಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆ

(Calibrated Tightening)

ಸಂದರ್ಭ: RBI ನ ಹಣಕಾಸು ನೀತಿ ಸಮಿತಿಯು (MPC) ಪಾಲಿಸಿ ರೆಪೊ ದರವನ್ನು 25 ಮೂಲಾಂಶಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಶೇ. 5.5 ಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ತಟಸ್ಥದಿಂದ (neutral) ಕ್ಯಾಲಿಬ್ರೇಟೆಡ್ ಬಿಗಿಗೊಳಿಸುವಿಕೆಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದೆ.

ಹಣಕಾಸು ನೀತಿ ಸಮಿತಿ (MPC):

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (RBI) ಕಾಯ್ದೆ, 1934ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 45ZB ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು **ಹಣಕಾಸು ನೀತಿ ಸಮಿತಿ**ಯನ್ನು (MPC) ರಚಿಸಿದೆ.
- **ಸಭೆ:** MPC ಯು **ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ನಾಲ್ಕು ಬಾರಿ ಸಭೆ ಸೇರುವುದು ಕಡ್ಡಾಯ**ವಾಗಿದೆ.
- **ರಚನೆ:** ಸಮಿತಿಯು **ಆರು ಸದಸ್ಯರನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆರು ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ, ಮೂವರು ಆಂತರಿಕ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ – ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸುವ RBI ಗವರ್ನರ್ ಮತ್ತು RBIನ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಗವರ್ನರ್ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರನೇ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ RBIನ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಂಡ ಒಬ್ಬ RBI ಅಧಿಕಾರಿ ಇರುತ್ತಾರೆ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇವರು ಹಣಕಾಸು ನೀತಿಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ). ಉಳಿದ ಮೂವರು ಬಾಹ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದು, ಅವರನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಗೆ ನೇಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಮತದಾನ:** MPCಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಒಂದು ಮತದಾನದ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ, ಮತ್ತು ಮತಗಳು ಸಮಾನವಾದಾಗ, ಗವರ್ನರ್ ಅವರಿಗೆ ಎರಡನೇ ಅಥವಾ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮತದ (casting vote) ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.
- **MPC ರಚನೆಯ ಮಹತ್ವ:** ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರತೆ ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು RBI ಗೆ ವಹಿಸಲು **ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು RBI ನಡುವೆ** ಆದ ಒಪ್ಪಂದದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ MPC ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಹಣಕಾಸು ನೀತಿ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿವೆ.
- **ಕಾರ್ಯಗಳು:** ಹಣದುಬ್ಬರದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪಾಲಿಸಿ ರೆಪೊ ದರವನ್ನು MPC ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಇತರ ಬಡ್ಡಿ ದರಗಳಿಗೆ ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಹಣಕಾಸು ನೀತಿ ಸಾಧನಗಳು:

- **ರೆಪೊ ದರ:** ಅಡಮಾನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ RBI ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಹಣವನ್ನು ಸಾಲವಾಗಿ ನೀಡುವ ದರ.
- **ರಿವರ್ಸ್ ರೆಪೊ ದರ:** RBI ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ದ್ರವ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ದರ.
- **ನಗದು ಮೀಸಲು ಅನುಪಾತ (CRR):** ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಠೇವಣಿಗಳ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು RBI ಬಳಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣ.
- **ಶಾಸನಬದ್ಧ ದ್ರವ್ಯತೆ ಅನುಪಾತ (SLR):** ಠೇವಣಿಗಳ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ದ್ರವ ಆಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ (ಚಿನ್ನ, ನಗದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಭದ್ರತೆಗಳು) ಕಾಯ್ದಿರಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣ.
- **ಮುಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು (OMO):** ದ್ರವ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಭದ್ರತೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು.
- **ಸೀಮಾಂತ ಸ್ಥಾಯಿ ಸೌಲಭ್ಯ(MSF):** ದಂಡದ ದರದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತುರ್ತಾಗಿ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವ ಸೌಲಭ್ಯ.
- **ದ್ರವ್ಯತೆಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಸೌಲಭ್ಯ (LAF):** ರೆಪೊ ಮತ್ತು ರಿವರ್ಸ್ ರೆಪೊ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ಚೌಕಟ್ಟು.
- **ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ಯೋಜನೆ (MSS):** ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ದ್ರವ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೊರಡಿಸಲಾಗುವ ಬಾಂಡ್‌ಗಳು.

COMPLETE INFORMATION ABOUT APEDA REGISTRATION

ಬಲ್ಗೇರಿಯಾಗೆ ಸಾವಯವ ತಾಳೆ ಬೆಲ್ಲದ ಪುಡಿ ರಫ್ತು

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತವು ತನ್ನ ಮೊದಲ ಸಾವಯವ ತಾಳೆ ಬೆಲ್ಲದ ಪುಡಿಯ ಸರಕನ್ನು ಬಲ್ಗೇರಿಯಾಗೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಿದೆ.

ಸಾವಯವ ತಾಳೆ ಬೆಲ್ಲದ ಕುರಿತು:

- **ಮೂಲ:** ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಈರೋಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗೋಬಿಚೆಟ್ಟಿಪಾಳ್ಯಂ.
- **ತಯಾರಿಕೆ:** ತಾಳೆ ಹೂವಿನ ಮಕರಂದದಿಂದ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ; ಇದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಿಹಿಕಾರಕವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ:** ಭಾರತದ ಸಾವಯವ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NPOP) ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಯೂನಿಯನ್‌ನ ಸಾವಯವ ಮಾನದಂಡಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

APEDA (ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿತ ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ರಫ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ) ಕುರಿತು:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** APEDA ಕಾಯ್ದೆ, 1985ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 1986ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಶಾಸನಬದ್ಧ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
- **ಸಚಿವಾಲಯ: ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯ.**
- **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ: ನವದೆಹಲಿ.**
- **ಪಾತ್ರ:** ಭಾರತದಿಂದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿತ ಆಹಾರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ರಫ್ತನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಾಂಡ್ ಇಳುವರಿ (Bond Yield)

ಸಂದರ್ಭ: US ನ 30–ವರ್ಷದ ಖಜಾನೆ ಬಾಂಡ್‌ನ (ಟ್ರೆಷರಿ ಬಾಂಡ್‌ನ) ಇಳುವರಿಯು ಸುಮಾರು 25 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಧಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಿದೆ.

ಬಾಂಡ್ ಇಳುವರಿಯ (Bond Yield) ಕುರಿತು

- **ಅರ್ಥ: ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಬಾಂಡ್‌ಅನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಿಂದ** (ಖರೀದಿಸುವುದರಿಂದ) ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರತಿಫಲ (ರಿಟರ್ನ್).
- **ವಿಲೋಮ ಸಂಬಂಧ: ಬಾಂಡ್ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ → ಇಳುವರಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ; ಬಾಂಡ್ ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ → ಇಳುವರಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.**
- **ಇಳುವರಿಯಲ್ಲಿನ ಏರಿಕೆ:** ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು (ರಿಟರ್ನ್ ಅನ್ನು) ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಣದುಬ್ಬರದ ಭೀತಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿ–ದರದ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಹೆಚ್ಚಿದ ಸಾಲದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು

- ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಸಾಲದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಇದು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಬಾಂಡ್‌ಗಳ ಕಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಬಹುದು, ಆ ಮೂಲಕ ಬಂಡವಾಳದ ಹರಿವು ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯ ದರಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾನದಂಡದ ಇಳುವರಿಗಳು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸಾಲದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
- ಬಾಂಡ್‌ಗಳು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾಗುವುದರಿಂದ, ಇದು ಷೇರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ (ಈಕ್ವಿಟಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ) ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಹೇರಬಹುದು.

ಭಾರತದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಪ್ರಯಾಣ ಸಮೀಕ್ಷೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಚಿವಾಲಯದ (MoSPI) ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಕಚೇರಿ (NSO), ಜುಲೈ 2025 ರಿಂದ ಜೂನ್ 2026ರ ನಡುವೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಪ್ರಯಾಣ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ.

ಅಖಿಲ–ಭಾರತ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಪ್ರಯಾಣ ಸಮೀಕ್ಷೆ (2025–26)

- **ನಡೆಸಿದವರು:** NSO, MoSPI.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಕುಟುಂಬಗಳ ಪ್ರಯಾಣದ ಮಾದರಿಗಳು, ಚಲನಶೀಲತೆ, ಸಾರಿಗೆ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣದ ವೆಚ್ಚಗಳ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.
- **ಪ್ರಮುಖ ಗಮನ:** ಪ್ರಯಾಣದ ಆವರ್ತನ, ಉದ್ದೇಶ, ಸಾರಿಗೆಯ ವಿಧಾನ, ಕ್ರಮಿಸಿದ ದೂರ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚಗಳು.
- **ಮಹತ್ವ:** ಸಾರಿಗೆ ಲಭ್ಯತೆ, ನಗರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಚಲನಶೀಲತೆ, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ ಅಗತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಸಾರಿಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಕೆಲಸದ ಪ್ರಯಾಣ:** ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಸಾರಿಗೆಯಾಗಿದ್ದು, ಶೇ. 42.6 ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇದನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.
- **ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಯಾಣ:** ಬಸ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ರೈಲುಗಳ ಬಳಕೆ **ಶೇ. 73.5 ರಷ್ಟಿದ್ದರೆ;** ಕಾರುಗಳು **ಶೇ. 15.1; ದ್ವಿಚಕ್ರ ವಾಹನಗಳು ಶೇ. 8.8 ರಷ್ಟಿವೆ.**
- **ಲಿಂಗ ಅಂತರ:** 1 ಕಿ.ಮೀ.ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೈನಂದಿನ ಕೆಲಸದ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು **ಶೇ. 61.9ರಷ್ಟು** ಪುರುಷ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು **ಶೇ. 41.9 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು** ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.
- **ಸರಾಸರಿ ಮಾಸಿಕ ಪ್ರಯಾಣದ ವೆಚ್ಚ:** ಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಮಿಕನಿಗೆ **ರೂ.785.**
- **ನಗರ: ರೂ.1,044; ಗ್ರಾಮೀಣ: ರೂ.612.**
- **ಪುರುಷ: ರೂ.835; ಮಹಿಳೆ: ರೂ.533.**

ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಜ್ಞಾನ ಉತ್ಪನ್ನ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತವು **"ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಜ್ಞಾನ ಉತ್ಪನ್ನ"** (Gross Domestic Knowledge Product - GDKP) ದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನೀತಿ ಆಯೋಗ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟು ದೇಶೀಯ ಜ್ಞಾನ ಉತ್ಪನ್ನ (GDKP)

- **ಪರಿಕಲ್ಪನೆ:** ದೇಶದೊಳಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾದ, ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ, ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಿಸಲಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಮಾಪನ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವುಗಳ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ GDP ಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- **ಸೂಚಕಗಳು:** R&D, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು, ಪೇಟೆಂಟ್‌ಗಳು, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆ.
- **GDP ಸಂಪರ್ಕ:** ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ (IPP) ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸ್ಥಿರ ಬಂಡವಾಳ ರಚನೆ (GFCF) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜ್ಞಾನ ಆರ್ಥಿಕತೆ

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಕೌಶಲ್ಯಗಳು, ಮಾಹಿತಿ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಯಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯುವ ಆರ್ಥಿಕತೆ.

ಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಕಾರಗಳು:

- **ಕ್ರೋಡೀಕೃತ:** ದಾಖಲಿತ ಮತ್ತು ವರ್ಗಾಯಿಸಬಹುದಾದ ಜ್ಞಾನ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಪೇಟೆಂಟ್‌ಗಳು, ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನೆ.
- **ಸೂಚಿತ (Tacit):** ಅನುಭವ–ಆಧಾರಿತ ಜ್ಞಾನ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳು.
- **ಭಾರತದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು:** IT ವಲಯ, ಸ್ಟಾರ್ಟ್–ಅಪ್‌ಗಳು, ಔಷಧೀಯ R&D ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು.
- **ಮಹತ್ವ: ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.**

GST 2.0 ಉನ್ನತೀಕರಣ

ಸಂದರ್ಭ: 57ನೇ GST ಮಂಡಳಿಯ ಸಭೆಯು ನೋಂದಣಿ, ಮರುಪಾವತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದು ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಜಾರಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಷನ್ (prosecution) ಮಿತಿಯನ್ನು ರೂ.1 ಕೋಟಿಯಿಂದ ರೂ.5 ಕೋಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ.

ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆ (GST)

- ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ತೆರಿಗೆಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿದೆ.
- ಇದು ದೇಶೀಯ ಬಳಕೆಗೆ ಮಾರಾಟವಾಗುವ ಬಹುತೇಕ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿದೆ.
- ಇಡೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಮಗ್ರ ಪರೋಕ್ಷ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿ ಇದನ್ನು 2017 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- ಇದು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿದೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ:
  - ಕೇಂದ್ರವು ವಿಧಿಸುವ CGST,
  - ರಾಜ್ಯಗಳು ವಿಧಿಸುವ SGST ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಅಂತಾರಾಜ್ಯ ಸರಕು ಮತ್ತು/ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳ ಪೂರೈಕೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ತೆರಿಗೆಯಾದ IGST.

ಸಂಯೋಜನೆ

- ✓ **ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:** ಕೇಂದ್ರ ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವರು.
- ✓ **ಸದಸ್ಯರು:** ಕೇಂದ್ರದ ಕಂದಾಯ ಅಥವಾ ಹಣಕಾಸು ಖಾತೆ ರಾಜ್ಯ ಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಣಕಾಸು ಅಥವಾ ತೆರಿಗೆ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಸಚಿವರು.

GST ಮಂಡಳಿ

- **ಕಾನೂನು ಮಾನ್ಯತೆ:** 2016ರ ಸಂವಿಧಾನ (ನೂರ ಒಂದನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆಯಿಂದ ಪರಿಚಯಿಸಲಾದ ಇದು, ಸಂವಿಧಾನದ **279A** ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ**ಯಾಗಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಾಧಿಕಾರ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ GST ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಲು, ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಲು ಅಥವಾ ರೂಪಿಸಲು ಇದು ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಒಕ್ಕೂಟ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಇದು **ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಿರುವ ಒಕ್ಕೂಟ (federal) ಸಂಸ್ಥೆ** ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯಗಳು:** ಇದು **GSTಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು** ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳ (SME) ಬೆಳವಣಿಗೆ ನಿಧಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳ (SME) ಬೆಳವಣಿಗೆ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ರೂ.10,000 ಕೋಟಿ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವಾಲಯದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

SME ಬೆಳವಣಿಗೆ ನಿಧಿ (SGF) ಕುರಿತು

- **ಘೋಷಣೆ:** 2026ರ ಕೇಂದ್ರ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಪರ್ಯಾಯ ಹೂಡಿಕೆ ನಿಧಿಯಾಗಿ (AIF DV) ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವ ನೇರ ಇಕ್ವಿಟಿ ನಿಧಿ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ SME ಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳ ಸ್ಕೇಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- **ಗಮನ : ಉತ್ಪಾದನೆ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ನಾವೀನ್ಯತೆ, ಆಯಕಟ್ಟಿನ ವಲಯಗಳು** ಮತ್ತು **ಟೈರ್–II/III ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಲಸ್ಟರ್‌**ಗಳು.
- **ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಗಳು: ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಕೆ, ರಫ್ತು, ಜಾಗತಿಕ ಮೌಲ್ಯ–ಸರಣಿ ಏಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು** ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- **ಅಗತ್ಯತೆ:** ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬೆಳವಣಿಗೆ–ಇಕ್ವಿಟಿ ಅಂತರವನ್ನು ತುಂಬುವುದು.

ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳು ಹಾಗೂ ಲೆವಿಗಳ ಮರುಪಾವತಿ (RoSCTL) ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಜವಳಿ ಸಚಿವಾಲಯವು ಉಡುಪುಗಳು/ಗಾರ್ಮೆಂಟ್ಸ್ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ–ವಸ್ತುಗಳ (ಮೇಡ್–ಅಪ್ಸ್) ರಫ್ತಿಗಾಗಿ RoSCTL ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1 ರಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್ 31, 2026 ರವರೆಗೆ, ಅಂದರೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

RoSCTL ಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು

- **ಪ್ರಾರಂಭ: 2019ರಲ್ಲಿ** ಜವಳಿ ಸಚಿವಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಾರದ ರಫ್ತು ಮಾಡಿದ ಜವಳಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳು ಹಾಗೂ ಲೆವಿಗಳನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸುವುದು.
- **ತತ್ವ: ರಫ್ತುಗಳ ಶೂನ್ಯ–ರೇಟಿಂಗ್ (ಝೀರೋ–ರೇಟಿಂಗ್) ತತ್ವವನ್ನು ಇದು ಆಧರಿಸಿದೆ, ಅಂದರೆ ರಫ್ತು ಮಾಡಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಮರುಪಾವತಿಸಲಾಗಿದೆ/ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ** ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಗಮನ : ಇದು ಉಡುಪು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ–ವಸ್ತುಗಳ ರಫ್ತುಗಳಿಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ MSME ರಫ್ತುದಾರರಿಗೆ** ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

- ಇದು ಭಾರತದ ಕಾರ್ಮಿಕ–ಕೇಂದ್ರಿತ ಜವಳಿ ವಲಯದ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ MSMEಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ್ಯಂತ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ರಫ್ತುದಾರರಿಗೆ ನೀತಿಯ ನಿರಂತರತೆ ಮತ್ತು ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು** (ಊಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು) ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ಹತ್ತಿ ದಿನ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಮಾಲಿ ಜಂಟಿಯಾಗಿ **"ಸುಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಹತ್ತಿ: ಜೀವನೋಪಾಯ, ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರಿಕೆ"** ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು **UN ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ**ವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿವೆ.

ವಿಶ್ವ ಹತ್ತಿ ದಿನ

- **ಆಚರಣೆ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 7, UN ಜನರಲ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಿಂದ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- **ಮೊದಲ ಆಚರಣೆ:** 7 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2019, ಜಿನೀವಾದಲ್ಲಿ.
- **ಮೂಲ:** ಕಾಟನ್ ಫೋರ್ (C-4) ದೇಶಗಳಾದ ಬುರ್ಕಿನಾ ಫಾಸೊ, ಬೆನಿನ್, ಚಾಡ್ ಮತ್ತು ಮಾಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದವು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಹತ್ತಿ, ಅದರ ಉಪಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನೆ

- **ಶ್ವೇತ ಚಿನ್ನ:** ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜವಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿಯು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಜಾಗತಿಕ ನಾರಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಯ ಪಾಲು ಸುಮಾರು ಶೇ. 23 ರಷ್ಟಿದೆ.
- **ಹತ್ತಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು:** ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ನಾಲ್ಕು ಹತ್ತಿ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಏಕೈಕ ದೇಶ ಭಾರತ.
- **ಏಷ್ಯನ್ ಹತ್ತಿ:** ಗಾಸಿಪಿಯಮ್ ಅರ್ಬೋರಿಯಮ್ ಮತ್ತು ಗಾಸಿಪಿಯಮ್ ಹರ್ಬೇಸಿಯಂ.

ಪ್ರಮುಖ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಲಯಗಳು

- **ಉತ್ತರ ವಲಯ:** ಪಂಜಾಬ್, ಹರಿಯಾಣ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನ.
- **ಮಧ್ಯ ವಲಯ:** ಗುಜರಾತ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ.
- **ದಕ್ಷಿಣ ವಲಯ:** ತೆಲಂಗಾಣ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ.
- **ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳು:** ಒಡಿಶಾ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು.

Bt ಹತ್ತಿ

- **Bt:** Bacillus thuringiensis, ಇದು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ.
- **ಪರಿಚಯ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ 2002ರಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯಿಕವಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** **ಕಾಯಿಕೊರೆಯುವ ಹುಳುಗಳ (bollworms)** ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಹತ್ತಿಗೆ MSP (2026–27)

- **ಹತ್ತಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಗಾಗಿ ಮಿಷನ್ (2025–26):** ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ, ಕೀಟ–ನಿರೋಧಕ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ–ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಮಿಷನ್.
- **ಕಪಾಸ್ ಕಿಸಾನ್ ಆ್ಯಪ್:** MSP ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ **ರೈತರ ಸ್ವಯಂ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಖರೀದಿ ಸ್ಲಾಟ್‌ಗಳ ಬುಕಿಂಗ್‌ಗೆ ಅನುಕೂಲ** ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕಸ್ತೂರಿ ಕಾಟನ್ ಭಾರತ್:** ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವಿಕೆ, ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ, ಬ್ರ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಥಾನೀಕರಣದ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ (KVI)

ಸಂದರ್ಭ: ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಲ್ಲಿ, ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು **'ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಭಾರತ್' ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ (KVI) ಗಳು** ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿವೆ.

ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಆಯೋಗ (KVIC)

- **ಸ್ಥಾಪನೆ: ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಆಯೋಗ ಕಾಯ್ದೆ, 1956ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 1957 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆ.**
- **ಸಚಿವಾಲಯ: ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ** (MSME).
- **ಉದ್ದೇಶಗಳು:** ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು, ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- **ಕಾರ್ಯಗಳು:** ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.

ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- **ಖಾದಿ ವಿಕಾಸ್ ಯೋಜನೆ (KVY):** ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳ ಮೂಲಕ ಖಾದಿ ವಲಯವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ:
- ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೆರವು (MMDA).
- ಬಡ್ಡಿ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಅರ್ಹತಾ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರ (ISEC).
- **ಖಾದಿ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಕ್‌ಶೆಡ್** (Workshed) ಯೋಜನೆ.
- ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ದುರ್ಬಲ ಖಾದಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಬಲೀಕರಣ.
- ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನೆರವು.
- ಖಾದಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಉಪಕ್ರಮಗಳು.
- **ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ವಿಕಾಸ್ ಯೋಜನೆ** (GVY): ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವಿಕೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಟೂಲ್‌ಕಿಟ್ ವಿತರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಖಾದಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತಾ ಕೇಂದ್ರ** (CoEK): ನವದೆಹಲಿಯ **'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಫ್ಯಾಷನ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯ'** (NIFT) ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ KVIC ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಖಾದಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ವಿನ್ಯಾಸದ ಅಳವಡಿಕೆ, ಉತ್ಪನ್ನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಂಬಲ.

ಮಹತ್ವ

- **ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು** ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಉತ್ಪನ್ನದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು** ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿರ್ಭರತೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ, ಆದರೂ ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಆಮದುದಾರ ದೇಶವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿರ್ಭರತಾ ಮಿಷನ್

- ಈ ಮಿಷನ್ ಅನ್ನು 2025–26 ರಿಂದ 2030–31ರ ವರೆಗೆ **ರೂ.11,440 ಕೋಟಿ** ಬಜೆಟ್ ಅನುದಾನದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ದೇಶೀಯ ಬೇಡಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಮದಿನ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, **ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು** ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಇದು ತೊಗರಿ, ಉದ್ದು ಮತ್ತು ಮಸೂರ್ ಬೇಳೆಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ (MSP) ಸತತ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಶೇ. 100 ರಷ್ಟು ಖರೀದಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ

- **ಜಾಗತಿಕ ನಾಯಕ:** ಭಾರತವು ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಜಾಗತಿಕ ಉತ್ಪಾದಕ (ಶೇ. 25), ಗ್ರಾಹಕ (ಶೇ. 27) ಮತ್ತು ಆಮದುದಾರ (ಶೇ. 14) ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ಋತುಮಾನದ ಉತ್ಪಾದನೆ:** ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳನ್ನು ಮುಂಗಾರು (ಖಾರಿಫ್) ಮತ್ತು ಹಿಂಗಾರು (ರಾಬಿ) ಋತುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಅಗ್ರ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.**
- ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಮಿಷನ್ (NFSM-Pulses): ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ (HYV)** ಬೀಜಗಳು, ಸುಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ (MSP):** ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗುವ MSP (ಉದಾ: 2023–24ರಲ್ಲಿ ತೊಗರಿಗೆ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.7000) ಬೆಲೆ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.
- **ICAR-IIPR ನ ಬೀಜದ ಕೇಂದ್ರ(Seed Hub) ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:** ತಳಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣೀಕೃತ, ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ನೀಡುವ ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳ ಬೀಜಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ.
- **PM-AASHA ಯೋಜನೆ:** ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳ ಮೂಲಕ ಉದ್ದೇಶಿತ ಖರೀದಿ ಹಾಗೂ **ಬೆಲೆ ಕೊರತೆ ಪಾವತಿ (PDP)** ಮುಖಾಂತರ ರೈತರಿಗೆ MSP ದರ ಸಿಗುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಹವಾಮಾನ–ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ತಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (ICAR): ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಹವಾಮಾನಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾದ, ಬರ, ಕೀಟಗಳು ಮತ್ತು ರೋಗಗಳಿಗೆ ನಿರೋಧಕವಾಗಿರುವ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಬೇಳೆಕಾಳುಗಳಿಗಾಗಿ e-NAM ಸಂಯೋಜನೆ:** ಆನ್‌ಲೈನ್ ವಹಿವಾಟಿನ ಮೂಲಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ, ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಪೆನ್ಸಿಲಿನ್ ಜಿ ಆಮದಿನ ಮೇಲೆ ಭಾರತದ ಆಂಟಿ-ಡಂಪಿಂಗ್ ತನಿಖೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತವು ಪೆನ್ಸಿಲಿನ್ ಜಿ ಆಮದಿನ ಮೇಲೆ ಆಂಟಿ–ಡಂಪಿಂಗ್ ತನಿಖೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಪೆನ್ಸಿಲಿನ್ ಜಿ

- **ವಿಧ: ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದ ಸೋಂಕುಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲು ಬಳಸುವ ಬೀಟಾ–ಲ್ಯಾಕ್ಟಮ್ ಪ್ರತಿಜೀವಕ.**
- **ಮಹತ್ವ:** ಔಷಧಿ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ **'ಸಕ್ರಿಯ ಔಷಧೀಯ ಘಟಕ'** (API) ಮತ್ತು **'ಪ್ರಮುಖ ಆರಂಭಿಕ ವಸ್ತು'**ವಾಗಿ (KSM) ಇದನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಉಪಯೋಗಗಳು: ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ, ಮೆನಿಂಜೈಟಿಸ್, ಡಿಫ್ತೀರಿಯಾ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಹಲ್ಲಿನ ಸೋಂಕುಗಳಂತಹ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.**

ಆಂಟಿ–ಡಂಪಿಂಗ್ ಸುಂಕ

- **ಅರ್ಥ:** ದೇಶೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಬೆದರಿಕೆಯೊಡ್ಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಮೌಲ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟವಾಗುವ ಆಮದು ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕಸ್ಟಮ್ಸ್ ಸುಂಕ ಇದಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಆಮದುಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವುದಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಅನ್ಯಾಯದ ಬೆಲೆ ಪೈಪೋಟಿಯ ವಿರುದ್ಧ ದೇಶೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು.
- **DGTR: ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ 'ಡೈರೆಕ್ಟರೇಟ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಟ್ರೇಡ್ ರೆಮಿಡೀಸ್'** (DGTR) ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇದರ ಕುರಿತು ತನಿಖೆ ನಡೆಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸುಂಕಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ವಿಧಿಸುವಿಕೆ:** ಈ ಸುಂಕವನ್ನು ವಿಧಿಸಬೇಕೆ ಅಥವಾ ಬೇಡವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವಾಲಯದ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಬರ್ಟ್ ಇ. ಹಾಲ್ ಮತ್ತು ಮೈಕೆಲ್ ವುಡ್‌ಫೋರ್ಡ್ (USA)

- ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಣದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಅಡಿಪಾಯಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಕುಸಿತಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವಲ್ಲಿ ನೀತಿ ನಿರೂಪಕರ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದು.

ರಾಯಲ್ ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸಸ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- **ಸ್ವೀಡಿಷ್ ಸಂಶೋಧಕ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿ ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ನೊಬೆಲ್ ಅವರ ಉಯಿಲಿನ (will)** ಪ್ರಕಾರ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **1901 ರಲ್ಲಿ ಐದು ಮೂಲ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ (ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿ) ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಯಿತು.**
- **ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ನೊಬೆಲ್ ಅವರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಡನ್‌ನ ಕೇಂದ್ರ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನಿಂದ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ವೆರಿಜೆಸ್ ರಿಕ್ಸ್‌ಬ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು 1968ರಲ್ಲಿ ನಂತರ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು.**

ಸುಧಾರಿತ ಸೋಯಾಬೀನ್ ತಳಿಗಳಾದ NRC 268 ಮತ್ತು NRC 270

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಳಿಯ (ICAR) ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇಂದೋರ್‌ನ ICAR–ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೋಯಾಬೀನ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು, ಸುಧಾರಿತ ಸೋಯಾಬೀನ್ ತಳಿಗಳಾದ NRC 268 ಮತ್ತು NRC 270ರ ಇಳುವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ.

ಸುಧಾರಿತ ಸೋಯಾಬೀನ್ ತಳಿಗಳು — NRC 268 ಮತ್ತು NRC 270 ಕುರಿತು:

- **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದವರು:** ಇಂದೋರ್‌ನ ICAR–ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಸೋಯಾಬೀನ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ.
- **ಇಳುವರಿ:** ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ ಸುಮಾರು 20 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್; ಅನುಕೂಲಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ **ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೆ 22–25 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್** ತಲುಪುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದೆ.
- **NRC 270:** ಈ ತಳಿಯು ದೊಡ್ಡದಾದ, ಭಾರವಾದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.
- **ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ: ಅನಿಯಮಿತ ಮಳೆ, ಶುಷ್ಕ ಅವಧಿ, ಕೀಟಗಳು** ಮತ್ತು **ರೋಗಗಳನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ** ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸೋಯಾಬೀನ್ ಉತ್ಪಾದನೆ:

- **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು:** ಗ್ಲೈಸಿನ್ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್; ಇದು ಫ್ಯಾಬೇಸಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ.
- **ಬೆಳೆಯ ಪ್ರಕಾರ:** ಮುಂಗಾರು ಎಣ್ಣೆಕಾಳು; ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೈರುತ್ಯ ಮಾನ್ಸೂನ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳು:** ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಿದೆ.
- **ಹವಾಮಾನ:** ಸಾಕಷ್ಟು ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶವಿರುವ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ವಾತಾವರಣದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.
- **ಸಾರಜನಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ:** ಬೇರಿನ ಗಂಟುಗಳಲ್ಲಿರುವ ರೈಜೋಬಿಯಂ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾಗಳು ವಾತಾವರಣದ ಸಾರಜನಕವನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಸರ್ಕಾರದ ಬೆಂಬಲ:** ಸೋಯಾಬೀನ್‌ಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು (MSP) ಘೋಷಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ; ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ICAR ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಕಡ್ಡಾಯ ಹಿಂಗಾರು (ರಬಿ) ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ (MSP) ಹೆಚ್ಚಳ

ಸಂದರ್ಭ: 2027–28 ರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಋತುವಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡ್ಡಾಯ ಹಿಂಗಾರು (ರಬಿ) ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು (MSP) ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸಮಿತಿಯು (CCEA) ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಳ (MSPs) ಕುರಿತು

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಕೃಷಿ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ತೀವ್ರ ಕುಸಿತದ ವಿರುದ್ಧ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕರಿಗೆ (ರೈತರಿಗೆ) ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಮಾಡುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ಒಂದು ರೂಪವಾಗಿದೆ.
- **ಘೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಶಿಫಾರಸು:** ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳ ಆಯೋಗದ (CACP) ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಿತ್ತನೆ ಋತುವಿನ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸಮಿತಿಯು (CCEA) MSP ಅನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು MSP ತಡೆಯುತ್ತದೆ (ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ).

ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಬೆಳೆಗಳು

- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 22 ಕಡ್ಡಾಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ MSPಅನ್ನು (ಇದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಖಾತರಿಪಡಿಸಿಲ್ಲ) ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಗೆ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು (FRP) ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಇವುಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ:

- **14 ಮುಂಗಾರು (ಖಾರಿಫ್) ಬೆಳೆಗಳು:** ಭತ್ತ, ಜೋಳ, ಸಜ್ಜೆ, ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ, ರಾಗಿ, ತೊಗರಿ, ಹೆಸರು, ಉದ್ದು, ಕಡಲೆಕಾಯಿ, ಸೋಯಾಬೀನ್, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಎಳ್ಳು, ಹುಚ್ಚೆಳ್ಳು, ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ.
- **6 ಹಿಂಗಾರು (ರಬಿ) ಬೆಳೆಗಳು:** ಗೋಧಿ, ಬಾರ್ಲಿ, ಕಡಲೆ, ಮಸೂರ, ರೇಪ್‌ಸೀಡ್ ಮತ್ತು ಸಾಸಿವೆ, ಹಾಗೂ ಕುಸುಬೆ.
- **2 ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು:** ಸೆಣಬು ಮತ್ತು ಕೊಬ್ಬರಿ.

ಕಬ್ಬಿನ ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ (FRP)

- **ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುವವರು:** ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳ ಆಯೋಗ (CACP).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಲಾಭ ಗಳಿಸುತ್ತಿವೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭ ಮತ್ತು ಅಪಾಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಲಾಭಾಂಶವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ (MSP) ಕುರಿತ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳ ಆಯೋಗದ (CACP) ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇರೆಗೆ 'ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಸಮಿತಿ'ಯು (CCEA) MSP ಅನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು 22 ಕಡ್ಡಾಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ MSP ಅನ್ನು ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಗೆ 'ನ್ಯಾಯಯುತ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ'ಯನ್ನು (FRP) ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ.
3. ಈ 22 ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ 14 ಹಿಂಗಾರು (ರಬಿ) ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು 6 ಮುಂಗಾರು (ಖಾರಿಫ್) ಬೆಳೆಗಳು ಸೇರಿವೆ.

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ:

A) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ B) 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ C) 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ D) 1, 2 ಮತ್ತು 3

ಉತ್ತರ:
A) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ದಿನ 2026

WORLD FOOD DAY 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಕೃಷಿ ಸಚಿವಾಲಯವು (MoA), ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆ (FAO) ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿಧಿಯ (IFAD) ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ದಿನ 2026 ಅನ್ನು ಆಚರಿಸಿತು.

ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ದಿನ 2026 ಕುರಿತು:

- **ಆಚರಣೆ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 16; ಇದು 1945 ರಲ್ಲಿ FAO ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ದಿನವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ.
- **2026 ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಇಂದು ಹೊಸತನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ. ನಾಳೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ."** (Innovate today. Nourish tomorrow.)
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಹಸಿವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಕಾಳಜಿಗಳು (SOFI 2026 ವರದಿ):

- **ಜಾಗತಿಕ ಹಸಿವು:** 2025 ರಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 7.8 ರಷ್ಟು ಜನರು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
- **ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ:** 2004–06 ರಲ್ಲಿದ್ದ 243.9 ಮಿಲಿಯನ್‌ನಿಂದ, 2023–25ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣ 142.5 ಮಿಲಿಯನ್‌ಗೆ (ಶೇ. 9.8) ಇಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರದ ವೆಚ್ಚ:** 2025 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದಿನಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ (PPP) ಇದು $4.11 ಆಗಿದೆ.
- **ಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕೊರತೆ:** ಭಾರತದ 520.1 ಮಿಲಿಯನ್ (ಶೇ. 35.5) ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರವನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
- **ಮಕ್ಕಳ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ:** ಕುಂಠಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆ (Stunting) - **ಶೇ. 32.9; ತೀವ್ರ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ (Wasting) — ಶೇ. 18.7.**
- **ಹೊಸ ಕಾಳಜಿಗಳು:** ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೊಜ್ಜು, ವಯಸ್ಕರ ಬೊಜ್ಜು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿನ ರಕ್ತಹೀನತೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ - ಭಾರತದ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಚೌಕಟ್ಟು:

- **NFSA, 2013:** ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 75 ಮತ್ತು ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 50 ರಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ (ಸುಮಾರು 81 ಕೋಟಿ ಜನರಿಗೆ) ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ವಿತರಣೆ.
- **PMGKAY:** ಅರ್ಹ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ವಿತರಣೆ; ಇದನ್ನು 2028 ರವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **TPDS:** ಅರ್ಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದ ಪಡಿತರ ವಿತರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
- **ONORC:** ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ; ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ.
- **ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣ:** ಆಧಾರ್ ಜೋಡಣೆ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಗಳ ಮೂಲಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸೋರಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು.
- **PM POSHAN:** ಮಕ್ಕಳ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ಶಾಲಾ ಹಾಜರಾತಿ ಮತ್ತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟ ಯೋಜನೆ.
- **ಆಹಾರ ಬಲವರ್ಧನೆ:** ಅಕ್ಕಿ, ಗೋಧಿ ಹಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ಅಡುಗೆ ಎಣ್ಣೆಗಳ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಿಕೆ.
- **ಪೋಷಣ್ ಟ್ರ್ಯಾಕರ್:** ಮಕ್ಕಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು.
- **ಸಕ್ಷಮ್ ಅಂಗನವಾಡಿ ಮತ್ತು** POSHAN 2.0: ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಅಂಗನವಾಡಿ ಸೇವೆಗಳು, ಪೋಷಣ್ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ಹದಿಹರೆಯದ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುವುದು.

ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಬಂಡವಾಳ ಲಾಭಗಳ (LTCG) ತೆರಿಗೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಬಂಡವಾಳ ರಚನೆಗೆ ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆಯೇ ಅಥವಾ ಅಡ್ಡಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಹೂಡಿಕೆದಾರರು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಬಂಡವಾಳ ಲಾಭಗಳ (LTCG) ತೆರಿಗೆಯು ಮತ್ತೆ ವ್ಯಾಪಕ ಚರ್ಚೆಗೆ ಗ್ರಾಸವಾಗಿದೆ.

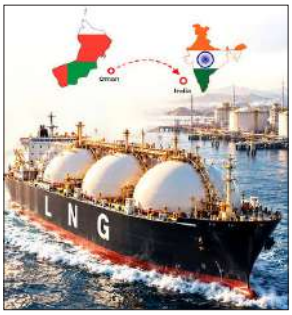
ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಬಂಡವಾಳ ಲಾಭಗಳ (LTCG) ತೆರಿಗೆ ಕುರಿತು:

- **ಅರ್ಥ:** ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಬಂಡವಾಳ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭದ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸುವ ತೆರಿಗೆ.
- **ಹೊಂದಿರುವ ಅವಧಿ (Holding Period):** ಲಿಸ್ಟೆಡ್ ಇಕ್ವಿಟಿ ಶೇರುಗಳಿಗೆ **12 ತಿಂಗಳು;** ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಅನ್‌ಲಿಸ್ಟೆಡ್ ಶೇರುಗಳಿಗೆ **24 ತಿಂಗಳು.**
- **ಲಿಸ್ಟೆಡ್ ಇಕ್ವಿಟಿ ಮೇಲಿನ LTCG:** ವಾರ್ಷಿಕ ರೂ.1.25 ಲಕ್ಷವನ್ನು ಮೀರಿದ ಲಾಭದ ಮೇಲೆ ಶೇ. 12.5 ರಷ್ಟು ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಬಂಡವಾಳ ಲಾಭಗಳ (STCG) ತೆರಿಗೆ ಕುರಿತು:

- **ಅರ್ಥ:** ಅಲ್ಪಾವಧಿಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಬಂಡವಾಳ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭದ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ.
- **ಹೊಂದಿರುವ ಅವಧಿ:** ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾದ ಇಕ್ವಿಟಿ ಶೇರುಗಳು ಮತ್ತು ಇಕ್ವಿಟಿ–ಆಧಾರಿತ ಮ್ಯೂಚುವಲ್ ಫಂಡ್‌ಗಳಿಗೆ 12 ತಿಂಗಳು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿ.
- **ತೆರಿಗೆ ದರ:** ಅನ್ವಯವಾಗುವ ಷರತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಲಿಸ್ಟೆಡ್ ಇಕ್ವಿಟಿ ಶೇರುಗಳು ಮತ್ತು ಇಕ್ವಿಟಿ–ಆಧಾರಿತ ಮ್ಯೂಚುವಲ್ ಫಂಡ್‌ಗಳಿಂದ ಗಳಿಸುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಲಾಭದ ಮೇಲೆ ಶೇ. 20 ರಷ್ಟು ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ LNG ಪೂರೈಕೆದಾರನಾಗಿ ಅಮೆರಿಕವನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿದ ಓಮನ್

ಸಂದರ್ಭ: **ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಅನ್ನು (US)** ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಓಮನ್ ದೇಶವು **ಭಾರತದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ದ್ರವೀಕೃತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ (LNG)** ಪೂರೈಕೆದಾರನಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.

ದ್ರವೀಕೃತ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ (LNG) ಕುರಿತು:

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲವನ್ನು ದ್ರವರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸುಮಾರು –162°C ತಾಪಮಾನಕ್ಕೆ ತಂಪಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಗಾತ್ರದ ಕಡಿತ:** ದ್ರವೀಕರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಾಗಿ ಅನಿಲದ ಗಾತ್ರವು ಅದರ ಮೂಲ ಅನಿಲ ರೂಪದ ಸುಮಾರು 1/600 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸಾರಿಗೆ:** ಇದನ್ನು ಇನ್ಸುಲೇಟೆಡ್ LNG ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಮದು ಟರ್ಮಿನಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ರಿಗ್ಯಾಸಿಫಿಕೇಶನ್ ಮೂಲಕ ಮರಳಿ ಅನಿಲವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

LNG ಯ ಉಪಯೋಗಗಳು:

- ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ರಸಗೊಬ್ಬರ ಉತ್ಪಾದನೆ.
- **ನಗರ ಅನಿಲ ವಿತರಣೆ:** ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಅಡುಗೆ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ.
- ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಅನ್ವಯಗಳು.

ಪೂರೈಕೆದಾರರ ಶ್ರೇಯಾಂಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು:

- **ಭೌಗೋಳಿಕ–ರಾಜಕೀಯ ಅಡಚಣೆಗಳು:** ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾದ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು ಇಂಧನ ಪೂರೈಕೆ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದವು.
- **ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧೆ:** US LNGಗೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಕಾರಣ, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸರಕು ಲಭ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.
- **ಕತಾರ್‌ನಲ್ಲಿನ ಅಡಚಣೆ:** ಮಾರ್ಚ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇರಾನ್ ದಾಳಿಯ ನಂತರ ಕತಾರ್‌ನ ರಾಸ್ ಲಫಾನ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸಿಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯಾದ ವರದಿಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ರಫ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದವು.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇದರ ಮಹತ್ವ:

- **ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆ:** ಪೂರೈಕೆದಾರರನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯಮಯಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಕೆಲವೇ ದೇಶಗಳ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರತೆ:** ಅನೇಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಇಂಧನ ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ಪೂರೈಕೆಯ ನಮ್ಯತೆ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಆಮದು ದುರ್ಬಲತೆ:** ಭಾರತವು ಭೌಗೋಳಿಕ–ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಗಳು, ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬೆಲೆ ಏರಿಳಿತಗಳಿಗೆ ಈಗಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಭಾರತದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಯುಕ್ತ ನೇರಳೆ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ

- **ಸಂದರ್ಭ:** ಜೈವಿಕ ಬಲವರ್ಧನೆ (Biofortification) ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಫಲವಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಣ್ಣದ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ICAR-CPRI (ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಂಡಳಿ** – ಕೇಂದ್ರೀಯ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ) ಬಣ್ಣದ ಆಲೂಗಡ್ಡೆ ತಳಿಗಳು:
- **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ತಳಿಗಳು:** ಕುಫ್ರಿ ನೀಲಕಂಠ್, ಕುಫ್ರಿ ಮಾಣಿಕ್ ಮತ್ತು ಕುಫ್ರಿ ಜಮುನಿಯಾ.
- ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆಂಥೋಸಯಾನಿನ್, ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಸತು (Zinc) ಅಂಶಗಳಿದ್ದು, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.

ಕುಫ್ರಿ ಜಮುನಿಯಾ ಕುರಿತು:

- **ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ವರ್ಷ:** 2024.
- **ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಇದು ನೇರಳೆ ಬಣ್ಣದ ತಿರುಳು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಕರ್ಷಣ ನಿರೋಧಕ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕುಫ್ರಿ ಮಾಣಿಕ್ ಮತ್ತು ಕುಫ್ರಿ ನೀಲಕಂಠ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಆಸ್ಕೋರ್ಬಿಕ್ ಆಮ್ಲ, ಆಂಥೋಸಯಾನಿನ್ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾರೊಟಿನಾಯ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಮೌಲ್ಯ:** ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಸತುವಿನ ಅಂಶ.
- **ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ:** ಬಹು–ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿರತೆ ಹೊಂದಿದೆ; ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಇದನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಜೈವಿಕ ಬಲವರ್ಧನೆ:

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಸಸ್ಯ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಅಥವಾ ಜೈವಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಸತ್ವಗಳು, ಖನಿಜಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ: 'ಗುಪ್ತ ಹಸಿವನ್ನು' (ಸಾಕಷ್ಟು ಕ್ಯಾಲೋರಿ ಸೇವನೆಯ ನಡುವೆಯೂ ಉಂಟಾಗುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆ)** ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು.
- **ವಿಧಾನಗಳು:** ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಸ್ಯ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೃಷಿ ಜೈವಿಕ ಬಲವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಜೆನೆಟಿಕ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್.
- **ಪ್ರಯೋಜನಗಳು:** ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಇದು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ.
- **ಉದಾಹರಣೆಗಳು:** ಕಬ್ಬಿಣಾಂಶಯುಕ್ತ ಸಜ್ಜೆ, ಸತು–ಭರಿತ ಗೋಧಿ, ವಿಟಮಿನ್–ಎ ಭರಿತ ಸಿಹಿ ಗೆಣಸು ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಬಲವರ್ಧಿತ ಬಣ್ಣದ ಆಲೂಗಡ್ಡೆಗಳು.
- **ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇದರ ಮಹತ್ವ:** ರಕ್ತಹೀನತೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಆಹಾರ ಬಲವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಇದು ಪೂರಕವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ತೆಂಗಿನ ನಾರು (Coir) ವಲಯ

ಸಂದರ್ಭ: ಗ್ರಾಮೀಣ ಜೀವನೋಪಾಯ, ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸುಸ್ಥಿರ ಹಾಗೂ ರಫ್ತು ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮವಾಗಿ **ಭಾರತದ ತೆಂಗಿನ ನಾರು ವಲಯ**ವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ತೆಂಗಿನ ನಾರು ಉದ್ಯಮದ ಕುರಿತು:

- **ಅರ್ಥ:** ಇದು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯ ಹೊರಗಿನ ಸಿಪ್ಪೆಯಿಂದ ತೆಗೆದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ನಾರಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಚಾಪೆ, ಹಗ್ಗ, ಬ್ರಷ್ ಮತ್ತು ಹಾಸಿಗೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಥಾನ:** ಭಾರತವು ತೆಂಗಿನ ನಾರು ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಉತ್ಪಾದಕ ಮತ್ತು ರಫ್ತುದಾರ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಜಾಗತಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಉದ್ಯೋಗ:** ಇದು 7 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಇವರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಶೇ. 80 ರಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- **ರಫ್ತು:** 2014–15ನೇ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ **ರೂ.1,630.33 ಕೋಟಿ**ಯಷ್ಟಿದ್ದ ರಫ್ತು, **2025–26ನೇ ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ.6,614.40 ಕೋಟಿಗೆ ತಲುಪಿದೆ.**

ಕಾಯರ್ ವಿಕಾಸ್ ಯೋಜನೆ (CVY) ಕುರಿತು:

- **ಸಚಿವಾಲಯ: ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ** (MSME).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ತೆಂಗಿನ ನಾರು ಉದ್ಯಮದ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಆಧುನೀಕರಣ.

ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮಗಳು:

- **ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ:** ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ತರಬೇತಿ.
- **ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ:** ಸುಧಾರಿತ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ತಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆ.
- **ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಉತ್ತೇಜನ:** ದೇಶೀಯ ಮಾರಾಟ, ರಫ್ತು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಮೇಳಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ.

ರಮೇಶ್ ಚಂದ್ ಸಮಿತಿ

- **ಸಂದರ್ಭ:** ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಗಾರರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು **ನೀತಿ ಆಯೋಗ**ದ ಮಾಜಿ ಸದಸ್ಯ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ರಮೇಶ್ ಚಂದ್ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಕಬ್ಬಿನ ನ್ಯಾಯೋಚಿತ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆಯನ್ನು (FRP) ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆಯ ಕನಿಷ್ಠ ಮಾರಾಟ ಬೆಲೆಯನ್ನು (MSP) ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು.

ನ್ಯಾಯೋಚಿತ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ (FRP) ಕುರಿತು:

- **ಅರ್ಥ:** ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಪಾವತಿಸಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆ.
- **ನಿರ್ಧಾರ:** ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ ನಂತರ, ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳ ಆಯೋಗದ (CACP) ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಇದನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಕಾನೂನು ಆಧಾರ: ಅತ್ಯಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಕಾಯ್ದೆ, 1955ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಲಾದ ಕಬ್ಬು (ನಿಯಂತ್ರಣ) ಆದೇಶ, 1966.**

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಉತ್ಪಾದನೆ:

- **2021–2022** ರಲ್ಲಿ **ಬ್ರೆಜಿಲ್ ದೇಶವನ್ನು** ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ **ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಕ್ಕರೆ ಉತ್ಪಾದಕ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ** ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.
- **ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಲಯ:** ಸಕ್ಕರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಯು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಎರಡು ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗಿದೆ:
- **ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ: ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಬಿಹಾರ, ಹರಿಯಾಣ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ್.**
- **ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ:** ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ.

ಕಬ್ಬು – ಉಪಯೋಗಗಳು:

- ಇದು **ಬಿದಿರು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸಸ್ಯವಾಗಿದೆ** ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಸ್ಥಳೀಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ.
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ಒಟ್ಟು ಕಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು (2/3) ಭಾಗವನ್ನು ಬೆಲ್ಲ ಮತ್ತು ಖಂಡಸಾರಿ ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ **ಮೂರನೇ ಒಂದರಷ್ಟು (1/3)** ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ.
- ಇದು **ಆಲ್ಕೋಹಾಲ್** (ಮದ್ಯ) ತಯಾರಿಕೆಗೆ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕಬ್ಬನ್ನು ಅರೆದ ನಂತರ ಉಳಿಯುವ **ಸಿಪ್ಪೆ/ಕಸವನ್ನು** (ಬಗಾಸ್) ಕಾಗದದ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಬಳಸಬಹುದು.
- **ಎಥೆನಾಲ್ ಉತ್ಪಾದನೆ:** ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಸಾಯನಿಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಇದು ಸಮರ್ಥ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ.
- **ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ಬ್ರೆಜಿಲ್ ನಂತರ ಭಾರತವು ಎಥೆನಾಲ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ 3ನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ದೇಶವಾಗಿದೆ.**

ಬೆಳೆಯಲು ಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು:

- **ಬೆಳೆಯ ಅವಧಿ:** ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಕಬ್ಬು ಮಾಗಲು **10 ರಿಂದ 15 ತಿಂಗಳುಗಳು** ಮತ್ತು **ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ 18 ತಿಂಗಳುಗಳವರೆಗೂ** ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಮಣ್ಣು:** ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಗೋಡು ಮಣ್ಣು, ಜೇಡಿಮಣ್ಣು, ಕಪ್ಪು ಹತ್ತಿ ಮಣ್ಣು, ಕಂದು/ಕೆಂಪು ಗೋಡು ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟರೈಟ್) ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸಾರಜನಕ, ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಮತ್ತು ರಂಜಕ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು.
- **ಹವಾಮಾನ:** ಬಿಸಿ ಮತ್ತು ತೇವಾಂಶಯುಕ್ತ ಹವಾಮಾನ (**ತಾಪಮಾನ: 21–27°C ಮತ್ತು ಮಳೆ: 75–150 ಸೆಂ.ಮೀ.**) ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಯೋಜನೆಗಳು

ಉಡಾನ್ (UDAN) ಯೋಜನೆಗೆ 10 ವರ್ಷ

ಸಂದರ್ಭ: ಉಡಾನ್ (UDAN) ಯೋಜನೆಯು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದು, ವಿಮಾನ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ ಜಾಲವನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

ಉಡಾನ್ (UDAN) ಕುರಿತು:

- **ಪೂರ್ಣ ರೂಪ:** ಉಡೇ ದೇಶ್ ಕಾ ಆಮ್ ನಾಗರಿಕ್ (Ude Desh ka Aam Nagrik).
- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 2016.
- **ಸಚಿವಾಲಯ: ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ ಸಚಿವಾಲಯ.**
- **ಚೌಕಟ್ಟು:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಾಗರಿಕ ವಿಮಾನಯಾನ ನೀತಿ (NCAP), 2016ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಯೋಜನೆ (RCS).
- **ಉದ್ದೇಶ:** 2ನೇ ಮತ್ತು 3ನೇ ಹಂತದ ನಗರಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಕಡಿಮೆ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಕೈಗೆಟಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- **ಮೊದಲ ಹಾರಾಟ: ಶಿಮ್ಲಾ – ದೆಹಲಿ, ಏಪ್ರಿಲ್ 2017.**
- **ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ:** ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ವಿಮಾನಯಾನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯ ಅಂತರ ನಿಧಿಯನ್ನು (VGF) ಒದಗಿಸುವುದು.

ಯೋಜನೆಯ ಮಹತ್ವ:

- **ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ:** ಸಣ್ಣ ನಗರಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:** ಈಶಾನ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳು, ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ:** ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ಯಮಗಳು (MSME) ಹಾಗೂ ಬೇಗನೆ ಹಾಳಾಗುವ ಕೃಷಿ ಸರಕುಗಳ ರಫ್ತನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ಯೋಗ:** ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಮಾನಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ, ದುರಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಕೂಲಂಕಷ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸೇವೆಗಳು (MRO) ಹಾಗೂ ಪೈಲಟ್ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ:** ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳು ಮತ್ತು ವಿಮಾನಯಾನ ಸೇವೆಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ (PM) ಇಂಟರ್ನ್‌ಶಿಪ್ ಯೋಜನೆಗೆ 2 ವರ್ಷ

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ (PM) ಇಂಟರ್ನ್‌ಶಿಪ್ ಯೋಜನೆಯು ಜಾರಿಯಾಗಿ 2 ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆ.

PM ಇಂಟರ್ನ್‌ಶಿಪ್ ಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು:

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯುವಜನರಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿ (Internship) ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- **ಸಚಿವಾಲಯ: ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಸಚಿವಾಲಯ.**
- **ಅವಧಿ: ಈ ತರಬೇತಿಯು 12 ತಿಂಗಳುಗಳವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.**
- **ಶಿಷ್ಯವೇತನ:** ತರಬೇತಿದಾರರು ಇಡೀ ವರ್ಷದ ಅವಧಿಗೆ **ಮಾಸಿಕ ರೂ.5,000 ಶಿಷ್ಯವೇತನವನ್ನು** (Stipend) ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಹತಾ ಮಾನದಂಡಗಳು:

- ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕರಾಗಿರಬೇಕು.
- ವಯಸ್ಸು 21 ರಿಂದ 24 ವರ್ಷಗಳ ಒಳಗಿರಬೇಕು.
- ಪೂರ್ಣಾವಧಿ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರಬಾರದು ಅಥವಾ ಪೂರ್ಣಾವಧಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಬಾರದು.

PM CARES ಮಕ್ಕಳ ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಬಲೀಕರಣ ಸಚಿವಾಲಯವು, PM CARES ಮಕ್ಕಳ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುವ ವಿಶೇಷ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆಧಾರ್ ದೃಢೀಕರಣ ಅಥವಾ ಆಧಾರ್ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

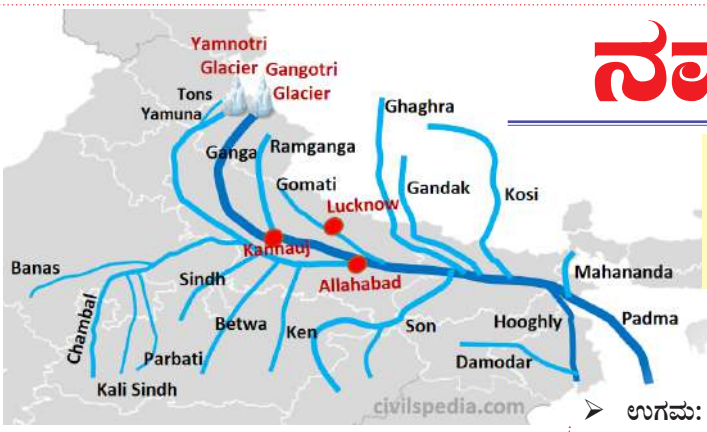
PM CARES ಮಕ್ಕಳ ಯೋಜನೆಯ ಕುರಿತು:

- ✓ **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಕೋವಿಡ್–19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕದಿಂದಾಗಿ ತಂದೆ–ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ, ಬದುಕುಳಿದಿದ್ದ ತಂದೆ ಅಥವಾ ತಾಯಿಯನ್ನು, ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಪಾಲಕರನ್ನು ಅಥವಾ ದತ್ತು ಪಡೆದ ಪೋಷಕರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು 2021ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- ✓ **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ: ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ.**
- ✓ **ಉದ್ದೇಶ: ಸಂತ್ರಸ್ತ ಮಕ್ಕಳ ಸಮಗ್ರ ಆರೈಕೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು** ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ✓ **ಶಿಕ್ಷಣ: ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲು ನೆರವು.**
- ✓ **ಹಣಕಾಸು ನೆರವು:** ಮಗುವಿಗೆ 23 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾದಾಗ ರೂ.10 ಲಕ್ಷ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ✓ **ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ:** ಯೋಜನೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ **ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಭಾರತ್–ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜನ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯ** (PM-JAY) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ನಮಾಮಿ ಗಂಗೆ

ಸಂದರ್ಭ: ತ್ಯಾಜ್ಯನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಬಹು–ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಪರಿಹಾರಗಳು, ಪುನರ್ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ನಮಾಮಿ ಗಂಗೆ ಕುರಿತು:

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 2014.
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಸಮಗ್ರ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮಿಷನ್.
- **ನೋಡಲ್ ಸಚಿವಾಲಯ:** ಜಲಶಕ್ತಿ ಸಚಿವಾಲಯ.
- **ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಚ್ಛ ಗಂಗಾ ಮಿಷನ್ (NMCG).
- **ಉದ್ದೇಶಗಳು:** ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ.

ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಸ್ತಂಭಗಳು:

- **ಒಳಚರಂಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ:** ಕೊಳಚೆನೀರು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳ (STP) ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಪುನರ್ಬಳಕೆ.
- **ನದಿತೀರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:** ಘಾಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಚಿತಾಗಾರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ.
- **ನದಿಯ ಮೇಲ್ಮೈ ಸ್ವಚ್ಛತೆ:** ತೇಲುವ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ತೆರವು.
- **ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ: ಜಲವಾಸಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭೇದಗಳ ರಕ್ಷಣೆ.**
- **ಅರಣ್ಯೀಕರಣ:** ಗಂಗಾ ನದಿ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದು.
- **ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ:** ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ನಡವಳಿಕೆಯ ಬದಲಾವಣೆ.
- **ಕೈಗಾರಿಕಾ ತ್ಯಾಜ್ಯದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ:** ಕೈಗಾರಿಕಾ ಮಾಲಿನ್ಯದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ.
- **ಗಂಗಾ ಗ್ರಾಮ:** ಗಂಗಾ ನದಿ ತೀರದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ಯೋಜನೆಯ ಮಹತ್ವ:

- ನದಿಯ ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಂಸ್ಕರಿಸದ ಕೊಳಚೆನೀರು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳ ವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಜಲವಾಸಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ನದಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಂಗಾ ನದಿ: ಉಗಮ ಮತ್ತು ಹರಿವು

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ:

- **ಉಗಮ:** ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಗಂಗೋತ್ರಿ ಹಿಮನದಿ (ಗೋಮುಖ); ಇದರ ಉಗಮದ ನದಿಯನ್ನು **'ಭಗೀರಥಿ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸಂಗಮ:** ದೇವಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಭಗೀರಥಿ ನದಿಯು ಅಲಕನಂದಾ ನದಿಯನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ, ಗಂಗಾ ನದಿಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದ:** ಸುಮಾರು **2,525 ಕಿ.ಮೀ.**
- **ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ:** ಭಾರತ ಮತ್ತು ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ.
- **ಸೇರುವ ಸ್ಥಳ: ಗಂಗಾ–ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ–ಮೇಘನಾ ಮುಖಜಭೂಮಿಯ** ಮೂಲಕ ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಉಪನದಿಗಳು:

- **ಎಡದಂಡೆಯ ಉಪನದಿಗಳು:** ರಾಮಗಂಗಾ, ಗೋಮತಿ, ಘಾಘರಾ, ಗಂಡಕ್, ಕೋಸಿ ಮತ್ತು ಮಹಾನಂದಾ.
- **ಬಲದಂಡೆಯ ಉಪನದಿಗಳು: ಯಮುನಾ, ಸೋನ್, ಪುನ್‌ಪುನ್ ಮತ್ತು ದಾಮೋದರ್.**

ಹರಿಯುವ ರಾಜ್ಯಗಳು:

- **ಉತ್ತರಾಖಂಡ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಬಿಹಾರ, ಜಾರ್ಖಂಡ್ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ.**
- **ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶದಲ್ಲಿ,** ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಕವಲು ನದಿಯನ್ನು **'ಪದ್ಮಾ'** ಎನ್ನುವರು

ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- **ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಇದು ಭಾರತದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ನದಿ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ.**
- ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಯಾಗ್‌ರಾಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುವ ಯಮುನಾ ನದಿಯು ಇದರ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಉಪನದಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಗಂಗಾ–ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡ ಸುಂದರ್‌ಬನ್ಸ್ ಮುಖಜಭೂಮಿಯು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮುಖಜಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.**
- ಕೃಷಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಸಾರಿಗೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

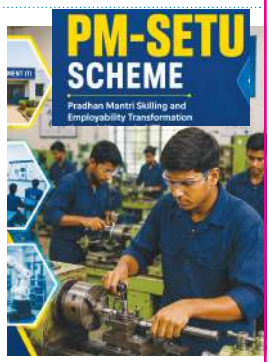
ಪರಿಸರ ಮಹತ್ವ:

- ಭಾರತದ **'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿ'**ಯಾದ ಗಂಗಾ ನದಿ ಡಾಲ್ಫಿನ್‌ನ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ.
- ಘರಿಯಾಲ್ (ಮೊಸಳೆ ಪ್ರಭೇದ) ಮತ್ತು ಸಿಹಿನೀರಿನ ಆಮೆಗಳ ಹಲವು ಪ್ರಭೇದಗಳು ಇಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಜೀವಿಗಳಾಗಿವೆ.
- ಗಂಗಾ ನದಿ ಪಾತ್ರವು ಭಾರತದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಸರ್ಕಾರಿ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- **ನಮಾಮಿ ಗಂಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (2014):** ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪುನರುಜ್ಜೀವನ.
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಚ್ಛ ಗಂಗಾ ಮಿಷನ್ (NMCG):** ಇದು ನಮಾಮಿ ಗಂಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಗಂಗಾ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ:** ನದಿ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು 1985 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

PM-SETU – ಭಾರತದ ITIಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಒಂದು ವರ್ಷ

ಸಂದರ್ಭ: **PM-SETU** (ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿದ **ITI**ಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಶೀಲತೆ ಪರಿವರ್ತನೆ–**Pradhan Mantri Skilling and Employability Transformation through Upgraded ITIs**) ಯೋಜನೆಯು ತನ್ನ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಒಂದು ವರ್ಷವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದೆ.

PM-SETU ಕುರಿತು

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 2025 ರಲ್ಲಿ.
- **ಪೂರ್ಣ ರೂಪ:** **ITI**ಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಯೋಜನೆ.
- **ಪ್ರಕಾರ:** ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಯೋಜನೆ.
- **ಸಚಿವಾಲಯ:** ಕೌಶಲ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮಶೀಲತೆ ಸಚಿವಾಲಯ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** 1,000 ಸರ್ಕಾರಿ ITIಗಳನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ಆಧಾರಿತ ಕೌಶಲ್ಯ–ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು.
- **ಗಮನ:** ಆಧುನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ತರಗತಿಗಳು, ಸುಧಾರಿತ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳು, ಡಿಜಿಟಲ್ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ–ಯುಗದ ಉದ್ಯಮ–ಆಧಾರಿತ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು.
- **ಉದ್ಯಮದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ:** ಉದ್ಯಮ–ನೇತೃತ್ವದ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಉದ್ದೇಶದ ವಾಹನಗಳ (SPVs) ಮೂಲಕ ಆಂಕರ್ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿ ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು.
- **ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು:** ಭುವನೇಶ್ವರ, ಚೆನ್ನೈ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಕಾನ್ಪುರ ಮತ್ತು ಲುಧಿಯಾನದಲ್ಲಿ 5 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕರಾವಳಿ ಮಿಷನ್ 2.0

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವರು **'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕರಾವಳಿ ಮಿಷನ್ 2.0'** (NCM 2.0) ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕರಾವಳಿ ಮಿಷನ್ 2.0 ಕುರಿತು

- **ಪ್ರಕಾರ:** ಕೇಂದ್ರ ವಲಯದ ಯೋಜನೆ.
- **ಸಚಿವಾಲಯ:** ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯ (MoEFCC).
- **ಅವಧಿ:** 2025–26 ರಿಂದ 2030–31 ರವರೆಗೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** 9 ಕರಾವಳಿ ರಾಜ್ಯಗಳು + 4 ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು (UTs).
- **ಗಮನ:** ಕರಾವಳಿ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ, ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ, ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಮೇಲೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮಗಳು

- ಹವಾಮಾನ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ.
- ಮ್ಯಾಂಗ್ರೋವ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.
- **ಸಮಗ್ರ ಕರಾವಳಿ ವಲಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಯೋಜನೆ** (ICZMP) ಮತ್ತು **ಕರಾವಳಿ ಸಮುದ್ರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಯೋಜನೆ** →ಕರಾವಳಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಿರವಾದ (ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ) ಜೀವನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ಕರಾವಳಿ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ.
- ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.

ಗುರಿ

- **ಹವಾಮಾನ–ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ** ನೀಲಿ ಆರ್ಥಿಕತೆ (Blue Economy) ಮತ್ತು **ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಭಾರತ್ ಅನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು** ಹಾಗೂ **ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸರ ಬದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು.**

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಹಾಯತಾ ಯೋಜನೆ (PMSSY)

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆರವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು (NSAP) ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಹಾಯತಾ ಯೋಜನೆ (PMSSY) ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದೆ.

NSAP ಕುರಿತು:

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಆಗಸ್ಟ್ 15, 1995.
- **ಸಚಿವಾಲಯ:** ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯ.
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ, ವಂತಿಗೆ ರಹಿತ (non-contributory) ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆರವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ವೃದ್ಧರು, ವಿಧವೆಯರು, ವಿಕಲಚೇತನರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದುಡಿಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಕುಟುಂಬಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ದುರ್ಬಲ BPL ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಒದಗಿಸುವುದು.
- **ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆಧಾರ:** DPSPಯ ವಿಧಿ 41.
- **ಮಾಸಿಕ ನೆರವು:** 0–79 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರೂ.375 ಮತ್ತು 80 ವರ್ಷ ಹಾಗೂ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರಿಗೆ ರೂ.625.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಅಂದಾಜು 3.20 ಕೋಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು.

ಪ್ರಮುಖ ಘಟಕಗಳು:

- **ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ:** ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ ಯೋಜನೆ (IGNOAPS).
- **ವಿಧವಾ ವೇತನ:** ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಧವಾ ವೇತನ ಯೋಜನೆ (IGNWPS).
- **ವಿಕಲಚೇತನ ವೇತನ:** ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಕಲಚೇತನ ವೇತನ ಯೋಜನೆ (IGNDPS).
- **ಕುಟುಂಬ ಪ್ರಯೋಜನ:** ಅರ್ಹ BPL ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ದುಡಿಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮರಣದ ನಂತರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕುಟುಂಬ ಪ್ರಯೋಜನ ಯೋಜನೆಯ (NFBS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾರಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಅನುದಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

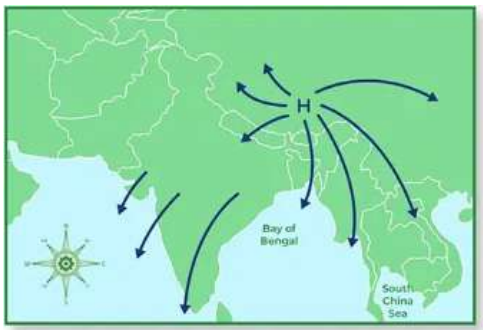
ವಿಕಲಚೇತನ ವೇತನದ ಪ್ರಮುಖ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

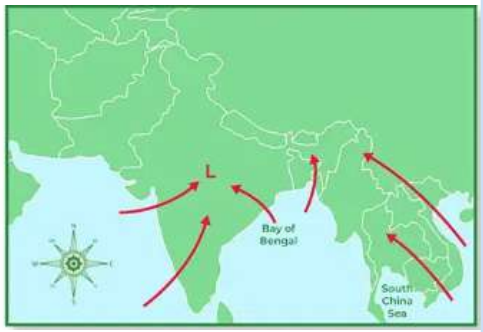
- **ಅರ್ಹತೆ:** **ಶೇ. 40 ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ** ಪ್ರಮಾಣದ ವಿಕಲಚೇತನ.
- **ವಯೋಮಿತಿ:** ಕನಿಷ್ಠ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಿತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭೂಗೋಳ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ

12% ಕೊರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ನೈರುತ್ಯ ಮುಂಗಾರು

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ಹವಾಮಾನ ಇಲಾಖೆಯ (IMD) ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತದ 2026ರ ನೈರುತ್ಯ ಮುಂಗಾರು 759.4 ಮಿ.ಮೀ ಮಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇದು ವಾಡಿಕೆಯ 868.6 ಮಿ.ಮೀ ಗಿಂತ 12.6% ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ (ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ).

ನೈರುತ್ಯ ಮುಂಗಾರಿನ ಕುರಿತು

- **ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮನ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಂಗಾರು (ಮಾನ್ಸೂನ್) ಋತುವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜೂನ್ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.
- ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಿಂದ ತೇವಾಂಶ–ಭರಿತ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತರುವ ನೈರುತ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಮಾರುತಗಳ ಆಗಮನದೊಂದಿಗೆ ಮುಂಗಾರು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಮುಂಗಾರಿನ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ಗಮನವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ ಸಂಭವಿಸುವ ಈಶಾನ್ಯ ಮುಂಗಾರು, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಮಳೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ.
- **ಮುಂಗಾರಿನ ಚಲನಶೀಲತೆ: ಎಲ್ ನಿನೊ** ಮತ್ತು **ಲಾ ನಿನಾ** ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಂತಹ ಅಂಶಗಳು ಮುಂಗಾರಿನ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಹಂಚಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದು.
- **ಕೃಷಿಯ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮ:** ಮುಂಗಾರಿನ ಯಶಸ್ಸು ನೇರವಾಗಿ ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದೇಶದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ.

ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ -

ಎಲ್ ನಿನೊ ಮತ್ತು ಲಾ ನಿನಾ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	ಎಲ್ ನಿನೊ (ಉಷ್ಣ ಹಂತ)	ಲಾ ನಿನಾ (ಶೀತ ಹಂತ)
ಅರ್ಥ	ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ "ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗ"	ಸ್ಪ್ಯಾನಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ "ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ"
ಸಾಗರದ ಉಷ್ಣಾಂಶ	ಪೂರ್ವ ಪೆಸಿಫಿಕ್‌ನ ಅಸಹಜ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆ (ಬೆಚ್ಚಗಾಗುವಿಕೆ)	ಪೂರ್ವ ಪೆಸಿಫಿಕ್‌ನ ಅಸಹಜ ತಂಪಾಗುವಿಕೆ
ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳು	ದುರ್ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತವೆ	ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ
ಭಾರತೀಯ ಮುಂಗಾರು	ಮುಂಗಾರನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ; ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ	ಮುಂಗಾರನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ; ಭಾರಿ ಮಳೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ
ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಚಳಿಗಾಲ	ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಗಿನ/ಸೌಮ್ಯವಾದ ಚಳಿಗಾಲ	ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ (ಕೊರೆಯುವ) ಚಳಿಗಾಲ
ಆವರ್ತನ (ಫ್ರೀಕ್ವೆನ್ಸಿ)	ಪ್ರತಿ 2–7 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ; 9–12 ತಿಂಗಳುಗಳವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ	ಪ್ರತಿ 2–7 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ; 1–3 ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಇರಬಹುದು

ಅಪರೂಪದ ಜೇಪೋರ್ ಗ್ರೌಂಡ್ ಗೆಕ್ಕೊ (ಹಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೇದ) ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಯೋಜನೆ ಕುತ್ತು

ಸಂದರ್ಭ: ಒಡಿಶಾದ ಬಾಲ್ಡಾ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿನ ಬಾಕ್ಸೈಟ್ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಯೋಜನೆಯು ಅಪರೂಪದ ಜೇಪೋರ್ ಗ್ರೌಂಡ್ ಗೆಕ್ಕೊ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆದರಿಕೆಯೊಡ್ಡಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೊಬ್ಬರು 2010 ರಲ್ಲಿ ಮರುಶೋಧಿಸುವವರೆಗೂ, ಸುಮಾರು 130 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಇದು ಅಳಿದುಹೋಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಜೇಪೋರ್ ಗ್ರೌಂಡ್ ಗೆಕ್ಕೊ ಕುರಿತು:

- **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು:** ಸಿರ್ಟೊಡಾಕ್ಟಿಲಸ್ ಜೇಪೋರೆನ್ಸಿಸ್ (Cyrtodactylus jeyporensis).
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಪೂರ್ವ ಘಟ್ಟಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿದೆ; **ಒಡಿಶಾ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಇದು ನಿಶಾಚರ ಪ್ರಭೇದವಾಗಿದ್ದು, ಮೂಲತಃ 1878 ರಲ್ಲಿ ರಿಚರ್ಡ್ ಹೆನ್ರಿ ಬೆಡ್ಡೋಮ್ ಅವರಿಂದ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- **ಆವಾಸಸ್ಥಾನ:** ಸುಮಾರು 1,200–1,300 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದ ತೇವಾಂಶಯುಕ್ತ ಅರೆ–ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳು.
- **ಬೆದರಿಕೆಗಳು:** ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳು, ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಇದರ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ.
- **IUCN ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಎಂಡೇಂಜರ್ಡ್ (EN).
- **CITES:** ಅಪೆಂಡಿಕ್ಸ್ II (Appendix II).

ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಟರ್ಡ್ಸ್

ಸಂದರ್ಭ: ಈ ಪ್ರಭೇದದ ಕಾಡು ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮರುನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಭಾಗವಾಗಿ, ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಜೈಸಲ್ಮೇರ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ–ಬೆಳೆಸಿದ (ಕ್ಯಾಪ್ಟಿವ್–ಬ್ರೆಡ್) ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಟರ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು **(GIBs)** ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಟರ್ಡ್ (GIB) ಕುರಿತು

- **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು:** ಆರ್ಡಿಯೋಟಿಸ್ ನೈಗ್ರಿಸೆಪ್ಸ್ (Ardeotis nigriceps).
- **ಗಾತ್ರ:** ಇದು ದೊಡ್ಡ ನೆಲದ ಹಕ್ಕಿ: ಸುಮಾರು 1 ಮೀ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು 15–18 ಕೆ.ಜಿ. ತೂಕ ಇರುತ್ತದೆ.
- **ಪರಿಸರ ಮಹತ್ವ:** ಇದು **ಶುಷ್ಕ ಮತ್ತು ಅರೆ–ಶುಷ್ಕ ತೆರೆದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಭೇದವಾಗಿದೆ (ಕೀಸ್ಟೋನ್ ಪ್ರಭೇದ).**
- **ಸಂಖ್ಯೆ:** ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ; ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಂದಾಜುಗಳು ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 130 ± 20 ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 5–6 ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ.
- **ರಾಜ್ಯ ಪಕ್ಷಿ: ರಾಜಸ್ಥಾನ.**

ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳು

- ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ವಿಘಟನೆ.
- ಬೇಟೆಗಾರಿಕೆ (ಪೋಚಿಂಗ್).
- ಹಕ್ಕಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಭಕ್ಷಣೆ (ಬೇಟೆಯಾಡುವಿಕೆ).
- ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಸರಣ ಮಾರ್ಗಗಳೊಂದಿಗೆ (ಓವರ್‌ಹೆಡ್ ಪವರ್ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಷನ್ ಲೈನ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ) ಡಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆಯುವುದು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಗಳು.
- ವಿದ್ಯುತ್ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ (ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್)
- GIB ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್–ಮಾರ್ಗಗಳ ಡಿಕ್ಕಿಯು ಪ್ರಮುಖ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸವಾಲಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ.
- ಮರುಭೂಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದ (DNP) ಹೊರಗಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ GIB ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಯೋಜನೆಯ ವಿದ್ಯುತ್ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಭೂಗತವಾಗಿ (ಅಂಡರ್‌ಗ್ರೌಂಡ್ ಆಗಿ) ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದೆ, ಇದನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ 2027 ರೊಳಗೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಿತಿ

- **IUCN:** ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದ.
- **ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1972: ಅನುಸೂಚಿ–1ರ** ಅಡಿ ರಕ್ಷಣೆ.

CITES: ಅನುಬಂಧ 1.

- CMS: ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಮಾವೇಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಾರಸ್ ಕ್ರೇನ್

ಸಂದರ್ಭ: ಸಾರಸ್ ಕ್ರೇನ್‌ಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸಲು **'ಬಾಂಬೆ ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಹಿಸ್ಟರಿ ಸೊಸೈಟಿ'** (BNHS) ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಸಾರಸ್ ಕ್ರೇನ್

- **ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಹಾರುವ ಪಕ್ಷಿ:** ಇದು 152–156 ಸೆಂ.ಮೀ ಎತ್ತರ ಮತ್ತು 240 ಸೆಂ.ಮೀ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಹರವನ್ನು (wingspan) ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಸ್ವಭಾವ:** ಇದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜೋಡಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಮೂರು–ನಾಲ್ಕು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಣ್ಣ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಜೀವಿತಾವಧಿಯವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಸಂಗಾತಿಯೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸಲು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಮುಂಗಾರಿನ ಅಧಿಕ ಮಳೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಆವಾಸಸ್ಥಾನ:** ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹೊರಗೆ, ಕಡಿಮೆ ಆಳದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಕೆಸರು ಗದ್ದೆಗಳು, ಪಾಳುಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಹರಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಭಾರತೀಯ ಉಪಖಂಡ, ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.** ಹಿಂದೆ **ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಬಿಹಾರ, ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ, ಗುಜರಾತ್, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಅಸ್ಸಾಂನ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದ ಇವು, ಈಗ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ** ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿವೆ.
- **ಪರಿಸರ ಪಾತ್ರ:** ಹಾನಿಕಾರಕ ಕೀಟಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಸರ್ವಭಕ್ಷಕಗಳಾಗಿದ್ದು, ಮೀನು, ಕೀಟಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬೇರುಗಳು ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ.
- **ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** 1972ರ ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆಯ ಅನುಸೂಚಿ–4 ಮತ್ತು IUCN ನ ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ **'ದುರ್ಬಲ'** (Vulnerable) ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಘರಿಯಾಲ್‌ನ ಹೊಸ ಅಳಿದುಹೋದ ಸಂಬಂಧಿ (Herugavialis Cairensis)

ಸಂದರ್ಭ: ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ಗಿಜಾದ ಗ್ರೇಟ್ ಸ್ಫಿಂಕ್ಸ್ **(Great Sphinx of Giza)** ಅನ್ನು ಕೆತ್ತಲು ಬಳಸಲಾದ ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳಿಂದ, ಭಾರತದ ಘರಿಯಾಲ್‌ನ ಅಳಿದುಹೋದ ಹೊಸ ಸಂಬಂಧಿಯನ್ನು ಸಂಶೋಧಕರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಹೆರುಗೇವಿಯಾಲಿಸ್ ಕೈರೆನ್ಸಿಸ್ (Herugavialis Cairensis) ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಘರಿಯಾಲ್ ಮೊಸಳೆ ಕುರಿತು:

ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ಇವು ಲೈಂಗಿಕ ದ್ವಿರೂಪತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತವೆ, ಅಂದರೆ ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಘರಿಯಾಲ್‌ಗಳು ಗಾತ್ರ ಮತ್ತು ನೋಟದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ.
- ಮೊಸಳೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ, ಘರಿಯಾಲ್‌ಗಳು ಕೇವಲ ಉಷ್ಣ ರಕ್ತದ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇವು ನರಭಕ್ಷಕಗಳಲ್ಲ.

ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಹರಡುವಿಕೆ:

- ಘರಿಯಾಲ್‌ಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನದಿಯ ಪ್ರಭೇದಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಗೆ ಕಡಿದಾದ, ಮರಳಿನ ನದಿತೀರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆಳವಾದ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ವೇಗವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
- ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚಂಬಲ್ ನದಿ, ಗಿರ್ವಾ ನದಿ, ಕೆನ್ ನದಿ, ಯಮುನಾ ನದಿ, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿ, ಘಾಘರಾ ನದಿ ಮತ್ತು ಭಾಗೀರಥಿ–ಹೂಗ್ಲಿ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಾನಮಾನ:

- **IUCN ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ತೀವ್ರ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ (Critically Endangered) ಪ್ರಭೇದ.
- ಇದನ್ನು **ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1972 ರ ಅನುಸೂಚಿ 1ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ** ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮೊಸಳೆ(1975): ಇದು **ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ** (UNDP) ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ (FAO) ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿನ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ.

ಮರುಭೂಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಪರಿಸರ ಸಚಿವರು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಸ್ಥೆ (WII) ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಮರುಭೂಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಟರ್ಡ್ (GIB) ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮರುಭೂಮಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನದ ಕುರಿತು

- **ಸ್ಥಳ:** ಜೈಸಲ್ಮೇರ್ ಮತ್ತು ಬಾರ್ಮರ್, ರಾಜಸ್ಥಾನ – ಥಾರ್ ಮರುಭೂಮಿ.
- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, **1972ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 1980ರಲ್ಲಿ** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಥಾರ್‌ನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮರುಭೂಮಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.
- **ಹವಾಮಾನ:** ಅತ್ಯಂತ ಬಿಸಿ ಮತ್ತು ಶುಷ್ಕ; ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣ <100 ಮಿ.ಮೀ/ವರ್ಷ.
- **ಭೂದೃಶ್ಯ:** ಬರ್ಚನ್ (Barchan) ಮತ್ತು ಉದ್ದದ ಮರಳಿನ ದಿಬ್ಬಗಳು (dunes), ಜಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಮತ್ತು ಅಂತರ–ದಿಬ್ಬದ ತಗ್ಗುಗಳು.
- **ಸಸ್ಯವರ್ಗ:** ವಿರಳವಾದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು, ಮುಳ್ಳಿನ ಪೊದೆಗಳು ಮತ್ತು ಮರುಭೂಮಿಗೆ–ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಸಸ್ಯಗಳು.
- **ಖೇಜ್ರಿ: ಪ್ರೊಸೊಪಿಸ್ ಸಿನೆರೇರಿಯಾ; ಇದು ಥಾರ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಮರವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಬಿಷ್ಣೋಯ್ ಸಮುದಾಯದಿಂದ** ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಭೇದ: ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಟರ್ಡ್** – ಇದು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದವಾಗಿದೆ.
- **ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ:** ಚಿಂಕಾರ, ಮರುಭೂಮಿ ಬೆಕ್ಕು, ಮರುಭೂಮಿ ಮೊಲ, ಉದ್ದ–ಕಿವಿಯ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ (hedgehog), ಗರಗಸ–ಪೊರೆಯ ಮಂಡಲ ಹಾವು (saw-scaled viper), ಪರ್ಷಿಯನ್ ಗೆಕ್ಕೊ ಮತ್ತು ಟೋಡ್–ಹೆಡೆಡ್ ಅಗಾಮಾ (ಉಡ).

ಹಸಿರು ಇಂಧನ ಕಾರಿಡಾರ್ ಹಂತ - III

ಸಂದರ್ಭ: ಅಂತರ್–ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಸರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸುಮಾರು ರೂ.1.86 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಇಂಧನ ಕಾರಿಡಾರ್‌ನ ಮೂರನೇ ಹಂತಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಇದರ ಕುರಿತು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

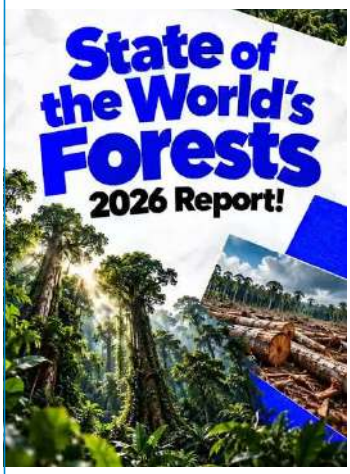
- **ಸಚಿವಾಲಯ: ಹೊಸ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಚಿವಾಲಯ (MNRE).**
- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 2015 ರಲ್ಲಿ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಿಡ್‌ಗೆ ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಮತ್ತು ರವಾನಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪ್ರಸರಣ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು.
- **ಗುರಿ: 2032–33 ರ ವೇಳೆಗೆ 135 GW** (ಗಿಗಾವ್ಯಾಟ್) ನಷ್ಟು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನವನ್ನು ರವಾನಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದುವುದು.

ಅನುಷ್ಠಾನ

- **ಗ್ರೀನ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ಯೋಜನೆಗಳು: ಸುಂಕ–ಆಧಾರಿತ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಹರಾಜು (Tariff-Based Competitive Bidding-TBCB)** ಮೂಲಕ.
- **ಬ್ರೌನ್‌ಫೀಲ್ಡ್ (Brownfield) ಯೋಜನೆಗಳು: ವೆಚ್ಚ–ಪ್ಲಸ್ ಆಧಾರದ (Cost-Plus Basis - CPB)** ಮೇಲೆ.
- **ಏಜೆನ್ಸಿಗಳು: ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಸರಣ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುತ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ (CEA).**
- **ಹಂತ IIIರ ವಿಶೇಷತೆ: ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನದ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗ್ರಿಡ್ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು 50 GWh ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬ್ಯಾಟರಿ ಇಂಧನ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (BESS)** ಅಳವಡಿಕೆ.

ವಿಶ್ವದ ಅರಣ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು (FAO) **'ವಿಶ್ವದ ಅರಣ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ 2026'** ವರದಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ವರದಿಯ ಕುರಿತು

- **ಪ್ರಕಟಿಸಿದವರು:** FAO.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ (Theme):** ಅರಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಭೂದೃಶ್ಯಗಳ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ – ಸುಸ್ಥಿರ ಭವಿಷ್ಯದತ್ತ ಮುಂದಿನ ಹೆಜ್ಜೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಜಾಗತಿಕ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ:** 4.14 ಬಿಲಿಯನ್ ಹೆಕ್ಟೇರ್, ಇದು ಭೂಮಿಯ ಒಟ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಶೇ. 32 ರಷ್ಟಿದೆ.
- **ಇಂಗಾಲದ ಶೇಖರಣೆ:** ಅರಣ್ಯಗಳು ಸುಮಾರು 714 ಗಿಗಾಟನ್ ಇಂಗಾಲವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿವೆ.
- **ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ:** ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಶೇ. 80ರಷ್ಟು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಅರಣ್ಯಗಳು ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿವೆ.
- **ಅರಣ್ಯಗಳ ಅವನತಿ:** 460 ದಶಲಕ್ಷ (ಮಿಲಿಯನ್) ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅರಣ್ಯಗಳು ಅವನತಿಗೀಡಾಗಿವೆ (degraded).
- **ಭೂಮಿಯ ಅವನತಿ:** ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸುಮಾರು 1.56 ಬಿಲಿಯನ್ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿ ಅವನತಿಗೀಡಾಗಿದೆ.
- **ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯ ಗುರಿ:** ಜಾಗತಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ 470 ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯ (restoration) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತರಬೇಕಿದೆ.

ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆ (FAO)

- **ಸ್ಥಾಪನೆ: 16 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1945.**
- **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ: ರೋಮ್, ಇಟಲಿ.**
- **ವಿಧ:** ಇದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ (UN) ವಿಶೇಷ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸರ್ವರಿಗೂ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆಹಾರ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- **ಸದಸ್ಯತ್ವ:** ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟ (EU) ಸೇರಿದಂತೆ 194 ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:** ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ, ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ.

ಪ್ರಮುಖ ವರದಿಗಳು/ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು:

- ವಿಶ್ವದ ಅರಣ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ (SOFO)
- ಜಗತ್ತಿನ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ (SOFI)
- ವಿಶ್ವದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಜಲಚರ ಕೃಷಿಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ (SOFIA)
- ಕೃಷಿ ಸರಕು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ (SOCO)

ಗೋಬರ್‌ಧನ್ (GOBARdhan) ಯೋಜನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಸಚಿವರು ಸಂಕುಚಿತ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ (CBG) ವಲಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ **ಗೋಬರ್‌ಧನ್** (GOBARdhan) ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ.

- ಗೋಬರ್‌ಧನ್ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ ಯೋಜನೆ) ಕುರಿತು
- ಇದು 10–ವರ್ಷಗಳ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ (ಹಣಕಾಸು ವರ್ಷ **2026–27** ರಿಂದ **2035–36** ರವರೆಗೆ).
- **ಅನುಷ್ಠಾನ: ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಿಲ ಸಚಿವಾಲಯ.**

ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಘಟಕಗಳು

- **ಗುರಿ:** ಸಂಕುಚಿತ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ (CBG) ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ 5 MMSCMDಗೆ ತಲುಪುವುದು.
- **ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಚೌಕಟ್ಟು:** SATAT, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೆರವು (MDA) ಮತ್ತು ಬಯೋಮಾಸ್ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ (BAM) ನಂತಹ ಹಿಂದಿನ ಉಪಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇದು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ – ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳು

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳು ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯ–ಮೂಲದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪರ್ಯಾಯ ಇಂಧನಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಉದಾಹರಣೆ:** ಬಯೋ–ಎಥೆನಾಲ್, ಬಯೋ–ಡೀಸೆಲ್, ಹಸಿರು ಡೀಸೆಲ್, ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳ ಮೇಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ, 2018

- ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳ ಮೇಲಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ 2018 (2022 ರಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ) ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ಇಂಧನಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು
- ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜೀ–ವನ್ ಯೋಜನೆ (PM JI-VAN Yojana): ಇದು ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಶೇಷಗಳಿಂದ 2G ಎಥೆನಾಲ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **SATAT ಯೋಜನೆ:** ಇದು ಸಂಕುಚಿತ ಜೈವಿಕ ಅನಿಲ (CBG) ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಪರ್ಯಾಯ ಇಂಧನವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: 'ವಿಶ್ವದ ಅರಣ್ಯಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ 2026' ವರದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಈ ವರದಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ 'ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆ' (FAO) ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.
2. ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಜಾಗತಿಕ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು ಭೂಮಿಯ ಒಟ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶದ ಶೇ. 32 ರಷ್ಟಿದೆ.
3. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ (FAO) ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ:

A) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
B) 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C) 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
D) 1, 2 ಮತ್ತು 3

ಉತ್ತರ:
A) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

ಬಕ್ಸಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ

ಸಂದರ್ಭ: ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಹುಲಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹಂತ–ಹಂತದ ಹುಲಿ ಮರುಪರಿಚಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಆರಂಭವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಮೂರು ವರ್ಷದ ಹೆಣ್ಣು ಹುಲಿಯಾದ **T138** ಅನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಬಕ್ಸಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಬಕ್ಸಾ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಕುರಿತು

- **ಸ್ಥಳ: ಭಾರತ–ಭೂತಾನ್ ಗಡಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಇರುವ ಉತ್ತರ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಅಲಿಪುರ್‌ದುವಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆ.**
- **ಸ್ಥಾಪನೆ: ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಟೈಗರ್** (ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **1983ರಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ**ವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಪರಿಸರ ಮಹತ್ವ:** ಇದು ಪೂರ್ವ ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ (ಫುಟ್‌ಹಿಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ) ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಅಸ್ಸಾಂ ಮತ್ತು ಭೂತಾನ್‌ನ ಅರಣ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಣಿಸಂಕುಲ:** ಏಷ್ಯಾದ ಆನೆ, ಕಾಡುಕೋಣ (ಗೌರ್), ಸಾಂಬಾರ್, ಕ್ಲೌಡೆಡ್ ಚಿರತೆ, ಭಾರತೀಯ ಚಿರತೆ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯನ್ ಗೋಲ್ಡನ್ ಕ್ಯಾಟ್.
- **ಹುಲಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿ:** ಆವಾಸಸ್ಥಾನದ ನಾಶ, ವಿಘಟನೆ ಮತ್ತು ಬೇಟೆಯ ಲಭ್ಯತೆ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಇದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಸ್ಥಿರವಾದ ಸ್ಥಳೀಯ ಹುಲಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿದೆ.

ನದಿಗಳು

- **ಸಂಕೋಶ್ ನದಿ: ಅಸ್ಸಾಂ ಗಡಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದ ಗಡಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಜಯಂತಿ ನದಿ: ಬಕ್ಸಾ ಭೂದೃಶ್ಯದ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುವ ಪ್ರಮುಖ ಋತುಮಾನದ ನದಿಯಾಗಿದೆ.**

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ — ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಟೈಗರ್ (ಹುಲಿ ಯೋಜನೆ)

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 9 ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ 1973 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಕಾನೂನು ಆಧಾರ:** ವನ್ಯಜೀವಿ (ರಕ್ಷಣೆ) ಕಾಯ್ದೆ, 1972ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ 2006ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ನಂತರ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **NTCA:** ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ 2006 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಕೋರ್ ಪ್ರದೇಶ :** ಇದನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ **ನಿರ್ಣಾಯಕ ಹುಲಿ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ (CTH)** ಎಂದು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ; ಇದು ಅತ್ಯುನ್ನತ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಬಫರ್ ಪ್ರದೇಶ:** ಇದು ಕೋರ್ ಪ್ರದೇಶದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮತ್ತು ಕೋರ್ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲಿನ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಹುಲಿ ಗಣತಿ:** ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಹುಲಿ ಅಂದಾಜು (AITE) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ 4 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಇತ್ತೀಚಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹುಲಿಗಳ ಅಂದಾಜು:** 3,682 ಹುಲಿಗಳು (2022ರ ಪ್ರಕಾರ).
- **ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹುಲಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ:** ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಖಂಡ (2022ರ ಅಂದಾಜು) ಇವೆ.
- **ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ: ನಾಗಾರ್ಜುನಸಾಗರ್–ಶ್ರೀಶೈಲಂ** (ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ–ತೆಲಂಗಾಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿ).
- **ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ: ಬೋರ್ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ,** ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ.
- **ಮೊದಲ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ: ಜಿಮ್ ಕಾರ್ಬೆಟ್ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರಾಖಂಡ.**
- **ಹೊಸ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು:** ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಟೈಗರ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮೀಸಲು ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ; ಹೊಸ ಅಧಿಸೂಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದರ ನಿಖರವಾದ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯು ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳಾಗಿರಬೇಕಿಲ್ಲ:** ಒಂದು ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು.
- **ಜಾಗತಿಕ ಮಹತ್ವ:** ವಿಶ್ವದ ಕಾಡು ಹುಲಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಹಸಿರು ದೀಪಾವಳಿ ಅಭಿಯಾನ

ಸಂದರ್ಭ: **WWF-India** ಮತ್ತು **ಪರಿಸರ ಮಾಹಿತಿ, ಜಾಗೃತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಜೀವನೋಪಾಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು (EIACP)** ಜಂಟಿಯಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪ್ತಿ **'ಹಸಿರು ದೀಪಾವಳಿ ಅಭಿಯಾನ'**ವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿವೆ. ಇದು ಪಟಾಕಿ ಮುಕ್ತ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ದೀಪಾವಳಿ ಆಚರಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ ಮಾಹಿತಿ, ಜಾಗೃತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಜೀವನೋಪಾಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (EIACP) ಕುರಿತು:

- ಇದು **ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯ**ದ (MoEFCC) ಒಂದು ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಪರಿಸರ ಮಾಹಿತಿಯ ಪ್ರಸಾರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜಾಗೃತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವತ್ತ ಇದು ಗಮನ ಹರಿಸುತ್ತದೆ.

WWF-India ಕುರಿತು:

- ✓ ಇದು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- ✓ ಇದನ್ನು 1969 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

2030ರ ವೇಳೆಗೆ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ 100% ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಕಾರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ CAQM ಸಮಿತಿ

ಸಂದರ್ಭ: **ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಆಯೋಗ** (CAQM) ನೇಮಿಸಿದ 15 ಸದಸ್ಯರ ತಜ್ಞರ ಸಮಿತಿಯು ದೆಹಲಿ–NCR ನಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದೆ.

ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಆಯೋಗ (CAQM)

Commission for Air Quality Management

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಧಾನಿ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಅದರ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟ ನಿರ್ವಹಣಾ ಆಯೋಗ ಕಾಯ್ದೆ, 2021 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಧಾನಿ ಪ್ರದೇಶ (NCR) ಮತ್ತು ಅದರ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದು, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಪರಿಹರಿಸುವುದು.

ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗಳು

- ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯ–ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದಂತೆ, ಬೆಳೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಸುಡುವಿಕೆಗಾಗಿ ಪರಿಸರ ಪರಿಹಾರ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸಬಹುದು.
- NCR ನಲ್ಲಿ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು **ಗ್ರೇಡೆಡ್ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸ್ ಆಕ್ಷನ್ ಪ್ಲಾನ್ (GRAP)** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಂಘರ್ಷದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಇದರ ನಿರ್ದೇಶನಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು, CPCB, ರಾಜ್ಯ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಜ್ಯ–ಮಟ್ಟದ ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಹತ್ವ

- ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಗಳಾಚೆಗೆ ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಸಂಘಟಿತ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
- ಮಾಲಿನ್ಯ–ನಿಯಂತ್ರಣ ಜಾರಿ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ವಾಯು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಧಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಆದರೆ ವಿಭಿನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಯಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು (CBDR-RC)

ಸಂದರ್ಭ: **ಟರ್ಕಿಯ ಅಂಟಲ್ಯದಲ್ಲಿ** ನಡೆಯಲಿರುವ ಮುಂಬರುವ COP31 ಶೃಂಗಸಭೆಯ ಮುನ್ನ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು CBDR-RC ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅಕ್ಷರಶಃ ಮತ್ತು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಭಾರತವು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದೆ.

CBDR-RC ಕುರಿತು:

COP31 TÜRKİYE ANTALYA

- **ಅರ್ಥ:** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಿಸರ ಕಾನೂನಿನ ತತ್ವ ಇದಾಗಿದೆ.
- **ಸಾಮಾನ್ಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿ:** ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು.
- **ವಿಭಿನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು:** ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೊಡುಗೆಯಿಂದಾಗಿ, ಪರಿಸರ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.
- **ಆಯಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು:** ದೇಶಗಳ ಹಣಕಾಸು, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಅವುಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತವೆ.

ವಿಕಾಸ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚೌಕಟ್ಟು:

- **ರಿಯೋ ಭೂ ಶೃಂಗಸಭೆ, 1992:** ರಿಯೋ ಘೋಷಣೆಯ **ತತ್ವ 7 ಮತ್ತು UNFCCCನ ವಿಧಿ 3(1) ರಲ್ಲಿ** ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಕ್ಯೋಟೋ (kyoto) ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ, 1997:** ಈ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ–ಕಡಿತದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದ, 2015:** ಇದು ಸಮಾನತೆ, CBDR-RC ಮತ್ತು ವಿಭಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಲೇ, ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು (NDCs) ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇದರ ಮಹತ್ವ:

- ಇದು ಹವಾಮಾನ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳ ಸಮಾನ ಹೊರೆ–ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ದೇಶಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಹವಾಮಾನ ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆ ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ಇದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯ ಅಗತ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಹವಾಮಾನ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸಮತೋಲನಗೊಳಿಸಲು ಇದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಹಾರಾಟದ ಮಾರ್ಗ (Central Asian Flyway - CAF)

ಸಂದರ್ಭ: **'ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಜಾಲ'**ವು (CACN) ಹೊಸ **'ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಹಾರಾಟದ ಮಾರ್ಗ ಡಿಜಿಟಲ್ ಹಬ್'** ಅನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.

ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಹಾರಾಟದ ಮಾರ್ಗ ಡಿಜಿಟಲ್ ಹಬ್

- **ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು:** ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಜಾಲ (CACN).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ವಲಸೆ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಜ್ಞಾನ–ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- ವಲಸೆ ಹಕ್ಕಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು, ಪ್ರಮುಖ ಹಾರಾಟದ ಮಾರ್ಗಗಳ (flyway) ತಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿ.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳು.
- ಪಕ್ಷಿಗಳ ಡಿಕ್ಕಿ ಮತ್ತು ಗುರುತು ಮಾಡಿದ ಹಕ್ಕಿಗಳ ವೀಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಲು ಮೀಸಲಾದ ಪೋರ್ಟಲ್‌ಗಳು.
- **ಮಹತ್ವ:** ಈ ಡಿಜಿಟಲ್ ಹಬ್ ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ದತ್ತಾಂಶ (data) ಹಂಚಿಕೆ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಡಿಕ್ಕಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಸಂಘಟಿತ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಹಾರಾಟದ ಮಾರ್ಗ (CAF)

- **ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ: ಉತ್ತರ, ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಟ್ರಾನ್ಸ್–ಕಾಕಸಸ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ 30 ದೇಶಗಳನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು, ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಪಕ್ಷಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ:** 600 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ.
- ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳು: ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಜಲಪಕ್ಷಿಗಳು, ಭೂಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಬೇಟೆಗಾರ ಪಕ್ಷಿಗಳು.
- **ಮಹತ್ವ:** ವಲಸೆ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಕುಸಿತವನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ.
- **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚೌಕಟ್ಟು:** ವನ್ಯಜೀವಿ ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಒಪ್ಪಂದದ (CMS) ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿದೆ.

ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳು

ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಅಥವಾ ಬಾನ್ ಒಪ್ಪಂದ

- **ಪರಿಚಿತ ಹೆಸರು:** ವನ್ಯಜೀವಿ ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ **'ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ' (CMS)** ಅಥವಾ **'ಬೊನ್ ಸಮಾವೇಶ'** (Bonn Convention) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಭೂಮಿಯ, ಸಮುದ್ರದ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕಿಗಳ ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಇದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (UNEP) ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾದ ಅಂತರ್–ಸರ್ಕಾರಿ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದ್ದು, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಮತ್ತು ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** CMS ನ ಅನುಬಂಧಗಳು ಭೂಮಿಯ ಸಸ್ತನಿಗಳು, ಸಮುದ್ರ ಸಸ್ತನಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಾವಲಿಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಸಸ್ತನಿಗಳು; ಪಕ್ಷಿಗಳು; ಮೀನುಗಳು; ಸರೀಸೃಪಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಕೀಟವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ.

CMS ನ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ 13ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ (COP-13)

- **ನಡೆದ ಸ್ಥಳ:** ಫೆಬ್ರವರಿ 2020 ರಲ್ಲಿ **ಗುಜರಾತಿನ ಗಾಂಧಿನಗರ**ದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ (UNEP) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **ವನ್ಯಜೀವಿ ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ (CMS) 13ನೇ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಮ್ಮೇಳನ (COP-13) ನಡೆಯಿತು.**
- **ಲಾಂಛನ:** CMS COP-13 ರ ಲಾಂಛನವು **'ಗಿಬಿ ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಟರ್ಡ್'** ಆಗಿತ್ತು.
- **ಗಾಂಧಿನಗರ ಘೋಷಣೆ:** 2020ರ ನಂತರದ ಜಾಗತಿಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂಪರ್ಕದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಲು ಮತ್ತು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲು ಕರೆಯಿತ್ತ **'ಗಾಂಧಿನಗರ ಘೋಷಣೆ'**ಯನ್ನು **COP-13** ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು.
- **ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡ ಹೊಸ ಪ್ರಭೇದಗಳು:** ಏಷ್ಯನ್ ಆನೆ, ಜಾಗ್ವಾರ್ ಮತ್ತು ಗ್ರೇಟ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಬಸ್ಟರ್ಡ್ ಅನ್ನು COP–13 ನಲ್ಲಿ CMS ಅನುಬಂಧಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು.

ಹಾರಾಟದ ಮಾರ್ಗಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ (Concept of Flyways)

- **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದವರು: ಬರ್ಡ್ ಲೈಫ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್** (Bird Life International).
- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಬರ್ಡ್ ಲೈಫ್ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪ್ರಕಾರ, **'ಹಾರಾಟದ ಮಾರ್ಗಗಳು'** (flyways) ಎಂದರೆ ವಲಸೆ ಹಕ್ಕಿಯೊಂದು ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕ ಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸುವ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿವೆ; ಇದು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯೇತರ ಮೈದಾನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ವಲಸೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಡೈಮಂಡ್‌ಬ್ಯಾಕ್ ಟೆರಾಪಿನ್

ಸಂದರ್ಭ: USA ದ ಮ್ಯಾಸಚೂಸೆಟ್ಸ್‌ನ ಕೇಪ್ ಕಾಡ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಗೂಡುಕಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದ ಅಪರೂಪದ ಆಮೆಯ ಮರಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಬೈಸೆಫಾಲಿ (bicephaly) ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಇದು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಅವಳಿಗಳ ಅಪೂರ್ಣ ವಿಭಜನೆಯಿಂದಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಅಸಹತೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಿದುಳುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆದರೆ ಆಂತರಿಕ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಎರಡು ತಲೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಡೈಮಂಡ್‌ಬ್ಯಾಕ್ ಟೆರಾಪಿನ್ ಕುರಿತು:

- **ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ:** ಇದು ಕರಾವಳಿಯ ಆಮೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಮೇಲಿನ ಚಿಪ್ಪಿನ ಮೇಲೆ ವಜ್ರಾಕಾರದ ಏಕಕೇಂದ್ರಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಉಂಗುರಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ; ಇದು ತಿಳಿ ಬಣ್ಣದ, ಬೂದು–ಚುಕ್ಕೆಗಳಿರುವ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ:** ಇದು ಕಣ್ಣುಗಳ ಬಳಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉಪ್ಪನ್ನು ಹೊರಹಾಕುವ ವಿಶೇಷವಾದ ಉಪ್ಪಿನ ಗ್ರಂಥಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ವಿಭಿನ್ನ ಲವಣಾಂಶದ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಆವಾಸಸ್ಥಾನ: ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಅಳಿವೆಗಳು, ಉಬ್ಬರವಿಳಿತದ ತೊರೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಳವಿಲ್ಲದ ಕೊಲ್ಲಿಗಳು.**
- **ಹರಡುವಿಕೆ:** ಇದು USAಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿದೆ; ಮ್ಯಾಸಚೂಸೆಟ್ಸ್‌ನಿಂದ ಫ್ಲೋರಿಡಾವರೆಗಿನ ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಕರಾವಳಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಗಲ್ಫ್ ಕರಾವಳಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಟೆಕ್ಸಾಸ್‌ವರೆಗೆ ಇದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.
- **ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರ:** ಇದು ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವನಹುಳುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ, ತನ್ಮೂಲಕ ಕರಾವಳಿಯ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **IUCN ಸ್ಥಾನಮಾನ: ದುರ್ಬಲ (Vulnerable).**
- **CITES: ಅನುಬಂಧ II.**

ಕುಲ್ಸಿ ನದಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಅಸ್ಸಾಂ ಮತ್ತು ಮೇಘಾಲಯದ ಕುಲ್ಸಿ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು, **ಸ್ಥಳಾಂತರ, ಸ್ಥಳೀಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ನಾಶದ ಕಳವಳಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಉದ್ದೇಶಿತ 55-MW ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಯ** ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

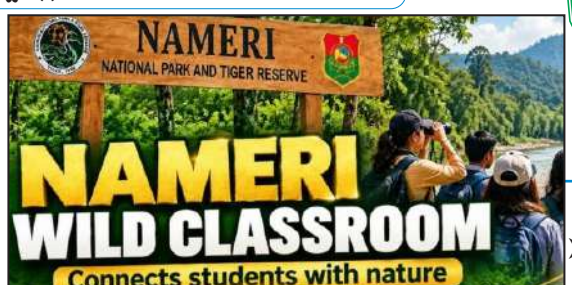
ಕುಲ್ಸಿ ನದಿ

- **ಉಪನದಿ:** ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿಯ ಉಪನದಿ.
- **ಮೂಲ:** ಮೇಘಾಲಯದ ಪಶ್ಚಿಮ ಖಾಸಿ ಬೆಟ್ಟಗಳು; ನದಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದ ಹರಿವನ್ನು ಖಿರ್ ನದಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಹರಿಯುವ ಮಾರ್ಗ:** ಮೇಘಾಲಯ ಮತ್ತು ಅಸ್ಸಾಂನ ಕಾಮರೂಪ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೂಲಕ ಹರಿಯುತ್ತದೆ.
- **ಸಂಗಮ:** ಅಸ್ಸಾಂನ ನಗರ್‌ಬೇರಾ ಬಳಿ ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ.
- **ಪರಿಸರ ಮಹತ್ವ:** ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಗಂಗಾ ನದಿ ಡಾಲ್ಫಿನ್‌ಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ.
- **ವಾಸ್ತವಾಂಶ:** 2009ರಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ನದಿ ಡಾಲ್ಫಿನ್ ಅನ್ನು ಭಾರತದ **'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿ'** ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.

'ನಮೇರಿ ವೈಲ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ರೂಮ್' ಉಪಕ್ರಮ

ಸಂದರ್ಭ: ಅಸ್ಸಾಂ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಇಲಾಖೆಯು, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಲಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯಲು ನಮೇರಿ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ **'ನಮೇರಿ ವೈಲ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ರೂಮ್'** ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದೆ.

'ನಮೇರಿ ವೈಲ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ರೂಮ್' ಉಪಕ್ರಮದ ಕುರಿತು:

- **ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು: ಅಸ್ಸಾಂ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಇಲಾಖೆ** (ನಮೇರಿ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ).
- **ಉದ್ದೇಶ:** 8ನೇ ತರಗತಿ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಜಾಗೃತಿ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:** 2–3 ದಿನಗಳ ವಸತಿ ಶಿಬಿರಗಳು; ಇದರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿ ವೀಕ್ಷಣೆ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ, ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯವಾಸಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನದ ಪರಿಚಯವಿರುತ್ತದೆ.

CA|TS ಕುರಿತು:

ಇದು ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಜಾಗತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಾಗಿದೆ; 2013 ರಲ್ಲಿ ಜಪಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 1ನೇ ಏಷ್ಯನ್ ಪಾರ್ಕ್ಸ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ನಮೇರಿ ಹುಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಕುರಿತು:

- **ಸ್ಥಳ:** ಅಸ್ಸಾಂನ ಸೋಣಿತ್‌ಪುರ್ ಜಿಲ್ಲೆ (ಪೂರ್ವ ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ).
- **ನದಿ:** ಜಿಯಾ–ಭರಾಲಿ (ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಾಮೆಂಗ್ ನದಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ).
- **CA|TS ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2026 ರಲ್ಲಿ **CA|TS** ಅನುಮೋದಿತ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ (SIOFA)

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ (SIOFA) ಭಾರತದ ಸೇರ್ಪಡೆಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದ್ದು, ಇದು ಭಾರತದ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು **'ಸಹಕರಿಸುವ ಒಪ್ಪಂದ–ರಹಿತ ಪಕ್ಷ'**ದಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ **'ಗುತ್ತಿಗೆ ಪಕ್ಷ'**ವನ್ನಾಗಿ ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿದೆ.

SIOFA ಕುರಿತು:

- **ಪೂರ್ಣ ರೂಪ: ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ** (Southern Indian Ocean Fisheries Agreement).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ದಕ್ಷಿಣ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲರಾಶಿಯಲ್ಲಿನ ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** UNCLOS ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹೊರಗಿಡುವಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಮೀನು, ಮೃದ್ವಂಗಿಗಳು, ಕಠಿಣಚರ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಜಡ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ:** ಕರಾವಳಿಯಿಂದ **60–80 ನಾಟಿಕಲ್ ಮೈಲುಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ**ಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ, ಭಾರತೀಯ ಹಡಗುಗಳಿಗೆ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಇದು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಲಿದೆ.

UNCLOS ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಕಡಲ ವಲಯಗಳು:

- **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಮುದ್ರ:** ಕರಾವಳಿಯ ಮೂಲರೇಖೆಯಿಂದ **12 ನಾಟಿಕಲ್ ಮೈಲುಗಳವರೆಗೆ** ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಕರಾವಳಿ ರಾಜ್ಯವು **ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು** ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ವಿದೇಶಿ ಹಡಗುಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಸಂಚಾರದ ಹಕ್ಕಿರುತ್ತದೆ.
- **ಸಂಲಗ್ನ ವಲಯ:** ಮೂಲರೇಖೆಯಿಂದ **12 ರಿಂದ 24 ನಾಟಿಕಲ್** ಮೈಲುಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಸ್ಟಮ್ಸ್, ವಲಸೆ, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕರಾವಳಿ ರಾಜ್ಯಗಳು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬಹುದು.
- **ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯ (EEZ): 200 ನಾಟಿಕಲ್** ಮೈಲುಗಳವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಕರಾವಳಿ ರಾಜ್ಯವು ವಿಶೇಷ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಇತರ ದೇಶಗಳು ಸಂಚಾರ ಮತ್ತು ವಿಮಾನ ಹಾರಾಟದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.
- **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲರಾಶಿ:** ಯಾವುದೇ ದೇಶದ **EEZ ಗಿಂತ** ಹೊರಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು. ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು UNCLOS ತತ್ವಗಳಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

UNCLOS ಕುರಿತು:

- ಇದು ಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ.
- **1982 ರಲ್ಲಿ ಜಮೈಕಾದ ಮಾಂಟೆಗೊ ಬೇ ನಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಮತ್ತು 1994 ರಲ್ಲಿ ಇದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.
- **ಇದು ಏನನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ: ಕರಾವಳಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಕಡಲ ಗಡಿಗಳು, ಕಡಲ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳು, ಸಂಚಾರ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ನಿಯಮಗಳು.**
- ಇದರ ವ್ಯಾಪಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ, ಇದನ್ನು **"ಸಾಗರಗಳ ಸಂವಿಧಾನ"** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸದಸ್ಯತ್ವ:** ಯುರೋಪಿಯನ್ ಯೂನಿಯನ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು **168 ಪಕ್ಷಗಳು** ಇದರ ಭಾಗವಾಗಿವೆ.
- ಭಾರತ, ಜಪಾನ್ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ದೇಶಗಳು ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಸೂಚನೆ: ಅಮೆರಿಕವು ಈ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ, ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಿಲ್ಲ.**

ಕಿಗಾಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ 10 ವರ್ಷಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 15, 2016 ರಂದು ರುವಾಂಡಾದ ಕಿಗಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 'ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್'ನ ಕಿಗಾಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ 10 ವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ.

ಕಿಗಾಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಕುರಿತು:

- **ಅಂಗೀಕಾರ: 2016 ರಲ್ಲಿ ರುವಾಂಡಾದ ಕಿಗಾಲಿಯಲ್ಲಿ; ಜನವರಿ 1, 2019 ರಂದು** ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ: ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಪ್ರೋಟೋಕಾಲ್** ಅಡಿಯಲ್ಲಿ **ಹೈಡ್ರೋಫ್ಲೋರೋಕಾರ್ಬನ್‌ಗಳ (HFCs)** ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
- **ಸೂಚನೆ:** ಈ ಅನಿಲಗಳು ಓಝೋನ್ ಪದರವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ **ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನದ (ಗ್ಲೋಬಲ್ ವಾರ್ಮಿಂಗ್) ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು** ಹೊಂದಿವೆ.
- **ಮೂಲ: 2009ರಲ್ಲಿ ಮೈಕ್ರೋನೇಷಿಯಾ ಮತ್ತು ಮಾರಿಷಸ್ ದೇಶಗಳು HFCs** ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದವು.
- **ಹಂತಹಂತದ ಕಡಿತ:** ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾಲಮಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 2040ರ ದಶಕದ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಇವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು **ಶೇ. 80–85 ರಷ್ಟು** ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಗುರಿ ಹೊಂದಿದೆ.
- **ವ್ಯಾಪಾರ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳು: HFCs ಆಮದು–ರಫ್ತು ಪರವಾನಗಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ;** 2033 ರಿಂದ ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೊಂದಿಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಭಾರತದ ಪಾತ್ರ:** ಭಾರತವು **2021 ರಲ್ಲಿ** ಈ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿದೆ; ದೇಶದಲ್ಲಿ **2032 ರಿಂದ** ಇವುಗಳ ಹಂತಹಂತದ ಕಡಿತ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲಿದೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ

ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ದಡದಲ್ಲಿ ನೀಲಿ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ನೀಲಿ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು ದಡಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುವ ಜಾಗತಿಕ ದತ್ತಾಂಶದ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುಜರಾತ್ ಅನ್ನು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕರಣಗಳು ದಾಖಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತಿಮಿಂಗಿಲ ಆಯೋಗ (IWC):

- ✓ **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ತಿಮಿಂಗಿಲ ಬೇಟೆ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ 1946 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ✓ **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ: ಇಂಪಿಂಗ್ಟನ್, ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್.**
- ✓ **ವಾಣಿಜ್ಯ ತಿಮಿಂಗಿಲ ಬೇಟೆ ನಿಷೇಧ: 1982 ರಲ್ಲಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು;** 1986 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.
- ✓ **ಕಾರ್ಯಗಳು: ತಿಮಿಂಗಿಲ ಬೇಟೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ** ಮತ್ತು **ತಿಮಿಂಗಿಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.**
- ✓ **ತಿಮಿಂಗಿಲ ಬೇಟೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು: ವಾಣಿಜ್ಯ, ಸ್ಥಳೀಯ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಪರವಾನಗಿಯ (ವೈಜ್ಞಾನಿಕ) ಬೇಟೆ.**
- ✓ **ಭಾರತದ ಸದಸ್ಯತ್ವ: 1981 ರಿಂದ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.**

ನೀಲಿ ತಿಮಿಂಗಿಲದ ಕುರಿತು:

- » **ವರ್ಗೀಕರಣ:** ಸಮುದ್ರ ಸಸ್ತನಿ; ಸೆಟಾಸಿಯಾ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ.
- » **ಲಕ್ಷಣಗಳು: ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜೀವಿಸಿರುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿ;** ವಯಸ್ಕ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು ಸುಮಾರು 24 ರಿಂದ 28 ಮೀಟರ್ ಉದ್ದವಿರುತ್ತವೆ.
- » **ಹರಡುವಿಕೆ:** ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಾಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.
- » **ಉಪಪ್ರಭೇದಗಳು:** ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ್, ಉತ್ತರ, ಪಿಗ್ಮಿ, ಉತ್ತರ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಮತ್ತು ಚಿಲಿಯ ನೀಲಿ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಐದು ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಉಪಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ.
- » **ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಿತಿ:** ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಕ್ಕೂಟದ (IUCN) ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ **'ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದ'** ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ; ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಒಪ್ಪಂದದ (CMS) **ಅನುಬಂಧ–I** ರಲ್ಲಿದೆ.

ಸೆಟಾಸಿಯನ್‌ಗಳ ಕುರಿತು:

- » ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು, ಡಾಲ್ಫಿನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪಾರ್ಪೊಯ್ಸ್‌ಗಳು ಸೇರಿವೆ.
- » **ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಬೆಚ್ಚಗಿನ ರಕ್ತದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಮೂಲಕ ಉಸಿರಾಡುತ್ತವೆ, ಮರಿಗಳಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಉಸಿರಾಡಲು ನೀರಿನ ಮೇಲ್ಮೈಗೆ ಬರಲೇಬೇಕು.
- » ಭಾರತೀಯ ಉಪಖಂಡದ ಜಲರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 30 ರಿಂದ 35 ಸೆಟಾಸಿಯನ್ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹಿಮ ಕರಗುವಿಕೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಪೆಂಗ್ವಿನ್ ಹಿಕ್ಕೆಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ಪೆಂಗ್ವಿನ್ ಹಿಕ್ಕೆಗಳು (ಮಲ) ಹಿಮದ ಪಾಚಿಗಳ **(Snow algae)** ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹಿಮ ಕರಗುವಿಕೆಯನ್ನು ವೇಗಗೊಳಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ.

ಪೆಂಗ್ವಿನ್ ಹಿಕ್ಕೆಗಳು ಹಿಮ ಕರಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವೇಗಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ?

- ❖ **ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪುಷ್ಟೀಕರಣ:** ಪೆಂಗ್ವಿನ್‌ಗಳು ಸೇವಿಸುವ ಸಮುದ್ರಾಹಾರದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾದ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳು ಅವುಗಳ ಹಿಕ್ಕೆಯ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಹಿಮದ ಮೇಲೆ ಶೇಖರಣೆಗೊಂಡು, ಪಾಚಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.
- ❖ **ಹಸಿರು ಪಾಚಿ:** ಅನುಕೂಲಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪಾಚಿಗಳು ದ್ಯುತಿಸಂಶ್ಲೇಷಣೆಗಾಗಿ ಕ್ಲೋರೊಫಿಲ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದು ಅವುಗಳ ತ್ವರಿತ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- ❖ **ಕೆಂಪು ಪಾಚಿ:** ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ ಕೊರತೆ ಅಥವಾ ಇತರ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ಪಾಚಿಗಳು ತೀವ್ರವಾದ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಜೀವಕೋಶಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ **'ಕೆಂಪು ವರ್ಣದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು'** ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.
- ❖ **ಪ್ರತಿಫಲನದಲ್ಲಿನ ಇಳಿಕೆ:** ಬಣ್ಣದ ಪಾಚಿಗಳು ಹಿಮವನ್ನು ಕಪ್ಪಾಗಿಸುತ್ತವೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ❖ **ಹೆಚ್ಚಿದ ಕರಗುವಿಕೆ:** ಕಪ್ಪಾದ ಹಿಮವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಇದು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಹಿಮ ಕರಗುವಿಕೆಯ ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಪೆಂಗ್ವಿನ್‌ಗಳ ಕುರಿತು:

- ❖ **ಸ್ವರೂಪ:** ಇವು **ಸ್ಫೆನಿಸ್ಸಿಡೆ (Spheniscidae)** ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಾರಲಾಗದ, ಜಲಚರ ಪಕ್ಷಿಗಳು.
- ❖ **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ,** ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕಾದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.
- ❖ **ಈಜು ಸಾಮರ್ಥ್ಯ: ಜಲಚರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಇವು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಈಜುಗಾರರಾಗಿವೆ.**
- ❖ **ಆಹಾರ:** ಇವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಮೀನು, ಕ್ರಿಲ್** (Krill) & **ಸ್ಕ್ವಿಡ್‌ಗಳನ್ನು** (Squid) ತಿನ್ನುತ್ತವೆ.
- ❖ **ಅಂಟಾರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಪ್ರಭೇದಗಳು: ಎಂಪೆರರ್ ಪೆಂಗ್ವಿನ್** (Emperor penguin) ಮತ್ತು ಅಡೆಲಿ ಪೆಂಗ್ವಿನ್ (Adélie penguin).
- ❖ **ಗ್ಯಾಲಪಗೋಸ್ ಪೆಂಗ್ವಿನ್: ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಏಕೈಕ ಪೆಂಗ್ವಿನ್ ಪ್ರಭೇದ** ಇದಾಗಿದೆ.
- ❖ **ಸಂರಕ್ಷಣೆ:** ಎಂಪೆರರ್ ಪೆಂಗ್ವಿನ್ ಮತ್ತು ಗ್ಯಾಲಪಗೋಸ್ ಪೆಂಗ್ವಿನ್‌ಗಳನ್ನು IUCN **ರೆಡ್ ಲಿಸ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ'** (Endangered) ಪ್ರಭೇದಗಳು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದ:

- ❖ **ಅಲ್ಬೆಡೊ: ಮೇಲ್ಮೈಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಸೌರ ವಿಕಿರಣವು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪ್ರಮಾಣ. ಕಡಿಮೆ ಅಲ್ಬೆಡೊ ಎಂದರೆ ಸೌರಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದರ್ಥ.**

ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿ (RLE)

ಸಂದರ್ಭ: ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕುಸಿತದ ಅಪಾಯವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಕೇರಳವು ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ 14 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ **RLE ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ.**

ಭಾರತದ ಮೊದಲ RLE ಕುರಿತು:

» **ಪ್ರಾರಂಭ: ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿ** (KSBB).
» **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಕೇರಳದ ಎಲ್ಲಾ 14 ಜಿಲ್ಲೆಗಳು.
» **ಉದ್ದೇಶ: ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುಸಿತದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು.**
» **ಪ್ರಮುಖ ಕಳವಳ:** ದಕ್ಷಿಣ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ನದಿತೀರದ **ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳು** ತಮ್ಮ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಶೇ. 83 ರಷ್ಟನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ಇವು **'ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ'** (Critically Endangered) ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ – IUCN ಕುರಿತು:

» **ಸ್ಥಾಪನೆ: 1948.**
» **ಸ್ಥಳ: ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಗ್ಲಾಂಡ್.**
» **ಉದ್ದೇಶ:** ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
» **IUCN ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿ:** ಇದು 1964 ರಲ್ಲಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳ IUCN ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು.

IUCN ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ:

» ಇದು IUCN ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಪಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ಸಸ್ಯಗಳು, ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲೀಂಧ್ರ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಕುರಿತಾದ ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಸಮಗ್ರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
» **ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳು:** ಈ ಕೆಂಪು ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 1,43,000 ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ.
» **ಭಾರತದ ಸದಸ್ಯತ್ವ:** ಭಾರತವು 1969 ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಯಿತು.
» **IUCN ವರ್ಗೀಕರಣ: ಪ್ರಭೇದಗಳ ಅಳಿವು ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಿತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ IUCN ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆ:**
  - ಅಳಿದುಹೋದವು (EX)
  - ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಹೋದವು (EW)
  - ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವವು (CR)
  - ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವವು (EN)
  - ದುರ್ಬಲಗೊಂಡಿರುವವು (VU)
  - ಅಪಾಯದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವವು (NT)
  - ಕಡಿಮೆ ಕಾಳಜಿ ಇರುವವು (LC)
  - ದತ್ತಾಂಶ ಕೊರತೆ ಇರುವವು (DD)
  - ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡದವು (NE)

ಭಾರತ್ ಸ್ಟೇಜ್ VII ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಮಾನದಂಡಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಸಚಿವಾಲಯವು (MoRTH) **ಏಪ್ರಿಲ್ 1, 2029** ರಿಂದ **ಭಾರತ್ ಸ್ಟೇಜ್ VII** (BS-VII) ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು (ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾನದಂಡಗಳು) ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಕರಡು ಅಧಿಸೂಚನೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದೆ.

BS-VII ಮಾನದಂಡದ ಕುರಿತು:

» **ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹಂತಗಳು:** ಕಾರುಗಳಿಗೆ **2029 ರಲ್ಲಿ,** ಲಘು ವಾಣಿಜ್ಯ ವಾಹನಗಳಿಗೆ **2030 ರಲ್ಲಿ** ಹಾಗೂ **ಟ್ರಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬಸ್‌ಗಳಿಗೆ 2031 ರಲ್ಲಿ** ಇದು ಜಾರಿಯಾಗಲಿದೆ.
» **ಉದ್ದೇಶ:** ವಾಹನಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
» **ವಿದ್ಯುತ್ ವಾಹನಗಳ (EV) ಸೇರ್ಪಡೆ:** ವಿದ್ಯುತ್ ವಾಹನಗಳನ್ನು (EVs) ಒಳಗೊಂಡ ಮೊದಲ **'ಭಾರತ್ ಸ್ಟೇಜ್'** ಮಾನದಂಡ ಇದಾಗಿದೆ.
» **ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ: ವಾಹನಗಳ ಹೊಗೆ ಕೊಳವೆ** (ಎಕ್ಸಾಸ್ಟ್), ಬ್ರೇಕ್ ಮತ್ತು ಟೈರ್‌ಗಳಿಂದ ಹೊರಸೂಸಲ್ಪಡುವ ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣ ಕಣಗಳ ಮೇಲೆ ಇದು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತದೆ.
» **ಬ್ಯಾಟರಿ ಬಾಳಿಕೆ:** ವಿದ್ಯುತ್ ವಾಹನಗಳು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಟರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.
» **ಪರಿಸರ ವಾಹನ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ (EVP): ವಾಹನಗಳ ಇಂಧನ ಬಳಕೆ, ಬ್ಯಾಟರಿಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮಾಲಿನ್ಯ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು** ಈ ಪಾಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಪಾವಗಡ ಸೋಲಾರ್ ಪಾರ್ಕ್

ಸಂದರ್ಭ: ಪಾವಗಡ ಸೋಲಾರ್ ಪಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೌರಶಕ್ತಿ ಘಟಕವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹೆಚ್ಚುವರಿ 10,000 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಂತಿಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವಿದೆ ಎಂದು ಇಂಧನ ಸಚಿವ ಕೆ.ಜೆ. ಜಾರ್ಜ್ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ, ಬರಗಾಲದ ನಡುವೆಯೂ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಕೊರತೆಯಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ವೇದಿಕೆ: ಹೊಸ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಚಿವಾಲಯ (MNRE)** ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಭಾರತ್ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ **ಇಂಧನ ಶೃಂಗಸಭೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ (BRESE) 2026ರ ರೋಡ್‌ಶೋನಲ್ಲಿ** ಸಚಿವರು ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದರು.
- **ವಿಸ್ತರಣೆ:** ಪಾವಗಡಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೂ 10,000 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅಂತಿಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಿದೆ. ಈ ಪಾರ್ಕ್ ಈಗಾಗಲೇ 10,000 ಎಕರೆಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:** ಕರ್ನಾಟಕವು 11.5 GW ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌರ ಮತ್ತು **8.5 GW ಪವನ ಶಕ್ತಿ ಸೇರಿದಂತೆ** ಒಟ್ಟು **ಸುಮಾರು 27.3 GW ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಇಂಧನ ಪರಿವರ್ತನೆ:** ಈ ಬದಲಾವಣೆಯು ಕೇವಲ ಪರಿಸರ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ನಾವೀನ್ಯತೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಇಂಧನ ಭದ್ರತೆಗೂ ಪ್ರಮುಖ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಭೂಮಿಯ ಕೊರತೆ: ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ**ದಂತಹ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದಂತಹ ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದು ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸೌರ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಭೂಮಿ ಅಗತ್ಯವಿರುವ **ಬ್ಯಾಟರಿ ಎನರ್ಜಿ ಸ್ಟೋರೇಜ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ (BESS)** ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳತ್ತ ರಾಜ್ಯವು ಗಮನಹರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ವರದಿ

UNCBD Convention on Biological Diversity

ಸಂದರ್ಭ: ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಒಪ್ಪಂದವು (UN CBD) ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು, 2030 ರ ಗುರಿಗಳು ಮತ್ತು 2050ರ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯತ್ತ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೊದಲ ಜಾಗತಿಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ಇದು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕೊರತೆಗಳು (ನ್ಯೂನತೆಗಳು):

- ✓ **ಅನುಷ್ಠಾನ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುರಿಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಗುರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
- ✓ **ಪ್ರಗತಿ:** ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಅಂಶಗಳ ವಿರುದ್ಧ ನಿಧಾನಗತಿಯ ಕ್ರಮ; ಸಮುದ್ರ, ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಒಳನಾಡಿನ ಜಲ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನತೆಗಳು.
- ✓ **ಹಣಕಾಸು: ಸೀಮಿತ ಖಾಸಗಿ ಧನಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಹಾನಿಕಾರಕ ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳ (ಸಹಾಯಧನ) ಕಡಿತದಲ್ಲಿನ ವಿಳಂಬ.**
- ✓ **ದತ್ತಾಂಶ:** ದತ್ತಾಂಶ, ಸೂಚಕಗಳು ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕೊರತೆಗಳು.
- ✓ **ಆಡಳಿತ:** ಕಳಪೆ ನೀತಿ ಸಮನ್ವಯ ಮತ್ತು ಪಾಲುದಾರರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಕೊರತೆ.

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿ — ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಒಪ್ಪಂದ (CBD):

- ❖ **ಮೂಲ: 1992 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ** (ರಿಯೊ ಅರ್ಥ್ ಶೃಂಗಸಭೆ) ಈ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಸಹಿಗಾಗಿ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.
- ❖ **ಜಾರಿ:** 29 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1993 ರಂದು.
- ❖ **ಮೊದಲ ಅಧಿವೇಶನ:** 1994 ರಲ್ಲಿ ಬಹಾಮಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ COP ಯ ಮೊದಲ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯಿತು.
- ❖ **ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕಚೇರಿ: ಕೆನಡಾದ ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್.**
- ❖ **ಅನುಮೋದನೆ: CBD ಯನ್ನು 196 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಅನುಮೋದಿಸಿದ್ದು,** ಇದು **ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಪ್ಪಂದಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.**
- ❖ **ಸೂಚನೆ:** ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಈ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸದ ಏಕೈಕ **ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ (UN)** ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.

3 ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ❍ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆ.
- ❍ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಘಟಕಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ.
- ❍ **ಆನುವಂಶಿಕ (ಜೆನೆಟಿಕ್)** ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತ ಮತ್ತು ಸಮಾನ ಹಂಚಿಕೆ.
- ❍ **ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ: ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಪಾರ್ಟೀಸ್ (COP)** ಇದರ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯಾಗಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಸಭೆ ಸೇರುತ್ತದೆ.
- ❍ **ಪೂರಕ ಒಪ್ಪಂದಗಳು:** ಜೈವಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಕುರಿತ **ಕಾರ್ಟೇಜಿನಾ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶ** ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಜನ–ಹಂಚಿಕೆಯ ಕುರಿತ **ನಗೋಯಾ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳು CBD** ಯ ಪೂರಕ ಒಪ್ಪಂದಗಳಾಗಿವೆ.

ಕುನ್ಮಿಂಗ್-ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್ ಜಾಗತಿಕ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಚೌಕಟ್ಟು:

- ❍ **ಅಂಗೀಕಾರ: 2022 ರಲ್ಲಿ ಕೆನಡಾದ ಮಾಂಟ್ರಿಯಲ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ CBD ಯ COP15 ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.
- ❍ **ಗುರಿಗಳು:** ಪ್ರಸ್ತುತ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದ ಪೀಳಿಗೆಗಾಗಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ತಲುಪಬೇಕಾದ 23 ಗುರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 2050ರ 4 ಜಾಗತಿಕ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ❍ **ಬದ್ಧತೆ:** ಈ ಒಪ್ಪಂದವು ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿಲ್ಲ (ಬದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ).

ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಹಾನಿ ನಿಧಿ

ಸಂದರ್ಭ: ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ (UN) ಹವಾಮಾನ ಸಮಾವೇಶದ 'ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಹಾನಿ ನಿಧಿ'ಯು ಭೋಟೆಕೋಶಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಾನಿಯನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು ನೇಪಾಳಕ್ಕೆ 21.6 ಮಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್ ಹಣವನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿದೆ. ಲಭ್ಯವಾದ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, ಈ ನಿಧಿಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇಶವೊಂದಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡುತ್ತಿರುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲು.

ಭೋಟೆಕೋಶಿ ಪ್ರವಾಹ:

- **ಕಾರಣ:** ಆಗಸ್ಟ್ 2026ರಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಹಿಮ ಮತ್ತು ಬಂಡೆಗಳ ಕುಸಿತವು (Avalanche) ಭೋಟೆಕೋಶಿ–ತ್ರಿಶೂಲಿ–ನಾರಾಯಣಿ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾದ್ಯಂತ ಭಾರಿ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.
- **ಅಂದಾಜು ಆರ್ಥಿಕ ನಷ್ಟ:** ಕನಿಷ್ಠ 2.69 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್.
- **ಚೇತರಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು:** ಕನಿಷ್ಠ 4.71 ಬಿಲಿಯನ್ ಡಾಲರ್.

ನಷ್ಟ ಮತ್ತು ಹಾನಿ ನಿಧಿ ಕುರಿತು:

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಬಾಧಿತವಾಗುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕೇತರ ನಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಹಾನಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವುದು.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು:** ಇದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಸಮಾವೇಶದ (UNFCCC) ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಸ್ಥಾಪನೆ:

- **COP27 (2022):** ಈ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದವು.
- **COP28 (2023):** ಇದರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.
- **ಗುರಿ:** ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ಹಾಗೂ ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಘಟನೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹವಾಮಾನ ಸಂಬಂಧಿತ ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು.
- **ಫಲಾನುಭವಿಗಳು:** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಲುಕಿರುವ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು.

ಪ್ರಮುಖ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು:

- **ಆರ್ಥಿಕ ನಷ್ಟ:** ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ, ಆಸ್ತಿ, ಜೀವನೋಪಾಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿ.
- **ಆರ್ಥಿಕೇತರ ನಷ್ಟ:** ಪ್ರಾಣಹಾನಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ನಷ್ಟ.
- **ನಿಧಾನಗತಿಯ ಘಟನೆಗಳು: ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದ ಏರಿಕೆ, ಮರುಭೂಮೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಾಗರ ಆಮ್ಲೀಕರಣದಂತಹ ಹವಾಮಾನದ ಮೇಲಾಗುವ ಕ್ರಮೇಣ ಪರಿಣಾಮಗಳು.**

2026ರ ಉತ್ಸರ್ಜನ ಅಂತರ ವರದಿ

ಸಂದರ್ಭ: ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು (UNEP) '2026ರ ಉತ್ಸರ್ಜನ ಅಂತರ ವರದಿ'ಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.

ವರದಿಯ ಕುರಿತು:

- UN ಹವಾಮಾನ ಮಾತುಕತೆಗಳಿಗೂ ಮುನ್ನ UNEP ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದದ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಕಡಿತ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ಅಂದಾಜುಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಇದು ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರತಿ 5 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನವೀಕರಿಸಲಾಗುವ ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಕೊಡುಗೆಗಳ (NDC)** ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

UNEP ಕುರಿತು:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ: 1972.**
- **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ: ನೈರೋಬಿ, ಕೀನ್ಯಾ.**
- **ಪಾತ್ರ:** UN ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಗಿದೆ.
- **ನೀತಿ–ನಿರೂಪಣಾ ಸಂಸ್ಥೆ: ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪರಿಸರ ಸಭೆ (UNEA).**
- **ಪ್ರಮುಖ ವರದಿಗಳು:** ಜಾಗತಿಕ ಪರಿಸರ ಮುನ್ನೋಟ, ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಅಂತರ ವರದಿ, ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಅಂತರ ವರದಿ ಮತ್ತು ಮುಂಚೂಣಿ ವರದಿ.

ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಹವಾಮಾನ ಒಪ್ಪಂದ, 2015 (COP 21)

- 2015ರಲ್ಲಿ ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ **ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ (COP 21)** ಇದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ: ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಬೆದರಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕ ಸರಾಸರಿ ತಾಪಮಾನ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಹರಿವಿನ ಕುರಿತು ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಗುರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುವುದು.**

ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದದ ಗುರಿಗಳು:

- **ತಾಪಮಾನ:** ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪೂರ್ವ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ 2 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್‌ಗಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಇಡುವುದು ಮತ್ತು ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯನ್ನು 1.5 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್‌ಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುವುದು.
- **ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ಕಡಿತ:** 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಹಸಿರುಮನೆ ಅನಿಲಗಳ (GHG) ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಹವಾಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಉದ್ದೇಶಿತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಗುರಿಗಳು (INDC):** ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಕುರಿತು ದೇಶವೊಂದು ಮಾಡುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು INDC ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಗುರಿಗಳನ್ನು 2030ರ ಮೊದಲು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಜಾಗತಿಕ GHG ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ: 2025ರಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು 58.4 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್ CO_2 ಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆ ದಾಖಲಾಗಿದ್ದು, 2024ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇದು ಬಹುತೇಕ ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ.**
- **ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಗಳು:** ಜಾಗತಿಕ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ಮೂರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು ಭಾಗವು ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಮೂಲಗಳಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗಿದೆ.
- **ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ: 2025ರಲ್ಲಿ** ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನಗಳು, ನೈಟ್ರಸ್ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಮತ್ತು ಫ್ಲೋರಿನೇಟೆಡ್ ಅನಿಲಗಳಿಂದ ಹೊರಸೂಸುವ CO_2 ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ; ಆದರೆ ಮೀಥೇನ್ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯು ಬಹುತೇಕ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆದಾರರು:** ಆಫ್ರಿಕನ್ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, **G20 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 76ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು** ಹೊಂದಿವೆ.
- **1.5°C ಗುರಿ: ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯನ್ನು 1.5°C ಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸುವುದು ದಿನೇದಿನೇ ಕಷ್ಟಕರವಾಗುತ್ತಿದೆ;** ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದು **1.8°C ತಲುಪುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ** ಎಂದು ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಭಾರತ: ಭಾರತವು ಮೂರನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ GHG ಹೊರಸೂಸುವ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ,** ಆದರೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೊರಸೂಸುವ ಮೊದಲ ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಭಾರತದ ತಲಾ ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದ ಹವಾಮಾನ ಕ್ರಿಯಾ ಗುರಿಗಳ ಒಂದು ನೋಟ:

ಬದ್ಧತೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ	ಆರಂಭಿಕ/ನವೀಕರಿಸಿದ 2030ರ ಗುರಿಗಳು	ವಿಸ್ತರಿತ 2031-2035ರ ಗುರಿಗಳು
ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ತೀವ್ರತೆ	GDP ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಶೇ. 45ರಷ್ಟು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವುದು (2005ರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ).	GDP ಹೊರಸೂಸುವಿಕೆಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಶೇ. 47ರಷ್ಟು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವುದು (2005ರ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ).
ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಇಂಧನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ	ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಶೇ. 50ರಷ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.	ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯೇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಶೇ. 60ರಷ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
ಇಂಗಾಲದ ಸಂಚಯ	2.5 ರಿಂದ 3 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್ CO_2 ಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಇಂಗಾಲದ ಸಂಚಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.	ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ 3.5 ರಿಂದ 4.0 ಬಿಲಿಯನ್ ಟನ್ CO_2 ಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಇಂಗಾಲದ ಸಂಚಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.

ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಆದಿತ್ಯ–L1 ಮಿಷನ್‌ನಿಂದ ಹೊಸ ಒಳನೋಟಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು **ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸೌರ ಮಿಷನ್ ಆದಿತ್ಯ–L1** ನಿಂದ ಪಡೆದ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಬಳಸಿ ಸೌರ ಕರೋನಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ **ಡಾಪ್ಲರ್ ವೆಲಾಸಿಟಿ** ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾಪ್ಲರ್ ವೆಲಾಸಿಟಿ ಕುರಿತು:

» **ಡಾಪ್ಲರ್ ಎಫೆಕ್ಟ್:** ಮೂಲ (Source) ಮತ್ತು ವೀಕ್ಷಕರ (Observer) ನಡುವಿನ ಸಾಪೇಕ್ಷ ಚಲನೆಯಿಂದಾಗಿ ತರಂಗದ ಆವರ್ತನದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆ.

» **ಧನಾತ್ಮಕ ಡಾಪ್ಲರ್ ವೆಲಾಸಿಟಿ:** ಸೌರ ಪ್ಲಾಸ್ಮಾ ವೀಕ್ಷಕರಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುವುದು.

» **ಋಣಾತ್ಮಕ ಡಾಪ್ಲರ್ ವೆಲಾಸಿಟಿ:** ಸೌರ ಪ್ಲಾಸ್ಮಾ ವೀಕ್ಷಕರ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸುವುದು.

» **ಮಹತ್ವ:** ಪ್ಲಾಸ್ಮಾದ ಚಲನೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು, ಸೌರ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಆದಿತ್ಯ-L1 ಕುರಿತು:

» **ಉಡಾವಣೆ:** 2023.

» **ಮಹತ್ವ:** ಇದು **ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಆಧಾರಿತ ಸೌರ ವೀಕ್ಷಣಾಲಯ.**

» **ಸ್ಥಳ: ಭೂಮಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಕಡೆಗೆ ಸುಮಾರು 1.5 ಮಿಲಿಯನ್ ಕಿ.ಮೀ** ದೂರದಲ್ಲಿರುವ **ಸೂರ್ಯ–ಭೂಮಿ L1** (Lagrange Point 1) ಕಕ್ಷೆ.

» **ಉದ್ದೇಶ: ಸೂರ್ಯನ ಫೋಟೋಸ್ಫಿಯರ್, ಕ್ರೋಮೋಸ್ಫಿಯರ್, ಕರೋನಾ, ಸೌರ ಮಾರುತ ಮತ್ತು ಕಾಂತೀಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಅಧ್ಯಯನ.**

L1 ನಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯ–L1ನ ಅನುಕೂಲಗಳು:

» **ನಿರಂತರ ವೀಕ್ಷಣೆ:** ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಭೂಮಿಯು ಮರೆಮಾಚುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ.

» **ಸೌರ–ಮಾರುತ ಅಧ್ಯಯನ:** ಸೌರ ಮಾರುತ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯುತ ಕಣಗಳ ನಿಖರ ಮಾಪನವನ್ನು (in-situ measurement) ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

» **ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಹವಾಮಾನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ:** ಉಪಗ್ರಹಗಳು, ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಜಾಲಗಳ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದಾದ ಸೌರ ಜ್ವಾಲೆಗಳು (Solar flares) ಮತ್ತು ಕರೋನಲ್ ಮಾಸ್ ಇಜೆಕ್ಷನ್‌ಗಳ (Coronal Mass Ejections - CME) ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಮಂಗಳ ಗ್ರಹದ ಉಪಗ್ರಹಗಳ ಅನ್ವೇಷಣಾ (MMX) ಮಿಷನ್

ಸಂದರ್ಭ: ಜಪಾನ್ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಅನ್ವೇಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು (JAXA) ತನ್ನ **ಮಂಗಳ ಗ್ರಹದ ಉಪಗ್ರಹಗಳ** (ಚಂದ್ರರ) **ಅನ್ವೇಷಣಾ (MMX)** ಮಿಷನ್ ಅನ್ನು ಉಡಾವಣೆ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.

MMX ಮಿಷನ್ ಕುರಿತು:

▸ **ಸಂಸ್ಥೆ:** ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೊಡುಗೆಗಳೊಂದಿಗೆ **ಜಪಾನ್ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಅನ್ವೇಷಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು (JAXA)** ಇದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

▸ **ಉದ್ದೇಶ:** ಮಂಗಳನ ಉಪಗ್ರಹವಾದ **'ಫೋಬೋಸ್'**ನಿಂದ **ಕನಿಷ್ಠ 10 ಗ್ರಾಂ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು (ಮಾದರಿಗಳನ್ನು) ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ 2031ರಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ತರುವುದು.**

▸ **ಕಾಲಮಿತಿ: 2027ರಲ್ಲಿ** ಮಂಗಳ ಗ್ರಹದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಲುಪುವುದು; 2031 ರಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವ ಯೋಜನೆ.

▸ **ಮಹತ್ವ:** ಇದು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೆ, ಮಂಗಳ ಗ್ರಹದ ಉಪಗ್ರಹದಿಂದ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ತಂದ ಮೊದಲ ಮಿಷನ್ ಆಗಲಿದೆ.

▸ **ರೋವರ್:** ಇದನ್ನು **ಜರ್ಮನಿಯ DLR ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ CNES ಸಂಸ್ಥೆಗಳು** ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿವೆ.

ಫೋಬೋಸ್ ಮತ್ತು ಡೀಮೋಸ್ ಕುರಿತು:

▸ **ಸ್ಥಳ (ನೆಲೆ):** ಇವು **ಮಂಗಳ ಗ್ರಹದ ಎರಡು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಉಪಗ್ರಹ**ಗಳಾಗಿವೆ.

▸ **ಶೋಧನೆ: ಆಗಸ್ಟ್ 1877 ರಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕದ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಅಸಾಫ್ ಹಾಲ್** ಅವರು ಇವುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದರು.

▸ **ಆಕಾರ:** ಇವು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದು, ಅನಿಯಮಿತ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಜ್ವಾಲಾ: ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಮೈಕ್ರೋ–ಕ್ಷಿಪಣಿ

ಸಂದರ್ಭ (BS): ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ದೇಶೀಯವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಮೈಕ್ರೋ–ಕ್ಷಿಪಣಿಯಾದ **'ಜ್ವಾಲಾ'** ತನ್ನ ಚೊಚ್ಚಲ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಜ್ವಾಲಾ ಕ್ಷಿಪಣಿಯ ಕುರಿತು:

❖ **ಪ್ರಕಾರ:** ಇದು **ಶತ್ರುಗಳ ಡ್ರೋನ್‌ಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಅಲ್ಪ–ಶ್ರೇಣಿಯ ನೆಲದಿಂದ–ಗಾಳಿಗೆ ಚಿಮ್ಮುವ ಕ್ಷಿಪಣಿ**ಯಾಗಿದೆ.

❖ **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದವರು: ಭಾರತೀಯ ಖಾಸಗಿ ರಕ್ಷಣಾ ಕಂಪನಿಯಾದ ಐಜಿ ಡಿಫೆನ್ಸ್** (IG Defence).

❖ **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಅಂದಾಜು **2 ರಿಂದ 5 ಕಿ.ಮೀ.**

❖ **ಪ್ರೊಪಲ್ಷನ್ (ನೂಕುಬಲ): ಡ್ಯುಯಲ್–ಪಲ್ಸ್ ಘನ ರಾಕೆಟ್ ಮೋಟಾರ್.**

❖ **ಸಿಡಿತಲೆ: ಪ್ರಾಕ್ಸಿಮಿಟಿ ಫ್ಯೂಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿರುವ ಅಧಿಕ–ಸ್ಫೋಟಕ ಸಿಡಿತಲೆ.**

❖ **ಸಂಯೋಜನೆ:** ಇದು **ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ (AI) ಆಧಾರಿತ ಸಂವೇದಕಗಳು** (ಸೆನ್ಸಾರ್), ಕಮಾಂಡ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಇಂಟರ್ಸೆಪ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ **ಗ್ರಿಡ್ ಡಿಫೆಂಡ್ (GRID Defend)** ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ.

ಕುಡಗೋಲು ಕಣ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ (ಸಿಕಲ್ ಸೆಲ್ ಅನಿಮಿಯಾ) ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಊಹಿಸಲು ಭಾರತ-ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಾಧನ

ಸಂದರ್ಭ: CSIR–ಕೋಶೀಯ ಮತ್ತು ಆಣ್ವಿಕ ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರ ಕೇಂದ್ರದ (CSIR-CCMB) ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕುಡಗೋಲು ಕಣ ರಕ್ತಹೀನತೆಗಾಗಿ (SCA) ಭಾರತ–ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೋಗದ ತೀವ್ರತೆಯ ಅಂಕವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಡಗೋಲು ಕಣ ರಕ್ತಹೀನತೆಯ (SCA) ಕುರಿತು

- **ರೋಗ:** ಇದು **ಅನುವಂಶಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ರಕ್ತದ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ವಂಶಪಾರಂಪರಿಕ ಗುಂಪಾಗಿದೆ.**
- **ಕಾರಣ:** ಇದು **ವರ್ಣತಂತು 11** ರಲ್ಲಿ **(ಕ್ರೋಮೋಸೋಮ್ 11ರಲ್ಲಿ)** ಕಂಡುಬರುವ ಹಿಮೋಗ್ಲೋಬಿನ್‌ನ ಜೀನ್‌ನಲ್ಲಿನ ರೂಪಾಂತರದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೂಪಾಂತರವು ದೋಷಯುಕ್ತ ಹಿಮೋಗ್ಲೋಬಿನ್‌ಗೆ (Hb) ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ನಂತರ, ಈ ದೋಷಯುಕ್ತ Hb ಅಣುಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ರಾಡ್ ತರಹದ ರಚನೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಕೆಂಪು ರಕ್ತ ಕಣಗಳು ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕುಡಗೋಲಿನ ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. **(ಹಿಮೋಗ್ಲೋಬಿನ್ (Hb)** ಎಂಬುದು ಕೆಂಪು ರಕ್ತ ಕಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರೋಟೀನ್ ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ದೇಹದಲ್ಲಿ ಆಮ್ಲಜನಕವನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಕ್ತಕ್ಕೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ).
- **ಹರಡುವಿಕೆ:** ಇದು **ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರಿಂದ ಮಗುವಿಗೆ ಹರಡುತ್ತದೆ,** ಅಂದರೆ ಇಬ್ಬರೂ **ಪೋಷಕರು SCDs** ನ **ವಾಹಕ**ರಾಗಿರಬಹುದು.
- **ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು:** SCA ಯೊಂದಿಗೆ ಜನಿಸುವ ಶಿಶುಗಳು ಹಲವು ತಿಂಗಳುಗಳವರೆಗೆ ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತೋರಿಸದಿರಬಹುದು. ತೀವ್ರ ಆಯಾಸ, ಕಿರಿಕಿರಿ, ಕೈ ಮತ್ತು ಕಾಲುಗಳ ಊತ ಹಾಗೂ ನೋವು ಮತ್ತು ಕಾಮಾಲೆ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ.
- **ಪರಿಣಾಮಗಳು:** ವಿರೂಪಗೊಂಡ ಕೋಶಗಳು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ರಕ್ತನಾಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ, ರಕ್ತದ ಹರಿವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಕುಡಗೋಲು ಕೋಶಗಳು ಅಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತವೆ, ಇದು ಕೆಂಪು ರಕ್ತ ಕಣಗಳ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಕೊರತೆಗೆ **(ರಕ್ತಹೀನತೆಗೆ)** ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಚಿಕಿತ್ಸೆ: ಔಷಧಿ, ರಕ್ತ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಮೂಳೆ–ಮಜ್ಜೆಯ ಕಸಿ (ಬೋನ್–ಮ್ಯಾರೋ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪ್ಲಾಂಟ್)** ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರೇಬೀಸ್ (Rabies)

ಸಂದರ್ಭ: **'ದಿ ಲ್ಯಾನ್ಸೆಟ್ ಇನ್ಫೆಕ್ಷಿಯಸ್ ಡಿಸೀಸಸ್' (The Lancet Infectious Diseases)** ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ICMR–ನೇತೃತ್ವದ ಅಧ್ಯಯನವು, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು **5,726 ಮಾನವ ರೇಬೀಸ್ ಸಾವುಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೆ** ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಿದೆ.

ರೇಬೀಸ್ ಕುರಿತು

- ಇದು ಒಂದು **ಝೂನೋಟಿಕ್ ವೈರಲ್ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆ** (ಅಂದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹರಡುವ ರೋಗ).
- **ರೋಗಕಾರಕ:** ಇದು ರಾಬ್ಡೋವಿರಿಡೆ (Rhabdoviridae) ಕುಟುಂಬದ, ಲಿಸ್ಸಾವೈರಸ್ (Lyssavirus) ಕುಲದ ರೇಬೀಸ್ ವೈರಸ್‌ನಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದು **ರೈಬೋನ್ಯೂಕ್ಲಿಯಿಕ್ ಆಸಿಡ್** (RNA) ವೈರಸ್ ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ರೇಬೀಸ್ ಪೀಡಿತ ಪ್ರಾಣಿಯ (ನಾಯಿ, ಬೆಕ್ಕು, ಕೋತಿ, ಇತ್ಯಾದಿ) ಲಾಲಾರಸದಲ್ಲಿ (ಜೊಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ) ಇರುತ್ತದೆ.
- **ರೇಬೀಸ್ 100% ಮಾರಣಾಂತಿಕವಾಗಿದೆ,** ಆದರೆ ಲಸಿಕೆಯ ಮೂಲಕ 100% ತಡೆಗಟ್ಟಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಜಾಗತಿಕ ರೇಬೀಸ್ ಸಾವುಗಳಲ್ಲಿ 33% ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ದಾಖಲಾಗಿವೆ.

ವೈರಸ್‌ನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಹಕಗಳು/ ಆಶ್ರಯಗಳು

- ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಸ್ತನಿಗಳು (ಮ್ಯಾಮಲ್ಸ್) ಈ ವೈರಸ್ ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಆದ್ದರಿಂದ ರೋಗವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು.
- ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ, ಈ ವೈರಸ್‌ನ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಶ್ರಯವೆಂದರೆ ಸಾಕು/ಬೀದಿ ನಾಯಿಗಳು.
- USAದಂತಹ ಮುಂದುವರಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ, **ರೇಬೀಸ್ ಅನ್ನು ಹರಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಂದರೆ ಬಾವಲಿಗಳು, ನರಿಗಳು, ರಕೂನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಕಂಕ್‌ಗಳು.**

ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಆತಂಕ, ಗೊಂದಲ, ಜೊಲ್ಲು ಸುರಿಸುವಿಕೆ, ಸೆಳೆತ (seizures), ಭ್ರಮೆಗಳು (hallucinations) ಮತ್ತು ಪಾರ್ಶ್ವವಾಯು (paralysis).
- **2030 ರ ವೇಳೆಗೆ ನಾಯಿ–ಮೂಲದ ರೇಬೀಸ್ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (NAPRE)**
- ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ, ರೇಬೀಸ್ ಅನ್ನು ಅಧಿಸೂಚಿಸಬೇಕಾದ ರೋಗವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು **ಕೇಂದ್ರವು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು UTs** (ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು) ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅಧಿಸೂಚಿಸಬೇಕಾದ ರೋಗ ಎಂದರೆ, ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಯಾವುದೇ ರೋಗವಾಗಿದೆ.
- **2030 ರ ವೇಳೆಗೆ** ಭಾರತದಿಂದ ನಾಯಿ–ಮೂಲದ ರೇಬೀಸ್ ಅನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು **"ಜಂಟಿ ಅಂತರ–ಸಚಿವಾಲಯ ಘೋಷಣೆಯ ಬೆಂಬಲ ಹೇಳಿಕೆ"** ಯನ್ನು ಸಹ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ವಿಶ್ವ ರೇಬೀಸ್ ದಿನ

- ಲೂಯಿಸ್ ಪಾಶ್ಚರ್ ಅವರ ಪುಣ್ಯತಿಥಿಯ **ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 28 ರಂದು** ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಲೂಯಿಸ್ ಪಾಶ್ಚರ್ ಒಬ್ಬ ಫ್ರೆಂಚ್ ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಮೊದಲ ರೇಬೀಸ್ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು.
- ಅವರು ಪಾಶ್ಚರೀಕರಣ, ಆಂಥ್ರಾಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಕಾಲರಾಗೆ ಲಸಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಚೇಂಬರ್ಲ್ಯಾಂಡ್ ಫಿಲ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಕಂಡುಹಿಡಿದರು.

US ನ AI ಒಪ್ಪಂದ

ಸಂದರ್ಭ: US ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಡೊನಾಲ್ಡ್ ಟ್ರಂಪ್ ಅವರು "ವೈಟ್ ಹೌಸ್ ಅಕಾರ್ಡ್ ಆನ್ ಸೂಪರ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್: ಜಾಯಿಂಟ್ ಕಮಿಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಆನ್ ಫ್ರಂಟಿಯರ್ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟೀಸ್" (White House Accord on Super Intelligence: Joint Commitment on Frontier Responsibilities) ಅನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.

AI ಒಪ್ಪಂದದ ಕುರಿತು

- **ಸ್ವರೂಪ:** ಸುರಕ್ಷಿತ AI ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು, ಪ್ರಮುಖ US-ಮೂಲದ AI/ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಂಪನಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಹಿಸುವವರು: Google, Anthropic, Meta, OpenAI, xAI ಮತ್ತು Nvidia** ದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ನಾಯಕರು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** AI ಸುರಕ್ಷತೆ, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮಗಳು

- ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಲ್ಲದ AI-ಸಂಬಂಧಿತ ಹ್ಯಾಕಿಂಗ್/ಭದ್ರತಾ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಬಲವಾದ ಆಂತರಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು.
- ಸುರಕ್ಷತಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು (ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು) ಪರಿಹರಿಸಲು ಆಂತರಿಕ AI ಸುರಕ್ಷತಾ ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.
- ಸುರಕ್ಷತಾ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬಾಹ್ಯ ಲೆಕ್ಕಪರಿಶೋಧಕರನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸುರಕ್ಷತಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಂಡಳಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

- **ಇದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಳಜಿಗಳನ್ನು (ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು) ಪರಿಹರಿಸುತ್ತದೆ:**
  - ✓ AI ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ.
  - ✓ ಗೌಪ್ಯತೆಯ ಅಪಾಯಗಳು.
  - ✓ ಮಕ್ಕಳ ಸುರಕ್ಷತೆ.
  - ✓ ಅನಧಿಕೃತ/ಹಾನಿಕಾರಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಏಜೆಂಟ್‌ಗಳು.
  - ✓ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯತೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮಿತಿ

- ಇದು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಬದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ.
- ನಿಯಮಗಳ ಉಲ್ಲಂಘನೆಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ದಂಡಗಳಿಲ್ಲ.

ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಗಡಿಯಾರ

ಸಂದರ್ಭ: ವಿಯೆನ್ನಾ ಮತ್ತು ಬೀಜಿಂಗ್‌ನ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ಎರಡು ಕಾರ್ಯನಿರತ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಗಡಿಯಾರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಗಡಿಯಾರ

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಪರಮಾಣುವಿನ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯಸ್ ಒಳಗಿನ ಶಕ್ತಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಮಯವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ನಿಖರ ಸಾಧನ.
- **ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣಾ ತತ್ವ:** ಥೋರಿಯಮ್–229 ನಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಶಕ್ತಿ ಮಟ್ಟಗಳ ನಡುವೆ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು ಲೇಸರ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ:** ಥೋರಿಯಮ್–229 ಕಡಿಮೆ–ಶಕ್ತಿಯ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಲೇಸರ್ ಬೆಳಕನ್ನು ಬಳಸಿ ಇದನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಬಹುದು.
- **ವಸ್ತುಗಳು:** ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ ಫ್ಲೋರೈಡ್ ಹರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ **ಥೋರಿಯಮ್–229ಅನ್ನು** ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಣ:** ಇದು ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ವಿದಳನ (fission) ಅಥವಾ ಸಮ್ಮಿಲನವನ್ನು (fusion) ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ.

ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಗಡಿಯಾರ ಮತ್ತು ಪರಮಾಣು ಗಡಿಯಾರ

- **ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಗಡಿಯಾರ:** ಪರಮಾಣುವಿನ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯಸ್ ಒಳಗಿನ ಶಕ್ತಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- **ಪರಮಾಣು ಗಡಿಯಾರ:** ಪರಮಾಣುವಿನಲ್ಲಿನ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಶಕ್ತಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.
- **ಉಲ್ಲೇಖ:** SI ಸೆಕೆಂಡಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ಸೀಸಿಯಮ್–133 ಪರಮಾಣುವಿನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ.
- **ಸಂಭಾವ್ಯ ಅನುಕೂಲ:** ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು ಬಾಹ್ಯ ಅಡಚಣೆಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಸಂವೇದನಾಶೀಲವಾಗಿರಬಹುದು, ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನ ನಿಖರತೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಭಾವ್ಯ ಅನ್ವಯಗಳು

- **ಸ್ಥಾನೀಕರಣ:** ಹೆಚ್ಚು ನಿಖರವಾದ ಸಮಯದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಮೂಲಕ GPS ಸ್ಥಾನೀಕರಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸಂವಹನ:** ಮೊಬೈಲ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಫೈಬರ್–ಆಪ್ಟಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಯದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಹಣಕಾಸು ಜಾಲಗಳು:** ಟೈಮ್‌ಸ್ಟ್ಯಾಂಪ್ ನಿಖರತೆ ಮತ್ತು ವಹಿವಾಟುಗಳ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮೂಲಭೂತ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ: ಅಲ್ಟ್ರಾಲೈಟ್ ಡಾರ್ಕ್ ಮ್ಯಾಟರ್ (ultralight dark matter)** ಅನ್ನು ತನಿಖೆ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸ್ಥಿರಾಂಕಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತವೆಯೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

'ಬೀಮ್‌ಲೈನ್ ಫಾರ್ ಸ್ಕೂಲ್ಸ್' ಸ್ಪರ್ಧೆ

ಸಂದರ್ಭ: 13 ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯ **'ಬೀಮ್‌ಲೈನ್ ಫಾರ್ ಸ್ಕೂಲ್ಸ್'** (ಶಾಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ಬೀಮ್‌ಲೈನ್) ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಐದು ವಿಜೇತ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪು ಕೂಡ ಒಂದಾಗಿದೆ.

'ಬೀಮ್‌ಲೈನ್ ಫಾರ್ ಸ್ಕೂಲ್ಸ್' ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಕುರಿತು

- **ಆಯೋಜಕರು:** ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ (ಹೈಸ್ಕೂಲ್) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ CERN ಇದನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಕಣಗಳ ಬೀಮ್‌ಲೈನ್ (ಪಾರ್ಟಿಕಲ್ ಬೀಮ್‌ಲೈನ್) ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
- **ಬೀಮ್‌ಲೈನ್:** ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗಾಗಿ ಉಪಪರಮಾಣು (ಸಬ್–ಅಟಾಮಿಕ್) ಕಣಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ–ಶಕ್ತಿಯ ಕಿರಣಗಳನ್ನು (ಬೀಮ್‌ಗಳನ್ನು) ಒದಗಿಸುವ ಸೌಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ.
- **ಉದಾಹರಣೆ ಪ್ರಯೋಗ:** ಪಿಯಾನ್ ಆವೇಶ (ಚಾರ್ಜ್) ವಿನಿಮಯದ ಅಧ್ಯಯನ–ಲಿಥಿಯಂ ಮತ್ತು ಬೆರಿಲಿಯಂನಂತಹ ಹಗುರವಾದ ಪರಮಾಣುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸುವಾಗ ಆವೇಶದ (ಚಾರ್ಜ್ಡ್) ಪಿಯಾನ್‌ಗಳನ್ನು ತಟಸ್ಥ ಪಿಯಾನ್‌ಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವುದು.
- **ಪಿಯಾನ್‌ಗಳು:** ಇವು ಧನಾತ್ಮಕ, ಋಣಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಶೂನ್ಯ ಆವೇಶವನ್ನು (ಚಾರ್ಜ್ ಅನ್ನು) ಹೊಂದಿರುವ ಉಪಪರಮಾಣು ಕಣಗಳಾಗಿವೆ.

CERN ಕುರಿತು

- **ಪೂರ್ಣ ರೂಪ:** ಪರಮಾಣು ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ **ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸಂಸ್ಥೆ** (ಯುರೋಪಿಯನ್ ಆರ್ಗನೈಸೇಶನ್ ಫಾರ್ ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ರಿಸರ್ಚ್).
- **ಸ್ಥಳ: ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಜಿನೀವಾ ಬಳಿಯ ಫ್ರೆಂಚ್–ಸ್ವಿಸ್ ಗಡಿ**ಯಲ್ಲಿದೆ.
- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಮೂಲಭೂತ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯುತ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ 1954 ರಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಆಡಳಿತ:** CERN ಮಂಡಳಿಯ ಮೂಲಕ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಇದರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.
- **LHC:** ಇದು ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಕಣ ವೇಗವರ್ಧಕವಾಗಿದೆ (ಪಾರ್ಟಿಕಲ್ ಆಕ್ಸಿಲರೇಟರ್ ಆಗಿದೆ).
- **ಹಿಗ್ಸ್ ಬೋಸಾನ್:** ಕಣಗಳ ದ್ರವ್ಯರಾಶಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ಹಿಗ್ಸ್ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ, 2012ರ ಹಿಗ್ಸ್ ಬೋಸಾನ್ ಕಣದ ಆವಿಷ್ಕಾರದಲ್ಲಿ CERN ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಮತ್ತು ಫ್ಯುಯೆಲ್ ಸೆಲ್ ದಿನ 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಹೊಸ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಚಿವಾಲಯವು ವಿಶ್ವ ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಮತ್ತು ಫ್ಯುಯೆಲ್ ಸೆಲ್ ದಿನ 2026 ಅನ್ನು ಆಚರಿಸಿದೆ. **ಅಕ್ಟೋಬರ್ 8 ರಂದು ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಈ ದಿನಾಂಕವು ಹೈಡ್ರೋಜನ್‌ನ ಪರಮಾಣು ತೂಕಕ್ಕೆ (1.008) ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.**

ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಕುರಿತು:

- **ಸಂಕೇತ ಮತ್ತು ಪರಮಾಣು ಸಂಖ್ಯೆ:** ಹೈಡ್ರೋಜನ್ H ಸಂಕೇತವನ್ನು ಮತ್ತು ಪರಮಾಣು ಸಂಖ್ಯೆ 1 ಅನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಮೂಲವಸ್ತುವಾಗಿದೆ.
- ಇದು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿರುವ **ಅತ್ಯಂತ ಹಗುರವಾದ ಮೂಲವಸ್ತು** ಮತ್ತು **ಅತ್ಯಂತ ಹೇರಳವಾಗಿರುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದು,** ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ದ್ರವ್ಯದ (normal matter) ಸರಿಸುಮಾರು **ಶೇ. 75 ರಷ್ಟನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ಇದು **ಬಣ್ಣರಹಿತ, ವಾಸನಾರಹಿತ, ರುಚಿರಹಿತ, ವಿಷಕಾರಿಯಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ದಹನಕಾರಿ ಅನಿಲ**ವಾಗಿದೆ.

ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್ (Green Hydrogen):

- **ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್:** ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ವಿದ್ಯುತ್ ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು **ನೀರಿನ ವಿದ್ಯುದ್ವಿಭಜನೆಯ (electrolysis)** ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಯೋಜನ:** ಇದು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಉರಿಯುವ ಮೂಲವಸ್ತುವಾಗಿದ್ದು, **ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು** ಹಾಗೂ ಸಾರಿಗೆಯಂತಹ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳನ್ನು **ಡಿಕಾರ್ಬನೈಸ್ (decarbonise)** ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಅನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು **ಫ್ಯುಯೆಲ್ ಸೆಲ್‌ಗಳನ್ನು (fuel cells)** ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಿಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಮಿಷನ್:

- **ಉದ್ದೇಶ: ಹಸಿರು ಹೈಡ್ರೋಜನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ** ಮಾಡುವುದು.
- **ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಸಚಿವಾಲಯ: ಹೊಸ ಮತ್ತು ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನ ಸಚಿವಾಲಯ** (MNRE).

ತ್ರಿಷ್ಣಾ (TRISHNA) ಉಪಗ್ರಹ ಮಿಷನ್ 2027

❖ **ಸಂದರ್ಭ:** **'ಥರ್ಮಲ್ ಇನ್ಫ್ರಾ–ರೆಡ್ ಇಮೇಜಿಂಗ್ ಸ್ಯಾಟಲೈಟ್ ಫಾರ್ ಹೈ–ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್ ನ್ಯಾಚುರಲ್ ರಿಸೋರ್ಸ್ ಅಸೆಸ್‌ಮೆಂಟ್'** (TRISHNA –ತ್ರಿಷ್ಣಾ) ಎನ್ನುವುದು **ಭಾರತದ ISRO** ಮತ್ತು **ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ CNES** ಜಂಟಿಯಾಗಿ **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭೂ ವೀಕ್ಷಣಾ (Earth observation) ಮಿಷನ್** ಆಗಿದೆ.

❖ **ಉದ್ದೇಶ: ಭೂಖಂಡದ ಜೀವಗೋಳದ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಬಜೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಈ ಮಿಷನ್‌ನ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ** ಅಥವಾ **ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು, ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ ಉಷ್ಣ ದ್ವೀಪ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವುದು, ಒಳನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ನೀರಿನ ಡೈನಾಮಿಕ್ಸ್ ಅನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಭೂಶಾಖದ/ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ವೈಪರೀತ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು** ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

❖ **ಕಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಜೀವಿತಾವಧಿ:** ಶ್ರೀಹರಿಕೋಟಾದಿಂದ ಉಡಾವಣೆಯಾಗಲಿರುವ ಈ ಉಪಗ್ರಹವು **761 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಸಮಕಾಲಿಕ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿದ್ದು,** ಇದು 5 ವರ್ಷಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ ಜೀವಿತಾವಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

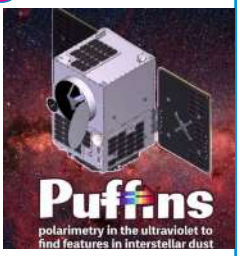
❖ **ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕರಣಗಳು:** ಇದು ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯಲಿದೆ: **ಮೇಲ್ಮೈ ತಾಪಮಾನದ ಮ್ಯಾಪಿಂಗ್‌ಗಾಗಿ** CNES ಒದಗಿಸಿರುವ **ಥರ್ಮಲ್ ಇನ್‌ಫ್ರಾರೆಡ್** (TIR) **ಉಪಕರಣ, ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಮೈ ಪ್ರತಿಫಲನ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯವರ್ಗದ ನಿಯತಾಂಕಗಳಿಗಾಗಿ ISRO ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿರುವ ವಿಸಿಬಲ್–ನಿಯರ್ ಇನ್‌ಫ್ರಾರೆಡ್–SWIR ಉಪಕರಣ.**

❖ **ಸ್ಪೇಷಿಯಲ್ ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್ ಗುರಿಗಳು: ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 57 ಮೀಟರ್ ಹಾಗೂ ಸಾಗರಗಳು ಮತ್ತು ಧ್ರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ 1 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ರೆಸಲ್ಯೂಶನ್ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.**

PUFFINS ಟೆಲಿಸ್ಕೋಪ್ ಮಿಷನ್

ಸಂದರ್ಭ: **ಬೆಂಗಳೂರು ಮೂಲದ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೆ ಡಾ. ರಮ್ಯಾ ಅಂಚೆ ಅವರು ನಾಸಾದ (NASA) $20 ಮಿಲಿಯನ್ ಮೌಲ್ಯದ PUFFINS ಮಿಷನ್‌ನ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಶೋಧಕಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.**

PUFFINS ಕುರಿತು:

- **ಪೂರ್ಣ ರೂಪ:** ಅಂತರತಾರಾ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿನ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು ಅತಿನೇರಳೆ ಕಿರಣಗಳ ಮೂಲಕ **ಧ್ರುವೀಕರಣ ಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು** (Polarimetry in the Ultraviolet to Find Features in Interstellar Dust).
- **ಪ್ರಕಾರ:** ಇದು ಕೆಳ ಹಂತದ ಭೂಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವ (LEO) ಸಣ್ಣ ಉಪಗ್ರಹವಾಗಿದೆ.
- **ಹಣಕಾಸು ನೆರವು:** ನಾಸಾದ ಆಸ್ಟ್ರೋಫಿಸಿಕ್ಸ್ ಪಯೋನಿಯರ್ಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- **ಮುಖ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ: ಅರಿಜೋನಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಟೀವರ್ಡ್ ಅಬ್ಸರ್ವೇಟರಿ** (ಟೆಕ್ಸಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮೆಕ್‌ಡೊನಾಲ್ಡ್ ಅಬ್ಸರ್ವೇಟರಿಯ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ನಕ್ಷತ್ರಪುಂಜಗಳ ನಡುವಿನ ಧೂಳಿನ ಕಣಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ, ರಚನೆ, ಕಾಂತೀಯ ಜೋಡಣೆ ಹಾಗೂ ನಕ್ಷತ್ರ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
- **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ: ಅಲ್ಟ್ರಾವಯಲೆಟ್ ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರೋಪೋಲಾರಿಮೆಟ್ರಿ** – ವಿಭಿನ್ನ ತರಂಗಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಟ್ರಾವಯಲೆಟ್ ನಕ್ಷತ್ರದ ಬೆಳಕಿನ ಧ್ರುವೀಕರಣವನ್ನು ಇದು ಅಳೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಗಮನ:** ಸರಿಸುಮಾರು **50 ನ್ಯಾನೊಮೀಟರ್‌ಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಇಂಟರ್‌ಸ್ಟೆಲ್ಲಾರ್ ಧೂಳಿನ ಕಣಗಳ ಮೇಲೆ ಇದು ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ.**

ಮಹತ್ವ:

- **ಇಂಟರ್‌ಸ್ಟೆಲ್ಲಾರ್ ಧೂಳು ಮತ್ತು ಗ್ಯಾಲಕ್ಸಿಯ ಕಾಂತಕ್ಷೇತ್ರಗಳ** (galactic magnetic fields) ಬಗೆಗಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಇದು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ.
- ನಕ್ಷತ್ರ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

2,000ನೇ HAL ಏರೋ–ಎಂಜಿನ್

ಸಂದರ್ಭ: ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಏರೋನಾಟಿಕ್ಸ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ನ (HAL) ಕೋರಾಪುಟ್ ವಿಭಾಗವು ತನ್ನ 2,000ನೇ ಏರೋ–ಎಂಜಿನ್ ಅನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ವಿತರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಎಂಜಿನ್‌ಗಳಿಗಾಗಿ ಎರಡನೇ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

❖ **AL-31FP ಎಂಜಿನ್: Su-30MKI** ಯುದ್ಧ ವಿಮಾನಗಳ ಶ್ರೇಣಿಗಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು HAL ಯೋಜಿಸಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇ. 63 ರಷ್ಟು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

❖ **ಶಕ್ತಿ ಎಂಜಿನ್: ಧ್ರುವ್ ಸುಧಾರಿತ ಲಘು ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ (ALH)** ಮತ್ತು **ಪ್ರಚಂಡ್ ಲಘು ಯುದ್ಧ ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್‌ಗಾಗಿ (LCH)** HAL ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ **ಸಫ್ರಾನ್ (Safran)** ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಇದನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿವೆ.

❖ **ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಸ್ತರಣೆ: ಎರಡನೇ ಶಕ್ತಿ ಎಂಜಿನ್ ಉತ್ಪಾದನಾ ಘಟಕವು 2028–29 ರ ವೇಳೆಗೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ 100 ಎಂಜಿನ್‌ಗಳನ್ನು** ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ.

❖ **ಮಹತ್ವ:** ಇದು **ದೇಶೀಯ ಏರೋ–ಎಂಜಿನ್ ಉತ್ಪಾದನೆ, ರಕ್ಷಣಾ ವಲಯದ ಸ್ವದೇಶೀಕರಣ ಮತ್ತು ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.**

ಡಾರ್ಕ್ ವೆಬ್ (Dark Web)

ಸಂದರ್ಭ: ಗ್ರಾಹಕರ ದತ್ತಾಂಶ ಡಾರ್ಕ್ ವೆಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೋರಿಕೆಯಾಗಿರುವ ಶಂಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (SBI) ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತಾ ಘಟನೆಯ ಕುರಿತು ತನಿಖೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.

ಡಾರ್ಕ್ ವೆಬ್ ಕುರಿತು:

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಇದು ಇಂಟರ್ನೆಟ್‌ನ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಗೌಪ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅನಾಮಧೇಯವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು **ದಿ ಆನಿಯನ್ ರೌಟರ್‌ನಂತಹ (Tor)** ವಿಶೇಷ ತಂತ್ರಾಂಶದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
- **ಮೂಲ:** ಆನಿಯನ್ ರೌಟಿಂಗ್ ಹಿಂದಿನ ಮೂಲ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು **ಯು.ಎಸ್. ನೇವಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿಯ (NRL)** ಸಂಶೋಧಕರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಅನಾಮಧೇಯ ಸಂವಹನವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಗಾವಲಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಕಳವಳಗಳು:** ಇದು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಗೌಪ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ, ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರ, ದತ್ತಾಂಶ ಸೋರಿಕೆ ಮತ್ತು ಗುರುತು ಕಳುವಿಗೆ ಇದು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿಬಂಧನೆಗಳು:

- **ವಿಧಿ 21: ಜೀವಿಸುವ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.**
- **ಕೆ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ (2017):** ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಗೌಪ್ಯತೆಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ.

ದತ್ತಾಂಶ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟು: ಡಿಜಿಟಲ್ ವೈಯಕ್ತಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 2023 (DPDP)

- **ಸೆಕ್ಷನ್ 8(6):** ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ, **ವೈಯಕ್ತಿಕ ದತ್ತಾಂಶ ಸೋರಿಕೆಯಾದಾಗ ಡೇಟಾ ಫಿಡ್ಯೂಶಿಯರಿ** (Data Fiduciary) ಭಾರತದ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಮಂಡಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂತ್ರಸ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದನ್ನು ಇದು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಉಪಕ್ರಮಗಳು:

- **ಸಮನ್ವಯ ವೇದಿಕೆ:** ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ದತ್ತಾಂಶ ಹಂಚಿಕೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಜಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ **ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯದ** ಉಪಕ್ರಮ.
- **ಭಾರತೀಯ ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧ ಸಮನ್ವಯ ಕೇಂದ್ರ (I4C):** ಸೈಬರ್ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸೈಬರ್ ಸ್ವಚ್ಛತಾ ಕೇಂದ್ರ:** ದುರುದ್ದೇಶ ಪೂರಿತ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳನ್ನು (Malicious software) ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸೈಬರ್ ಭದ್ರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಪೌರರಕ್ಷಣಾ ಜಾಲ

ಸಂದರ್ಭ: ಪೌರರಕ್ಷಣಾ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ಕೇಂದ್ರ ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯವು ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯ ಮೂಲಕ **'ಪೌರರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಧಾನ ತರಬೇತುದಾರರಿಗೆ'** (Civil Defence Master Trainers) ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ವಿನೂತನ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಪೌರರಕ್ಷಣೆಯ ಕುರಿತು:

- ❖ **ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ **1941ರಲ್ಲಿ** ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ❖ **ಕಾನೂನು ಆಧಾರ: ಪೌರರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 1968** (1968ರ ಕಾಯ್ದೆ 27).

ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ❖ ಮಾನವ ಜೀವಗಳ ರಕ್ಷಣೆ.
- ❖ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಕನಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವುದು.
- ❖ ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ❖ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ನೈತಿಕ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವುದು.

ಬೆಳೆದುಬಂದ ಹಾದಿ:

- ❖ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ದಾಳಿಯಿಂದ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವತ್ತ ಮಾತ್ರ ಗಮನಹರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- ❖ **1962ರ ಭಾರತ–ಚೀನಾ ಸಂಘರ್ಷ** ಹಾಗೂ **1965ರ ಭಾರತ–ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಸಂಘರ್ಷದ ಬಳಿಕ** ಇದರ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು.
- ❖ **2009ರ ತಿದ್ದುಪಡಿಯ ಮೂಲಕ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳಿಗೂ ಮುನ್ನ, ವಿಪತ್ತಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ** ಹಾಗೂ **ತದನಂತರದ ವಿಪತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ** ಇದರ **ಪಾತ್ರವನ್ನು** ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು:

- ❖ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ತ್ವರಿತ ಸ್ಪಂದನೆ.
- ❖ **ಪರಮಾಣು, ಜೈವಿಕ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ (NBC)** ಬೆದರಿಕೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ❖ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ–ಪ್ರೇರಿತ ವಿಪತ್ತುಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡುವುದು.
- ❖ ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಗಳು ಹಾಗೂ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು.

ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಯುನೆಸ್ಕೋ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ಪಟ್ಟಿಗೆ 3 ಹೊಸ ಭಾರತೀಯ ತಾಣಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಮೂರು ಭಾರತೀಯ ತಾಣಗಳನ್ನು ಯುನೆಸ್ಕೋದ (UNESCO) ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಸಂಭಾವ್ಯ ಪಟ್ಟಿಗೆ (Tentative List) ಸೇರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಭಾರತದ ಸಂಭಾವ್ಯ ತಾಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 81ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಂಭಾವ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಕುರಿತು:

- ಇದು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ UNESCO ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಪಟ್ಟಿಗೆ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಆಯಾ ದೇಶವು ಪರಿಗಣಿಸುವ ತಾಣಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆ.
- ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಪಟ್ಟಿಗೆ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗೊಳ್ಳಲು ಮೊದಲು ಈ ಸಂಭಾವ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.

ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡ 3 ತಾಣಗಳು:

1. ಬಾರಾಟಾಂಗ್ ಕಾಸ್ಟ್-ಮಡ್ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಸಂಕೀರ್ಣ:

- **ಸ್ಥಳ: ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪಗಳ ಬಾರಾಟಾಂಗ್ ದ್ವೀಪ.**
- **ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಸುಣ್ಣಕಲ್ಲಿನ ಗುಹೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯ ಮಡ್ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಗಳು (Mud Volcanoes).
- **ಮಡ್ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಗಳು:** ಇವು ಕರಗಿದ ಬಂಡೆಗಳ (ಲಾವಾರಸ) ಬದಲಾಗಿ ಮಣ್ಣು, ನೀರು ಮತ್ತು ಅನಿಲಗಳನ್ನು ಹೊರಸೂಸುತ್ತವೆ.

2. ಅಂಡಮಾನ್ ಸಬ್ಡಕ್ಷನ್ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಗಳು:

- **ಸ್ಥಳ:** ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪಗಳ ಬ್ಯಾರನ್ ದ್ವೀಪ ಮತ್ತು ನಾರ್ಕೊಂಡಮ್ ದ್ವೀಪ.
- **ಬ್ಯಾರನ್ ದ್ವೀಪ: ಭಾರತದ ಏಕೈಕ ಖಚಿತ ಸಕ್ರಿಯ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳ.**
- **ನಾರ್ಕೊಂಡಮ್ ದ್ವೀಪ:** ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಆವೃತವಾದ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ದ್ವೀಪ. ಇದು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾದ (ಸ್ಥಳೀಯ) **'ನಾರ್ಕೊಂಡಮ್ ಹಾರ್ನ್‌ಬಿಲ್'** ಪಕ್ಷಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಮಹತ್ವ:** ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಅನುಕ್ರಮವನ್ನು (ecological succession) ಇದು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

3. ಸಿರಪುರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಪುರಾತತ್ವ ಭೂದೃಶ್ಯ:

- **ಸ್ಥಳ:** ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢದ ಮಹಾಸಮುಂದ್ ಜಿಲ್ಲೆ; ರಾಯ್‌ಪುರದಿಂದ ಸುಮಾರು 78 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾನದಿ ಪೂರ್ವ ದಡದಲ್ಲಿದೆ.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹೆಸರು: ಶ್ರೀಪುರ.

- ✓ **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ:** ಶರಭಪುರಿಯ ಮತ್ತು ಪಾಂಡುವಂಶಿ ರಾಜವಂಶಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿತು; ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕೋಸಲ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದೆ.
- ✓ **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಇಲ್ಲಿನ ಪುರಾತತ್ತ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಅವಶೇಷಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

ರಾಮಪ್ಪ ದೇವಾಲಯ

ಸಂದರ್ಭ: ಉದ್ದೇಶಿತ ಆಳವಾದ ತೆರೆದ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಯೋಜನೆಯಿಂದಾಗಿ ರಾಮಪ್ಪ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಬಹುದಾದ ಬೆದರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತೆಲಂಗಾಣದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾವಾದಿಗಳು ತೀವ್ರ ಆತಂಕ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರಾಮಪ್ಪ ದೇವಾಲಯದ ಕುರಿತು

- **ಅಧಿಕೃತ ಹೆಸರು:** ಕಾಕತೀಯ ರುದ್ರೇಶ್ವರ (ರಾಮಪ್ಪ) ದೇವಾಲಯ.
- **ಸ್ಥಳ:** ತೆಲಂಗಾಣದ ಪಾಲಂಪೇಟೆ, ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಿಂದ ಈಶಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 200 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.
- **ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿರುವುದು:** ಶಿವನಿಗೆ – ಪ್ರಧಾನ ದೇವತೆ ರಾಮಲಿಂಗೇಶ್ವರ ಸ್ವಾಮಿ.
- **ನಿರ್ಮಾಣ:** ಕ್ರಿ.ಶ. 1213ರಲ್ಲಿ ಕಾಕತೀಯ ರಾಜ ಗಣಪತಿ ದೇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು.
- **ನಿರ್ಮಾತೃ:** ರೇಚರ್ಲ ರುದ್ರ, ಕಾಕತೀಯ ಸೇನಾಪತಿ (ಜನರಲ್).
- **ಹೆಸರು:** ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಶಿಲ್ಪಿ ರಾಮಪ್ಪ ಅವರ ಹೆಸರನ್ನು ಈ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಇಡಲಾಗಿದೆ.
- **UNESCO ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣ:** 2021ರಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಇದನ್ನು 6–ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದ ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಗೋಡೆಗಳು, ಕಂಬಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿವೆ.
- ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಮರಳುಗಲ್ಲನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದರೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾನೈಟ್ ಮತ್ತು ಡೋಲರೈಟ್ ಕೆತ್ತನೆಗಳ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪಿರಮಿಡ್ ಆಕಾರದ ವಿಮಾನ (ಗೋಪುರ)ವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ತೂಕದ ರಂಧ್ರಯುಕ್ತ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ, ಇವುಗಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿ **"ತೇಲುವ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು"** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆವರಣ ಆಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಕಠಿಣವಾದ ಡೋಲರೈಟ್‌ನಿಂದ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು **ಕಾಕತೀಯರ ಅಸಾಧಾರಣ ಕರಕುಶಲತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.**

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಐದು ಹೊಸ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯವು **ಐದು ಹೊಸ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ (CoE)** ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಿದೆ.

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಕುರಿತು

✦ **ಭಾರತವು 11 ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ:**

✓ **ತಮಿಳು, ಸಂಸ್ಕೃತ, ತೆಲುಗು, ಕನ್ನಡ, ಮಲಯಾಳಂ, ಒಡಿಯಾ, ಮರಾಠಿ, ಅಸ್ಸಾಮಿ, ಬಂಗಾಳಿ, ಪಾಲಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕೃತ.**

5 ಹೊಸ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು (CoEs)

✦ **ಉದ್ದೇಶ: ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ಪರಂಪರೆಯ ಸುಧಾರಿತ ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ:**

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ	ಶ್ರೇಷ್ಠತಾ ಕೇಂದ್ರ (CoE)	ರಾಜ್ಯ
ಅಸ್ಸಾಮಿ	ತೇಜ್‌ಪುರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ	ಅಸ್ಸಾಂ
ಬಂಗಾಳಿ	ವಿಶ್ವ–ಭಾರತಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ	ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ
ಮರಾಠಿ	ಡೆಕ್ಕನ್ ಕಾಲೇಜು ಪಿಜಿ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
ಪಾಲಿ	ಒಡಿಶಾ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ	ಒಡಿಶಾ
ಪ್ರಾಕೃತ	ಗುಜರಾತ್ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ	ಗುಜರಾತ್

ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ

* ತಮಿಳು – 2004
* ಸಂಸ್ಕೃತ – 2005
* ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು – 2008
* ಮಲಯಾಳಂ – 2013
* ಒಡಿಯಾ – 2014

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳು

✦ **ಪ್ರಾಚೀನತೆ: 1,500–2,000** ವರ್ಷಗಳ ಆರಂಭಿಕ ಪಠ್ಯಗಳು/ದಾಖಲಿತ ಇತಿಹಾಸ.

✦ **ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಪರಂಪರೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪಠ್ಯಗಳ ಶ್ರೀಮಂತ ಭಂಡಾರ.**

✦ **ಜ್ಞಾನ ಪರಂಪರೆ: ಗದ್ಯ, ಪದ್ಯ, ಶಾಸನಬದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

✦ **ಸ್ವಗಿತತೆ:** ಇದರ **ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ರೂಪ/ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅದರ ಆಧುನಿಕ ರೂಪದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಬಹುದು** ಅಥವಾ **ನಂತರದ ರೂಪಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಗಿತತೆಯನ್ನು (ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿತವನ್ನು) ಹೊಂದಿರಬಹುದು.**

ಕಾಶಿ ತಮಿಳು ಸಂಗಮಮ್ (KTS 5.0)

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇಂದ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು ಕಾಶಿ ತಮಿಳು ಸಂಗಮಮ್‌ನ (KTS 5.0) 5ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯ ನೋಂದಣಿ ಪೋರ್ಟಲ್ ಅನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು.

✓ **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ತಿರುಕ್ಕುರಳ್ ಪಯಿಲ್ವೋಮ್ – ಬನ್ನಿ, ತಿರುಕ್ಕುರಳ್ ಕಲಿಯೋಣ"**

ಕಾಶಿ ತಮಿಳು ಸಂಗಮಮ್ ಕುರಿತು:

✓ **ಉದ್ದೇಶ:** ಎರಡು ಪ್ರಾಚೀನ ಜ್ಞಾನಕೇಂದ್ರಗಳಾದ ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಕಾಶಿಯ ನಡುವಿನ ಪುರಾತನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.

✓ **ಮಹತ್ವ:** ಇದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಹಾಗೂ **'ಏಕ್ ಭಾರತ್ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾರತ್'** ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

✓ **ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿ:** 2022 ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

✓ **ಆಯೋಜಕರು:** ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವಾಲಯ.

ತಿರುಕ್ಕುರಳ್ ಕುರಿತು:

✓ **ಲೇಖಕರು:** ಗೌರವಾನ್ವಿತ ತಮಿಳು ಕವಿ ಮತ್ತು ದಾರ್ಶನಿಕರಾದ **ತಿರುವಳ್ಳುವರ್.**

✓ **ಸ್ವರೂಪ:** ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಡವಳಿಕೆ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಕುರಿತು ನೈತಿಕ, ತಾತ್ವಿಕ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿ ಇದಾಗಿದೆ.

✓ **ರಚನೆ:** ಇದು ಒಟ್ಟು 1,330 ದ್ವಿಪದಿಗಳನ್ನು (ಕುರಳ್) ಹೊಂದಿದ್ದು, **133 ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯವು 10 ದ್ವಿಪದಿಗಳನ್ನು** ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಮೂರು ಭಾಗಗಳು: } **ಈ ಮೂರು ಭಾಗಗಳು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು 'ವೀಡು' (ಮೋಕ್ಷ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತಿ) ಯೆಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತವೆ.**

* ಅರಮ್: ಧರ್ಮ (ಸದ್ಗುಣ)
* ಪೊರುಳ್: ಸಂಪತ್ತು (ಅರ್ಥ)
* ಇನ್ಬಮ್: ಪ್ರೀತಿ (ಕಾಮ)

ತೆಲಂಗಾಣದ ಬತುಕಮ್ಮ ಹಬ್ಬ

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಕೃತಿ, ಮಹಿಳೆಯರ ಐಕ್ಯತೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಒಂಬತ್ತು ದಿನಗಳ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪುಷ್ಪ ಉತ್ಸವವಾದ **ಬತುಕಮ್ಮ (Bathukamma)** ಹಬ್ಬವು **ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿ** ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಆಚರಿಸುವ ರಾಜ್ಯ:** ತೆಲಂಗಾಣ.
- **ದಿನಾಂಕಗಳು: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 10 ರಿಂದ 18, 2026 ರವರೆಗೆ** (ನವರಾತ್ರಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ).
- **ಪ್ರಮುಖ ಆಚರಣೆ:** ಮಹಿಳೆಯರು ಋತುಮಾನದ ಹೂವುಗಳನ್ನು (ತಂಗೇಡು, ಗುನುಗು, ಚೆಂಡುಹೂವು) ಗುಮ್ಮಟಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ **ಗೌರಿ ದೇವಿಯ** (ಗೌರಮ್ಮ) ಅರಿಶಿನದ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಹಂತಗಳು:** ಇದು **ಎಂಗಿಲಿಪುಲ ಬತುಕಮ್ಮ** (Engilipula Bathukamma) ದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು **ಭವ್ಯವಾದ ಸದ್ದುಲ ಬತುಕಮ್ಮ** (Saddula Bathukamma) ದೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂತಿಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮೆರವಣಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹೂವಿನ ಜೋಡಣೆಗಳನ್ನು ಜಲಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವ:** ಇದು ದೈವಿಕ ಸ್ತ್ರೀಶಕ್ತಿ, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮೇಲಿನ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಬತುಕಮ್ಮ ಎಂದರೆ **"ತಾಯೇ ದೇವತೆ, ಜೀವಂತವಾಗಿ ಬಾ"** ಎಂದರ್ಥ.

ರಕ್ಷಣೆ

ಬ್ರಹ್ಮೋಸ್

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಹಡಗುಗಳಿಗಾಗಿ **ಬ್ರಹ್ಮೋಸ್ ಫೈರ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಮತ್ತು ಲಾಂಚರ್‌ಗಳನ್ನು** ಖರೀದಿಸಲು ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯವು **ಬ್ರಹ್ಮೋಸ್ ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ನೊಂದಿಗೆ 660 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗೂ ಅಧಿಕ ಮೊತ್ತದ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ** ಹಾಕಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮೋಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿ

- **ವಿಧ: ದ್ವಿ–ಹಂತದ ಸೂಪರ್‌ಸಾನಿಕ್ ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿ** (ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ವೇಗದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿ).
- **ಜಂಟಿ ಉದ್ಯಮ:** ಭಾರತ (DRDO) ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ (NPOM). ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾಸ್ಕ್ವಾ ನದಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಇಡಲಾಗಿದೆ.
- **ವೇಗ: Mach 2.8 ರಿಂದ 3.0** (ಶಬ್ದದ ವೇಗಕ್ಕಿಂತ ಸುಮಾರು 3 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು).
- **ತತ್ವ: "ಫೈರ್ ಅಂಡ್ ಫರ್ಗೆಟ್"** (ಉಡಾವಣೆಯ ನಂತರ ಯಾವುದೇ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ).
- **ವೇದಿಕೆ: ಬಹು–ವೇದಿಕೆ** (ಭೂಮಿ, ವಾಯು, ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ ನೌಕೆಗಳಿಂದ ಉಡಾವಣೆ ಮಾಡಬಹುದು).
- **ಸಿಡಿತಲೆ: 200–300 ಕೆ.ಜಿ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ** (ಇದು ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಅಸ್ತ್ರ, ಪರಮಾಣು ಅಲ್ಲ).

ಶ್ರೇಣಿಯ ವಿಕಾಸ ಮತ್ತು MTCR:

- **ಮೂಲ ಶ್ರೇಣಿ (290 ಕಿ.ಮೀ.): ರಷ್ಯಾವು MTCR** (Missile Technology Control Regime) ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- **ವಿಸ್ತರಿತ ಶ್ರೇಣಿ (400–450 ಕಿ.ಮೀ.+): 2016 ರಲ್ಲಿ** ಭಾರತವು **MTCR ಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ನಂತರ ಶ್ರೇಣಿಯ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.**

ಆಸಿಯಾನ್-ಭಾರತ ಸಮುದ್ರ-ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ (AIME-2026)

ಸಂದರ್ಭ: ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್‌ನ ಸುಬಿಕ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ (ಸುಬಿಕ್ ಬೇ) **ಆಸಿಯಾನ್–ಭಾರತ ಸಮುದ್ರ–ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ (AIME-2026)** ಎರಡನೇ ಆವೃತ್ತಿಯು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಆಸಿಯಾನ್–ಭಾರತ ಸಮುದ್ರ–ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ (AIME) ಕುರಿತು

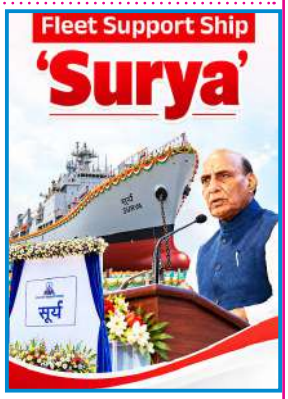
- **AIME:** ಇದು ಆಸಿಯಾನ್–ಭಾರತ ಸಮುದ್ರ–ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವಾಗಿದ್ದು, **ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆ** ಮತ್ತು **ASEAN ಕಡಲ ಪಡೆಗಳನ್ನು** (ನೌಕಾಪಡೆಗಳನ್ನು) ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ನಂಬಿಕೆಯ ತಳಹದಿ, ಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟು"** ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ: ಪರಸ್ಪರ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಸಹಕಾರ, ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಮನ್ವಯತೆ** ಮತ್ತು **ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.**
- **ಭಾರತದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ: AIME-2026 ರಲ್ಲಿ INS ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಮತ್ತು INS ಕುಲಿಶ್** ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದವು.

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

- ಇದು **ಭಾರತ–ASEAN ಕಡಲ ಸಹಕಾರವನ್ನು** ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಭಾರತದ **ಆಕ್ಟ್ ಈಸ್ಟ್ ನೀತಿಯನ್ನು** ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **MAHASAGAR (ಮಹಾಸಾಗರ್ – ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ್ಯಂತ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಗತಿ)** ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಇದು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತದೆ.
- **ಇಂಡೋ–ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ, ತೆರೆದ ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಕಡಲ ಪರಿಸರವನ್ನು** ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಮೊದಲ ಸ್ವದೇಶಿ ಫ್ಲೀಟ್ ಸಪೋರ್ಟ್ ಹಡಗು 'ಸೂರ್ಯ'

ಸಂದರ್ಭ: ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವ ರಾಜನಾಥ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರು ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಮೊದಲ **ಸ್ವದೇಶಿ ನಿರ್ಮಿತ ಫ್ಲೀಟ್ ಸಪೋರ್ಟ್ ಹಡಗು (FSS-1) 'ಸೂರ್ಯ'**ವನ್ನು ಜಲಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸಿದರು.

ಪ್ರಮುಖಾಂಶಗಳು:

- **ನಿರ್ಮಾತೃ: ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಶಿಪ್‌ಯಾರ್ಡ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ (HSL),** ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣ.
- **ಮಹತ್ವ:** ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಗಾಗಿ ಸ್ವದೇಶಿ ನಿರ್ಮಿತ ಐದು ಫ್ಲೀಟ್ ಸಪೋರ್ಟ್ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಮೊದಲನೆಯದು.
- **ಸ್ಥಳಾಂತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ:** ಸುಮಾರು **43,500 ಟನ್‌ಗಳು; ವೇಗ: 20 ನಾಟ್ಸ್.**
- **ಪಾತ್ರ:** ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಯುದ್ಧನೌಕೆಗಳಿಗೆ **ಇಂಧನ, ಶುದ್ಧ ನೀರು, ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳು, ಬಿಡಿಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು** ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.
- **ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು: ಹೆಲಿಕಾಪ್ಟರ್ ಡೆಕ್ ಮತ್ತು ಆತ್ಮರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ನೌಕಾಪಡೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು **ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ (IOR)** ಭಾರತದ ಕಡಲ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

INS ಮಾಂಗ್ರೋಲ್

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯು ಮೂರನೇ **'ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ ವಿರೋಧಿ ಆಳವಿಲ್ಲದ ನೀರಿನ ನೌಕೆ'**ಯಾದ (ASW-SWC) **'ಮಾಂಗ್ರೋಲ್'** ಅನ್ನು ಸೇವೆಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದೆ.

INS ಮಾಂಗ್ರೋಲ್ ಕುರಿತು

- **ವಿಧ:** ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡ ಮೂರನೇ ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ ವಿರೋಧಿ **ಆಳವಿಲ್ಲದ ನೀರಿನ ನೌಕೆ** (ASW-SWC).
- **ಹೆಸರು:** ಗುಜರಾತಿನ ಕರಾವಳಿ ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಬಂದರಾಗಿರುವ **'ಮಾಂಗ್ರೋಲ್'** ಹೆಸರನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಇಡಲಾಗಿದೆ; ಇದು 2004 ರಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಗೊಂಡ ಮೈನ್‌ಸ್ವೀಪರ್ (minesweeper) ನೌಕೆಯಾಗಿದ್ದ ಹಿಂದಿನ **'INS ಮಾಂಗ್ರೋಲ್'** ಅನ್ನು ಸಹ ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾಲು:** ಇದರಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ **ಶೇ. 80ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿದ್ದು,** ಇದು **'ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ ಭಾರತ'**ವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು:

- ಕರಾವಳಿ ಜಲಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ **ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ ವಿರೋಧಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ.**
- ನೀರಿನೊಳಗಿನ ಕಣ್ಗಾವಲು ಮತ್ತು ಗಣಿ (mine) ಯುದ್ಧ.
- ಕಡಿಮೆ–ತೀವ್ರತೆಯ ಕಡಲ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು (LIMO).
- **ಉಪಕರಣಗಳು:** ಟಾರ್ಪಿಡೊಗಳು, ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ ವಿರೋಧಿ ರಾಕೆಟ್‌ಗಳು, ಸುಧಾರಿತ ರಾಡಾರ್ ಮತ್ತು ಸೋನಾರ್‌ಗಳು.
- **ಚಾಲನಾ ಶಕ್ತಿ: ವಾಟರ್‌ಜೆಟ್‌ಗಳು** (Waterjets).
- **ಮಹತ್ವ:** ಇದು ಕರಾವಳಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ನೌಕಾ ಹಡಗು ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

INS ಶ್ರೇಯಸ್

ಸಂದರ್ಭ: ಕೋಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಉಡಾವಣೆಗೊಂಡ ನಾಲ್ಕು ಯೋಜಿತ ಮುಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನ ಕಡಲಾಚೆಯ ಗಸ್ತು ನೌಕೆಗಳಲ್ಲಿ (NGOPVs) ಇದು ಮೂರನೆಯ ನೌಕೆಯಾಗಿದೆ.

INS ಶ್ರೇಯಸ್

- **ನಿರ್ಮಾತೃ: ಗಾರ್ಡನ್ ರೀಚ್ ಶಿಪ್‌ಬಿಲ್ಡರ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ಸ್** (GRSE), ಇದು ಭಾರತೀಯ ಹಡಗು ನಿರ್ಮಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಅರ್ಥ:** ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ **"ಶ್ರೇಯಸ್"** ಎಂದರೆ **"ಉತ್ತಮ"** ಅಥವಾ **"ಅತ್ಯುತ್ತಮ"** ಎಂದರ್ಥ.
- **ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು: ಗರಿಷ್ಠ ವೇಗ 23 ನಾಟ್ಸ್; 14 ನಾಟ್ಸ್ ವೇಗದಲ್ಲಿ 8,500 ನಾಟಿಕಲ್ ಮೈಲುಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿ.**
- **ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪಾತ್ರಗಳು: ಕಡಲ್ಗಳ್ಳತನ ವಿರೋಧಿ (Anti-piracy), ಒಳನುಸುಳುವಿಕೆ ನಿಗ್ರಹ, ಬೇಟೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ (Anti-poaching),** ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ವಿರೋಧಿ, ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವಿಕೆ, ಶೋಧ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಕಡಲಾಚೆಯ ಆಸ್ತಿ ರಕ್ಷಣೆ.
- **ಮಹತ್ವ:** ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ **ನೌಕಾ ಹಡಗು ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ** ಮತ್ತು **ಕಡಲ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.**

ಬದ್ರ್ ತಿಳುವಳಿಕಾ ಒಪ್ಪಂದ (MoU)

ಸಂದರ್ಭ: ಮಿಲಿಟರಿ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ, ಟರ್ಕಿ, ಕತಾರ್ ಮತ್ತು ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ ದೇಶಗಳು ಬದ್ರ್ ತಿಳುವಳಿಕಾ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ (MoU) ಸಹಿ ಹಾಕಿವೆ ಎಂದು ವರದಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ರಕ್ಷಣಾ ಉಪಕರಣಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಜಂಟಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ರಕ್ಷಣಾ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಮಿಲಿಟರಿ ತರಬೇತಿ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಬದ್ರ್ MoU ಮತ್ತು ಮೆಕ್ಕಾ ಒಪ್ಪಂದ:

- **ಬದ್ರ್ MoU:** ಇದು ರಕ್ಷಣಾ–ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಹಕಾರದ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಮೆಕ್ಕಾ ಒಪ್ಪಂದ:** ಇದು ಸಾಮೂಹಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ.

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇದರ ಮಹತ್ವ:

- ಇದು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಮಿಲಿಟರಿ ಆಧುನೀಕರಣ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣಾ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬಹುದು.
- ಇದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭದ್ರತಾ ಸಮೀಕರಣಗಳು ಮತ್ತು **ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ–ಹಂಚಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದ**ಗಳ ಮೇಲೆ ಗಂಭೀರ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಬಹುದು.

ವರುಣಾಸ್ತ್ರ ಟಾರ್ಪಿಡೊಗಳು ಮತ್ತು GSAT-7C

ಸಂದರ್ಭ: ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವಾಲಯವು (MoD) ವರುಣಾಸ್ತ್ರ ಹೆವಿ ವೆಯ್ಟ್ ಟಾರ್ಪಿಡೊಗಳು (ಭಾರವಾದ ಟಾರ್ಪಿಡೊ) ಮತ್ತು **GSAT-7C ಸಂವಹನ ಉಪಗ್ರಹವನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಒಪ್ಪಂದಗಳಿಗೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ.**

ವರುಣಾಸ್ತ್ರ ಟಾರ್ಪಿಡೊ ಕುರಿತು:

- **ಪ್ರಕಾರ: ಹಡಗಿನಿಂದ ಉಡಾಯಿಸಬಲ್ಲ, ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ – ನಿರೋಧಕ ಭಾರವಾದ ಟಾರ್ಪಿಡೊ; ಇದು ಶೇ. 95ರಷ್ಟು ದೇಶೀಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ.**
- **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದವರು: ನೇವಲ್ ಸೈನ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಕಲ್ ಲ್ಯಾಬೋರೇಟರಿ (NSTL)** ಮತ್ತು **ರಕ್ಷಣಾ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆ (DRDO).**
- **ಸಿಡಿತಲೆ: 250 ಕೆ.ಜಿ. ತೂಕದ ಅಧಿಕ–ಸ್ಫೋಟಕ (ಹೈ–ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ಲೋಸಿವ್).**
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** 40–50 ಕಿ.ಮೀ.; ವೇಗ: 40 ನಾಟ್ಸ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು.
- **ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಆಳ:** ಗರಿಷ್ಠ 600 ಮೀಟರ್ ವರೆಗೆ.
- **ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಆಕ್ಟಿವ್–ಪ್ಯಾಸಿವ್ ಅಕೌಸ್ಟಿಕ್ ಹೋಮಿಂಗ್, ವೈರ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು **ನ್ಯಾವಿಕ್ (NavIC)** ಆಧಾರಿತ ನ್ಯಾವಿಗೇಶನ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.

GSAT-7C ಕುರಿತು:

- **ಪ್ರಕಾರ:** ಇದು ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಗಾಗಿ (IAF) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾದ ದೇಶೀಯ ಸಂವಹನ ಉಪಗ್ರಹವಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ವಾಯುಪಡೆಯ (IAF) ವಿಮಾನಗಳು, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ನೆಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಸುರಕ್ಷಿತ, ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಮತ್ತು ತಡೆರಹಿತ ಸಂವಹನವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

INS ಸಮರ್ಥಕ್

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯು ದೇಶೀಯವಾಗಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಬಹು–ಉದ್ದೇಶಿತ ನೌಕೆಗಳ **(Multi-Purpose Vessels - MPV)** ಸರಣಿಯ ಪ್ರಮುಖ ನೌಕೆಯಾದ **INS** ಸಮರ್ಥಕ್‌ಅನ್ನು ಸೇವೆಗೆ ನಿಯೋಜಿಸಿದ್ದು, ಇದು ಭಾರತದ ನೌಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಹಡಗು ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

INS ಸಮರ್ಥಕ್ ಕುರಿತು:

- **ಪ್ರಕಾರ:** ಇದು ಬಹು–ಉದ್ದೇಶಿತ ನೌಕೆ **(MPV)** ಆಗಿದ್ದು, 107 ಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ಸಹಾಯಕ ನೌಕಾ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- **ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು:** ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕಟ್ಟುಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ **ಲಾರ್ಸೆನ್ ಅಂಡ್ ಟೂಬ್ರೊ (L&T)** ಶಿಪ್‌ಯಾರ್ಡ್.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳು:

- **ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷೆ:** ನೌಕಾಪಡೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ದೇಶೀಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸಂವೇದಕಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಮದರ್‌ಶಿಪ್:** ಸ್ವಾಯತ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 'ಮದರ್‌ಶಿಪ್' ಆಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಣೆ.
- **ಮಾನವರಹಿತ ವಾಹನಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ: UAV**ಗಳು (ಮಾನವರಹಿತ ವೈಮಾನಿಕ ವಾಹನ), **AUV**ಗಳು (ಸ್ವಾಯತ್ತ ನೀರೊಳಗಿನ ವಾಹನ) ಮತ್ತು **USV** ಗಳ (ಮಾನವರಹಿತ ಮೇಲ್ಮೈ ವಾಹನ) ಉಡಾವಣೆ, ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಮರುಪಡೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸಹಾಯಕ ಕಾರ್ಯಗಳು:** ಮುಂಚೂಣಿಯ ಯುದ್ಧನೌಕೆಗಳ ಕೆಲಸದ ಹೊರೆ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಸವೆತವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಇದು ಪ್ರಮುಖ ಸಹಾಯಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾದಿಂದ ದೇಶೀಯ ಹೈಪರ್‌ಸಾನಿಕ್ ಗ್ಲೈಡ್ ವಾಹನ ಪರೀಕ್ಷೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಕೊರಿಯನ್ ಪರ್ಯಾಯ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಉದ್ವಿಗ್ನತೆಯ ನಡುವೆ ಹೊಸ ಅತಿವೇಗದ ದಾಳಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ, ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾ ತನ್ನ ಮೊದಲ ದೇಶೀಯವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಹೈಪರ್‌ಸಾನಿಕ್ ಗ್ಲೈಡ್ ವಾಹನವನ್ನು **(HGV)** ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದೆ.

ಹೈಪರ್‌ಸಾನಿಕ್ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕುರಿತು:

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಶಬ್ದದ ವೇಗಕ್ಕಿಂತ ಐದು ಪಟ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ಅಂದರೆ **Mach 5** ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು.

ಪ್ರಕಾರಗಳು:

- **HGV** ಗಳು: ರಾಕೆಟ್ ಬೂಸ್ಟರ್‌ಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ; ನಂತರ ಅವು ಹೈಪರ್‌ಸಾನಿಕ್ ವೇಗದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕು ಬದಲಿಸುತ್ತಾ ಗುರಿಯತ್ತ ಚಲಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಹೈಪರ್‌ಸಾನಿಕ್ ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಗಳು:** ವಾತಾವರಣದೊಳಗೆ ಹೈಪರ್‌ಸಾನಿಕ್ ಹಾರಾಟವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು **ಸ್ಕ್ರಾಮ್‌ಜೆಟ್**ನಂತಹ ಅತಿವೇಗದ ಇಂಜಿನ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತವೆ.

ಭಾರತದ ಹೈಪರ್‌ಸಾನಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

- **HSTDV:** ಇದು ಸುಮಾರು Mach 6 ವೇಗದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಟವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದೆ.
- **BrahMos-II:** ಇದು ಸುಮಾರು **Mach 7** ವೇಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಲಾದ ಉದ್ದೇಶಿತ ಹೈಪರ್‌ಸಾನಿಕ್ ಕ್ರೂಸ್ ಕ್ಷಿಪಣಿಯಾಗಿದೆ.

'ಇಬ್ಸಾಮರ್' (IBSAMAR) ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ

ಸಂದರ್ಭ: ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ 9ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯ **'ಭಾರತ–ಬ್ರೆಜಿಲ್–ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಕಡಲ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ'**ವು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇದು ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಕಡಲ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಿದೆ.

ಮಾನದಂಡ	ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು
ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು	**ಭಾರತ, ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ** (ನೌಕಾಪಡೆಗಳು)
ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ	9ನೇ ಆವೃತ್ತಿ (2026), ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕೇಪ್‌ನ ಸೈಮನ್ಸ್ ಟೌನ್ ಮತ್ತು ಫಾಲ್ಸ್ ಕೊಲ್ಲಿ (Simon's Town and False Bay)
ದಿನಾಂಕ	8–20 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026 (ಬಂದರು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ ಹಂತಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ)
ನೇತೃತ್ವ ರಾಷ್ಟ್ರ	ಭಾರತ (ಅತಿಥೇಯ ರಾಷ್ಟ್ರ: ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ)
ಭಾರತದ ತುಕಡಿ	INS ತರ್ಕಶ್, ಇದು ತಲ್ವಾರ್–ದರ್ಜೆಯ ಸ್ಟೆಲ್ತ್ ಫ್ರಿಗೇಟ್ ನೌಕೆಯಾಗಿದೆ
ಹಿನ್ನೆಲೆ / ಉಗಮ	2008ರಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು. ಇದು IBSA ಸಂವಾದ ವೇದಿಕೆಯ (2003ರ ಬ್ರೆಸಿಲಿಯಾ ಘೋಷಣೆಯಡಿ ರಚನೆ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.
ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ	ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಜಂಟಿ ಕಡಲ ಕಸರತ್ತುಗಳು, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಾಧಾರಿತ ಕಡಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದು.

'ಸಿಂಬೆಕ್ಸ್' (SIMBEX) ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ

ಸಂದರ್ಭ: ಇಂಡೋ–ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೌಕಾಪಡೆಗಳ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಕಡಲ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಸಿಂಗಾಪುರ್–ಭಾರತ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಕಡಲ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ 33ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯು ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣಂನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಮಾನದಂಡ	ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು
ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು	**ಭಾರತ** (ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆ) ಮತ್ತು ಸಿಂಗಾಪುರ್ (ರಿಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫ್ ಸಿಂಗಾಪುರ್ ನೌಕಾಪಡೆ)
ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ	33ನೇ ಆವೃತ್ತಿ (2026), ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣಂ (ಪೂರ್ವ ನೌಕಾ ಕಮಾಂಡ್)
ದಿನಾಂಕ	**21–26 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026:** ಬಂದರು ಹಂತ (21–23 ಅಕ್ಟೋಬರ್) ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಹಂತ (24–26 ಅಕ್ಟೋಬರ್)
ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ನೌಕೆಗಳು	**ಭಾರತ:** INSನೀಲಗಿರಿ (ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ 17A ಸ್ಟೆಲ್ತ್ ಫ್ರಿಗೇಟ್) ಮತ್ತು INS ಕಮೋರ್ಟಾ (ASW ಕಾರ್ವೆಟ್); ಸಿಂಗಾಪುರ್: RSS ಸುಪ್ರೀಮ್ (ಫಾರ್ಮಿಡೇಬಲ್–ದರ್ಜೆಯ ಫ್ರಿಗೇಟ್)
ಹಿನ್ನೆಲೆ / ಉಗಮ	1994ರಲ್ಲಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ **'ಲಯನ್ ಕಿಂಗ್'** (Exercise Lion King) ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.
ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ	ಜಲಾಂತರ್ಗಾಮಿ–ನಿರೋಧಕ, ಮೇಲ್ಮೈ–ನಿರೋಧಕ ಮತ್ತು ವಾಯು–ನಿರೋಧಕ ಯುದ್ಧ ಕಸರತ್ತುಗಳು, ನೌಕಾಯಾನ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ತಾಲೀಮುಗಳು.

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

65ನೇ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತದ ದೃಶ್ಯ ಕಲೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ನೀಡಿದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, 65ನೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿಯು 20 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು (2026).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು:** 27 ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ **6,175** ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಜಿಗಳ ಪೈಕಿ ದ್ವಿ–ಹಂತದ ತೀರ್ಪುಗಾರರ ಮಂಡಳಿಯು **20** ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ.
- **ನೀಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ:** ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ).
- **ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ ಸ್ಥಳ:** ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಆರ್ಟ್ ಗ್ಯಾಲರಿ, ರವೀಂದ್ರ ಭವನ, ನವದೆಹಲಿ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ

- ಕಲಾವಿದರು, ಸಂಗ್ರಾಹಕರು ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ವೇದಿಕೆಯಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನದ (NEA) ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕಲೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು 1954ರಲ್ಲಿ ಲಲಿತಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ 20 ಕಲಾವಿದರ ಪಟ್ಟಿ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಕಲಾವಿದರು	ಪುರಸ್ಕೃತ ಕಲಾಕೃತಿ	ಮಾಧ್ಯಮ	ವಿಭಾಗ
1	ಚಂದ್ರ ಶೇಖರ್ ಸೈನ್	ಮೈ ಎಂಟೈರ್ ವರ್ಲ್ಡ್ – I	ಟೆರಾಕೋಟಾ	ಶಿಲ್ಪಕಲೆ
2	ಗೋಪಾಲ್ ಚಂದ್ರ ನಸ್ಕರ್	ದಿ ಟ್ಯೂನ್ ಆಫ್ ದಿ ಶ್ರೀಮದ್ ಭಗವದ್ಗೀತಾ	ಕ್ಯಾನ್ವಾಸ್ ಮೇಲೆ ಅಕ್ರಿಲಿಕ್	ಚಿತ್ರಕಲೆ
3	ಕಿಶೋರ್ ಕುಮಾರ್ ನಾರ್ಖಾಡಿವಾಲಾ	ಪರ್ಯಾವರಣ್	ಕ್ಯಾನ್ವಾಸ್ ಮೇಲೆ ತೈಲವರ್ಣ	ಚಿತ್ರಕಲೆ
4	ಮೃಣಾಲ್ ಡೇ	ಹೋಪ್‌ಲೆಸ್ ಸೆಟಲ್ಮೆಂಟ್	ಕ್ಯಾನ್ವಾಸ್ ಮೇಲೆ ಅಕ್ರಿಲಿಕ್	ಚಿತ್ರಕಲೆ
5	ನಿಧಿ ಚೋಪ್ರಾ	ಟ್ಯಾಂಜಿಬಲ್ ಡ್ರೀಮ್ಸ್	ಸೆರಾಮಿಕ್	ಶಿಲ್ಪಕಲೆ
6	ನಿಮೈ ಸಿಂಗ್ ಸರುಂಗ್‌ಬಾಮ್	ಮುದ್ರಾ – I	ತೇಗದ ಮರ	ಶಿಲ್ಪಕಲೆ
7	ಪಂಕಜ್ ಕುಮಾರ್ ಶರ್ಮಾ	ಹ್ಯಾಲೋಡ್ ಟ್ರಾವೆಲರ್ – II	ಪ್ಯಾನಲ್ ವರ್ಕ್ಸ್ (Panel Works)	ಚಿತ್ರಕಲೆ
8	ಪೂಜಾ ರಜಪೂತ್	ಪ್ರಕೃತಿ ಶೋಷಣ್	ಬಿಳಿ ಅಮೃತಶಿಲೆ	ಶಿಲ್ಪಕಲೆ
9	ಪ್ರವೀಣ್ ಕುಮಾರ್	ವೇರ್ ದಿ ವಾಲ್ಸ್ ರಿಮೆಂಬರ್	ಮಿಶ್ರ ಮಾಧ್ಯಮ	ಚಿತ್ರಕಲೆ
10	ಪ್ರೀತಮ್ ಮಧುಕರ್ ದೇವಸ್ಕರ್	ಆಫ್ ಟೈಮ್ ಅಂಡ್ ದಿ ಸಿಟಿ	ಎಚ್ಚಿಂಗ್ (Etching)	ಮುದ್ರಣ ಕಲೆ
11	ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್	ಸುಜಾತ ವಿತ್ ಬುದ್ಧ	ಜಲವರ್ಣ	ಚಿತ್ರಕಲೆ
12	ರಮೇಶ್ ವಿಠಲ್ ಥೋರಟ್	ಅನ್‌ಟೈಟಲ್ಡ್ – II	ಕ್ಯಾನ್ವಾಸ್ ಮೇಲೆ ತೈಲವರ್ಣ	ಚಿತ್ರಕಲೆ
13	ರವಿರಾಮ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್	ಫಿಶರ್‌ವುಮನ್	ತಾಮ್ರ, ಆಕ್ಸಿಡೈಸ್ಡ್, ಬೆಲ್ಡೆಡ್	ಶಿಲ್ಪಕಲೆ
14	ಸಂಜಯ್ ಕುಮಾರ್	ವೆನ್ ಮೆಮೊರೀಸ್ ಕಮ್ ಬ್ಯಾಕ್ – 7	ಮಿಶ್ರ ಮಾಧ್ಯಮ	ಚಿತ್ರಕಲೆ
15	ಸಂಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಸಾಹನಿ	ಯೂತ್	ಕ್ಯಾನ್ವಾಸ್ ಮೇಲೆ ತೈಲವರ್ಣ	ಚಿತ್ರಕಲೆ
16	ಸಂಜೀಬ್ ಕುಮಾರ್ ಗೊಗೊಯ್	ಆಕಾರ್ ನಿರಂಕಾರ್ – II	ಕ್ಯಾನ್ವಾಸ್ ಮೇಲೆ ಅಕ್ರಿಲಿಕ್ ಮತ್ತು ತೈಲವರ್ಣ	ಚಿತ್ರಕಲೆ
17	ಶಾಂತಾ ದೇವ್	ಅಟ್ರಾಕ್ಷನ್ ಆಫ್ ಸಿಂಪ್ಲಿಸಿಟಿ	ಸೆರಾಮಿಕ್	ಶಿಲ್ಪಕಲೆ
18	ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ್ ಶಹಾಜಿರಾವ್ ಶಿಂಗಾಡೆ	ಟ್ರೇಸ್	ಮಿಶ್ರ ಮಾಧ್ಯಮ	ಚಿತ್ರಕಲೆ
19	ಉಷಾರಂಜನ್ ಮಂಡಲ್	ವೀಲ್ ಆಫ್ ಎ ಕ್ರೌಡೆಡ್ ಸಿಟಿ	ಮಿಶ್ರ ಮಾಧ್ಯಮ	ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಮಾಧ್ಯಮ
20	ವಿಜೇಂದ್ರ ಶರ್ಮಾ	ಲೈಫ್ 2025	ಕ್ಯಾನ್ವಾಸ್ ಮೇಲೆ ತೈಲವರ್ಣ	ಚಿತ್ರಕಲೆ

ಸಂಖ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕಾಗಿ 2026ರ ರಾಮಾನುಜನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಬೀಜಗಣಿತದ ಸಂಖ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮಹತ್ತರ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಗಣಿತಜ್ಞ **ಮಹೇಶ್ ಕಾಕ್ಡೆ** ಅವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗಣಿತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಯುವ ಗಣಿತಜ್ಞರಿಗಾಗಿರುವ **2026ರ ರಾಮಾನುಜನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ** (ಇದು **USD 10,000** ನಗದು ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು: ಪ್ರೊ. ಮಹೇಶ್ ಕಾಕ್ಡೆ** (ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು).
- **ನೀಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಥಿಯರೆಟಿಕಲ್ ಫಿಸಿಕ್ಸ್ (ICTP)** ಮತ್ತು **ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಮ್ಯಾಥಮೆಟಿಕಲ್ ಯೂನಿಯನ್ (IMU)** ಜಂಟಿಯಾಗಿ ನೀಡುತ್ತವೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ:** ಬೀಜಗಣಿತದ ಸಂಖ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿನ ಇವರ ಮೂಲಭೂತ ಫಲಿತಾಂಶಗಳಿಗಾಗಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ **ನಾನ್–ಕಮ್ಯುಟೇಟಿವ್ ಇವಾಸಾವಾ ಸಿದ್ಧಾಂತ** (noncommutative Iwasawa theory), **ಗ್ರಾಸ್–ಸ್ಟಾರ್ಕ್ ಊಹೆ** (Gross-Stark conjecture), **ಬ್ರೂಮರ್–ಸ್ಟಾರ್ಕ್ ಊಹೆ** (Brumer-Stark conjecture) ಮೇಲಿನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಹಿಲ್ಬರ್ಟ್‌ನ 12ನೇ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ **(Hilbert's 12th problem)** ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಸುವಿಕಲ್ಪ್' ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕೆ 2026ರ ಸ್ಕೋಚ್ ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ **ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆಯು (CCO)** ತನ್ನ **'ಸುವಿಕಲ್ಪ್'** (SUVIKALP) ಉಪಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ 2026ನೇ ಸಾಲಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸ್ಕೋಚ್ ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಸ್ಕೋಚ್ ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2026 (**"ಡಿಜಿಟಲ್ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ದಕ್ಷತೆ – ದತ್ತಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ"** ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು:** ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ನಿಯಂತ್ರಕ ಸಂಸ್ಥೆ, ಕೇಂದ್ರ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಸಚಿವಾಲಯ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ: 'ಸುವಿಕಲ್ಪ್'** ಎಂಬುದು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಗಣಿಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ಮರುಬಳಕೆಗಾಗಿ ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾದ ಒಂದು **'ಗಣಿ ಮರು–ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಾಧನ'** ಆಗಿದೆ.

FAO ನ 100 ಮಹಿಳಾ ಸಾಧಕರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಿ ZT ಲಾಲ್ರಿಥಾಂಗಿ ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ

ಸಂದರ್ಭ: ಮಿಜೋರಾಂನ ಮಹಿಳಾ ರೈತರೊಬ್ಬರು ಲಾಭದಾಯಕ ಸ್ಟ್ರಾಬೆರಿ ಕೃಷಿ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಜಾಗತಿಕ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ/ಮನ್ನಣೆ:** ಕೃಷಿ–ಆಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿನ 100 ಮಹಿಳಾ ಸಾಧಕರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇವರು ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.
- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರು: ಮಾರಿ ZT ಲಾಲ್ರಿಥಾಂಗಿ** (ಮಿಜೋರಾಂನ ಲಾಂಗ್ಲೈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಗೌ ಗ್ರಾಮದ 35 ವರ್ಷದ ರೈತ ಮಹಿಳೆ).
- **ನೀಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆ (FAO).**
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ:** 2024 ರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವಾನುಭವವಿಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಇವರು, ತಮ್ಮ ಸ್ಟ್ರಾಬೆರಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು 1,000 ಸಸಿಗಳಿಂದ ಎರಡು ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 10,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ 2025 ರ ವೇಳೆಗೆ ಅವರ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯವು ರೂ.1.5 ಲಕ್ಷದಿಂದ ರೂ.10 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಳವಾಯಿತು. ಈ ಜಾಗತಿಕ ಗೌರವ ಪಡೆದ ಮೊದಲ ಮಿಜೋ ಮಹಿಳೆ ಇವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ/ಮನ್ನಣೆಯ ಕುರಿತು:

- ಈ ಮನ್ನಣೆಯು **FAO ನ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ವರ್ಷ 2026 ಅಭಿಯಾನದ ಒಂದು ಭಾಗ.**
- **131 ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದ 600 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನಾಮನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಪೈಕಿ ಲಾಲ್ರಿಥಾಂಗಿ** ಅವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಅಕ್ಟೋಬರ್ 15, 2026ರಂದು ರೋಮ್‌ನಲ್ಲಿ** FAO ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ **ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ವೇದಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಗೌರವವನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು,** ಇದು **ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ & ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ವಹಿಸುವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.**

ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಜರಾತ್ ಗರಿಮಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ

ಸಂದರ್ಭ: ವಿಮಾನ ಹಾರಾಟದ ಮಧ್ಯೆ **ಕಾಕ್‌ಪಿಟ್‌ನಲ್ಲಿ (cockpit)** ನಡೆದ ದಾಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ದುರಂತವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಪೈಲಟ್‌ನ ಅಸಾಧಾರಣ ಶೌರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಗುಜರಾತ್ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯ ಗೌರವವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಜರಾತ್ ಗರಿಮಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (**ರೂ.25 ಲಕ್ಷ ನಗದು** ಬಹುಮಾನ).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು: ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಸ್ಮಿತ್ ಮಚ್ಚರ್** (ಗುಜರಾತ್ ಮೂಲದ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜೆ ಮತ್ತು ಫ್ಲೈದುಬೈ ಪೈಲಟ್).
- **ನೀಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: ಗುಜರಾತ್ ಸರ್ಕಾರ** (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಭೂಪೇಂದ್ರ ಪಟೇಲ್ ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ).
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ: ದುಬೈನಿಂದ ಟೆಲ್ ಅವೀವ್‌ಗೆ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ (FZ1073)** ಸಹ–ಪೈಲಟ್ ಮಾಡಿದ ದಾಳಿಯನ್ನು ಇವರು ವಿಫಲಗೊಳಿಸಿದರು. **ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ರಕ್ತಸ್ರಾವವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಕಾಕ್‌ಪಿಟ್ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಣಿಕರು ಒಳಬರಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ವಿಮಾನವನ್ನು ಸೌದಿ ಅರೇಬಿಯಾದ ತಾಬುಕ್‌ಗೆ (Tabuk) ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮಾರ್ಗ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಇಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ 174 ಜನರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿದರು.**

SIDM ಚಾಂಪಿಯನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2026

ಸಂದರ್ಭ: ರಕ್ಷಣಾ ವಲಯದ ದೇಶೀಕರಣದತ್ತ ದೇಶೀಯ ಉದ್ಯಮಗಳ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು, ಸೊಸೈಟಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರರ್ಸ್‌ನ (SIDM) 8ನೇ ವಾರ್ಷಿಕ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವ ರಾಜನಾಥ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರು SIDM ಚಾಂಪಿಯನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2026ನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದರು.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

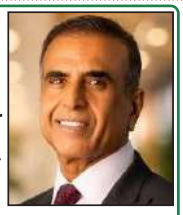

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** SIDM ಚಾಂಪಿಯನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು 2026.
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು:** ವಿವಿಧ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ 15 ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ನೀಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ:** ಸೊಸೈಟಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಮ್ಯಾನುಫ್ಯಾಕ್ಚರರ್ಸ್ (SIDM).
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವವರು:** ಕೇಂದ್ರ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವ **ರಾಜನಾಥ್ ಸಿಂಗ್**.
- **ಪ್ರಮುಖ ಗಮನಹರಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು: ದೇಶೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಉತ್ಪನ್ನ ನಾವೀನ್ಯತೆ, ವಿನ್ಯಾಸ, ಆಮದು ಬದಲಿ (import substitution),** ಉತ್ಪಾದನಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆ & **ರಫ್ತುಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆಗಳು.**
- **ಉದ್ದೇಶ:** ದೇಶೀಯ ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು R&D ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ನಾವೀನ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು, ಇದು ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅಂತರವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನಿರ್ಭರ್ ಭಾರತ್ ಅನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಹತೆಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ.
- ಅರ್ಹ ಘಟಕಗಳು ಗರಿಷ್ಠ ಶೇ. 50 ರಷ್ಟು ವಿದೇಶಿ ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ವಿದೇಶಿ ಕಂಪನಿಯ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರಬಾರದು.

ಸುನಿಲ್ ಭಾರ್ತಿ ಮಿತ್ತಲ್ ಅವರಿಗೆ ಲೀಜನ್ ಆಫ್ ಆನರ್

ಸಂದರ್ಭ: ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರ್ತಿ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಸ್‌ನ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನಾಗರಿಕ ಗೌರವವನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ: ನೈಟ್ ಆಫ್ ದಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಆರ್ಡರ್ ಆಫ್ ದಿ ಲೀಜನ್ ಆಫ್ ಆನರ್** (Chevalier de la Légion d'Honneur).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು:** ಸುನಿಲ್ ಭಾರ್ತಿ ಮಿತ್ತಲ್ (ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಭಾರ್ತಿ ಎಂಟರ್‌ಪ್ರೈಸಸ್).
- **ನೀಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ:** ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಸರ್ಕಾರ.
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವವರು: ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಎಮ್ಯಾನುಯೆಲ್ ಮ್ಯಾಕ್ರನ್** ಅವರ ಪರವಾಗಿ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ:** ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ದೂರಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಉಪಗ್ರಹ ಸಂವಹನಗಳಲ್ಲಿ **ಭಾರತ–ಫ್ರಾನ್ಸ್** ಸಹಯೋಗವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ 1992ರ ಆರಂಭಿಕ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಮೂಲದ ಯುಟೆಲ್‌ಸ್ಯಾಟ್ (Eutelsat) ನ ಸಹ–ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಾತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ:

- ಇದನ್ನು **1802**ರಲ್ಲಿ **ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಬೋನಪಾರ್ಟೆ**ಯಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ವಿಶಿಷ್ಟ ನಾಗರಿಕ ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವವಾಗಿದೆ.
- ಚೆವಲಿಯರ್ (ನೈಟ್) ಶ್ರೇಣಿಯು ಈ ಗೌರವದ ಐದು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿದೆ.

2026ರ ಜಾಗತಿಕ ಯುವ ಸಂಸ್ಥೆ (GYI) ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಅಮೀನಾ ನಸ್ರೀನ್ ಎ.ಎಸ್. ಭಾಜನ

ಸಂದರ್ಭ: ಅಮೆರಿಕದ ಅಯೋವಾದ ಡೆಸ್ ಮೊಯಿನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ 2026ರ 'ನಾರ್ಮನ್ ಇ. ಬೋರ್ಲಾಗ್ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂವಾದ'ದಲ್ಲಿ **ಭಾರತೀಯ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಅಮೀನಾ ನಸ್ರೀನ್ ಎ.ಎಸ್.** ಅವರು **'ಜಾಗತಿಕ ಯುವ ಸಂಸ್ಥೆ (GYI) ಪ್ರಶಸ್ತಿ'**ಯನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ: ಜಾಗತಿಕ ಯುವ ಸಂಸ್ಥೆ (GYI)** ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2026 (500 ಯುಎಸ್ ಡಾಲರ್ ನಗದು ಬಹುಮಾನ).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಅಕಾಡೆಮಿಯ (NAAS) 'ನಾಸ್–ಯುವ' (NAAS-YUVA)** ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಆಯ್ಕೆಯಾದ 7 ಭಾರತೀಯ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ **ಅಮೀನಾ ನಸ್ರೀನ್ ಎ.ಎಸ್.**
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ** (WFPF).
- **ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ: 'ನಾರ್ಮನ್ ಇ. ಬೋರ್ಲಾಗ್ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂವಾದ'**ದ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 20–22, 2026; **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಹಸಿವು ಗೆಲ್ಲುವ ಮುನ್ನ"** - "Before Hunger Wins") ಜೊತೆಜೊತೆಯಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಸವಾಲುಗಳ ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು.
- **ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆ:** ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ವಿನಿಮಯಕ್ಕಾಗಿ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಅಕಾಡೆಮಿಯು (NAAS)** ಅಮೆರಿಕದ **'ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮಂಡಳಿ'**ಯ (CAST) ಜೊತೆಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ (MoU) ಸಹಿ ಹಾಕಿದೆ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು:

- **ಜಾಗತಿಕ ಯುವ ಸಂಸ್ಥೆಯು (GYI)** ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ (WFPF) ವಾರ್ಷಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಭದ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಯ ಕುರಿತು ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಲು ಇದು ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತದ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಡೆಸ್ ಮೊಯಿನ್ಸ್‌ಗೆ ಕರೆತರುತ್ತದೆ.
- ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು (WFPF) **'ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'**ಯ ಆಡಳಿತವನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ (ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಿತಾಮಹ ಹಾಗೂ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರಾದ ನಾರ್ಮನ್ ಇ. ಬೋರ್ಲಾಗ್ ಅವರಿಂದ 1986ರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು).

ಸಖರೋವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2026

ಸಂದರ್ಭ: ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ (ICC) ಮೇಲೆ ಅಮೆರಿಕದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ನಡುವೆಯೂ, ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟವು (EU) ICC ಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ 'ಆಲೋಚನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನೀಡುವ ಸಖರೋವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'ಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದೆ.

ಸಖರೋವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕುರಿತು:

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** 1988.
- **ನಾಮಕರಣ:** ಸೋವಿಯತ್ ಭಿನ್ನಮತೀಯ ಹಾಗೂ **ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರಾದ ಆಂಡ್ರೇ ಸಖರೋವ್ ಅವರ ಗೌರವಾರ್ಥ** ಈ ಹೆಸರನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ: ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು** ಮತ್ತು **ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು.**
- **ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ: ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸಂಸತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಅದರ ರಾಜಕೀಯ ಗುಂಪುಗಳ ನಾಯಕರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ 'ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸಂಸತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಸಮ್ಮೇಳನ'**ವು ಅಂತಿಮ ವಿಜೇತರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಮೊತ್ತ:** ರೂ.50,000 (ಯುರೋ ಗಳು).
- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭ: ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಸ್ಟ್ರಾಸ್‌ಬರ್ಗ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ** ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

- ನೆಲ್ಸನ್ ಮಂಡೇಲಾ ಮತ್ತು ಮಲಾಲಾ ಯೂಸುಫ್‌ಝಾಯ್ ಅವರಂತಹ ಗಣ್ಯರು ಸಖರೋವ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಬಳಿಕ ನೊಬೆಲ್ ಶಾಂತಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೂ ಭಾಜನರಾಗಿದ್ದರು.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ (ICC) ಕುರಿತು:

- **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ: ದಿ ಹೇಗ್, ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್.**
- **ಸ್ಥಾಪನೆ: 2002ರಲ್ಲಿ** ರೋಮ್ ಶಾಸನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕಾನೂನುಬದ್ಧವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುವ ಶಾಶ್ವತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾಗಿದೆ.
- **ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧಗಳಿಗಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಇದು ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸುತ್ತದೆ:
  - ನರಮೇಧ (Genocide)
  - ಮಾನವೀಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಅಪರಾಧಗಳು
  - ಯುದ್ಧ ಅಪರಾಧಗಳು
  - ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಅಪರಾಧ

ICC ಮತ್ತು ICJ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ:

ICC	ಗಂಭೀರವಾದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಎಸಗಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸುತ್ತದೆ.
ICJ	ಇದು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯವಾಗಿದ್ದು, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ (States) ನಡುವಿನ ಕಾನೂನು ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸಲಹಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

2026ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ
ದೇವದಾಸ್ ಚಿಮಕೋಡ್ ಆಯ್ಕೆ

ಸಂದರ್ಭ: ರಾಜ್ಯದ ಜಾನಪದ ಪರಂಪರೆಗೆ ಬೀದರ್‌ನ ಜಾನಪದ ಕಲಾವಿದ ದೇವದಾಸ್ ಚಿಮಕೋಡ್ ಅವರು ನೀಡಿದ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ತನ್ನ 2026ನೇ ಸಾಲಿನ ವಾರ್ಷಿಕ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2026 (21 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026 ರಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು:** ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೀದರ್ ತಾಲೂಕಿನ ಚಿಮಕೋಡ್ ಗ್ರಾಮದ ದೇವದಾಸ್ ಚಿಮಕೋಡ್ (56).
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ:** ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ:** ಜಾನಪದ ಗಾಯನ, ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತ, ಸುಗ್ಗಿ ಕುಣಿತ ಹಾಗೂ ಹಲಗೆ (ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತಾಳವಾದ್ಯ) ವಾದನದಲ್ಲಿ 35 ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದು, ಈ ಭಾಗದಾದ್ಯಂತ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಜಾನಪದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಲುಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ಬಹುಮಾನ:** 25,000 ರೂ. ನಗದು ಪುರಸ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸಾ ಪತ್ರ.

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು:

- ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ರಾಜ್ಯದ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳ ಅಕಾಡೆಮಿಯಾದ **'ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ'**ಯು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾನಪದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜೀವಮಾನದ ಸಾಧನೆಗೈದ ಜಾನಪದ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಜೊಚ್ಚಲ ಭೂಪೇನ್ ಹಜಾರಿಕಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಉಷಾ ಮಂಗೇಶ್ಕರ್ ಭಾಜನ

ಸಂದರ್ಭ: ಅಸ್ಸಾಂ ಸರ್ಕಾರವು ಹಿನ್ನೆಲೆ ಗಾಯಕಿ ಉಷಾ ಮಂಗೇಶ್ಕರ್ ಅವರನ್ನು ಜೊಚ್ಚಲ **'ಭಾರತರತ್ನ ಡಾ. ಭೂಪೇನ್ ಹಜಾರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ'**ಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ: ಭಾರತರತ್ನ ಡಾ. ಭೂಪೇನ್ ಹಜಾರಿಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ** (ಜೊಚ್ಚಲ ಆವೃತ್ತಿ).
- **ಪುರಸ್ಕೃತರು:** ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಹಜಾರಿಕಾ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಗಣನೀಯ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗಾಗಿ ಉಷಾ ಮಂಗೇಶ್ಕರ್ ಅವರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ:** ಅಸ್ಸಾಂ ಸರ್ಕಾರ (23 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026 ರಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ).
- **ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ: ಹಜಾರಿಕಾ ಅವರ ಜನ್ಮ ಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ಸಮಾರೋಪ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ** (29 ನವೆಂಬರ್ 2026), **ನವದೆಹಲಿಯ ಭಾರತ್ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅವರು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಲಿದ್ದಾರೆ.**

ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಕುರಿತು:

- 2026ರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಗೀತ, ಕಲೆ ಅಥವಾ ಸಿನಿಮಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆಗೈದವರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಇದು 10 ಲಕ್ಷ ರೂ. ನಗದು ಮತ್ತು ಪ್ರಶಂಸಾ ಪತ್ರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.
- **ಅಸ್ಸಾಂನ ಸಾದಿಯಾದಲ್ಲಿ** ಜನಿಸಿದ **ಡಾ. ಭೂಪೇನ್ ಹಜಾರಿಕಾ** (1926–2011) ಅವರನ್ನು **"ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರದ ಕವಿ"** (Bard of the Brahmaputra) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರಿಗೆ **2019ರಲ್ಲಿ ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿ 'ಭಾರತರತ್ನ'** ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

2026ರ ಏಷ್ಯನ್ ಪ್ಯಾರಾ ಗೇಮ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ದಾಖಲೆಯ ಪದಕಗಳ ಬೇಟೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಜಪಾನ್‌ನ ಐಚಿ–ನಗೋಯಾದಲ್ಲಿ (18–24 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026) ನಡೆದ 5ನೇ ಏಷ್ಯನ್ ಪ್ಯಾರಾ ಗೇಮ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ದಾಖಲೆಯ 114 ಪದಕಗಳೊಂದಿಗೆ (30 ಚಿನ್ನ, 35 ಬೆಳ್ಳಿ, 49 ಕಂಚು) 4ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ದಾಖಲೆಯ ಸಾಧನೆ:** 2022ರ ಹ್ಯಾಂಗ್‌ಝೌ ಏಷ್ಯನ್ ಪ್ಯಾರಾ ಗೇಮ್ಸ್‌ನ 108 ಪದಕಗಳ (ಮೂಲತಃ 111, ಉದ್ದೀಪನಾ ಮದ್ದು ಸೇವನೆಯಿಂದ ಅನರ್ಹಗೊಂಡ ನಂತರ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು) ಹಿಂದಿನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮೀರಿಸಿದೆ.
- **ಭಾರತೀಯ ತುಕಡಿ:** 11 ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ 168 ಪ್ಯಾರಾ–ಅಥ್ಲೀಟ್‌ಗಳು (112 ಪುರುಷರು, 56 ಮಹಿಳೆಯರು) ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು; **ಪ್ರಮೋದ್ ಭಗತ್** ಮತ್ತು **ಭಾವಿನಾ ಪಟೇಲ್** ಅವರು **ಭಾರತದ ಧ್ವಜಧಾರಿಯಾಗಿದ್ದರು.**
- **ಅಗ್ರ ಕ್ರೀಡೆ:** ಪ್ಯಾರಾ–ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್ ವಿಭಾಗವು 65 ಪದಕಗಳೊಂದಿಗೆ (22 ಚಿನ್ನ) ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

2026ರ ಏಷ್ಯನ್ ಪ್ಯಾರಾ ಗೇಮ್ಸ್: ಭಾರತದ ಕ್ರೀಡಾವಾರು ಪದಕಗಳು

ಕ್ರೀಡೆ	ಒಟ್ಟು ಪದಕಗಳು
ಪ್ಯಾರಾ–ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್	65
ಪ್ಯಾರಾ–ಬ್ಯಾಡ್ಮಿಂಟನ್	16
ಪ್ಯಾರಾ–ಈಜು	11
ಪ್ಯಾರಾ–ಟೇಬಲ್ ಟೆನಿಸ್	7
ಪ್ಯಾರಾ–ಬಿಲ್ಲುಗಾರಿಕೆ	6
ಪ್ಯಾರಾ–ಶೂಟಿಂಗ್	5
ಪ್ಯಾರಾ–ಜೂಡೋ	2
ಪ್ಯಾರಾ–ಪವರ್‌ಲಿಫ್ಟಿಂಗ್	2

2026ರ ಏಷ್ಯನ್ ಪ್ಯಾರಾ ಗೇಮ್ಸ್: ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ವಿಜೇತರು

ಕ್ರೀಡಾಪಟು	ಕ್ರೀಡೆ	ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ಗೆದ್ದ ಸ್ಪರ್ಧೆ(ಗಳು)
ಸುಮಿತ್ ಆಂಟಿಲ್	ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್	ಪುರುಷರ ಜಾವೆಲಿನ್ (ಭರ್ಜಿ) ಎಸೆತ **F42-44/F61-64**
ಪ್ರಣವ್ ಸೂರ್ಮಾ	ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್	ಪುರುಷರ ಡಿಸ್ಕಸ್ ಎಸೆತ ಈ51–53 ಮತ್ತು ಕ್ಲಬ್ ಎಸೆತ **F51** (2 ಚಿನ್ನ)
ನಿಶಾದ್ ಕುಮಾರ್	ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್	ಪುರುಷರ ಲಾಂಗ್ ಜಂಪ್ (ಉದ್ದ ಜಿಗಿತ) ಮತ್ತು ಹೈ ಜಂಪ್ (ಎತ್ತರ ಜಿಗಿತ) **T47** (2 ಚಿನ್ನ)
ದಿಲೀಪ್ ಮಹಾದು ಗಾವಿತ್	ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್	ಪುರುಷರ 100 ಮೀ ಮತ್ತು 400 ಮೀ **T47** (2 ಚಿನ್ನ)
ಸಿಮ್ರಾನ್	ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್	ಮಹಿಳೆಯರ 100 ಮೀ ಮತ್ತು 200 ಮೀ **T12** (2 ಚಿನ್ನ)
ಶೀತಲ್ ದೇವಿ	ಬಿಲ್ಲುಗಾರಿಕೆ	ಮಹಿಳೆಯರ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಮತ್ತು ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಮಿಶ್ರ ತಂಡ (2 ಚಿನ್ನ)
ಮೋನಾ ಅಗರ್ವಾಲ್	ಶೂಟಿಂಗ್	ಮಹಿಳೆಯರ 10 ಮೀಟರ್ ಏರ್ ರೈಫಲ್ **SH1** ಮತ್ತು 50 ಮೀಟರ್ ರೈಫಲ್ **3P** (2 ಚಿನ್ನ)
ನಿತೇಶ್ ಕುಮಾರ್	ಬ್ಯಾಡ್ಮಿಂಟನ್	ಪುರುಷರ ಸಿಂಗಲ್ಸ್ **SL3**
ನವೀನ್ ಶಿವಕುಮಾರ್	ಬ್ಯಾಡ್ಮಿಂಟನ್	ಪುರುಷರ ಸಿಂಗಲ್ಸ್ **SL4**
ಮಾನಸಿ ಜೋಶಿ – ತುಳಸಿಮತಿ ಮುರುಗೇಶನ್	ಬ್ಯಾಡ್ಮಿಂಟನ್	ಮಹಿಳೆಯರ ಡಬಲ್ಸ್ **SL3-SU5**

ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕ್ಲಬ್ ಕಪ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಹಾಲ್ ಸರಿನ್, ಹಂಪಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್‌ಗಳಾದ **ನಿಹಾಲ್ ಸರಿನ್** ಮತ್ತು **ಕೊನೇರು ಹಂಪಿ** ಅವರು **2026ರ 41ನೇ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಚೆಸ್ ಕ್ಲಬ್ ಕಪ್‌ನಲ್ಲಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬೋರ್ಡ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳನ್ನು** ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- ✓ **ಸ್ಥಳ:** ಬುದವಾ, ಮಾಂಟೆನೆಗ್ರೊ (17–23 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2026); ಆಯೋಜಕರು: ಯುರೋಪಿಯನ್ ಚೆಸ್ ಯೂನಿಯನ್ (ECU). ಇದರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 108 ತಂಡಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದವು.
- ✓ **ತಂಡ ಚಾಂಪಿಯನ್ಸ್:** ಓಪನ್ ವಿಭಾಗ: ಟೈಬ್ರೇಕ್‌ನಲ್ಲಿ ನೊವಿ ಬೋರ್ (ಚೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್) ತಂಡವನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿದ ಬೇಗನ್ ಪೆಂಡಿಕ್ (ಟರ್ಕಿ); **ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಭಾಗ: ಸೆರ್ಕಲ್ ಡಿ ಎಚೆಕ್ಸ್ ಡಿ ಮಾಂಟೆ–ಕಾರ್ಲೊ** (ಇದು ಹಂಪಿ ಅವರ ಕ್ಲಬ್).
- ✓ **ಭಾರತದ ಸಾಧನೆ:** ಒಟ್ಟು **4 ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬೋರ್ಡ್ ಪದಕಗಳು** (2 ಚಿನ್ನ, 1 ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು 1 ಕಂಚು).

2026ರ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕ್ಲಬ್ ಕಪ್: ಭಾರತೀಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪದಕ ವಿಜೇತರು

ಆಟಗಾರ / ಆಟಗಾರ್ತಿ	ಕ್ಲಬ್	ಬೋರ್ಡ್	ಅಂಕ	ಪದಕ
ನಿಹಾಲ್ ಸರಿನ್	ನೊವಿ ಬೋರ್	2	5/6 (ಅಜೇಯ)	ಚಿನ್ನ (ಓಪನ್)
ಕೊನೇರು ಹಂಪಿ	ಮಾಂಟೆ–ಕಾರ್ಲೊ	2	4.5/6	ಚಿನ್ನ (ಮಹಿಳೆಯರು)
ಪೆಂಟಾಲ ಹರಿಕೃಷ್ಣ	ನೊವಿ ಬೋರ್	3	5/6 (ಅಜೇಯ)	ಬೆಳ್ಳಿ (ಓಪನ್)
ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ್ ಮುರಳಿ	ಎಲೆಕ್ಟ್ರೋಪ್ರೀವೆಡಾ	2	4.5/6	ಕಂಚು (ಓಪನ್)

ಕ್ರೀಡಾ ಸುದ್ದಿಗಳು

2026ರ ಏಷ್ಯನ್ ಗೇಮ್ಸ್: 85 ಪದಕಗಳೊಂದಿಗೆ 4ನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ಭಾರತ

ಸಂದರ್ಭ: ಜಪಾನ್‌ನ ಐಚಿ–ನಗೋಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 20ನೇ ಏಷ್ಯನ್ ಗೇಮ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತವು 85 ಪದಕಗಳ ಅದ್ಭುತ ಸಾಧನೆಯೊಂದಿಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಲ್ಕನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಪದಕಗಳ ಪಟ್ಟಿ:** ಭಾರತವು ಒಟ್ಟು 85 ಪದಕಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ **21 ಚಿನ್ನ, 27 ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು 37 ಕಂಚಿನ ಪದಕಗಳು** ಸೇರಿವೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಏಷ್ಯಾ ಖಂಡದ ಕ್ರೀಡಾ ದಿಗ್ಗಜರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
- **ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕ:** ಈ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟವು ಜಪಾನ್‌ನ ಐಚಿ ಮತ್ತು ನಗೋಯಾದ್ಯಂತ **2026ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 19 ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 4 ರವರೆಗೆ** ನಡೆಯಿತು.
- **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಟೀಮ್ ಸ್ವೀಪ್ (Historic Team Sweeps):** ಕ್ರಿಕೆಟ್, ಹಾಕಿ ಮತ್ತು ಕಬಡ್ಡಿಯ ಪುರುಷರ ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಭಾಗಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ ತಂಡದ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ (team sports) ಭಾರತವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾರಮ್ಯ ಮೆರೆದಿದೆ.
- **ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರದರ್ಶನ: ಅಥ್ಲೀಟ್ ವಿತ್ಯಾ ರಾಮರಾಜ್ ಮೂರು ಪದಕಗಳನ್ನು** (ಮಹಿಳೆಯರ 4x400m ರಿಲೇಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ, ಮಿಶ್ರ 4x400 m ರಿಲೇಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು 400m ಹರ್ಡಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಂಚು) ಗೆಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರದರ್ಶನ ನೀಡಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ **400m ಹರ್ಡಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ 54.75 ಸೆಕೆಂಡುಗಳ ಸಮಯವನ್ನು** ದಾಖಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬಹುಕಾಲದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಮುರಿದರು.

2026ರ ಏಷ್ಯನ್ ಗೇಮ್ಸ್: ಅಂತಿಮ ಪದಕ ಪಟ್ಟಿ (ಅಗ್ರ 5 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು)

ಶ್ರೇಯಾಂಕ	ದೇಶ	ಚಿನ್ನ	ಬೆಳ್ಳಿ	ಕಂಚು	ಒಟ್ಟು
1	ಚೀನಾ	169	89	83	341
2	ಜಪಾನ್	83	95	91	269
3	ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾ	39	43	68	150
4	ಭಾರತ	21	27	37	85
5	ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್	21	25	24	70

2026ರ ಏಷ್ಯನ್ ಗೇಮ್ಸ್: ಪ್ರಮುಖ ಭಾರತೀಯ ಪದಕ ವಿಜೇತರು ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು

ಕ್ರೀಡೆ	ಸ್ಪರ್ಧೆ	ಭಾರತೀಯ ವಿಜೇತರು	ಪದಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು
ಕ್ರಿಕೆಟ್	ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ T20	ಟೀಮ್ ಇಂಡಿಯಾ	ಎರಡರಲ್ಲೂ ಚಿನ್ನ
ಹಾಕಿ	ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ತಂಡ	ಟೀಮ್ ಇಂಡಿಯಾ	ಎರಡರಲ್ಲೂ ಚಿನ್ನ
ಕಬಡ್ಡಿ	ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ತಂಡ	ಟೀಮ್ ಇಂಡಿಯಾ	ಎರಡರಲ್ಲೂ ಚಿನ್ನ
ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್	ಮಹಿಳೆಯರ 4x400m ರಿಲೇ	ಕಿರಣ್ ಪಹಲ್, ಪೂವಮ್ಮ ಮಾಚೆಟ್ಟಿರ, ಪ್ರಾಚಿ ಚೌಧರಿ, ವಿತ್ಯಾ ರಾಮರಾಜ್	ಚಿನ್ನ
ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್	ಮಹಿಳೆಯರ 400m ಹರ್ಡಲ್ಸ್	ವಿತ್ಯಾ ರಾಮರಾಜ್	ಕಂಚು (ಐತಿಹಾಸಿಕ 54.75 ಸೆಕೆಂಡುಗಳ ಸಾಧನೆ)
ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್	ಮಹಿಳೆಯರ 75kg	ಲವ್ಲಿನಾ ಬೊರ್ಗೊಹೈನ್	ಚಿನ್ನ
ಬಾಕ್ಸಿಂಗ್	ಮಹಿಳೆಯರ 65kg	ಪರ್ವೀನ್ ಹೂಡಾ	ಚಿನ್ನ
ಗಾಲ್ಫ್	ಮಹಿಳೆಯರ ವೈಯಕ್ತಿಕ	ಪ್ರಣವಿ ಅರಸ್	ಚಿನ್ನ
ವೇಟ್ ಲಿಫ್ಟಿಂಗ್	ಮಹಿಳೆಯರ 49kg	ಮೀರಾಬಾಯಿ ಚಾನು	ಬೆಳ್ಳಿ (ಒಟ್ಟು ತೂಕ: 198 kg - ಸ್ನ್ಯಾಚ್ 87kg, ಕ್ಲೀನ್ & ಜರ್ಕ್ 111kg)
ಕುಸ್ತಿ	ಪುರುಷರ ಫ್ರೀಸ್ಟೈಲ್ 57kg	ಅಮನ್ ಸೆಹ್ರಾವತ್	ಚಿನ್ನ
ಕುಸ್ತಿ	ಪುರುಷರ ಫ್ರೀಸ್ಟೈಲ್ 65kg	ಸುಜೀತ್ ಕಲ್ಕಲ್	ಚಿನ್ನ
ಜಿಲ್ಲು ಗಾರಿಕೆ	ಮಹಿಳೆಯರ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರಿಕರ್ವ್	ಕುಮ್‌ಕುಮ್ ಮೊಹೋದ್	ಚಿನ್ನ

ಸ್ಮೃತಿ ಮಂಧಾನ ಭಾರತ ಮಹಿಳಾ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ತಂಡದ ನಾಯಕಿಯಾಗಿ ನೇಮಕ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯು (BCCI) ಸ್ಟಾರ್ ಆರಂಭಿಕ ಬ್ಯಾಟರ್ ಸ್ಮೃತಿ ಮಂಧಾನ ಅವರನ್ನು ಹರ್ಮನ್‌ಪ್ರೀತ್ ಕೌರ್ ಅವರ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಭಾರತ ಮಹಿಳಾ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ತಂಡದ ಪೂರ್ಣಾವಧಿ ಬಿಳಿ–ಚೆಂಡು (white-ball) ನಾಯಕಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ನಾಯಕತ್ವದ ಬದಲಾವಣೆ:** ಕೇವಲ ಆಟಗಾರ್ತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪಾತ್ರದ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ಮಾದರಿಯ ನಾಯಕತ್ವದಿಂದ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಕೆಳಗಿಳಿದ **ಹರ್ಮನ್‌ಪ್ರೀತ್ ಕೌರ್** ಅವರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಇವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ರೋಹಿತ್ ಶರ್ಮಾ 12,000 ODI ರನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ 200 ಸಿಕ್ಸರ್‌ಗಳ ಸಾಧನೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತ ತಂಡದ ರೋಹಿತ್ ಶರ್ಮಾ ಅವರು ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ವಿರುದ್ಧದ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಜೀವನದ **12,000 ODI** ರನ್‌ಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ **200 ODI** ಸಿಕ್ಸರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿಡಿಸಿದ ಇತಿಹಾಸದ ಮೊದಲ ಬ್ಯಾಟ್ಸ್‌ಮನ್ ಆಗುವ ಮೂಲಕ ಎರಡು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಇನ್ನಿಂಗ್ಸ್ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು: ತಮ್ಮ 282ನೇ ಇನ್ನಿಂಗ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ 12,000 ರನ್‌ಗಳ ಗಡಿ ತಲುಪುವ ಮೂಲಕ, ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಈ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ ಎರಡನೇ ಅತಿವೇಗದ ಬ್ಯಾಟ್ಸ್‌ಮನ್** (ವಿರಾಟ್ ಕೊಹ್ಲಿ ನಂತರ) ಎನಿಸಿಕೊಂಡರು.
- **ಗಣ್ಯರ ಸಾಲು:** ಸಚಿನ್ ತೆಂಡೂಲ್ಕರ್ ಮತ್ತು ವಿರಾಟ್ ಕೊಹ್ಲಿ ಅವರ ನಂತರ 12,000 ODI ರನ್ ಕ್ಲಬ್ ಸೇರಿದ ಕೇವಲ ಮೂರನೇ ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟಿಗ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು.
- **ಸಿಕ್ಸರ್‌ಗಳ ದಾಖಲೆ:** ಕ್ರಿಸ್ ಗೇಲ್ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ದಾಖಲೆಯನ್ನು (ಒಂದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ 147 ಸಿಕ್ಸರ್‌ಗಳು) ಮುರಿದು, ಒಂದೇ ದೇಶದಲ್ಲಿ (ಭಾರತ) 200 ODI ಸಿಕ್ಸರ್‌ಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಿದ ಮೊದಲ ಆಟಗಾರರಾದರು.
- **ಪಂದ್ಯದ ಪ್ರದರ್ಶನ:** 75 ಎಸೆತಗಳಲ್ಲಿ 101 ರನ್ ಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ (ತಮ್ಮ 35ನೇ ODI ಶತಕ) ಶುಭ್ಮನ್ ಗಿಲ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ 255 ರನ್‌ಗಳ ಬೃಹತ್ ಆರಂಭಿಕ ಜೊತೆಯಾಟವನ್ನು ನೀಡಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ರನ್ ಚೇಸ್‌ಗೆ ಕಾರಣರಾದರು.

12,000 ODI ರನ್‌ಗಳನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ತಲುಪಿದ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟಗಾರರು

ಶ್ರೇಯಾಂಕ	ಆಟಗಾರ	12,000 ರನ್‌ಗಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಇನ್ನಿಂಗ್ಸ್‌ಗಳು
1	ವಿರಾಟ್ ಕೊಹ್ಲಿ	**242**
2	ರೋಹಿತ್ ಶರ್ಮಾ	**282**
3	ಸಚಿನ್ ತೆಂಡೂಲ್ಕರ್	**300**
4	ರಿಕಿ ಪಾಂಟಿಂಗ್	**314**
5	ಕುಮಾರ್ ಸಂಗಕ್ಕಾರ	**336**

ಬೋಧನಾ ಶಿವನಂದನ್

ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯ ವುಮನ್ ಗ್ರಾಂಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್

ಸಂದರ್ಭ: 11 ವರ್ಷದ ಬ್ರಿಟಿಷ್–ಭಾರತೀಯ ಚೆಸ್ ಪ್ರತಿಭೆ ಬೋಧನಾ ಶಿವನಂದನ್ ಅವರು ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್‌ನ ಸಮರ್‌ಕಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 46ನೇ ಚೆಸ್ ಒಲಿಂಪಿಯಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯ ವುಮನ್ ಗ್ರಾಂಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ (WGM) ಆಗುವ ಮೂಲಕ ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ದಾಖಲೆ ನಿರ್ಮಾಣ: ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 28, 2026ರಂದು ತಮ್ಮ 11ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ WGM ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಕ್ಯಾಟೆರಿನಾ ಲಾಗ್ನೋ (12 ವರ್ಷ ಮತ್ತು 4 ತಿಂಗಳ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು) ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಂದಿನ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಮುರಿದಿದ್ದಾರೆ.**
- **ಟೂರ್ನಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ:** ಎಲ್ಲಾ 11 ಸುತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಉನ್ನತ ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು 8 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಮೂರನೇ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ WGM ನಾರ್ಮ್ ಅನ್ನು (WGM norm) ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಇವರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರದರ್ಶನವು ಅವರಿಗೆ ಎರಡನೇ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಸ್ಟರ್ (IM) ನಾರ್ಮ್ ಅನ್ನು ಸಹ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು.
- **ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು:** ಇವರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು **'ಗಿನ್ನೆಸ್ ವಿಶ್ವ ದಾಖಲೆಗಳು'** ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ **ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾಸ್ಟರ್, ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್ ಚೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಂಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ಅನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಅನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿ** ಎಂಬ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಸಹ ಇವರು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಿರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಗ್ರಾಂಡ್‌ಮಾಸ್ಟರ್‌ಗಳು (WGM)

ಶ್ರೇಯಾಂಕ	ಆಟಗಾರ್ತಿ	ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ದೇಶ	WGM ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಾಗಿನ ವಯಸ್ಸು
1	ಬೋಧನಾ ಶಿವನಂದನ್	ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್	11 ವರ್ಷ
2	ಕ್ಯಾಟೆರಿನಾ ಲಾಗ್ನೋ	ಉಕ್ರೇನ್ / ರಷ್ಯಾ	12 ವರ್ಷ, 4 ತಿಂಗಳು
3	ಹೌ ಯಿಫಾನ್	ಚೀನಾ	12 ವರ್ಷ, 11 ತಿಂಗಳು

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ಗೆ ಪೂನಂ ರಾವುತ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಘೋಷಣೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ತಂಡದ ಅಗ್ರ ಕ್ರಮಾಂಕದ ಬ್ಯಾಟರ್ ಪೂನಂ ರಾವುತ್ ಅವರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 15, 2026 ರಂದು ಎಲ್ಲಾ ಮಾದರಿಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ವೃತ್ತಿಜೀವನ ಮತ್ತು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳು:** ಮುಂಬೈ ಮೂಲದ ಈ ಆಟಗಾರ್ತಿ 2009 ರಿಂದ 2021 ರವರೆಗೆ 112 ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲೂ ಸೇರಿ, ಅವರು 4 ಟೆಸ್ಟ್‌ಗಳು (ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ವಿರುದ್ಧದ ಗರಿಷ್ಠ 130 ರನ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 264 ರನ್), 73 ಏಕದಿನ ಪಂದ್ಯಗಳು (ಮೂರು ಶತಕಗಳೊಂದಿಗೆ 2,299 ರನ್) ಮತ್ತು 35 T20I ಪಂದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಡಿದ್ದಾರೆ.
- **ಮೈಲಿಗಲ್ಲು:** ತಮ್ಮ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ **ರಾವುತ್ ಅವರು, ಭಾರತವು ಫೈನಲ್ ತಲುಪಿದ್ದ 2017 ರ ICC ಮಹಿಳಾ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ವಿಶ್ವಕಪ್ ಅನ್ನು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕ್ಷಣವೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಯುವತಿಯರ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ನೀಡಿತು ಮತ್ತು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಿತು** ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಬೀಜಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಟೋಕಿಯೊದಲ್ಲಿ ATP ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡ

ಜೊಕೊವಿಕ್ ಮತ್ತು ಅಲ್ಕರಾಜ್

ಸಂದರ್ಭ: ಟೆನಿಸ್ ತಾರೆಗಳಾದ ನೊವಾಕ್ ಜೊಕೊವಿಕ್ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಲೋಸ್ ಅಲ್ಕರಾಜ್ ಅವರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 6, 2026 ರಂದು ಪ್ರಮುಖ ATP 500 ಚಾಂಪಿಯನ್‌ಶಿಪ್‌ಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಕ್ರಮವಾಗಿ ಚೀನಾ ಓಪನ್ ಮತ್ತು ಜಪಾನ್ ಓಪನ್ ಪುರುಷರ ಸಿಂಗಲ್ಸ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಜೊಕೊವಿಕ್ ಅವರ 102ನೇ ಪ್ರಶಸ್ತಿ:** ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಅಲೆಕ್ಸ್ ಡಿ ಮಿನಾರ್ ಅವರು ಫೈನಲ್‌ನ ಎರಡನೇ ಸೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ತೊಡೆಸಂದು ಗಾಯದಿಂದಾಗಿ **(groin injury)** ಹಿಂದೆ ಸರಿದ ನಂತರ, ಸೆರ್ಬಿಯಾದ ದಂತಕಥೆ ನೊವಾಕ್ ಜೊಕೊವಿಕ್ ಬೀಜಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದಾಖಲೆಯ ಏಳನೇ ಚೀನಾ ಓಪನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡರು.
- **ಬೀಜಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪಾರುಪತ್ಯ:** 39 ವರ್ಷದ ಜೊಕೊವಿಕ್ ಅವರು ಚೀನಾ ಓಪನ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಜೇಯ ಗೆಲುವಿನ ದಾಖಲೆಯನ್ನು 34–0 ಗೆ ಏರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹಿರಿಯ ATP 500 ಚಾಂಪಿಯನ್ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು 2026ರ ಋತುವಿನ ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ATP ಟೂರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
- **ಟೋಕಿಯೊ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಅಲ್ಕರಾಜ್:** ಸ್ಪೇನ್‌ನ ಸ್ಟಾರ್ ಆಟಗಾರ ಕಾರ್ಲೋಸ್ ಅಲ್ಕರಾಜ್ ಅವರು ಝೆಕ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕ್‌ನ ಜಿರಿ ಲೆಹೆಕ್ಕಾ ಅವರನ್ನು ನೇರ ಸೆಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಮಣಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಜಪಾನ್ ಓಪನ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಏಷ್ಯನ್ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸತತ ಎರಡನೇ ಗೆಲುವಾಗಿದೆ.
- **ಪುನರಾಗಮನದ ಗೆಲುವು:** ಜಪಾನ್ ಓಪನ್ ಗೆಲುವು 2026ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಕರಾಜ್ ಅವರ ಮೂರನೇ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ (ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ ಓಪನ್ ನಂತರ) ಮತ್ತು ಅವರ ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 27 ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದೆ.

2026ರ ಏಷ್ಯನ್ ಗೇಮ್ಸ್ ಪುರುಷರ ಕ್ರಿಕೆಟ್: ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು ಮಣಿಸಿ ಚಿನ್ನ ಗೆದ್ದ ಭಾರತ

ಸಂದರ್ಭ: ಜಪಾನ್‌ನ ನಿಶಿನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 2026ರ ಏಷ್ಯನ್ ಗೇಮ್ಸ್‌ನ ಫೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಪುರುಷರ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ತಂಡವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಎದುರಾಳಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನವನ್ನು 19 ರನ್‌ಗಳಿಂದ ಸೋಲಿಸಿ ಚಿನ್ನದ ಪದಕವನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಪಂದ್ಯದ ಸ್ಥಳ:** ಕೊರೊಗಿ ಸ್ಪೋರ್ಟ್ಸ್ ಪಾರ್ಕ್, ನಿಶಿನ್, ಜಪಾನ್.
- **ಪಂದ್ಯದ ಸಾರಾಂಶ:** ಅಭಿಷೇಕ್ ಶರ್ಮಾ (28 ಎಸೆತಗಳಲ್ಲಿ 61) ಮತ್ತು ತಿಲಕ್ ವರ್ಮಾ (22 ಎಸೆತಗಳಲ್ಲಿ ಅಜೇಯ 51) ಅವರ ಸ್ಫೋಟಕ ಅರ್ಧಶತಕಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಭಾರತ ತನ್ನ 20 ಓವರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 211/6 ರನ್‌ಗಳ ಬೃಹತ್ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿತು. ಪಾಕಿಸ್ತಾನವು ಹಸನ್ ನವಾಜ್ (51 ಎಸೆತಗಳಲ್ಲಿ 96) ಅವರ ಹೋರಾಟದ ನಡುವೆಯೂ 192/6 ರನ್ ಗಳಿಸಿ ಗುರಿ ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಯಿತು.
- **ಪದಕ ವಿಜೇತರು:** ಭಾರತ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಕಂಚಿನ ಪದಕವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವು.
- **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು:** ಈ ಇನ್ನಿಂಗ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ, T20 ಕ್ರಿಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತೀಯ ಬ್ಯಾಟರ್ ಸಿಡಿಸಿದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಕ್ಸರ್‌ಗಳ ಯುವರಾಜ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಅಭಿಷೇಕ್ ಶರ್ಮಾ ಸರಿಗಟ್ಟಿದರು.
- **ಅಂತಿಮ ಸುತ್ತು:** ಸೆಮಿಫೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಲಂಕಾವನ್ನು 124 ರನ್‌ಗಳಿಂದ ಮಣಿಸಿ ಭಾರತ ಫೈನಲ್ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಫೈನಲ್ ತಲುಪಿತ್ತು.

2026ರ ಚೆಸ್ ಒಲಿಂಪಿಯಾಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಪದಕ

ಸಂದರ್ಭ: ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್‌ನ ಸಮರ್‌ಕಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 46ನೇ ಚೆಸ್ ಒಲಿಂಪಿಯಾಡ್‌ನ ಓಪನ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಪುರುಷರ ಚೆಸ್ ತಂಡವು ಬೆಳ್ಳಿ ಪದಕವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಟೂರ್ನಿಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** 18 ಮ್ಯಾಚ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 28.5 ಗೇಮ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿತು. ಟೈಬ್ರೇಕ್ (TB2) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಜರ್ಮನಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಪದಕವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು.
- **ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಕಂಚಿನ ಪದಕ ವಿಜೇತರು:** ಅತಿಥೇಯ ರಾಷ್ಟ್ರ ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್ 20 ಮ್ಯಾಚ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಪದಕವನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಜರ್ಮನಿ ಕಂಚಿನ ಪದಕವನ್ನು ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿತು.
- **ಅಂತಿಮ ಸುತ್ತಿನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಂದ್ಯ:** 11ನೇ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಂಗೇರಿ ವಿರುದ್ಧ 2–2 ಡ್ರಾ ಸಾಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪದಕವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಡಿ. ಗುಕೇಶ್ ಅವರ ಸೋಲಿನ ಹೊರತಾಗಿಯೂ, ಅರ್ಜುನ್ ಎರಿಗೈಸಿ ಅವರ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಗೆಲುವಿನಿಂದಾಗಿ ಭಾರತ ಈ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ICC ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟಿಗರು

ಸಂದರ್ಭ: ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟಿಗರಾದ ಶುಭ್ಮನ್ ಗಿಲ್ ಮತ್ತು ಶೆಫಾಲಿ ವರ್ಮಾ ಅವರು **ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2026ರ ICC ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಪ್ಲೇಯರ್ಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಮಂತ್ (Players of the Month)** ಆಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಆಟಗಾರರು ಎರಡೂ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಇದು ಮೂರನೇ ಬಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ದಾಖಲೆ ಸರಿಗಟ್ಟಿದ ಪುರುಷರ ವಿಜೇತ:** ಶುಭ್ಮನ್ ಗಿಲ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಐದನೇ ಪುರುಷರ ಪ್ಲೇಯರ್ ಆಫ್ ದಿ ಮಂತ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ, ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ನಾಯಕಿ ಹೇಲಿ ಮ್ಯಾಥ್ಯೂಸ್ ಹೊಂದಿದ್ದ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್ ವಿರುದ್ಧದ ಅದ್ಭುತ ಏಕದಿನ ಸರಣಿಯ ನಂತರ ಈ ಮನ್ನಣೆ ದೊರೆತಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ತಿರುವನಂತಪುರಂನಲ್ಲಿ **110 ರನ್ ಮತ್ತು 133 ಎಸೆತಗಳಲ್ಲಿ ಭರ್ಜರಿ 223 ರನ್** ಗಳಿಸಿದ್ದರು.
- **ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮಹಿಳಾ ವಿಜೇತೆ:** ಶೆಫಾಲಿ ವರ್ಮಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಜೀವನದ ಎರಡನೇ ಮಾಸಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು (ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ನವೆಂಬರ್ 2025 ರಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದರು) ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಏಳು T20I ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 72 ರ ಸರಾಸರಿಯಲ್ಲಿ (ಸ್ಟ್ರೈಕ್ ರೇಟ್ 184.61) 360 ರನ್ ಕಲೆಹಾಕಿದರು ಮತ್ತು ಆರು ವಿಕೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು.
- **ಪ್ರಮುಖ ಪಂದ್ಯಾವಳಿಗಳು:** ಭಾರತದ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ವಿಜಯಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಮಾ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ: UAE ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಹಿಳಾ ಏಷ್ಯಾಕಪ್ ಗೆಲ್ಲಲು 236 ರನ್ ಗಳಿಸಿದರು (ಫೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿನ 68 ರನ್ ಸೇರಿದಂತೆ) ಮತ್ತು ಜಪಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಏಷ್ಯನ್ ಗೇಮ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿದ ಅವರು ಸೆಮಿಫೈನಲ್‌ನಲ್ಲಿ 49–ಎಸೆತಗಳ ಶತಕ ಸಿಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ಗೆಲ್ಲಲು ನೆರವಾದರು.
- **ನೀಡುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ: ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಮಂಡಳಿ (ICC).**

2026 ರ ಪ್ಯಾರಾ ಏಷ್ಯನ್ ಗೇಮ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಶೂಟರ್‌ಗಳ ಪಾರುಪತ್ಯ

ಸಂದರ್ಭ: ಜಪಾನ್‌ನ ಐಚಿ–ನಗೋಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ **2026ರ ಪ್ಯಾರಾ ಏಷ್ಯನ್ ಗೇಮ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಪ್ಯಾರಾ–ಶೂಟರ್‌ಗಳಾದ ಮೋನಾ ಅಗರ್ವಾಲ್** ಮತ್ತು **ಅವನಿ ಲೇಖರಾ** ಅವರು ಮಹಿಳೆಯರ 10 ಮೀಟರ್ ಏರ್ ರೈಫಲ್ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ **ಮೊದಲೆರಡು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು (1–2 finish)** ಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಪದಕಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ದಾಖಲೆಯ ಚಿನ್ನ:** ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಮೋನಾ ಅಗರ್ವಾಲ್ ಅವರು 250 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಏಷ್ಯನ್ ಪ್ಯಾರಾ ಗೇಮ್ಸ್ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅವರು **629.1 ಅಂಕ**ಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ಅರ್ಹತಾ ದಾಖಲೆಯನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- **ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಒಲಿಂಪಿಕ್ ಕೋಟಾ:** ಹಾಲಿ ಪ್ಯಾರಾಲಿಂಪಿಕ್ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಅವನಿ ಲೇಖರಾ ಅವರು 249.6 ಅಂಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಪದಕ ಪಡೆದರು. ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿ, ಈ ಪ್ರದರ್ಶನವು **ಲಾಸ್ ಏಂಜಲೀಸ್ 2028 ಪ್ಯಾರಾಲಿಂಪಿಕ್ ಗೇಮ್ಸ್‌ಗೆ (LA28)** ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕೋಟಾ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿದೆ.

ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

- **ಮೋನಾ ಅಗರ್ವಾಲ್:** ಇವರು ಅರ್ಜುನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (2024) ಪುರಸ್ಕೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. **2021 ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈಫಲ್ ಶೂಟಿಂಗ್ ಆರಂಭಿಸುವ ಮೊದಲು ಇವರು ಪ್ಯಾರಾ–ಅಥ್ಲೆಟಿಕ್ಸ್, ಪವರ್‌ಲಿಫ್ಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಸಿಟ್ಟಿಂಗ್ ವಾಲಿಬಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.** ಇವರು ಈ ಹಿಂದೆ ಪ್ಯಾರಿಸ್ 2024ರ ಪ್ಯಾರಾಲಿಂಪಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಂಚಿನ ಪದಕ ಗೆದ್ದಿದ್ದರು.
- **ಅವನಿ ಲೇಖರಾ:** ಇವರು ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿ **ಪ್ಯಾರಾ–ಕ್ರೀಡಾಪಟುಗಳಲ್ಲಿ** ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು 10 ಮೀಟರ್ ಏರ್ ರೈಫಲ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡಿಂಗ್ SH1 ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಸತತ ಎರಡು ಪ್ಯಾರಾಲಿಂಪಿಕ್ ಚಿನ್ನದ ಪದಕಗಳನ್ನು (ಟೋಕಿಯೊ 2020 ಪ್ಯಾರಿಸ್ 2024) ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ.

2026 ರ ಏಷ್ಯನ್ ಪ್ಯಾರಾ ಗೇಮ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಶಾಟ್ ಪುಟ್ ಚಿನ್ನ ಗೆದ್ದ ಆಯುಷ್ ವರ್ಮಾ

ಸಂದರ್ಭ: ಜಪಾನ್‌ನ ನಗೋಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ **2026ರ ಏಷ್ಯನ್ ಪ್ಯಾರಾ ಗೇಮ್ಸ್‌ನ ಪುರುಷರ ಶಾಟ್ ಪುಟ್ F53 ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಪ್ಯಾರಾ–ಕ್ರೀಡಾಪಟು ಆಯುಷ್ ವರ್ಮಾ ಅವರು ಚಿನ್ನದ ಪದಕವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು,** ಇದರೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಪದಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ **38** ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

❖ **ಚಿನ್ನದ ಸಾಧನೆ:** ವರ್ಮಾ ಅವರು ತಮ್ಮ **ಐದನೇ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ 8.16 ಮೀಟರ್ ದೂರಕ್ಕೆ ಎಸೆಯುವ ಮೂಲಕ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.** ಇವರು **ಇರಾನ್‌ನ ಅಲಿರೆಜಾ ಹೆಮಾಮಿ** (8.09 ಮೀಟರ್, ಬೆಳ್ಳಿ) ಮತ್ತು **ಕಝಾಕಿಸ್ತಾನ್‌ನ ಮಖಂಬೆಟ್ ಸೆರಿಕ್ಕಲಿಯೆವ್** (6.81 ಮೀಟರ್, ಕಂಚು) ಅವರನ್ನು ಮಣಿಸಿದರು.

❖ **ಎರಡು ಪದಕಗಳ ಸಾಧಕ:** ಪುರುಷರ ಜಾವೆಲಿನ್ F53/54 ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಕಂಚಿನ ಪದಕ ಗೆದ್ದಿದ್ದ ವರ್ಮಾ ಅವರಿಗೆ, 2026ರ ಈ ಕ್ರೀಡಾಕೂಟದಲ್ಲಿ ಒಲಿದ ಎರಡನೇ ಪದಕ ಇದಾಗಿದೆ.

ಸೇನಾ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸಗಳು

ತರಂಗ್ ಶಕ್ತಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ

ಸಂದರ್ಭ: ನೈಜ ಸಮಕಾಲೀನ ಯುದ್ಧದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಜಂಟಿ ಯುದ್ಧ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯು ತನ್ನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಯು ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ ಎರಡನೇ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

ಮಾನದಂಡ	ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು
ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಡೆ	ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆ (IAF)
ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು	**ವಾಯುಪಡೆಯೊಂದಿಗೆ 8 ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು (ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಜರ್ಮನಿ, ಗ್ರೀಸ್, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, UAE, USA)** ಹಾಗೂ 32 ವೀಕ್ಷಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು
ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ	2ನೇ ಆವೃತ್ತಿ (2026), ವಾಯುಪಡೆ ನಿಲ್ದಾಣ, ಜೋಧ್‌ಪುರ, ರಾಜಸ್ಥಾನ (ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಾಯುನೆಲೆಗಳು)
ಹಿನ್ನೆಲೆ	ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು 2024ರಲ್ಲಿ ಸೂಲೂರು (ತಮಿಳುನಾಡು) ಮತ್ತು ಜೋಧ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿತ್ತು
ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ	**ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಂಟಿ ಯುದ್ಧ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದು** ಹಾಗೂ **ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು**

ಕಾಝಿಂಡ್ (KAZIND) ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ

ಸಂದರ್ಭ: ಜಂಟಿ **ಭಯೋತ್ಪಾದನಾ ನಿಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ**ಗಳಿಗಾಗಿ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ **ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕಜಕಿಸ್ತಾನ್** ನಡುವಿನ ಜಂಟಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ **9ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯು** ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

ಮಾನದಂಡ	ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು
ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು	**ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕಜಕಿಸ್ತಾನ್**
ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ	9ನೇ ಆವೃತ್ತಿ (2026), ಓಸ್ಕೆಮೆನ್, ಕಜಕಿಸ್ತಾನ್
ನಡೆದ ದಿನಾಂಕ	**2026ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 28 ರಿಂದ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 11 ರವರೆಗೆ**
ಹಿನ್ನೆಲೆ / ಪ್ರಾರಂಭ	ಇದನ್ನು ಮೊದಲು **2016ರಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಬಲ್ ದೋಸ್ತಿಕ್ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ'** ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಇದನ್ನು ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಿ **'ಕಾಝಿಂಡ್ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ' (Exercise KAZIND)** ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು
ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ	ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಆದೇಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರೆ–ನಗರ ಮತ್ತು ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ಭಯೋತ್ಪಾದನಾ ನಿಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಇದು ವಾಯು ಸಂಚಾರ ಮತ್ತು ಮಾನವರಹಿತ ವೈಮಾನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಂಯೋಜಿತ ಬಳಕೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ
ಭಾರತೀಯ ನಿಯೋಗ	ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಗರ್ವಾಲ್ ರೈಫಲ್ಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ 60 ಸದಸ್ಯರ ನಿಯೋಗ

ಆಸಿಯಾನ್-ಭಾರತ ಕಡಲ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ (AIME)

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಡಲ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು, ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿರವಾದ ಇಂಡೋ–ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು **ಆಸಿಯಾನ್–ಭಾರತ ಕಡಲ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದ (AIME-2026) ಎರಡನೇ ಆವೃತ್ತಿಯು ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ**ವಾಯಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

ಮಾನದಂಡ	ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು
ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು	**ಭಾರತ ಮತ್ತು ಆಸಿಯಾನ್** (ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಸಂಘ – ASEAN) ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು
ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ	2ನೇ ಆವೃತ್ತಿ (2026), ಸುಬಿಕ್ ಕೊಲ್ಲಿ, ಫಿಲಿಪೈನ್ಸ್
ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ	**"ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಲಂಗರು, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟು"** (Anchored in Trust, United at Sea)
ಹಿನ್ನೆಲೆ	AIMEನ ಮೊದಲ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮೇ 2023 ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಾಪುರ್ ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು.
ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ	ಜಂಟಿ ಕಡಲ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಪ್ರಮಾಣಿತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು (SOPs) ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸುವುದು, ಹಾಗೂ ಕ್ರಾಸ್–ಡೆಕ್ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಡಲ್ಗಳ್ಳತನ ವಿರೋಧಿ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಇದು ಭಾರತದ **'ಆಕ್ಟ್ ಈಸ್ಟ್ ಪಾಲಿಸಿ'** (Act East Policy) ಮತ್ತು **'ಮಹಾಸಾಗರ್'** (MAHASAGAR) ದೃಷ್ಟಿಕೋನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದೆ.
ಪ್ರಮುಖ ಭಾರತೀಯ ಸ್ವತ್ತುಗಳು	ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯು ದೇಶೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಯುದ್ಧನೌಕೆಗಳಾದ **'INS ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ'** ಮತ್ತು **'INS ಕುಲೀಶ್'** ಅನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಿತ್ತು.

ಮೌಂಟೇನ್ ಗಾರ್ಡಿಯನ್ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ

ಸಂದರ್ಭ: ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ

ಭಾರತ ಮತ್ತು UAE ನಡುವಿನ ಜಂಟಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

ಮಾನದಂಡ	ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು
ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು	ಭಾರತ ಮತ್ತು UAE
ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ	3ನೇ ಆವೃತ್ತಿ (2026), ಉತ್ತರಾಖಂಡದ ಚೌಬಟಿಯಾ
ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಡೆಗಳು	ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆ (ಭೈರವ್ ಬೆಟಾಲಿಯನ್) ಮತ್ತು UAE ಮೌಂಟೇನ್ ಇನ್‌ಫ್ಯಾಂಟ್ರಿ ಬೆಟಾಲಿಯನ್ (ಮಹಿಳಾ ಯೋಧರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ)
ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ	'ಜಂಟಿ ಪರ್ವತ ಯುದ್ಧ', ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ ಕಣ್ಗಾವಲು ಗ್ರಿಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ನಿಗ್ರಹ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು

ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ ಇಂದ್ರ-2026

ಸಂದರ್ಭ: ರಷ್ಯಾದ ಒಕ್ಕೂಟದ ನೌಕಾಪಡೆಯೊಂದಿಗೆ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಕಡಲ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವಾದ **ಇಂದ್ರ–2026ರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಭಾರತೀಯ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಹಡಗು INS ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ರಷ್ಯಾದ ವ್ಲಾಡಿವೋಸ್ಟಾಕ್‌ಗೆ (Vladivostok)** ಆಗಮಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು:** ಭಾರತ ಮತ್ತು ರಷ್ಯಾ.
- **ದಿನಾಂಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 13 ರಿಂದ 18, 2026 ರವರೆಗೆ ರಷ್ಯಾದ ವ್ಲಾಡಿವೋಸ್ಟಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಯಾಗಿದೆ, ತದನಂತರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆಯಲಿವೆ.
- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 2003 ರಿಂದ ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ನೌಕಾ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ (ಮೊದಲ **ತ್ರಿ–ಸೇವಾ ಇಂದ್ರ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು** 2017 ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು).
- **ಪ್ರಮುಖ ಭಾರತೀಯ ನೌಕೆ: INS ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ,** ಇದು ದೇಶೀಯವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ **ಶಿವಾಲಿಕ್–ಕ್ಲಾಸ್ ಗೈಡೆಡ್–ಮಿಸೈಲ್ ಸ್ಟೆಲ್ತ್ ಫ್ರಿಗೇಟ್** (Shivalik-class guided-missile stealth frigate) ಆಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶ:** ಭಾರತದ ವಿಶಾಲವಾದ MAHASAGAR ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾ, ಕಡಲ ಸಹಕಾರ, ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು (ಬಂದರು ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ ಹಂತಗಳ ಮೂಲಕ) ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ಯಾಂಬ್ರಿಯನ್ ಪೆಟ್ರೋಲ್ 2026: ಅಸ್ಸಾಂ ರೆಜಿಮೆಂಟ್‌ಗೆ ಚಿನ್ನ

ಸಂದರ್ಭ: UKನ ವೇಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಿಲಿಟರಿ ಗಸ್ತು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಾದ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ಯಾಂಬ್ರಿಯನ್ ಪೆಟ್ರೋಲ್ 2026 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯ ಅಸ್ಸಾಂ ರೆಜಿಮೆಂಟ್‌ನ ಗಸ್ತು ತಂಡವು ಚಿನ್ನದ ಪದಕವನ್ನು ಮುಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಹೆಸರು:** ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ಯಾಂಬ್ರಿಯನ್ ಪೆಟ್ರೋಲ್ 2026.
- **ಆಯೋಜಕರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ: ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನೆ** (160ನೇ ವೆಲ್ಷ್ ಬ್ರಿಗೇಡ್); UKನ ವೇಲ್ಸ್‌ನ ಒರಟಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- **ಪ್ರಾರಂಭ:** ಇದನ್ನು 1959 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಇದನ್ನು **"ಮಿಲಿಟರಿ ಗಸ್ತಿನ ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್"** ("The Olympics of Military Patrolling") ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಗೆದ್ದ ಭಾರತೀಯ ತುಕಡಿ:** ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯ ಅಸ್ಸಾಂ ರೆಜಿಮೆಂಟ್‌ನ ತಂಡ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ:** ತಂಡಗಳನ್ನು (ಪ್ರತಿ ಗಸ್ತಿಗೆ ಎಂಟು ಸದಸ್ಯರು) ಸರಿಸುಮಾರು 48 ಗಂಟೆಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ತ್ರಾಣ, **ಫೀಲ್ಡ್ ಕ್ರಾಫ್ಟ್ (field craft),** ನ್ಯಾವಿಗೇಷನ್, ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ನಾಯಕತ್ವ ಮತ್ತು ತೀವ್ರ ಆಯಾಸದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಪದಕದ ಮಾನದಂಡ:** ಇದೊಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಓಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಾಗಿರದೆ, ನಿಗದಿತ ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲಾಗಿದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ಕಂಚಿನ ಪದಕಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ ಆಸ್ಟ್ರಾಹಿಂದ್ 2026

- **ಸಂದರ್ಭ:** ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಸೇನೆಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದೊಂದಿಗೆ, ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಜಂಟಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸ **ಆಸ್ಟ್ರಾಹಿಂದ್‌ನ (AUSTRAHIND)** ಐದನೇ ಆವೃತ್ತಿಯು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಭಾಗವಹಿಸುವ ಸೇನೆಗಳು: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ.**
- **ಆವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ:** 5ನೇ ಆವೃತ್ತಿ; ಇದು ಕೇರಳದ **ತಿರುವನಂತಪುರಂನಲ್ಲಿರುವ ಫಾರಿನ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ನೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 19 ರಿಂದ ನವೆಂಬರ್ 1, 2026 ರವರೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.**
- **ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "UN ಆದೇಶದ ಅಧ್ಯಾಯ VII ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವೀಪ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ಉಪ–ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು"** ("Joint Sub-Conventional Operations in Island and Coastal Environment under Chapter VII of the UN Mandate").
- **ಭಾಗವಹಿಸುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ:** ಸರಿಸುಮಾರು 240 ಸಿಬ್ಬಂದಿ (ಪ್ರತಿ ದೇಶದಿಂದ ತಲಾ 120 ಯೋಧರು).
- **ಹೊಸ ಸೇರ್ಪಡೆ (2026):** ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನ್ಯೂಜಿಲೆಂಡ್‌ನ ವೀಕ್ಷಕ ತಂಡವೊಂದು (observer team) ಈ ಸಮರಾಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದೆ.
- **ಹಿಂದಿನ ಆವೃತ್ತಿ:** 4ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯು (2025) ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಪರ್ತ್‌ನಲ್ಲಿ (Perth) ನಡೆದಿತ್ತು.

ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಚರಣೆಗಳು

ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರ 119ನೇ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 28, 2026**
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದ, **ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್**ನಲ್ಲಿ (HSRA) ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ, 1929ರ ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಮೇಲೆ ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದ ಹಾಗೂ ಜಾತ್ಯತೀತತೆಯ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಈ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ನಾಯಕನ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಹಿಂಸಾ ದಿನ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2, 2026
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ (UNGA)
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ 157ನೇ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು, ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ, ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಅವರ ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಪಸರಿಸುವುದು.

ವಿಶ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 4, 2026
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳು
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಪ್ರಾಣಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು, ಅವುಗಳ ಮೇಲಿನ ಕ್ರೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಕೃಷಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಅವುಗಳ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮೂಲಕ ಜಗತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ"** (See the World Through Their Eyes)

ವಿಶ್ವ ಶಿಕ್ಷಕರ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 5, 2026
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ: ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ (ILO), ಯುನಿಸೆಫ್ (UNICEF)** ಮತ್ತು ಎಜುಕೇಶನ್ ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ **ಯುನೆಸ್ಕೋ (UNESCO)**.
- **ಉದ್ದೇಶ:** 1966ರ ILO/UNESCO ಶಿಕ್ಷಕರ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಕುರಿತಾದ ಶಿಫಾರಸಿನ 60ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು, ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಎದುರಾಗಿರುವ 4.4 ಕೋಟಿ (44 ಮಿಲಿಯನ್) ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಶಿಕ್ಷಕರ ರಕ್ಷಣೆ, ವೃತ್ತಿಪರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದು: ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ಅದರ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ 60 ವರ್ಷಗಳು"** (Standing with teachers: 60 years of protecting the profession, advancing its status and shaping our futures)

ವಿಶ್ವ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 5, 2026** (ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನ ಮೊದಲ ಸೋಮವಾರ)
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ (UNGA) ಮತ್ತು UN-ಆವಾಸ (UN-Habitat)
- **ಉದ್ದೇಶ:** ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮತ್ತು ನಗರಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವುದು, ಸೂಕ್ತವಾದ ವಸತಿ ಹೊಂದುವ ಮೂಲಭೂತ ಮಾನವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ವೇಗದ ನಗರೀಕರಣ, ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಂದ ಉಲ್ಬಣಗೊಂಡಿರುವ ಜಾಗತಿಕ ವಸತಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸೂಕ್ತ ವಸತಿ"** (Adequate Housing for All)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಪ್ತಾಹ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2–8, 2026** (ಈ ಆಚರಣೆಯ 72ನೇ ಆವೃತ್ತಿಯಾಗಿದೆ)
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ (ಮೂಲತಃ 1952ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ವನ್ಯಜೀವಿ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು)
- **ಉದ್ದೇಶ:** ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಾಣಿ ಬೇಟೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಮಾನವ–ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳ ಜೋಡಣೆ, ಸಮೃದ್ಧ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು"** (Connecting Habitats, Thriving Wildlife)

ವಿಶ್ವ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಸಪ್ತಾಹ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 4–10, 2026** (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 4, 1957 ರಂದು **'ಸ್ಪುಟ್ನಿಕ್ 1'** ಉಡಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 10, 1967 ರಂದು **'ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಒಪ್ಪಂದ'** ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ).
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ (UNGA) **(ಯುಎನ್ ಆಫೀಸ್ ಫಾರ್ ಔಟರ್ ಸ್ಪೇಸ್ ಅಫೇರ್ಸ್ ಮತ್ತು ವರ್ಲ್ಡ್ ಸ್ಪೇಸ್ ವೀಕ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್** ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತವೆ).

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಮಾನವನ ಜೀವನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು, STEM ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯುತ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಪರಿಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ರಾಕೆಟ್ ಕ್ರಾಂತಿ"** (Rocket Revolution) – (ಮರುಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ರಾಕೆಟ್‌ಗಳು, ವಾಣಿಜ್ಯ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಹಾರಾಟ ಮತ್ತು ಕಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಲುಪುವ ಮೂಲಕ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಉಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಾಗುತ್ತಿರುವ ರೂಪಾಂತರದ ಮೇಲೆ ಇದು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ).

ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆ ದಿನ 2026 (94ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ)

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 8, 2026** (1932ರಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಇದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ).
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆ (IAF) (**"ನಭಃ ಸ್ಪೃಶಂ ದೀಪ್ತಮ್" ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯದಡಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ**).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಪಡೆಯ 94ನೇ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ಯುದ್ಧ, ಕಣ್ಗಾವಲು ಹಾಗೂ ವಿಪತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಸಮಗ್ರ ರಕ್ಷಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿರುವ ಅದರ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು. 2026ರ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಪರಸ್ಪರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಜೋಧ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಮುಖ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಯು ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವಾದ **'ತರಂಗ್ ಶಕ್ತಿ'**ಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ:** 2026ರ ವಾಯುಪಡೆ ದಿನದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 2026ರ **'ತರಂಗ್ ಶಕ್ತಿ'** ಸಮರಾಭ್ಯಾಸವು **"ಪಾಲುದಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ"** (Power in Partnership) ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯದಡಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿತು.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1, 2026** (1990ರಲ್ಲಿ UNGA ಯಿಂದ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು 1991ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು).
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ (UNGA), ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ (WHO) ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು, ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಯುಎನ್‌ನ **'ಆರೋಗ್ಯಕರ ವಯಸ್ಸಾಗುವಿಕೆಯ ದಶಕ'**ವನ್ನು (2021–2030) ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯದ ಯುಗ: ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಮರುಚಿಂತನೆ"** (The Age of Longevity: Rethinking Systems for Longer Lives)

ವಿಶ್ವ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ದಿನ 2026

- **ಸಂದರ್ಭ:** ವಿಶ್ವ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ದಿನವನ್ನು **ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 10 ರಂದು** ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **2026ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಬದುಕಿನ ಅನುಭವಗಳ ಆಲಿಸುವಿಕೆ: ನೈಜ ಧ್ವನಿಗಳು, ನೈಜ ಬದಲಾವಣೆ"** (Lived experiences heard: real voices, real change).

- **ಪ್ರಾರಂಭ:** 1992 ರಲ್ಲಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಫೆಡರೇಶನ್ ಫಾರ್ ಮೆಂಟಲ್ ಹೆಲ್ತ್ (WFMH) ವತಿಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ.
- **ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ:** ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಒತ್ತಡವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು, ಉತ್ಪಾದಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಸ್ಥಿತಿ.

ಭಾರತೀಯ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- **ಟೆಲಿ ಮಾನಸ್:** ಆಪ್ತಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ **24×7 ಟೆಲಿ–ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯವಾಣಿ.**
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (NMHP): 1982 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (DMHP):** ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ 1996 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಆಯುಷ್ಮಾನ್ ಆರೋಗ್ಯ ಮಂದಿರಗಳು:** ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತವೆ.
- **ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ, 2017:** ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆ ಇರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಘನತೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- **WHO ಸಮಗ್ರ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ (2013–2030):** ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು, ನಾಯಕತ್ವ ಮತ್ತು ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ.
- **WHO mhGAP:** ತಜ್ಞರಲ್ಲದ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಮೂಲಕ ಪುರಾವೆ–ಆಧಾರಿತ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **SDG 3.4:** ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕವಲ್ಲದ ರೋಗಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 15.**
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಭಾರತದ ಮಾಜಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಮತ್ತು ಏರೋಸ್ಪೇಸ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ **ಡಾ. ಎ.ಪಿ.ಜೆ. ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ** ಅವರ ಜನ್ಮದಿನದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ (2026 ರಲ್ಲಿ ಅವರ 95ನೇ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ). ಶಿಕ್ಷಣ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತು

ಯುವಜನರ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಈ ದಿನವು ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ತಮಿಳುನಾಡಿನ ರಾಮೇಶ್ವರಂನಲ್ಲಿ **1931 ರಲ್ಲಿ** ಜನಿಸಿದ ಡಾ. ಕಲಾಂ ಅವರನ್ನು **'ಮಿಸೈಲ್ ಮ್ಯಾನ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ'** ಮತ್ತು **'ಜನರ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ISROದ ಉಡಾವಣಾ ವಾಹನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (SLV-III) ಮತ್ತು DRDOದ ಸಮಗ್ರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಕ್ಷಿಪಣಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ 1997 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ರತ್ನ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. 2002–2007 ರವರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ನಂತರ, 2015 ರಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾಗುವವರೆಗೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಲು ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದರು.
- **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ:** ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದಿನವನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯಾದರೂ, ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು (UN) ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಿನವನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನವೆಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿಲ್ಲ (UN ಅಕ್ಟೋಬರ್ 15 ಅನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನವೆಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ). ಈ ದಿನಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕೃತ ಜಾಗತಿಕ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯವನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ.

ಮಹಿಳಾ ಕಿಸಾನ್ ದಿವಸ್ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 15.**
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ, ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಹಿಳಾ ರೈತರು ನೀಡಿದ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ರೈತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯು ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ. **2026ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಆಚರಣೆಯು ನವದೆಹಲಿಯ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ** ನಡೆಯಿತು.
- **2026 ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕಸಿತ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ರೈತರ ಪಾತ್ರ"** ("Role of Women Farmers in Developing Agriculture and Developed India").

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- 2025ರ ಆವರ್ತಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಬಲ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ (PLFS) ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಂದಾಜು ಶೇ. 59.8 ರಷ್ಟು ಪಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.
- ಈ ಆಚರಣೆಯು UN ನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನದೊಂದಿಗೆ (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 15) ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು 2026 ಅನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹಿಳಾ **ರೈತರ ವರ್ಷ** (IYWF 2026) ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿರುವುದರಿಂದ, 2026ರ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ವಿಶೇಷ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 16.**
- **2026ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಇಂದು ನಾವೀನ್ಯತೆ. ನಾಳೆಗೆ ಪೋಷಣೆ."** ("Innovate today. Nourish tomorrow.") (ಇದು ಅಂತರ್ಗತ, ಸುಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕ ಕೃಷಿ–ಆಹಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ನಾವೀನ್ಯತೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಹಸಿವು, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಯ ಜಾಗತಿಕ ಸವಾಲುಗಳತ್ತ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಇದು ನೇರವಾಗಿ **ಸುಸ್ಥಿರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುರಿ 2** (ಶೂನ್ಯ ಹಸಿವು) ರೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **1945ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 16 ರಂದು** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆ (FAO) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ದಿನದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು 1979 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ FAO ನ 20ನೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ 1981ರಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.
- 2026ರ ವರ್ಷವು ವಿಶ್ವ ಆಹಾರ ದಿನದ 46ನೇ ಆಚರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯ್ದೆ (2013), PMGKAY ಮತ್ತು PM POSHAN ನಂತಹ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಉಪಕ್ರಮಗಳತ್ತ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆಗಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 17.**
- **2026 ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮನೆಗಳು" ("Safe Homes for All")** (ಇದು **2026–2028 ರ "ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟು"** ಎಂಬ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಬಹು–ವರ್ಷಗಳ ವಿಶಾಲ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಬಡತನದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಘನತೆಯ ರಕ್ಷಣೆಯತ್ತ ಜಾಗತಿಕ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವುದು. 2026ರ ಆಚರಣೆಯು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಕ ವಸತಿ, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯ ನಡುವಿನ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಈ ಆಚರಣೆಯ ಇತಿಹಾಸವು **1987ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 17ಕ್ಕೆ** ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ; ಅಂದು ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನ ಟ್ರೊಕಾಡೆರೊದಲ್ಲಿ (Trocadéro) ತೀವ್ರ ಬಡತನ, ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾದವರನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಸುಮಾರು 1,00,000 ಜನರು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದ್ದರು.
- ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು (UNGA) 1992 ರಲ್ಲಿ (ನಿರ್ಣಯ 47/196) ಈ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನವನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿತು.
- **2026ರ ಆಚರಣೆಯು ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ:** ವಸತಿ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು, ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನದಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ಹಾಗೂ ಕೈಗೆಟುಕುವ ವಸತಿಗಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವುದು.

ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಮರಣಾ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 21.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಕರ್ತವ್ಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೀರಮರಣವನ್ನಪ್ಪಿದ ರಾಜ್ಯ/ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶದ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳು, ಕೇಂದ್ರ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳು (CAPFs) ಮತ್ತು ಇತರ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಶೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಅಕ್ಟೋಬರ್ 21, 1959 ರಂದು ಲಡಾಖ್‌ನ ಹಾಟ್ ಸ್ಪ್ರಿಂಗ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಚೀನೀ ಪಡೆಗಳು ನಡೆಸಿದ ಹೊಂಚುದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡ 10 CRPF ಯೋಧರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದರ ಕೇಂದ್ರ ಸಮಾರಂಭವು ನವದೆಹಲಿಯ ಚಾಣಕ್ಯಪುರಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪೊಲೀಸ್ ಸ್ಮಾರಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆ (ಇದನ್ನು 2018 ರಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು). ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಶಿಲ್ಪ, ಶೌರ್ಯದ ಗೋಡೆ (Wall of Valour) ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- **2026ರ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:** ಮಾದಕದ್ರವ್ಯ ಸೇವನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು **"ಮಾದಕವಸ್ತುಗಳ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟ"** ಎಂಬ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯದೊಂದಿಗೆ 90 ಸದಸ್ಯರ ಪೊಲೀಸ್ ಮೋಟಾರ್‌ಸೈಕಲ್ ರಾಲಿಯನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಗುಜರಾತ್‌ನ ಏಕತಾ ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಲಿದ್ದು, ಅಕ್ಟೋಬರ್ 31 ರಂದು ನಡೆಯುವ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತಾ ದಿನದ** ಪರೇಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳಲಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂಚೆ ಸಪ್ತಾಹ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 9 ರಿಂದ 15.**
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸಂವಹನ, ತಳಮಟ್ಟದ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ–ಚಾಲಿತ ವಿತರಣಾ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಚೆ ಜಾಲದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಲು ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆ (DoP) ಇದನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- ಈ ಸಪ್ತಾಹವು ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ವ ಅಂಚೆ ದಿನದಂದು (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 9) ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಮೀಸಲಾದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ:
  - ✓ **ಅಕ್ಟೋಬರ್ 12 (ಫಿಲಾಟೆಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಮೋಜಿನ ದಿನ):** ಅಂಚೆಚೀಟಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಇದು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
  - ✓ **ಅಕ್ಟೋಬರ್ 13 (ಹಣಕಾಸು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮತ್ತು CCS ದಿನ):** ರಾಷ್ಟ್ರವ್ಯಾಪ್ತಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆಯ (DoP) ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಇದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.
  - ✓ **ಅಕ್ಟೋಬರ್ 14 (ಮೇಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಪಾರ್ಸೆಲ್‌ಗಳ ದಿನ):** ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ, ದಕ್ಷ ಮತ್ತು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದಾದ ವಿತರಣಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಇದು ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.
  - ✓ **ಅಕ್ಟೋಬರ್ 15 (ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆ ದಿನ):** ಅಂಚೆ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿನ ಆಧುನಿಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಸಪ್ತಾಹದ ಆಚರಣೆಗಳು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ವಿಶ್ವ ಅಂಚೆ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 9.**
- **2026 ರ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ವಿಶ್ವ ಅಂಚೆ ದಿನ: ಒಂದು ಅಂಚೆ ಜಾಲ, ಅನಂತ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು"** ("World Post Day: One Postal Network, Infinite Possibilities").

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್‌ನ ಬರ್ನ್‌ನಲ್ಲಿ 1874 ರಲ್ಲಿ ಯೂನಿವರ್ಸಲ್ ಪೋಸ್ಟಲ್ ಯೂನಿಯನ್** (UPU) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಈ ದಿನವು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತದೆ.
- 1969 ರಲ್ಲಿ ಜಪಾನ್‌ನ ಟೋಕಿಯೊದಲ್ಲಿ ನಡೆದ UPU ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.

ವಿಶ್ವ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ದಿನ 2026

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 10, 2026
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ: ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವಾಲಯ** (ಭಾರತ) ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಮಾನಸಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಕುರಿತು ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು, ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಕಳಂಕವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ಗತ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವುದು. ಇದು ಭಾರತದ ನಿರಂತರ **ಸಮುದಾಯದ ತಲುಪುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಟೆಲಿಹೆಲ್ತ್ (telehealth)** ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಸಹ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ನೈಜ ಅನುಭವಗಳ ಆಲಿಸುವಿಕೆ: ನೈಜ ದನಿಗಳು, ನೈಜ ಬದಲಾವಣೆ"** ("Lived experiences heard: real voices, real change") (ಆರೈಕೆ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಕಾಯಿಲೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೇಲೆ ಗಮನಹರಿಸುತ್ತದೆ).

ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಉಪಕ್ರಮಗಳು

- **ಟೆಲಿ ಮಾನಸ್ (14416):** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 10, 2022 ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಇದು ದೇಶಾದ್ಯಂತ 24x7 ಉಚಿತ, ಬಹು–ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಗೌಪ್ಯ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಇದು ವಿಶಾಲವಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ **ಟೆಲಿಫೋನಿಕ್ ಬೆಂಬಲವನ್ನು** ಬೆಸೆಯುತ್ತದೆ.
- **ಮನ್ ಜಾಗೃತಿ: ಶಾಲೆಗಳು, ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸಮುದಾಯದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದ್ದು,** ಕಳಂಕವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ, ಸಹಾಯ–ಕೋರುವ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕ ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಜಿಲ್ಲಾ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (DMHP):** ಕೇವಲ ಟೆಲಿಫೋನಿಕ್ ಸಮಾಲೋಚನೆಗೂ ಮೀರಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಲು ಹೊರರೋಗಿ ಆರೈಕೆ, ಮಾನಸಿಕ–ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು 767 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಅಯೋಡಿನ್ ಕೊರತೆ ದಿನ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 21**
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆ (WHO), ಯುನಿಸೆಫ್ (UNICEF) ಮತ್ತು ಅಯೋಡಿನ್ ಗ್ಲೋಬಲ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ನೇತೃತ್ವದ ಜಾಗತಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮುದಾಯ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಗಾಯಿಟರ್, ಹೈಪೋಥೈರಾಯ್ಡಿಸಮ್ ಮತ್ತು ಮಿದುಳಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕುಂಠಿತದಂತಹ ಅಯೋಡಿನ್ ಕೊರತೆಯ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅಯೋಡಿನ್‌ಯುಕ್ತ ಉಪ್ಪಿನ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಭಾರತವು **'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಯೋಡಿನ್ ಕೊರತೆ ಕಾಯಿಲೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'**ದ (NIDDCP) ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ (ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು 1962ರಲ್ಲಿ **'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗಾಯಿಟರ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'**ವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ನಂತರ 1992ರಲ್ಲಿ ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು).

ಅಶ್ಫಾಕುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 22**
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ
- **ಉದ್ದೇಶ: ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (HRA)** ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದ ಹಾಗೂ ಕಾಕೋರಿ ರೈಲು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ (9 ಆಗಸ್ಟ್ 1925) ರಾಮ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಅಶ್ಫಾಕುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ (ಜನನ: 1900, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಷಹಜಹಾನ್‌ಪುರ) ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು. ಇವರನ್ನು 19 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1927 ರಂದು ಫೈಜಾಬಾದ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು **'ಹಿಂದೂ–ಮುಸ್ಲಿಂ ಏಕತೆಯ ಸಂಕೇತ'**ವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ದಿನ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 23**
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ (UNGA), ನಿರ್ಣಯ 79/143ರ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 2024) ಮೂಲಕ. 12 ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದೇಶಗಳ **'ಜಾಗತಿಕ ಹಿಮ ಚಿರತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ'**ವನ್ನು (GSLEP) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ 2013ರ **'ಬಿಷ್ಕೆಕ್ ಘೋಷಣೆ'**ಯನ್ನು ಈ ದಿನಾಂಕವು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಹಿಮ ಚಿರತೆ (ಪ್ಯಾಂಥೆರಾ ಉನ್ಸಿಯಾ; IUCN: ದುರ್ಬಲ; CITES ಮತ್ತು CMS ಅನುಬಂಧ I) ಹಾಗೂ ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಅದರ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ಭಾರತವು ಅಂದಾಜು 718 ಹಿಮ ಚಿರತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ (SPAI, 2023ರ ಪ್ರಕಾರ; ಲಡಾಖ್‌ನಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು) ಮತ್ತು 2009ರಿಂದ **'ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಸ್ನೋ ಲೆಪರ್ಡ್'** ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ದಿನ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ (UN). UNGA 1947ರಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಯುಎನ್ ಚಾರ್ಟರ್ (26 ಜೂನ್ 1945 ರಂದು ಸ್ಯಾನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು; 24 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1945 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು) ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ದಿನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಶಾಂತಿ, ಭದ್ರತೆ, ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕುರಿತಾದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಗುರಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯು 193 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆರು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ: ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ, ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳಿ, ECOSOC (ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಂಡಳಿ), ಟ್ರಸ್ಟಿಶಿಪ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಮಂಡಳಿ), ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಸಚಿವಾಲಯ. ಭಾರತವು ಇದರ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ (30 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1945 ರಂದು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದೆ).

ವಿಶ್ವ ಪೋಲಿಯೊ ದಿನ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ರೋಟರಿ ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್, **'ಗ್ಲೋಬಲ್ ಪೋಲಿಯೊ ಎರಾಡಿಕೇಶನ್ ಇನಿಶಿಯೇಟಿವ್'** (GPEI) ನೊಂದಿಗೆ (GPEI, 1988ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ: WHO, UNICEF, CDC, ರೋಟರಿ ಮತ್ತು ಗೇಟ್ಸ್ ಫೌಂಡೇಶನ್).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಮೊದಲ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಪೋಲಿಯೊ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು (IPV) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಜೊನಾಸ್ ಸಾಲ್ಕ್ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೇವಲ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಹಾಗೂ ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿರುವ 'ವೈಲ್ಡ್ ಪೋಲಿಯೊವೈರಸ್' ಅನ್ನು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲು ಶ್ರಮಿಸುವುದು. ಭಾರತವು 1995ರಲ್ಲಿ 'ಪಲ್ಸ್ ಪೋಲಿಯೊ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು, ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ಪೋಲಿಯೊ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು 13 ಜನವರಿ 2011 ರಂದು (ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಹೌರಾ) ದಾಖಲಿಸಿತು ಮತ್ತು 27 ಮಾರ್ಚ್ 2014 ರಂದು ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ (WHO) **'ಪೋಲಿಯೊ ಮುಕ್ತ'** ರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ITBP ಸ್ಥಾಪನಾ ದಿನ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ಗೃಹ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಇಂಡೋ–ಟಿಬೆಟಿಯನ್ ಬಾರ್ಡರ್ ಪೊಲೀಸ್ (ITBP).
- **ಉದ್ದೇಶ:** 1962ರ ಭಾರತ–ಚೀನಾ ಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ (24 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1962) ಐಟಿಬಿಪಿ (ITBP) ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ದಿನವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು. ಈ **'ಕೇಂದ್ರೀಯ ಸಶಸ್ತ್ರ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆ'**ಯು (ಇದು 1992ರ ITBP ಕಾಯ್ದೆಯಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ; **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ:** "ಶೌರ್ಯ – ದೃಢತಾ – ಕರ್ಮ ನಿಷ್ಠಾ") ಕಾರಕೋರಂ ಪಾಸ್‌ನಿಂದ (ಲಡಾಖ್) ಜೇಚೆಪ್ ಲಾ (ಅರುಣಾಚಲ ಪ್ರದೇಶ) ವರೆಗಿನ 3,488 ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದದ ಭಾರತ–ಚೀನಾ ಗಡಿಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತದೆ. 2026ನೇ ವರ್ಷವು ಇದರ 64ನೇ ಸ್ಥಾಪನಾ ದಿನವಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಮಾನದಂಡಗಳ ದಿನ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ:** ಅಕ್ಟೋಬರ್ 14
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ವಿಶ್ವ ಮಾನದಂಡಗಳ ಸಹಕಾರದ (World Standards Cooperation) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ IEC, ISO ಮತ್ತು ITU. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳು, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿತರಣಾ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ **'ಬ್ಯೂರೋ ಆಫ್**

ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡರ್ಡ್ಸ್' (BIS) ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಈ ಆಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಟೆಲಿಕಮ್ಯುನಿಕೇಶನ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್ (TEC) ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿತ್ತು.

- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ತಜ್ಞರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದು ಮತ್ತು ISO (1947) ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ, 14 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1946 ರಂದು ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 25 ದೇಶಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಸಭೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು. ಈ ದಿನವನ್ನು 1970ರಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಉತ್ತಮ ಜಗತ್ತಿಗಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ: SDG 7 ರ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು – ಕೈಗೆಟುಕುವ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ಇಂಧನ"** (Shared Vision for a Better World: Spotlight on SDG 7 - Affordable and Clean Energy).

ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ದಿನ

- **ಆಚರಿಸುವ ದಿನಾಂಕ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 13**
- **ಆಚರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಪತ್ತು ಅಪಾಯ ಕಡಿತ ಕಚೇರಿ (UNDRR). ಈ ದಿನವನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯು (UNGA) 1989ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು ಮತ್ತು 2009ರಲ್ಲಿ (ನಿರ್ಣಯ 64/200) ಇದನ್ನು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 13ಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತು.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ವಿಪತ್ತು ಪರಿಹಾರದ ಬದಲಾಗಿ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಅಪಾಯ ಕಡಿತದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿಪತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವದ ಜಾಗತಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- **ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ: "ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾಪಕತ್ವವು ಮನೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ"** (Resilience Starts at Home).

ನೇಮಕಾತಿ

ಪರಿಸರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ನರೇಂದ್ರ ಭೂಷಣ್ ನೇಮಕ

- **ಸಂದರ್ಭ:** 1992ರ ಬ್ಯಾಚ್‌ನ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಕ್ಯಾಡರ್‌ನ IAS ಅಧಿಕಾರಿ ನರೇಂದ್ರ ಭೂಷಣ್ ಅವರು **2026ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 30ರಂದು ಪರಿಸರ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಸಚಿವಾಲಯದ** (MoEFCC) ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.
- ಇವರು ಸೇವೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದ ತನ್ಮಯ್ ಕುಮಾರ್ ಅವರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ಇದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ನರೇಂದ್ರ ಭೂಷಣ್ ಅವರು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವಾಲಯದ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಭೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು.

ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಮೂವರು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳ ನೇಮಕ

- **ಸಂದರ್ಭ:** ಕೊಲಿಜಿಯಂ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇರೆಗೆ, **ಸಂವಿಧಾನದ 124(2)ನೇ ವಿಧಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರು ಮೂವರು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ** ನೇಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

- **ನೇಮಕಗೊಂಡವರು: ನ್ಯಾ. ಸುನಿತಾ ಅಗರ್ವಾಲ್** (ಗುಜರಾತ್ ಹೈಕೋರ್ಟ್ CJ), **ನ್ಯಾ. ದೇವೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ** (ದೆಹಲಿ ಹೈಕೋರ್ಟ್ CJ) ಮತ್ತು **ನ್ಯಾ. ಅಪರೇಶ್ ಕುಮಾರ್ ಸಿಂಗ್** (ತೆಲಂಗಾಣ ಹೈಕೋರ್ಟ್ CJ).
- **ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ:** 2026ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 6 ರಂದು **ಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ (CJI)** ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಸೂರ್ಯಕಾಂತ್ ಅವರು ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ ಬೋಧಿಸಿದರು.
- **ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಸಂಖ್ಯೆ:** ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನ **ಮಂಜೂರಾದ 38 ಹುದ್ದೆಗಳ ಪೈಕಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಸಂಖ್ಯೆ 37ಕ್ಕೆ** ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಮಹಿಳಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ:** ಇದರೊಂದಿಗೆ **ನ್ಯಾ. ಸುನಿತಾ ಅಗರ್ವಾಲ್** ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪೀಠದಲ್ಲಿರುವ **ಮೂರನೇ ಮಹಿಳಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶೆ**ಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಕಾಶ್ ರಾಜ್‌ಪುರೋಹಿತ್ ಉಪ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರಾಗಿ ನೇಮಕ

- 2010ರ ಬ್ಯಾಚ್‌ನ ರಾಜಸ್ಥಾನ ಕ್ಯಾಡರ್‌ನ IAS ಅಧಿಕಾರಿ **ಪ್ರಕಾಶ್ ರಾಜ್‌ಪುರೋಹಿತ್ ಅವರನ್ನು ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನ ನೇಮಕಾತಿ ಸಮಿತಿಯು (ACC) ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ (ECI) ಉಪ ಚುನಾವಣಾ ಆಯುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ** ನೇಮಿಸಿದೆ. ರಕ್ಷಣಾ ಉತ್ಪಾದನಾ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಜಂಟಿ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಸೇವೆಯ ನಂತರ, ಅವರು **ಸಂಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಅವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದು, ಏಪ್ರಿಲ್ 8, 2030 ರವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಂಯೋಜಿತ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು** ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿದ್ದಾರೆ.

ONGC ನೂತನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸುನೀಲ್ ಕುಮಾರ್ ನೇಮಕ

- **ಸಂದರ್ಭ:** ಅರುಣ್ ಕುಮಾರ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ **'ಆಯಿಲ್ ಅಂಡ್ ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಗ್ಯಾಸ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಶನ್'** (ONGC)ನ ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸುನೀಲ್ ಕುಮಾರ್ ಅವರನ್ನು **ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್‌ನ ನೇಮಕಾತಿ ಸಮಿತಿಯು (ACC)** ನೇಮಕ ಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ವಿವರಗಳು:

- **ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿರುವ ಸುನೀಲ್ ಕುಮಾರ್ ಅವರು 7 ಡಿಸೆಂಬರ್ 2026 ರಂದು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿದ್ದಾರೆ.**
- ಇವರ ಈ ನೇಮಕಾತಿಯು ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರದ ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರಿತ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ **ಒಟ್ಟು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅಧಿಕಾರಾವಧಿಯನ್ನು** ಹೊಂದಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ

ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಹರಡುವಿಕೆ

ಸಂದರ್ಭ: ರಷ್ಯಾದ ಸೈಬೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಸಂಕಿತ ನ್ಯುಮೋನಿಕ್ ಪ್ಲೇಗ್ (Pneumonic Plague) ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಹರಡಿದ್ದು, ಪ್ಲೇಗ್–ನಿರೋಧಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೊಬ್ಬರು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ ನಂತರ ಇದು ಕ್ವಾರಂಟೈನ್ ಮತ್ತು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದೆ.

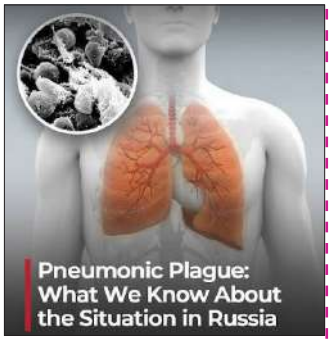
ಪ್ಲೇಗ್ ಕುರಿತು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಕಾರಣ:** ಇದು **ಯೆರ್ಸಿನಿಯಾ ಪೆಸ್ಟಿಸ್ (Yersinia pestis)** ಎಂಬ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಆಶ್ರಯ :** ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಸಣ್ಣ ಸಸ್ತನಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಚಿಕ್ಕಟಗಳು/ಉಣ್ಣೆಗಳು.**

ಹರಡುವಿಕೆ

- **ಸೋಂಕಿತ ಚಿಕ್ಕಟಗಳ ಕಡಿತದಿಂದ.**
- **ಸೋಂಕಿತ ದೇಹದ ದ್ರವಗಳು/ವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ** ಹೊಂದುವುದರಿಂದ.
- **ನ್ಯುಮೋನಿಕ್ ಪ್ಲೇಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಟದ ದ್ರವಗಳನ್ನು ಉಸಿರಿಗೆ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ.**

ಮೂರು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ರೂಪಗಳು

- **ಬ್ಯುಬೋನಿಕ್ (Bubonic):** ಊದಿಕೊಂಡ, ನೋವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ದುಗ್ಧರಸ ಗ್ರಂಥಿಗಳು; ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಟಗಳಿಂದ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- **ಸೆಪ್ಟಿಸೆಮಿಕ್ (Septicemic):** ಸೋಂಕು ರಕ್ತಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- **ನ್ಯುಮೋನಿಕ್ (Pneumonic):** ಶ್ವಾಸಕೋಶದ ಸೋಂಕು; ಉಸಿರಾಟದ ಹನಿಗಳ ಮೂಲಕ ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹರಡಬಹುದು.

ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು, ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಹರಡುವಿಕೆ

- **ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು: ತೀವ್ರ ಜ್ವರ, ಚಳಿ, ತಲೆನೋವು, ದೌರ್ಬಲ್ಯ; ನ್ಯುಮೋನಿಕ್ ರೂಪವು ಕೆಮ್ಮು, ಎದೆ ನೋವು ಮತ್ತು ಉಸಿರಾಟದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು** ಉಂಟುಮಾಡಬಹುದು.
- **ಸಾವು–ನೋವಿನ ಪ್ರಮಾಣ:** ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡದಿದ್ದರೆ ಇದು 30–100% ರಷ್ಟು ಮಾರಣಾಂತಿಕವಾಗಿದೆ.
- **ಚಿಕಿತ್ಸೆ: ಜೆಂಟಾಮಿಸಿನ್, ಸಿಪ್ರೊಫ್ಲೋಕ್ಸಾಸಿನ್ ಮತ್ತು ಡಾಕ್ಸಿಸೈಕ್ಲಿನ್‌ನಂತಹ ಆಂಟಿಬಯೋಟಿಕ್ಸ್;** ಇಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಓಷಿಯಾನಿಯಾ ಖಂಡವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಎಪ್ಸ್ಟೀನ್-ಬಾರ್ ವೈರಸ್ (EBV)

ಸಂದರ್ಭ: WHO ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ **ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಸಂಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಜೆನ್ಸಿಯ** (International Agency for Research on Cancer - IARC) ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯು, EBV ಯು ಮಾನವ ವೈರಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡುವ ವೈರಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

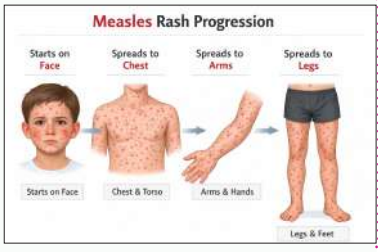
ಎಪ್ಸ್ಟೀನ್–ಬಾರ್ ವೈರಸ್ (EBV):

- **ವಿಧ:** ಹರ್ಪಿಸ್‌ವೈರಸ್ (herpesvirus) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ದ್ವಿ–ಸುರುಳಿ (double-stranded) DNA ವೈರಸ್; ಇದನ್ನು ಹ್ಯೂಮನ್ ಹರ್ಪಿಸ್‌ವೈರಸ್ 4 (HHV-4) ಎಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಶೋಧನೆ: 1964 ರಲ್ಲಿ ಆಂಥೋನಿ ಎಪ್ಸ್ಟೀನ್, ಯವೊನ್ನೆ ಬಾರ್ ಮತ್ತು ಬರ್ಟ್ ಅಚೋಂಗ್ ಅವರು ಬರ್ಕಿಟ್ ಲಿಂಫೋಮಾ** (Burkitt lymphoma) ಜೀವಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು; ಇದು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೊದಲ ಮಾನವ ವೈರಸ್ ಆಗಿದೆ.
- **ಹರಡುವಿಕೆ:** ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಲಾಲಾರಸದ ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತದೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು **"ಕಿಸ್ಸಿಂಗ್ ಡಿಸೀಸ್"** (kissing disease) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ; ರಕ್ತ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ಅಂಗಾಂಗ ಕಸಿ ಮೂಲಕವೂ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- **ವ್ಯಾಪಕತೆ:** ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಶೇ. 90 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಯಸ್ಕರಿಗೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ಸೋಂಕು ತಗುಲಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸಂಬಂಧಿತ ರೋಗಗಳು: ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಮೊನೊನ್ಯೂಕ್ಲಿಯೊಸಿಸ್** (Infectious mononucleosis), **ಕೆಲವು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗಳು, ಮಲ್ಟಿಪಲ್ ಸ್ಕ್ಲೆರೋಸಿಸ್** (multiple sclerosis) ಮತ್ತು **ಪೋಸ್ಟ್–ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪ್ಲಾಂಟ್ ಲಿಂಫೋಪ್ರೊಲಿಫೆರೇಟಿವ್ ಡಿಸಾರ್ಡರ್** (PTLD).

ದಡಾರ (Measles)

ಸಂದರ್ಭ: ಕೇರಳದ ಕೋಯಿಕ್ಕೋಡ್‌ನಲ್ಲಿ 161 ದೃಢಪಟ್ಟ ಮತ್ತು 116 ಶಂಕಿತ ದಡಾರ ಪ್ರಕರಣಗಳು ವರದಿಯಾಗಿವೆ.

ದಡಾರ ಕುರಿತು:

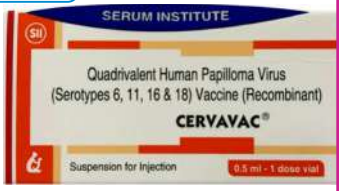

- **ಕಾರಣ:** ಇದು **ಮಾರ್ಬಿಲ್ಲಿವೈರಸ್ (Morbillivirus)** ಕುಲದ ವೈರಸ್‌ನಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ವೈರಲ್ ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆ.
- **ಹರಡುವಿಕೆ:** ಸೋಂಕಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕೆಮ್ಮಿದಾಗ, ಸೀನಿದಾಗ ಅಥವಾ ಉಸಿರಾಡಿದಾಗ ಇದು ಗಾಳಿಯ ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- **ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ತೀವ್ರ ಜ್ವರ, ಕೆಮ್ಮು, ಸ್ರವಿಸುವ ಮೂಗು, ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ದದ್ದುಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.
- **ತೊಡಕುಗಳು:** ವಿಶೇಷವಾಗಿ 5 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನ್ಯುಮೋನಿಯಾ ಮತ್ತು ಮೆದುಳಿನ ಉರಿಯೂತಕ್ಕೆ (ಎನ್ಸೆಫಾಲಿಟಿಸ್) ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.
- **ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ:** MMR ಲಸಿಕೆಯ ಎರಡು ಡೋಸ್‌ಗಳು ದಡಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಸುಮಾರು ಶೇ. 97 ರಷ್ಟು ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುತ್ತವೆ.
- **ಭಾರತದ ಉಪಕ್ರಮ:** ಭಾರತದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ (UIP) ದಡಾರ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

PV ಲಸಿಕೆ CERVAVAC ಗೆ WHO ನ ಪೂರ್ವ-ಅರ್ಹತೆ

ಸಂದರ್ಭ: ಸೀರಂ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಕ್ವಾಡ್ರಿವೆಲೆಂಟ್ ಹ್ಯೂಮನ್ ಪ್ಯಾಪಿಲೋಮವೈರಸ್ (HPV) ಲಸಿಕೆಯಾದ CERVAVAC, ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ (WHO) ಪೂರ್ವ–ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

CERVAVAC ಲಸಿಕೆ

- **ಮಹತ್ವ: ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಕ್ವಾಡ್ರಿವೆಲೆಂಟ್ HPV ಲಸಿಕೆ;** ಇದು ಲಿಂಗ–ತಟಸ್ಥವಾಗಿದೆ (ಹುಡುಗ ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸೂಕ್ತ).
- **ಗುರಿ: HPV ವಿಧಗಳಾದ 6, 11, 16 ಮತ್ತು 18.**
- **ಅರ್ಹತೆ:** 9 ರಿಂದ 26 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗಿಯರು ಮತ್ತು ಹುಡುಗರಿಗಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆದಿದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ಮಹತ್ವ:** WHOನ ಪೂರ್ವ–ಅರ್ಹತೆಯು HPV ರೋಗನಿರೋಧಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗಾಗಿ UN ಏಜೆನ್ಸಿಗಳಿಂದ ಈ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ (Cervical Cancer)

- **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಯೋನಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಗರ್ಭಾಶಯದ ಕೆಳಭಾಗವಾದ ಗರ್ಭಕಂಠದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್.
- **ಕಾರಣ:** ಶೇ. 99ರಷ್ಟು ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪಾಯದ HPV ಸೋಂಕಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಪರ್ಕದ ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ಹೊರೆ:** 2020 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಸುಮಾರು 6,04,000 ಹೊಸ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಮತ್ತು 3,42,000 ಸಾವುಗಳು ವರದಿಯಾಗಿವೆ.
- **ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ:** HPV ಲಸಿಕೆ, ತಪಾಸಣೆ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಪೂರ್ವ ಗಾಯಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ.
- **ಭಾರತದ ಸ್ಥಿತಿ:** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಸ್ತನ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ನಂತರ ಗರ್ಭಕಂಠದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಎರಡನೇ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ಆಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ HPV ಲಸಿಕಾಕರಣ

- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:** 14 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಅಂದಾಜು 1.2 ಕೋಟಿ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಫೆಬ್ರವರಿ 28, 2026 ರಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಲಭ್ಯವಿರುವ ಲಸಿಕೆಗಳು:** ಸ್ಥಳೀಯ CERVAVAC; ಜೊತೆಗೆ ಖಾಸಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಗಾರ್ಡಾಸಿಲ್ 9 ಮತ್ತು ಸರ್ವಾರಿಕ್ಸ್ ಲಸಿಕೆಗಳು ಕೂಡ ಲಭ್ಯವಿವೆ.

2025 ರಲ್ಲಿ ಕಾಲರಾ ಸಾವುಗಳು ಶೇ. 30 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳ

ಸಂದರ್ಭ: ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ (WHO) ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಶಾಸ್ತ್ರದ ದಾಖಲೆಯ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ, **2025 ರಲ್ಲಿ** ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಕಾಲರಾ ಸಾವುಗಳು 30% ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಕಾರಣ: ವಿಬ್ರಿಯೊ ಕಾಲರೆ (Vibrio cholerae) ಎಂಬ ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾದಿಂದ;** ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಲುಷಿತ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಮೂಲಕ ಇದು ಹರಡುತ್ತದೆ.
- **ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳು:** ತೀವ್ರವಾದ ಅತಿಸಾರ → ನಿರ್ಜಲೀಕರಣ → ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡದಿದ್ದರೆ ಇದು ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ಹೊರೆ:** ವರದಿಯಾದ ಜಾಗತಿಕ ಕಾಲರಾ ಪ್ರಕರಣಗಳು/ಸಾವುಗಳಲ್ಲಿ **~90% ರಷ್ಟು** ಕೇವಲ **7 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ** (ಅಂಗೋಲಾ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಡಿ.ಆರ್. ಕಾಂಗೋ, ನೈಜೀರಿಯಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಸುಡಾನ್, ಸುಡಾನ್ ಮತ್ತು ಯೆಮೆನ್) ಸಂಭವಿಸಿವೆ.
- **ಅತ್ಯಂತ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶ:** ಆಫ್ರಿಕಾ; 2024ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ **34% ಹೆಚ್ಚಳ** ಮತ್ತು ಸಾವುಗಳಲ್ಲಿ **58% ಹೆಚ್ಚಳ** ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.
- **ಲಸಿಕೆಗಳು:** ಬಾಯಿಯ ಮೂಲಕ ನೀಡುವ **ಕಾಲರಾ ಲಸಿಕೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 30 ದಶಲಕ್ಷದಿಂದ (2022) ~80 ದಶಲಕ್ಷ ಡೋಸ್**ಗಳಿಗೆ (2025) ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
- **ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ:** WASH (ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲ್ಯೀಕರಣ), ಕಣ್ಗಾವಲು (surveillance), ಸಮುದಾಯದ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಕಾಲಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆ.
- **2030ರ ಗುರಿ (GTFCC): ಕಾಲರಾ ಸಾವುಗಳಲ್ಲಿ 90% ಕಡಿತ ಸಾಧಿಸುವುದು** ಮತ್ತು ಸುಮಾರು **20 ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ** ಇದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದು.

ಶಮೊಂಡಾ ವೈರಸ್

ಸಂದರ್ಭ: ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಆರೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು **'ಶಮೊಂಡಾ ವೈರಸ್'** ಸೋಂಕಿನ ಮೊದಲ ಮಾನವ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶಮೊಂಡಾ ವೈರಸ್ ಕುರಿತು:

- **ಸ್ವರೂಪ:** ಇದು ಆರ್ಥೋಬುನ್ಯಾವೈರಸ್ (Orthobunyaviruses) ಕುಟುಂಬದ ಸಿಂಬು ಸೆರೊಗ್ರೂಪ್‌ಗೆ ಸೇರಿದ, ಸಣ್ಣ ಕೀಟಗಳಿಂದ (Midge) ಹರಡುವ ಪ್ರಾಣಿ ವೈರಸ್ ಆಗಿದೆ.
- **ಸಂಬಂಧಿತ ವೈರಸ್‌ಗಳು:** ಷ್ಮಾಲೆನ್‌ಬರ್ಗ್ (Schmallenberg) ಮತ್ತು ಅಕಬಾನೆ (Akabane) ವೈರಸ್‌ಗಳು.

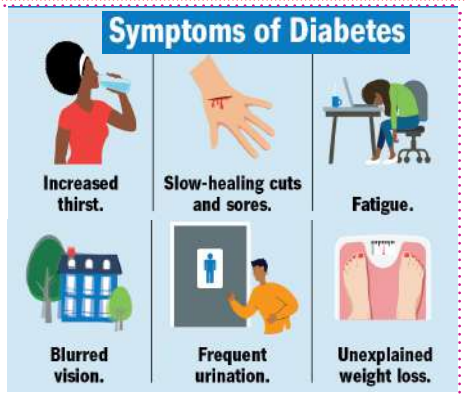
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆಧಿತೆಯ: ಜಾನುವಾರುಗಳು.

- **ಜಾನುವಾರುಗಳಲ್ಲಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು:** ಜ್ವರ, ಅತಿಸಾರ ಮತ್ತು ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಕೆ.
- **ಮೊದಲ ಪತ್ತೆ:** 1960ರ ದಶಕದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೈಜೀರಿಯಾದಲ್ಲಿ.
- **ಹರಡುವಿಕೆ:** ಪಶ್ಚಿಮ, ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ ಹಾಗೂ ಜಪಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ (ವಿರಳವಾಗಿ) ವರದಿಯಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಸರಣ:** ಕ್ಯುಲಿಕಾಯ್ಡ್ಸ್ (Culicoides) ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಕೀಟಗಳ ಕಚ್ಚುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಹರಡುತ್ತದೆ.
- **ಸಂಬಂಧಿತ ವಾಹಕ–ಹರಡುವ ರೋಗಗಳು:** ಬ್ಲೂಟಂಗ್ (Bluetongue) ಮತ್ತು ಎಪಿಜೂಟಿಕ್ ಹೆಮರಾಜಿಕ್ ರೋಗ (Epizootic haemorrhagic disease).

ಮಧುಮೇಹ (Diabetes)

ಸಂದರ್ಭ: ICMR-INDIAB ಅಧ್ಯಯನದ ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ 101 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನರು ಮಧುಮೇಹದಿಂದ ಹಾಗೂ 136 ಮಿಲಿಯನ್ ಜನರು ಪ್ರಿ–ಡಯಾಬಿಟಿಸ್‌ನಿಂದ (ಮಧುಮೇಹ ಪೂರ್ವ ಹಂತ) ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಧುಮೇಹದ ಕುರಿತು:

» **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ:** ಸಾಕಷ್ಟು ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗದಿರುವುದು ಅಥವಾ ಇನ್ಸುಲಿನ್‌ನ ಅಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ರಕ್ತದಲ್ಲಿನ ಗ್ಲೂಕೋಸ್ ಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಚಯಾಪಚಯ ಕಾಯಿಲೆಯೆ (Metabolic disorder) ಮಧುಮೇಹ.

» **ಇನ್ಸುಲಿನ್:** ಮೇದೋಜೀರಕ ಗ್ರಂಥಿಯು (Pancreas) ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಹಾರ್ಮೋನ್ ಆಗಿದ್ದು, ದೇಹಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿ ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಗ್ಲೂಕೋಸ್‌ಗೆ ಇದು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ಮಧುಮೇಹ ದಿನ:
- ✓ **ಆಚರಣೆ: ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನವೆಂಬರ್ 14.**
- ✓ **ಉದ್ದೇಶ: ಮಧುಮೇಹ ತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಆರೈಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.**

ಮಧುಮೇಹದ ಪ್ರಕಾರಗಳು:

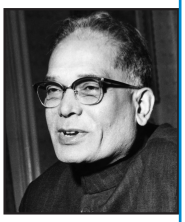
ಟೈಪ್ 1:	ಇದು ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಕೋಶಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ಸ್ವಯಂ ನಿರೋಧಕ (Autoimmune) ಕಾಯಿಲೆಯಾಗಿದೆ; ಇದಕ್ಕೆ ಜೀವಿತಾವಧಿಯ ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.
ಟೈಪ್ 2:	**ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಪ್ರತಿರೋಧ ಅಥವಾ ಸಾಕಷ್ಟು ಇನ್ಸುಲಿನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗದಿರುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಸ್ಥೂಲಕಾಯ, ದೈಹಿಕ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆ, ಅನಾರೋಗ್ಯಕರ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.**
ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯ ಮಧುಮೇಹ:	ಗರ್ಭಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಇದು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಟೈಪ್ 2 ಮಧುಮೇಹದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

ಲೋಕನಾಯಕ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್

ಸಂದರ್ಭ: ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯವರು ಲೋಕನಾಯಕ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನದಂದು ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್ (1902–1979)

- **ಜನಪ್ರಿಯ ಹೆಸರು: ಲೋಕನಾಯಕ ("ಜನರ ನಾಯಕ").**
- **ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ: 1942ರ ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಹಜಾರಿಬಾಗ್ ಜೈಲಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.**
- **ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಾಜವಾದಿ ಪಕ್ಷ:** 1934 ರಲ್ಲಿ ಈ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖರಲ್ಲಿ ಇವರೂ ಒಬ್ಬರು.
- **ಭೂದಾನ ಚಳುವಳಿ:** ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಭೂದಾನಕ್ಕಾಗಿ ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಚಳುವಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಇವರು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.
- **ಸಂಪೂರ್ಣ ಕ್ರಾಂತಿ (1974):** ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಇವರು ಕರೆ ನೀಡಿದರು; ಈ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು 5 ಜೂನ್ 1974 ರಂದು ಪಾಟ್ನಾದ ಗಾಂಧಿ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಪ್ರಮುಖ ವಿಚಾರಗಳು:** ಅಧಿಕಾರ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ, ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವಿರೋಧಿ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆ.
- **ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು: ರಾಮೋನ್ ಮ್ಯಾಗ್ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (1965);** ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿ **'ಭಾರತ ರತ್ನ'** (1998).

ನಾನಾಜಿ ದೇಶಮುಖ್

ಸಂದರ್ಭ: ಅಕ್ಟೋಬರ್ 11 ರಂದು ನಡೆದ ನಾನಾಜಿ ದೇಶಮುಖ್ ಅವರ 110ನೇ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ PM ಅವರು ಗೌರವ ನಮನ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ನಾನಾಜಿ ದೇಶಮುಖ್ (1916–2010) ಕುರಿತು:

- **ಜನಪ್ರಿಯತೆ:** ಇವರು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಜನಸಂಘದ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು; ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರತಿಪಾದಕರಾಗಿದ್ದರು.
- **ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು:** ಇವರು ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ ಅವರ ಭೂದಾನ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್ ಅವರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ್ದರು.
- **ಸರಸ್ವತಿ ಶಿಶು ಮಂದಿರ:** ಇವರು 1950 ರಲ್ಲಿ ಗೋರಖ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.
- **ದೀನದಯಾಳ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (DRI):** ಇದು ಏಕಾತ್ಮ ಮಾನವತಾವಾದದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಚಿತ್ರಕೂಟ ಗ್ರಾಮೋದಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ:** ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಇವರು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು.
- **ಗೌರವಗಳು:** 1999 ರಲ್ಲಿ ಪದ್ಮವಿಭೂಷಣ; ಮತ್ತು 2019 ರಲ್ಲಿ ಮರಣೋತ್ತರವಾಗಿ ಭಾರತ ರತ್ನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೇಯಾಂಕ ಮತ್ತು ವರದಿಗಳು

ಲಿವಿಂಗ್ ಪ್ಲಾನೆಟ್ ವರದಿ, 2026

ಸಂದರ್ಭ: **ವರ್ಲ್ಡ್ ವೈಡ್ ಫಂಡ್ ಫಾರ್ ನೇಚರ್ (WWF) 'ಲಿವಿಂಗ್ ಪ್ಲಾನೆಟ್ ವರದಿ 2026'** ಅನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ಇದರ ಪ್ರಕಾರ 1970 ಮತ್ತು 2022ರ ನಡುವೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾದ ಕಶೇರುಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ **ಶೇ. 73 ರಷ್ಟು** ಕುಸಿತ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಲಿವಿಂಗ್ ಪ್ಲಾನೆಟ್ ವರದಿ 2026

- **ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವರು:** ಜೂಲಾಜಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿ ಆಫ್ ಲಂಡನ್ (ZSL) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ **'ಲಿವಿಂಗ್ ಪ್ಲಾನೆಟ್ ಇಂಡೆಕ್ಸ್'** (LPI) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ **ವರ್ಲ್ಡ್ ವೈಡ್ ಫಂಡ್ ಫಾರ್ ನೇಚರ್ (WWF)** ಇದನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ: 5,790 ಕಶೇರುಕ ಪ್ರಭೇದಗಳಿಗೆ** ಸಂಬಂಧಿಸಿದ **35,803 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು** (1970–2022).

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- **ಒಟ್ಟಾರೆ ಕುಸಿತ: 1970 ಮತ್ತು 2022ರ ನಡುವೆ** ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾದ ಕಶೇರುಕ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ **ಶೇ. 73 ರಷ್ಟು ಕುಸಿತ.**

ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆವಾರು ಕುಸಿತ:

- **ಸಿಹಿನೀರು:** ಶೇ. 85
- **ಭೂಪ್ರದೇಶ:** ಶೇ. 69
- **ಸಮುದ್ರ:** ಶೇ. 59

- ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಾದ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಬೆದರಿಕೆಗಳು

- ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ನಾಶ ಮತ್ತು ಅವನತಿ.
- ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆ.
- ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ.
- ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಅನ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು.
- ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ರೋಗ.

ಮಹತ್ವ:

- ಇದು **ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನಷ್ಟವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ,** ಜೊತೆಗೆ **ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಬಳಕೆ** ಮತ್ತು **ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು** ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ವರದಿ: ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ

- **ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವರು:** ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್
- **ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು: "ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆ"** (India and Artificial Intelligence) ವರದಿಯು, ಬೃಹತ್ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾರ್ಯಪಡೆ, ಬಲವಾದ IT ವಲಯ ಮತ್ತು ದೃಢವಾದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯದ (DPI) ನೆರವಿನಿಂದ AI ಸನ್ನದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಅಗ್ರ 10 ರೊಳಗೆ ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ವೇಗವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ AI-ಕೇಂದ್ರಿತ ಜಾಗತಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ (GCC) ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಭಾರತದ FY 2026–27ರ GDP ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಶೇ. 7.1 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ.

ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳು:

- **ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಶ್ರೇಯಾಂಕ:** AI ಸನ್ನದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಅಗ್ರ 10 ರೊಳಗೆ.
- **ಖಾಸಗಿ AI ಹೂಡಿಕೆ (2025):** $4.1 ಬಿಲಿಯನ್ (2024ರ $1.2 ಬಿಲಿಯನ್‌ನಿಂದ ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ).
- **GCC ಉದ್ಯೋಗ ನೆಲೆ:** 2.36 ಮಿಲಿಯನ್ ವೃತ್ತಿಪರರು (2024ರ 1.9 ಮಿಲಿಯನ್‌ನಿಂದ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ).
- **ಉದ್ಯಮಗಳ AI ಅಳವಡಿಕೆ ದರ:** ಶೇ. 23 ರಷ್ಟು ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (US ನಲ್ಲಿನ ಶೇ. 43 ಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ).

UNCTAD ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ 2026

ಸಂದರ್ಭ: ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮ್ಮೇಳನ (UNCTAD) ತನ್ನ **'ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ 2026: ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಭೂ–ಆರ್ಥಿಕತೆ'** ('Trade and Development Report 2026: The Geoeconomics of Development') ಅನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು:

- **ಜಾಗತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ: 2026 ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 2.6 ರಷ್ಟು** ಇರಲಿದ್ದು, **2025 ರಲ್ಲಿದ್ದ ಶೇ. 2.9 ರಿಂದ ಕುಸಿಯಲಿದೆ** ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರ:** 2026 ರಲ್ಲಿ ನೈಜವಾಗಿ ಸುಮಾರು **ಶೇ. 4 ರಷ್ಟು** ಬೆಳೆಯುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ; **2025 ರಲ್ಲಿ** ಜಾಗತಿಕ ವ್ಯಾಪಾರವು ದಾಖಲೆಯ $35 ಟ್ರಿಲಿಯನ್ ತಲುಪಿತ್ತು.
- **ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳು:** ಬೆಳವಣಿಗೆಯು 2026ರಲ್ಲಿ **ಶೇ. 4 ಕ್ಕೆ** ನಿಧಾನಗೊಳ್ಳಲಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ (2025 ರಲ್ಲಿ ಶೇ. 4.7 ರಷ್ಟಿತ್ತು).
- **ಏಷ್ಯಾ:** 2026 ರ ಜಾಗತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 59 ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ; ಭಾರತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಶೇ. 7.3 ರಷ್ಟು ಇರಲಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮ್ಮೇಳನ (UNCTAD):

- **ಸ್ಥಾಪನೆ:** 1964.
- **ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ: ಜಿನೀವಾ, ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್.**
- **ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥೆ:** ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆ (UNGA).
- **ಉದ್ದೇಶ:** ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳು:

- ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳ್ಳಲು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ.
- ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರ, ಹೂಡಿಕೆ, ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಂಶೋಧನೆ, ನೀತಿ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ವರದಿಗಳು:** ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ, ವಿಶ್ವ ಹೂಡಿಕೆ ವರದಿ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ನಾವೀನ್ಯತೆ ವರದಿ.
- **ಸದಸ್ಯತ್ವ:** 195 ಸದಸ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು.

ಜಾಗತಿಕ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (GII) 2026

ಸಂದರ್ಭ: ವಿಶ್ವ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆ (WIPO) 19ನೇ ಜಾಗತಿಕ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (GII) 2026 ಅನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ (GII) ಬಗ್ಗೆ:

- **ಪ್ರಕಟಿಸುವವರು: ವಿಶ್ವ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆ (WIPO).**
- **ಮೊದಲ ಪ್ರಕಟ:** 2007 ರಲ್ಲಿ.
- **ಉದ್ದೇಶ:** ಸಂಶೋಧನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಾವೀನ್ಯತೆ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ನಾವೀನ್ಯತಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.
- **ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಇದು 139 ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದ ಅಗ್ರ 100 ನಾವೀನ್ಯತೆ ಸಮೂಹಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ.

GII 2026 ರ ಪ್ರಮುಖ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- **ಜಾಗತಿಕ ನಾಯಕ:** ಸ್ವಿಟ್ಜರ್ಲೆಂಡ್ ಸತತ 16ನೇ ವರ್ಷವೂ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ನಂತರದ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಡನ್ ಮತ್ತು ಯುನೈಟೆಡ್ ಸ್ಟೇಟ್ಸ್ ಇವೆ.
- **ಯುರೋಪ್‌ನ ಸಾಧನೆ:** ವಿಶ್ವದ ಅಗ್ರ 25 ನಾವೀನ್ಯತಾ ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ಪೈಕಿ 14 ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳು **ಯುರೋಪ್‌ಗೆ** ಸೇರಿವೆ.
- **ಭಾರತದ ಸ್ಥಾನ:** 139 ಆರ್ಥಿಕತೆಗಳ ಪೈಕಿ ಭಾರತವು 38ನೇ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವರದಿ 2026: ಕೃತಕ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯ ಭರವಸೆ

- **ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದವರು:** ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ಗುಂಪು (World Bank Group).
- **ಪ್ರಮುಖ ಅವಲೋಕನಗಳು:** ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು AI ಅನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಪ್ರಮುಖ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 8, 2026 ರಂದು ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಚಿವ **ಅಶ್ವಿನಿ ವೈಷ್ಣವ್** ಅವರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಈ ವರದಿಯು, ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಆದಾಯದ ದೇಶಗಳು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ AI ಅನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಬದಲಾಗಿ, ಪರಿಣತಿಯ ಕೊರತೆಗಳನ್ನು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಆರೋಗ್ಯ ರೋಗನಿರ್ಣಯ, ಕೃಷಿ ಮಾಹಿತಿ) ನೀಗಿಸಲು ಅವರು **"ಸ್ಮಾಲ್ ಎಐ"** ("Small AI" – ಕಡಿಮೆ–ವೆಚ್ಚದ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್‌ಗಳು) ಅನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯ ಅಳತೆಗೋಲು / ಚೌಕಟ್ಟು:

- **ಪ್ರಮುಖ ಚೌಕಟ್ಟು:** ಇದು ಮೂರು–ಹಂತದ ವಿಧಾನವನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡುತ್ತದೆ: ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ (Adopt – ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ AI ಸಾಧನಗಳು), ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಿ (Adapt – ಭಾಷೆ/ಡೇಟಾಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸ್ಥಳೀಕರಿಸುವುದು) ಮತ್ತು ಮುನ್ನಡೆಯಿರಿ (Advance - ದೇಶೀಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು R&D ಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು).
- **ಗುರುತಿಸಲಾದ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು:** ಡಿಜಿಟಲ್ ವಿಭಜನೆ (ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಇಂಟರ್ನೆಟ್/ವಿದ್ಯುತ್ ಕೊರತೆ), ಡೇಟಾ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಕೌಶಲ್ಯದ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಪೂರೈಕೆದಾರರ ಮೇಲಿನ ತಾಂತ್ರಿಕ ಅವಲಂಬನೆ.

ನಿಧನ ಸುದ್ದಿ

ಹಿರಿಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕ ಸಿಂಗೀತಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ (94) ನಿಧನ

- ಎರಡು ಬಾರಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ, ಖ್ಯಾತ ನಿರ್ದೇಶಕ ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರಕಥೆಗಾರ ಸಿಂಗೀತಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ ಅವರು **ಅಕ್ಟೋಬರ್ 3, 2026 ರಂದು ತಮ್ಮ 94ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಯೋಸಹಜ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದರು.** ಮೂಕ (silent) ಬ್ಲಾಕ್ ಕಾಮಿಡಿ ಚಿತ್ರ **'ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನ'** (1987) ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ–ಕಾಲ್ಪನಿಕ (sci-fi) ಚಿತ್ರ **'ಆದಿತ್ಯ 369'** (1991) ನಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಿನಿಮಾಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಅಪಾರ ಜನಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿದ್ದರು.

ಹಿರಿಯ ನಟ ನಾನಾ ಪಾಟೇಕರ್ (75) ನಿಧನ

- ಮೂರು ಬಾರಿ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತ, ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪುರಸ್ಕೃತ** ಹಾಗೂ **ಖ್ಯಾತ ಭಾರತೀಯ ನಟ ವಿಶ್ವನಾಥ್ 'ನಾನಾ' ಪಾಟೇಕರ್** ಅವರು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 8, 2026 ರಂದು ತಮ್ಮ 75ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗೋವಾದ ತಮ್ಮ ನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ಹೃದಯಾಘಾತದಿಂದ ನಿಧನರಾದರು. **'ಪರಿಂದಾ'** (1989), **'ಕ್ರಾಂತಿವೀರ್'** (1994) ಮತ್ತು **'ನಟಸಾಮ್ರಾಟ್'** (2016) ನಂತಹ ಅಪ್ರತಿಮ ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ತೀವ್ರ ಮತ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅಭಿನಯದ ಮೂಲಕ ಹಿಂದಿ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ ಚಿತ್ರರಂಗಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆಗಾಗಿ ಅವರು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳು

ಘಾನಾ

ಸಂದರ್ಭ: ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವರ್ಗಾವಣೆ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು **ಭಾರತ ಮತ್ತು ಘಾನಾ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ** (MoU) ಸಹಿ ಹಾಕಿವೆ.

ಘಾನಾ (ರಾಜಧಾನಿ: ಅಕ್ರಾ) ದೇಶದ ಕುರಿತು

- **ಸ್ಥಳ: ಪಶ್ಚಿಮ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿರುವ ಗಲ್ಫ್ ಆಫ್ ಗಿನಿಯಾ** (ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರ) ತೀರದಲ್ಲಿದೆ; **ಪ್ರೈಮ್ ಮೆರಿಡಿಯನ್** ಇಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದು ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ.
- **ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸ:** ಕ್ವಾಮೆ ಎನ್ಕ್ರುಮಾ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ **ಮಾರ್ಚ್ 6, 1957 ರಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯಿತು;** ಈ ಮೊದಲು ಇದನ್ನು **'ಗೋಲ್ಡ್ ಕೋಸ್ಟ್'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
- **ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ಏಕಾತ್ಮಕ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ಗಣರಾಜ್ಯ.
- **ಪ್ರಮುಖ ನದಿ:** ವೋಲ್ಟಾ ನದಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
- **ವೋಲ್ಟಾ ಸರೋವರ:** ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕೃತಕ ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ; ಇದು ಅಕೋಸೊಂಬೊ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಖನಿಜ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು: ಚಿನ್ನ, ಬಾಕ್ಸೈಟ್, ಮ್ಯಾಂಗನೀಸ್ ಮತ್ತು ವಜ್ರಗಳು; ಕಡಲಾಚೆಯ ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು** ಸಹ ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಕೃಷಿ: ಕೋಕೋ (Cocoa)** ಬೆಳೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಉತ್ಪಾದಕ ಮತ್ತು ರಫ್ತುದಾರ ದೇಶ.

ಹವಾಮಾನ:

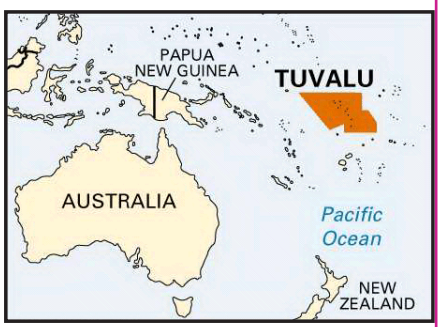
- **ITCZ:** ಇದರ ಕಾಲೋಚಿತ ಚಲನೆಯು ಮಳೆಯ ಮಾದರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ.
- **ಹರ್ಮಟ್ಟನ್ ಮಾರುತಗಳು:** ಸಹಾರಾ ಮರುಭೂಮಿಯಿಂದ ಬೀಸುವ ಒಣ ಮತ್ತು ಧೂಳಿನ ಮಾರುತಗಳು.
- **ನೈಋತ್ಯ ಮುಂಗಾರು ಮಾರುತಗಳು:** ಅಟ್ಲಾಂಟಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದಿಂದ ತೇವಾಂಶವನ್ನು ತರುತ್ತವೆ.

ಟುವಾಲು (Tuvalu)

ಸಂದರ್ಭ: ಸಮುದ್ರ–ಮಟ್ಟದ ಏರಿಕೆ, ಸಾಗರದ ಉಷ್ಣ ಅಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಇಳಿಕೆಯ ಸಂಯೋಜಿತ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಟುವಾಲು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಸಣ್ಣ ದ್ವೀಪ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ (SIDS) ಅಸಮಾನ ಹವಾಮಾನ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಟುವಾಲು ಕುರಿತು

- ✓ **ಸ್ಥಳ: ದಕ್ಷಿಣ ಪೆಸಿಫಿಕ್ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ, ಹವಾಯಿ** ಮತ್ತು **ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ** ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಣ್ಣ ದ್ವೀಪ ರಾಷ್ಟ್ರ.
- ✓ **ಸಂಯೋಜನೆ:** 9 ದ್ವೀಪಗಳು/ಹವಳದ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು (ಅಟಾಲ್‌ಗಳನ್ನು) ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- ✓ **ಹಿಂದಿನ ಹೆಸರು: ಎಲ್ಲಿಸ್ ದ್ವೀಪಗಳು** (Ellice Islands).
- ✓ **ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ: 1978** ರಲ್ಲಿ ಯುನೈಟೆಡ್ ಕಿಂಗ್‌ಡಮ್‌ನಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯಿತು.

- ✓ **ರಾಜಧಾನಿ:** ಫುನಾಫುಟಿ (Funafuti).
- ✓ **ಸ್ಥಳಾಕೃತಿ : ಇದು ಅತಿ ತಗ್ಗು ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ;** ಇದರ ಸರಾಸರಿ ಎತ್ತರವು ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಕೇವಲ **1–3 ಮೀ. ನಷ್ಟಿದೆ.**

ಹವಾಮಾನ ದುರ್ಬಲತೆ

- ✓ ಇದು ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಿದೆ:
- ✓ ಸಮುದ್ರ–ಮಟ್ಟದ ಏರಿಕೆ
- ✓ ಕರಾವಳಿ ಸವೆತ
- ✓ ಉಪ್ಪುನೀರಿನ ಒಳನುಸುಳುವಿಕೆ
- ✓ ಚಂಡಮಾರುತದ ಅಲೆಗಳು

ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

- ✓ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ–ಮಟ್ಟದ ಏರಿಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗುರಿಯಾಗುವ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿ ಟುವಾಲುವನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಘಾನಾ ದೇಶದ ಕುರಿತ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ:

1. ಈ ದೇಶವು ಪಶ್ಚಿಮ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದು, ಪ್ರೈಮ್ ಮೆರಿಡಿಯನ್ ಇದರ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತದೆ.
2. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯುವ ಮೊದಲು ಇದನ್ನು 'ಗೋಲ್ಡ್ ಕೋಸ್ಟ್' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
3. ಇಲ್ಲಿನ 'ವೋಲ್ಟಾ ಸರೋವರ'ವು ವಿಶ್ವದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ:

A) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ
B) 2 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
C) 1 ಮತ್ತು 3 ಮಾತ್ರ
D) 1, 2 ಮತ್ತು 3

ಉತ್ತರ:
A) 1 ಮತ್ತು 2 ಮಾತ್ರ

ಆಕರಗಳು

ಪ್ರಜಾವಾಣಿ
VK ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ
ವಿಜಯವಾಣಿ ನಂ.1 ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ
ಕನ್ನಡಪ್ರಭ
THE HINDU
The Indian EXPRESS JOURNALISM OF COURAGE
DH DECCAN HERALD
ಭಾರತ ಸರಕಾರ GOVERNMENT OF INDIA
GOVERNMENT OF KARNATAKA
RSTV RAJYA SABHA | LSTV लोक सभा
ALL INDIA RADIO NEWS

'ಅನನ್ಯ ಸಾಧನ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ

'ಅನನ್ಯ ಸಾಧನ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು ನಿಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುರಿಯಾದ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಪಯಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭರವಸೆಯ ದಾರಿದೀಪವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ KAS, FDA/SDA, PSI/PC, Group C, PDO ಸೇರಿದಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕರ ನೇಮಕಾತಿ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಸಾಧಕ ಚೇತನಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ರೂಪಿಸಲಾದ ಓದಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ಜ್ಞಾನದ ಬುತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ವಿಷಯದ ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಮತ್ತು ಪಠ್ಯದ ಸ್ಥಿರ (Static) ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ನಿಮಗೆ 360-ಡಿಗ್ರಿಯ ಸಮಗ್ರ ನೋಟವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ವಿಷಯದ ಆಳವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಂತಿಮ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಪುನರ್ಮನನ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಇದನ್ನು ಒಂದು 'ಸಿದ್ಧ ಕೈಪಿಡಿಯಂತೆ' ರೂಪಿಸಿರುವುದು ಇದರ ದೊಡ್ಡ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ನಿಖರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನೀಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭ ಹಾಗೂ ಸರಳಗೊಳಿಸಲು ನಮ್ಮ ಇಡೀ ತಂಡವು ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸಿನ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಏಣಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಏಕೈಕ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಈ 'ಅನನ್ಯ ಸಾಧನ'ವು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕೈಸೇರಲಿದೆ.

ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

- ನಂದನ್ ಆರ್ (ಪ್ರಚಲಿತ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಭಾಗದ ಬೋಧಕರು)
- ದಿನೇಶ್ ಹೆಚ್ (ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು)
- ಪ್ರಮೋದ ವಿರಕ್ತಮಠ (ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿ)
- ಪ್ರಮೋದ ಎಲ್ (ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿ)

INSTAKAS

Integrated Foundation Program for UPSC CSE 2027

OGP OFFLINE & ONLINE GUIDANCE PROGRAM

BATCH-11 | **CLASSES STARTS ON**

10th December 2026

- Integrated Coverage of Prelims & Mains by In-House Faculties
- Daily & Weekly Tests +Free All India Prelims Test Series
- Personalized One-on-One Mentorship by Experts
- Weekly Current Affairs Classes & Daily Current Affairs Soft Copy

10% OFF

FEE OFFLINE CLASSES:
~~₹ 1,38,000/-~~
₹ 1,24,200/-

FEE ONLINE CLASSES:
~~₹ 1,00,000/-~~
₹ 90,000/-

SUBSCRIBE HERE

FDA / SDA / PSI / PC / PDO: GROUP C & D EXAMS CLASSES @ BENGALURU

MISSION AARAKSHAKA

BATCH-10 | **CLASSES STARTS ON**

13th November 2026

- Course Duration: 5 Months
- One-on-One Mentorship
- Test-driven approach
- High priority areas will be discussed by our experts.
- Separate Essay and Translation classes
- Available in both Online & Offline

COURSE FEE:
~~₹ 25,000/-~~
₹ 20,000/-

20% OFF

SUBSCRIBE HERE

PROGRAM AT BENGALURU

KPSC PRELIMS CUM MAINS 2026

BATCH-9 | **CLASSES STARTS ON**

2nd December 2026

- Integrated Classes for Prelims & Mains (7-8 Months)
- Emphasis on Mains Answer Writing Practice
- One-on-One Personalized Mentorship by Faculty
- Medium of Classes English & Kannada
- Basic & Advanced Classes by Experienced Faculty
- Offline & Online Classes & Prelims & Mains Test Series

10% OFF

FEE OFFLINE CLASSES:
~~₹ 55,000/-~~
₹ 49,500/-

FEE ONLINE CLASSES:
~~₹ 45,000/-~~
₹ 40,500/-

SUBSCRIBE HERE

KPSC & KEA GROUP C TEST SERIES 2026
FOR: PSI / ESI / FDA / SDA / VAO & ALL GROUP C EXAMS

RAKSHAKA 3.0

STARTED ON

2nd November 2026

Total Tests		Sectional Tests		Full-Length Tests
24	=	16	+	8

- High-Quality Questions & Detailed Synopsis
- Complete Coverage of Syllabus
- Instant Results with Analytics
- KPSC & KEA Standard Questions

20% OFF

TIME TABLE

FEE OFFLINE CLASSES:
~~₹3,000/-~~
₹2,400/-

FEE ONLINE CLASSES:
~~₹2,000/-~~
₹1,600/-

SUBSCRIBE HERE

INSIGHTSIAS
SIMPLIFYING IAS EXAM PREPARATION

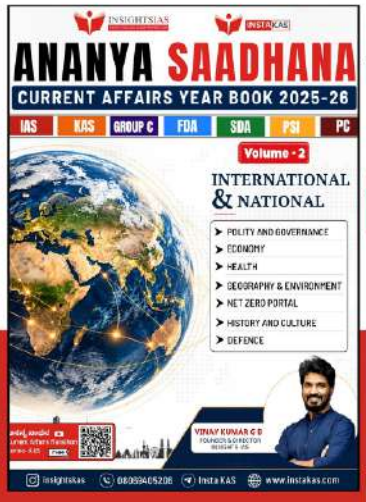
INSTAKAS

ANANYA SAADHANA

CURRENT AFFAIRS YEAR BOOK 2025-26

IAS | KAS | GROUP C | FDA | SDA | PSI | PC

ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದ ಪುಸ್ತಕ ಮಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ

SPECIAL OFFER

Both Kannada & English

Volume 1 & 2 Editions are Available Now

BUY NOW

Get the Best Discounts at All Book Stalls

ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ 8904070202 / 08069405206

Head Office: OGP-1, 3rd Floor, Nanda Ashirwad Complex, Above Village Hyper Market, Chandra layout, Bengaluru.

Insta KAS: 2nd floor, 30 feet road, 1133/B, Service Rd, opposite to Bunt's Sangha, Hampi Nagar, RPC Layout, Vijayanagar, Bengaluru,

insightskas | 08069405206 | Insta KAS | www.instakas.com